

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2023. június 23., péntek

Tartalomjegyzék

2023. évi XLVII. törvény	A nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezményhez kapcsolódóan a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló jegyzőkönyv és az egyezmény Végrehajtó Testülete 2009/1., 2009/2. és 2009/3. számú határozatai kihirdetéséről	4272
2023. évi XLVIII. törvény	A 2007. évi XXI. törvénnyel kihirdetett, a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi Genfi Egyezményhez csatolt, a nehézfémekről szóló, Aarhusban, 1998. június 24-én elfogadott Jegyzőkönyvnek az Egyezmény végrehajtó testülete által elfogadott 2012/5. számú és 2012/6. számú határozatainak kihirdetéséről	4366
2023. évi XLIX. törvény	A Magyar Corvin-lánccról és a Magyar Corvin-lánc Testületről	4388
2023. évi L. törvény	A vendégmunkások magyarországi foglalkoztatásáról	4396
2023. évi LI. törvény	A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról	4400
253/2023. (VI. 23.) Korm. rendelet	Egyes jogszabályok településrendezéssel összefüggő módosításáról	4403
254/2023. (VI. 23.) Korm. rendelet	A közlekedési hatósági jogalkalmazással összefüggő egyes közlekedési tárgyú jogszabályok eltérő alkalmazásáról szóló 577/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról	4408
9/2023. (VI. 23.) MEKH rendelet	Egyes MEKH rendeletek módosításáról	4409
11/2023. (VI. 23.) ÉKM rendelet	Egyes közlekedési tárgyú miniszeri rendeletek módosításáról	4424
1245/2023. (VI. 23.) Korm. határozat	Az Európai Rendőrakadémia (CEPOL) és Magyarország együttműködésének távlati kereteiről	4484
1246/2023. (VI. 23.) Korm. határozat	Állami vagyonelemek ingyenes egyházi tulajdonba adásáról	4484
1247/2023. (VI. 23.) Korm. határozat	A Magyarország Kormánya és a Török Köztársaság Kormánya között a polgári veszélyhelyzetek terén folytatott együttműködésről szóló Megállapodás szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról	4488
60/2023. (VI. 23.) ME határozat	A Magyarország Kormánya és a Guatemalai Köztársaság Kormánya közötti kétoldalú oktatási együttműködési megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról	4488

II. Törvények

2023. évi XLVII. törvény

a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezményhez kapcsolódóan a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló jegyzőkönyv és az egyezmény Végrehajtó Testülete 2009/1., 2009/2. és 2009/3. számú határozatai kihirdetéséről*

(A nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezményhez kapcsolódóan a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló jegyzőkönyv Magyarország vonatkozásában nemzetközi jogilag 2004. április 6-án hatályba lépett. A nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezmény Végrehajtó Testülete 2009/3. számú határozata Magyarország vonatkozásában nemzetközi jogilag 2010. december 13-án hatályba lépett.)

- 1. §** Az Országgyűlés a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezményhez (a továbbiakban: Egyezmény) kapcsolódóan a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló jegyzőkönyvet (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) e törvénnyel kihirdeti.
- 2. §** (1) A Jegyzőkönyv hivatalos magyar nyelvű fordítását az 1. melléklet tartalmazza.
(2) A Jegyzőkönyv hiteles angol nyelvű szövegét a 2. melléklet tartalmazza.
- 3. §** Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad az Egyezmény Végrehajtó Testülete 2009/1. számú határozata (a továbbiakban: Jegyzőkönyv-módosítás 1) kötelező hatályának elismerésére.
- 4. §** Az Országgyűlés a Jegyzőkönyv-módosítás 1-et e törvénnyel kihirdeti.
- 5. §** (1) A Jegyzőkönyv-módosítás 1 hivatalos magyar nyelvű fordítását a 3. melléklet tartalmazza.
(2) A Jegyzőkönyv-módosítás 1 hiteles angol nyelvű szövegét a 4. melléklet tartalmazza.
- 6. §** Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad az Egyezmény Végrehajtó Testülete 2009/2. számú határozata (a továbbiakban: Jegyzőkönyv-módosítás 2) kötelező hatályának elismerésére.
- 7. §** Az Országgyűlés a Jegyzőkönyv-módosítás 2-t e törvénnyel kihirdeti.
- 8. §** (1) A Jegyzőkönyv-módosítás 2 hivatalos magyar nyelvű fordítását az 5. melléklet tartalmazza.
(2) A Jegyzőkönyv-módosítás 2 hiteles angol nyelvű szövegét a 6. melléklet tartalmazza.
- 9. §** Az Országgyűlés az Egyezmény Végrehajtó Testülete 2009/3. számú határozatát (a továbbiakban: Jegyzőkönyv-módosítás 3) e törvénnyel kihirdeti.
- 10. §** (1) A Jegyzőkönyv-módosítás 3 hivatalos magyar nyelvű fordítását a 7. melléklet tartalmazza.
(2) A Jegyzőkönyv-módosítás 3 hiteles angol nyelvű szövegét a 8. melléklet tartalmazza.
- 11. §** (1) Ez a törvény – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 4. §, az 5. §, a 3. melléklet és a 4. melléklet a Jegyzőkönyv-módosítás 1 3. cikk 2. bekezdésében meghatározott időpontban lép hatályba.
(3) A 7. §, a 8. §, az 5. melléklet és a 6. melléklet a Jegyzőkönyv-módosítás 2 3. cikk 2. bekezdésében meghatározott időpontban lép hatályba.

* A törvényt az Országgyűlés a 2023. június 13-i ülésnapján fogadta el.

- (4) A Jegyzőkönyv-módosítás 1, a Jegyzőkönyv-módosítás 2, a 4. §, az 5. §, a 7. § és a 8. §, valamint a 3–6. melléklet hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter annak ismertté válását követően a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményében állapítja meg.

12. § E törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a környezetvédelemért felelős miniszter gondoskodik.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Latorcai János s. k.,
az Országgyűlés alelnöke

1. melléklet a 2023. évi XLVII. törvényhez

**JEGYZŐKÖNYV A NAGY TÁVOLSÁGRA JUTÓ, ORSZÁGHATÁROKON ÁTTERJEDŐ
LEVEGŐSZENNYEZÉSRŐL SZÓLÓ 1979. ÉVI EGYEZMÉNYHEZ KAPCSOLÓDÓAN A KÖRNYEZETBEN
TARTÓSAN MEGMARADÓ SZERVES SZENNYEZŐ ANYAGOKRÓL**

A Felek,

Azzal a szándékkal, hogy végrehajtsák a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló Egyezményt,

Felismerve, hogy a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyag-kibocsátások az országhatárokon átterjednek, és eredetük helyétől távol, Európában, Észak-Amerikában és az északi sarkvidéken rakódnak le, továbbá hogy szállítódásuk fő közege a légkör,

Tudatában, hogy a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok természetes körülmények között ellenállóak a lebomlással szemben, és hogy az emberi egészségre és a környezetre káros hatással vannak,

Aggodalommal tekintve arra, hogy a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok az azonos szinten lévő populációcsoportok felső szintjein biomagnifikáció útján olyan koncentrációkat érhetnek el, amelyek befolyásolhatják az annak kitett vadon élő állatok és emberek egészségét,

Elismerve, hogy az Északi-sarkvidék ökoszisztémái, és főleg a bennszülött lakosság, amely északi sarkvidéki halakon és emlősökön él, különösen veszélyeztetettek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok biomagnifikációja miatt,

Szem előtt tartva, hogy a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok kibocsátásainak csökkentésére irányuló intézkedések ugyancsak hozzájárulnának a környezet és az emberi egészség védelméhez az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottságának területén kívüli területeken is, beleértve az Északi-sarkvidéket és a nemzetközi vizeket,

Úgy határoztak, hogy intézkedéseket tesznek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok kibocsátásainak megelőzésére, megakadályozására vagy csökkentésére, figyelembe véve az elővigyázatosság elvének alkalmazását a környezetről és a fejlődésről szóló riói nyilatkozat 15. elvének meghatározása szerint,

Újlag megerősítve, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányával és a nemzetközi jog elveivel összhangban az egyes államoknak szuverén joga saját erőforrásaikat kiaknázni saját környezeti és fejlesztési politikájuknak megfelelően, továbbá saját felelősségük biztosítani, hogy a joghatóságuk vagy ellenőrzésük alá tartozó tevékenységek nem okoznak kárt más államok környezetében vagy saját nemzeti joghatóságuk határain túli területeken,

Tudomásul véve a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok tekintetében a globális intézkedés szükségességét, és emlékeztetve az Agenda 21 9. fejezetében a határokon átterjedő globális levegőszennyezés csökkentésére vonatkozó regionális megállapodások tervezett szerepére, és különösen az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottságának feladatára, hogy regionális tapasztalatait megossza a világ más régióival,

Felismerve, hogy léteznek szubregionális, regionális és globális rendszerek, beleértve a veszélyes hulladékok kezelését, országhatárokat átlépő szállítását, valamint ártalmatlanítását szabályozó nemzetközi jogi okmányok, különösen a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló bázeli egyezmény,

Figyelembe véve, hogy a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok felhalmozódásához hozzájáruló légszennyezés elsődleges forrásait képezi egyes növényvédő szerek használata, egyes vegyi anyagok gyártása és használata, valamint egyes anyagok melléktermékként történő keletkezése a hulladékégetés, tüzelés, fémkohászat során és mozgó forrásokból,

Tudatában, hogy megfelelő technikák és kezelési módszerek állnak rendelkezésre a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok légköri kibocsátásának csökkentésére,

Annak tudatában, hogy a levegőszennyezés elleni küzdelemhez költséghatékony regionális megközelítésre van szükség,

Tudomásul véve a magán- és a nem kormányzati szférák jelentős hozzájárulását a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokhoz kapcsolódó hatások, a rendelkezésre álló alternatívák és a szennyezéscsökkentési eljárások ismeretéhez, valamint szerepüket a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyag-kibocsátások csökkentésének segítésében,

Szem előtt tartva, hogy a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyag-kibocsátások csökkentésére meghozott intézkedések nem képezhetik önkényes vagy indokolatlan megkülönböztetés eszközét vagy a nemzetközi verseny és kereskedelem rejtett korlátozását,

Figyelemmel a meglévő tudományos és műszaki adatokra a kibocsátásokról, a légköri jelenségekről és a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagoknak az emberi egészségre és környezetre gyakorolt hatásairól, valamint a szennyezéscsökkentés költségeiről, és elismerve a tudományos és műszaki együttműködés folytatásának szükségességét ezen kérdések megértésének előmozdításához,

Felismerve, hogy a Felek közül néhány már hozott intézkedéseket a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokra nézve nemzeti szinten és/vagy egyéb nemzetközi egyezmény alapján,

A következőkben állapodtak meg:

1. cikk

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

E jegyzőkönyv alkalmazásában,

1. „Egyezmény”: a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló, 1979. november 13-án Genfben elfogadott Egyezmény;
2. „EMEP”: a nagy távolságra jutó levegőszennyező anyagok megfigyelésére és értékelésére létrehozott Európai Együttműködési Program;
3. „Végrehajtó Testület”: az Egyezmény 10. cikkének (1) bekezdése alapján létrehozott, az Egyezmény végrehajtásával foglalkozó testület;
4. „Bizottság”: az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottsága;
5. „Felek”: eltérő rendelkezés hiányában e jegyzőkönyv Részes Felei;
6. „Az EMEP földrajzi hatálya”: a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezményhez csatolt, a nagy távolságra jutó levegőszennyező anyagok megfigyelésére és értékelésére létrehozott európai együttműködési program (EMEP) hosszú távú finanszírozásáról szóló, 1984. szeptember 28-án Genfben elfogadott jegyzőkönyv 1. cikkének (4) bekezdésében meghatározott térség;
7. „A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok” (POP-ok): szerves vegyületek, amelyek:
(i) mérgező tulajdonságokkal bírnak; (ii) a környezetben tartósan megmaradnak; (iii) biológiailag felhalmozódhatnak; (iv) nagy távolságra, országhatárokon átterjedve szállíthatnak és lerakódhatnak; és (v) jelentős káros hatásokat okozhatnak az emberi egészségben vagy a környezetben forrásaik helyének közelében és attól távol;

8. „Anyag”: egy önálló vegyi anyag vagy néhány kémiai összetevő, amelyek egy meghatározott csoportot képeznek annak alapján, hogy (a) hasonló tulajdonságokkal rendelkeznek és a környezetbe való kibocsátásuk együtt történik; vagy (b) olyan keveréket képeznek, amelyet általában egyetlen terméként értékesítenek;
9. „Kibocsátás”: a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok kibocsátása pontszerű vagy diffúz forrásokból a légkörbe;
10. „Helyhez kötött forrás”: bármilyen helyhez kötött épület, szerkezet, üzem, létesítmény vagy berendezés, amely bármilyen környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagot közvetlenül vagy közvetve bocsát vagy bocsáthat ki a légkörbe;
11. „Nagy, helyhez kötött forráskategória”: a VIII. mellékletben felsorolt bármilyen helyhez kötött forráskategória;
12. „Új, helyhez kötött forrás”: bármilyen nagy, helyhez kötött forrás, amelynek az építését vagy jelentős módosítását a következő időponttól számított két év eltelte után kezdik meg: (i) e jegyzőkönyv; vagy (ii) a III. vagy VIII. melléklet módosításának hatálybalépése, ahol a helyhez kötött forrás csak az említett módosítás következtében képezi e jegyzőkönyv rendelkezéseinek tárgyát. Az illetékes nemzeti hatóság feladata eldönteni, hogy egy módosítás jelentős-e vagy sem, figyelembe véve olyan tényezőket, mint a módosítás környezeti hasznai.

2. cikk CÉLKITŰZÉS

E jegyzőkönyv célja a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok kibocsátásainak és veszteségeinek ellenőrzése, csökkentése vagy kiküszöbölése.

3. cikk ALAPVETŐ KÖTELEZETTSÉGEK

- (1) A 4. cikk alkalmazásában a kifejezett mentességek eseteinek kivételével, a Felek hatékony intézkedéseket tesznek:
  - a) az I. mellékletben felsorolt anyagok gyártásának és felhasználásának megszüntetésére e jegyzőkönyvben előírt végrehajtási követelményeknek megfelelően;
  - b)
    - (i) annak biztosítására, hogy az I. mellékletben felsorolt anyagok lebontásakor vagy ártalmatlanításakor a lebontás vagy ártalmatlanítás környezetkímélő módon történjen, figyelembe véve a vonatkozó, a veszélyes hulladékok kezelését és ártalmatlanítását szabályozó szubregionális, regionális és globális rendszereket, különösen a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának és ártalmatlanításának ellenőrzéséről szóló bázeli egyezményt;
    - (ii) törekedve annak biztosítására, hogy az I. mellékletben felsorolt anyagok ártalmatlanítása hazai szinten történjen, figyelembe véve a vonatkozó környezeti szempontokat;
    - (iii) annak biztosítására, hogy az I. mellékletben felsorolt anyagok országhatárokat átlépő szállítása környezetkímélő módon történjen, figyelembe véve az alkalmazandó, a veszélyes hulladékok kezelését és ártalmatlanítását szabályozó szubregionális, regionális és globális rendszereket, különösen a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának és ártalmatlanításának ellenőrzéséről szóló bázeli egyezményt;
  - c) a II. mellékletben felsorolt anyagokat a leírt felhasználásokra korlátozására, e jegyzőkönyvben előírt végrehajtási követelményeknek megfelelően.
- (2) Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott követelmények minden anyagra attól a naptól érvényesek, amelyen az adott anyag gyártása vagy használata megszűnik, és ezek közül is az a nap, amely később következik be.
- (3) Az I., II. vagy III. mellékletben felsorolt anyagok tekintetében valamennyi Félnak megfelelő stratégiát kell kidolgoznia a még használatban lévő termékek és az ilyen termékeket tartalmazó hulladékok azonosítására, és megteszik a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy ezeket a hulladékokat és termékeket a hulladékká válásukkor környezetkímélő módon lebontsák vagy ártalmatlanítsák.
- (4) A fenti (1)–(3) bekezdés alkalmazásában a hulladék, az ártalmatlanítás és a környezetkímélő fogalmakat a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának és ártalmatlanításának ellenőrzéséről szóló bázeli egyezmény szerinti fogalmak használatával megegyező módon kell értelmezni.
- (5) A Felek:
  - a) csökkentik az éves összkibocsátásukat a III. mellékletben felsorolt valamennyi anyag tekintetében az említett mellékletnek megfelelően megállapított referenciaévi kibocsátási szintről, az adott körülményeiknek megfelelő hatékony intézkedések meghozatalával;

- b) legkésőbb a VI. mellékletben meghatározott határidőn belül:
- (i) az V. melléklet figyelembevételével alkalmazzák az elérhető legjobb technikákat minden egyes új, helyhez kötött forrásra azon nagy, helyhez kötött forráskategórián belül, amelyre az V. melléklet meghatározza az elérhető legjobb technikákat;
  - (ii) az V. melléklet figyelembevételével legalább ugyanolyan szigorú határértékeket alkalmaznak minden egyes új, helyhez kötött forrásra egy nagy, helyhez kötött forráskategórián belül, mint a IV. mellékletben előírtak. A Felek alternatívaként alkalmazhatnak olyan eltérő kibocsátáscsökkentési stratégiákat, amelyekkel egyenértékű általános kibocsátási szinteket érnek el;
  - (iii) az V. melléklet figyelembevételével alkalmazzák az elérhető legjobb technikákat – amennyire ez műszakilag és gazdaságilag megvalósítható – valamennyi meglévő, helyhez kötött forrásra azon nagy, helyhez kötött forráskategórián belül, amelyre az V. melléklet meghatározza az elérhető legjobb technikákat. A Felek alternatívaként alkalmazhatnak olyan eltérő kibocsátáscsökkentési stratégiákat, amelyekkel egyenértékű általános kibocsátási szinteket érnek el;
  - (iv) az V. melléklet figyelembevételével legalább ugyanolyan szigorú határértékeket alkalmaznak, – amennyire ez műszakilag és gazdaságilag megvalósítható – valamennyi meglévő, helyhez kötött forrásra egy, az említett mellékletben meghatározott nagy, helyhez kötött forráskategórián belül, mint a IV. mellékletben előírtak. A Felek alternatívaként alkalmazhatnak olyan eltérő kibocsátáscsökkentési stratégiákat, amelyekkel egyenértékű általános kibocsátási szinteket érnek el;
  - (v) a VII. melléklet figyelembevételével hatékony intézkedéseket alkalmaznak a mozgó forrásokból származó kibocsátások csökkentésére.
- (6) A lakossági tüzelőberendezések esetében az (5) bekezdés (b) i. és iii. pontjában előírt kötelezettségek az összes helyhez kötött forrásra vonatkoznak a nevezett kategóriában összesítve.
- (7) Amennyiben valamelyik Fél, az (5) bekezdés b) pontjának alkalmazása után, nem tudja teljesíteni az (5) bekezdés a) pontjának követelményeit a III. mellékletben előírt valamelyik anyagra, a Felet mentesíteni kell az (5) bekezdés szerinti kötelezettségek alól arra az anyagra vonatkozóan.
- (8) A Felek kibocsátási leltárt dolgoznak ki és tartanak fenn a III. mellékletben felsorolt anyagok tekintetében, és az EMEP földrajzi hatálya alá tartozó Felek legalább az EMEP Irányító Testülete által meghatározott módszerek és térbeli, időbeli felbontás alkalmazásával, az EMEP földrajzi hatálya alá nem tartozó Felek pedig a Végrehajtó Testület munkaterve szerint kidolgozott módszerek útmutatásként történő használatával összegyűjtik az I. és II. mellékletben felsorolt anyagok gyártására és értékesítésére vonatkozóan rendelkezésre álló információkat. Ezt az információt a lenti 9. cikkben meghatározott jelentési követelményeknek megfelelően kell jelenteni.

4. cikk

MENTESSÉGEK

- (1) A 3. cikk (1) bekezdése nem alkalmazandó egy anyag laboratóriumi kutatáshoz vagy referenciamintaként felhasználandó mennyiségeire.
- (2) A Felek mentességet adhatnak a 3. cikk (1) bekezdésének a) és c) pontja alól egy adott anyag vonatkozásában, feltéve, hogy a mentességet nem e jegyzőkönyv célkitűzéseivel ellentétes módon adják vagy használják fel, továbbá mentességet csak a következő célokra és a következő feltételek mellett adhatnak:
- a) a fenti (1) bekezdésben említett kutatástól eltérő kutatásra, ha:
    - (i) az anyag jelentős mennyisége várhatóan nem kerül be a környezetbe a javasolt felhasználás, illetve az azt követő ártalmatlanítás során;
    - (ii) az ilyen kutatás célkitűzéseire és paramétereire az adott Fél értékelése és engedélyezése szükséges; és
    - (iii) az anyag jelentős környezetbe kerülése esetén a mentesség alkalmazása azonnal megszűnik, intézkedéseket hoznak a kibocsátás megfelelő enyhítésére, és elvégzik a kibocsátás korlátozására irányuló intézkedések felmérését, mielőtt a kutatás ismét folytatódhat;
  - b) közegészségügyi veszélyhelyzet szükség szerinti kezelésére, ha:
    - (i) nem állnak a Fél rendelkezésére a veszélyhelyzet kezeléséhez megfelelő alternatív intézkedések;
    - (ii) a meghozott intézkedések arányosak a veszélyhelyzet mértékével és súlyosságával;
    - (iii) megfelelő óvintézkedéseket tesznek az emberi egészség és a környezet védelmére és annak biztosítására, hogy az anyagot ne használják a veszélyhelyzet tárgyát képező földrajzi területen kívül;

- (iv) a mentességet olyan időtartamra adják, amely nem haladja meg a veszélyhelyzet időtartamát; és
  - (v) a veszélyhelyzet megszűnésekor az anyag megmaradt készletei a 3. cikk (1) bekezdése b) pontja rendelkezéseinek tárgyát képezi;
- c) a Fél számára lényegesnek tartott kisebb alkalmazáshoz, ha:
- (i) a mentességet legfeljebb öt évre adják;
  - (ii) korábban még nem adtak mentességet e cikk alapján;
  - (iii) nem léteznek megfelelő alternatívák a javasolt felhasználáshoz;
  - (iv) a Fél értékelte a mentesség alkalmazásának eredményeként előállt anyagkibocsátásokat és azoknak a többi Fél összes anyagkibocsátásához való hozzájárulását;
  - (v) megfelelő óvintézkedéseket hoztak annak biztosítására, hogy a környezetbe való kibocsátásokat minimalizálják; és
  - (vi) a mentesség alkalmazásának megszűnésekor az anyag megmaradt készletei a 3. cikk (1) bekezdése b) pontja rendelkezéseinek tárgyát képezi.
- (3) A Felek a mentesség fenti (2) bekezdés alapján történő nyújtását követő legkésőbb kilencven napon belül a Titkárság rendelkezésére bocsátják legalább a következő információkat:
- a) a mentesség tárgyát képező anyag kémiai elnevezése;
  - b) a cél, amelyre a mentességet adták;
  - c) a feltételek, amelyek mellett a mentességet adták;
  - d) az időtartam, amelyre a mentességet adták;
  - e) azok a személyek, akikre, vagy az a szervezet, amelyre a mentesség vonatkozik; és
  - f) a (2) bekezdés fenti (a) és (c) pontja alapján adott mentesség alkalmazásának eredményeként előállt anyagkibocsátások és azok a többi Fél összes anyagkibocsátásához való hozzájárulásának értékelése.
- (4) A Titkárság a Felek rendelkezésére bocsátja a fenti (3) bekezdés alapján kapott információkat.

5. cikk

INFORMÁCIÓ- ÉS TECHNOLÓGIACSERE

A Felek – törvényeikkel, rendeleteikkel és gyakorlatukkal összhangban – kedvező feltételeket teremtenek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok gyártásának és kibocsátásának csökkentését szolgáló információ- és technológiacsere elősegítéséhez, valamint költséghatékony alternatívák kidolgozásához, elősegítve többek között a következőket:

- a) a magán- és állami szektorokban azon megfelelő szervezetek és egyének közötti kapcsolatok és együttműködés, amelyek képesek technológiákat, tervezési és műszaki szolgáltatásokat, berendezést vagy finanszírozást nyújtani;
- b) információcsere a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok alternatíváinak fejlesztéséről és használatáról, valamint az ilyen alternatívák emberi egészségre és környezetre gyakorolt hatására vonatkozó kockázatértékelésről, illetve az ezekhez való hozzáférés, továbbá információcsere az ilyen alternatívák gazdasági és társadalmi költségeiről, illetve az ezekhez való hozzáférés;
- c) jegyzékek összeállítása és rendszeres frissítése azon kijelölt hatóságokról, amelyek hasonló tevékenységekkel foglalkoznak más nemzetközi fórumokon;
- d) információcsere más nemzetközi fórumokon folytatott tevékenységekről.

6. cikk

LAKOSSÁGI TUDATOSSÁG

A Felek – törvényeikkel, rendeleteikkel és gyakorlatukkal összhangban – elősegítik az információk továbbítását a nyilvánossághoz, beleértve olyan személyeket, akik a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok közvetlen felhasználói. Az ilyen információ magában foglalhatja többek között a következőket:

- a) információk, beleértve a címkézést, a kockázatértékelésről és a veszélyről;
- b) információ a kockázatcsökkentésről;
- c) információ a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok kiküszöbölésének vagy azok használata csökkentésének ösztönzéséről, beleértve, adott esetben, az integrált kártevő-elhárításra, az integrált növényvédelemre vonatkozó információt, valamint az említett kiküszöbölés, illetve csökkentés gazdasági és társadalmi hatásaira vonatkozó információt; és

- d) információ a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok alternatíváiról, valamint az ilyen alternatívák emberi egészségre és környezetre gyakorolt hatására vonatkozó kockázatértékelésről, továbbá információ az ilyen alternatívák gazdasági és társadalmi hatásairól.

7. cikk

STRATÉGIÁK, POLITIKÁK, PROGRAMOK, INTÉZKEDÉSEK ÉS INFORMÁCIÓK

- (1) A Felek, legkésőbb hat hónappal azt követően, hogy a jegyzőkönyv az adott Félre nézve hatályba lép, stratégiákat, politikákat és programokat dolgoznak ki a jegyzőkönyvből fakadó kötelezettségeik teljesítése érdekében.
- (2) A Felek:
- ösztönzik a gazdaságilag megvalósítható, környezetvédelmi szempontból megfelelő gazdálkodási technikák használatát, beleértve a legjobb környezetvédelmi gyakorlatokat, tekintettel a jegyzőkönyv tárgyát képező anyagok és az ilyen anyagokat tartalmazó gyártott termékek, oldatok vagy keverékek használatára, előállítására, kibocsátására, feldolgozására, forgalmazására, kezelésére, szállítására és újrafeldolgozására;
  - ösztönzik más, a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok kibocsátásainak csökkentésére vonatkozó kezelési programok végrehajtását, beleértve önkéntes programokat és gazdasági eszközök használatát;
  - mérlegelik adott körülményeiknek megfelelően további politikák és intézkedések elfogadását, amelyek magukban foglalhatnak nem szabályozási megközelítéseket is;
  - gazdaságilag megvalósítható, határozott erőfeszítéseket tesznek a jegyzőkönyv hatálya alá tartozó anyagok szintjeinek csökkentésére, amelyek szennyező anyagként vannak jelen más anyagokban, vegyipari vagy gyártott termékekben, amint a forrás jelentősége megállapítást nyert;
  - az anyagok értékelésére szolgáló programjaikban figyelembe veszik az információk benyújtásáról, valamint az I., II. vagy III. melléklet anyagokkal történő kiegészítésére vonatkozó eljárásokról szóló, 1998/2 számú végrehajtó testületi határozat (1) bekezdésében meghatározott jellemzőket.
- (3) A Felek hozhatnak a jegyzőkönyv által előírt szigorúbb intézkedéseket is.

8. cikk

KUTATÁS, FEJLESZTÉS ÉS NYOMON KÖVETÉS

A Felek ösztönzik a kutatást, fejlesztést, nyomon követést és együttműködést a következők vonatkozásában, de nem csak azokra korlátozva:

- kibocsátások, nagy távolságra történő szállítás és lerakódási szintek, valamint ezek modellezése, meglévő szintek a biotikus és abiotikus környezetben, a vonatkozó módszerek harmonizálása érdekében eljárások kidolgozása;
- szennyező anyag-terjedési utak és jegyzékei a reprezentatív ökoszisztémákban;
- lényeges hatások az emberi egészségre és a környezetre, beleértve ezen hatások mennyiségi meghatározását;
- az elérhető legjobb technikák és gyakorlatok, beleértve a mezőgazdasági gyakorlatokat is, valamint a Felek által jelenleg alkalmazott, vagy kidolgozás alatt álló kibocsátáscsökkentési technikák és gyakorlatok;
- gazdasági és szociológiai tényezők figyelembevételét lehetővé tevő módszerek az alternatív kibocsátáscsökkentési stratégiák értékelésénél;
- hatásokon alapú megközelítés, amely integrálja a megfelelő információkat, beleértve a fenti a)–e) alpont alapján kapott információkat is, a mért vagy modellezett környezeti szintekről, terjedési utakról és az emberi egészséget és környezetet érő hatásokról, a későbbi csökkentési stratégiák kialakítása céljából, amelyek ugyancsak figyelembe veszik a gazdasági és technológiai tényezőket;
- módszerek az egyes, a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak becsléséhez és későbbi kibocsátásainak előrevetítéséhez, valamint annak kiértékelése, hogy a nemzeti kibocsátási szintek ilyen becsléseit és előrejelzéseit miként lehet felhasználni a jövőbeni kötelezettségek kialakításánál;
- a jegyzőkönyv hatálya alá tartozó anyagok szintjei, amelyek szennyező anyagként vannak jelen más anyagokban, vegyipari termékekben vagy gyártott termékekben, és az ilyen szintek jelentősége a nagy távolságra történő szállításban, valamint technikák az ilyen szennyező anyagok, és ezen túlmenően, a pentaklór-fenollal kezelt faanyag élettartama alatt keletkezett, a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok szintjeinek csökkentésére.

Elsőbbségben kell részesíteni azon anyagok kutatását, amelyeket a 14. cikk (6) bekezdésében előírt eljárások alapján a legnagyobb valószínűséggel benyújtanak.

9. cikk**JELENTÉSTÉTEL**

- (1) A kereskedelmi információk titkosságát szabályozó jogszabályok függvényében:
  - a) a Felek a Bizottság Végrehajtó Titkárságán keresztül a Végrehajtó Testület keretén belül ülésező Felek által meghatározott rendszeres időközönként jelentést tesznek a Végrehajtó Testületnek e jegyzőkönyv végrehajtása érdekében hozott intézkedésekről;
  - b) az EMEP földrajzi hatálya alá tartozó Felek a Bizottság Végrehajtó Titkárságán keresztül az EMEP Irányító Testülete által meghatározandó és a Végrehajtó Testület ülésén a Felek által jóváhagyandó időközönként rendszeres jelentést tesznek az EMEP részére a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok kibocsátási szintjeiről, legalább az EMEP Irányító Testülete által előírt módszereket, valamint időbeli és térbeli felbontást alkalmazva. Az EMEP földrajzi hatálya alá tartozó Felek hasonló információt bocsátanak a Végrehajtó Testület rendelkezésre, ha arra felkérését kapnak. A Felek továbbá információt szolgáltatnak a III. mellékletben felsorolt anyagok kibocsátási szintjeiről az említett mellékletben előírt referenciaévre vonatkozóan.
- (2) A fenti (1) bekezdés a) pontjának megfelelően jelentendő információkat a Végrehajtó Testület ülésén a Felek által elfogadandó, a formai és tartalmi előírásokra vonatkozó határozattal összhangban kell jelenteni. Az említett határozat feltételeit a Felek szükség szerint felülvizsgálják a jelentésekbe belefoglalandó információk formájára és tartalmára vonatkozó további elemek meghatározása érdekében.
- (3) A Végrehajtó Testület éves ülése előtt kellő időben az EMEP tájékoztatást nyújt a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok nagy távolságra történő szállítódásáról és lerakódásáról.

10. cikk**A FELEK ÁLTALI FELÜLVIZSGÁLATOK A VÉGREHAJTÓ TESTÜLET ÜLÉSEIN**

- (1) A Felek a Végrehajtó Testület ülésein, az Egyezmény 10. cikkének (2) bekezdése a) pontjának megfelelően felülvizsgálják a Felek, az EMEP és más kiegészítő testületek, valamint e jegyzőkönyv 11. cikkében említett, a Végrehajtási Bizottság jelentéseit.
- (2) A Felek a Végrehajtó Testület ülésein figyelemmel kísérik e jegyzőkönyvben előírt kötelezettségek teljesítésének előrehaladását.
- (3) A Felek a Végrehajtó Testület ülésein felülvizsgálják e jegyzőkönyvben előírt kötelezettségek alkalmazását és hatékonyságát. Ezen felülvizsgálatoknál figyelembe kell venni az elérhető legjobb tudományos információkat a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok lerakódásának hatásairól, a technológiai fejlesztések értékeléseiről, a változó gazdasági körülményekről és a kibocsátási szintekkel kapcsolatos kötelezettségek teljesítéséről. Ezen felülvizsgálatok eljárásait, módszereit és időzítését a Feleknek kell meghatározni a Végrehajtó Testület ülésén. Az első ilyen felülvizsgálatot legkésőbb e jegyzőkönyv hatálybalépése után három évvel kell elvégezni.

11. cikk**BETARTÁS**

A Felek jelen jegyzőkönyvből fakadó kötelezettségeinek betartását rendszeresen felül kell vizsgálni. A Végrehajtó Testület tizenötödik ülésén hozott, 1997/2 számú határozata alapján létrehozott Végrehajtási Bizottság végzi ezen felülvizsgálatokat és jelentést tesz a Végrehajtó Testület keretein belül ülésező Felek részére az említett határozat – beleértve annak minden módosítását – mellékletében meghatározott feltételeknek megfelelően.

12. cikk**VITARENDEZÉS**

- (1) E jegyzőkönyv értelmezését vagy alkalmazását érintő két vagy több Fél közötti vita esetén, az érintett Felek a vitát tárgyalás útján vagy saját választásuk szerinti bármilyen más békés úton rendezik. A vitában álló Felek tájékoztatják a Végrehajtó Testületet vitájukról.
- (2) E jegyzőkönyv megerősítése, elfogadása, jóváhagyása, vagy az ahhoz történő csatlakozás során, illetve azt követően azon Fél, amely nem regionális gazdasági integrációs szervezet, a Letéteményeshez eljuttatott írásos okiratban kijelentheti, hogy a jegyzőkönyv értelmezése vagy alkalmazás kapcsán támadt vita tekintetében a következő

rendezési módok valamelyikét vagy mindkettőt magára nézve ipso facto és külön megállapodás nélkül kötelezőnek tekinti mindazon Felekkel kapcsolatban, akik ezen kötelezettséget maguk is elfogadják:

- a) a vitás kérdésnek a Nemzetközi Bíróság elé történő terjesztése;
- b) választottbíróóság azoknak az eljárásoknak megfelelően, amelyeket a Felek – amint lehetséges – a Végrehajtó Testület ülésén fogadnak el, a választottbíróági mellékletben meghatározott eljárás szerint.

Azon Felek, amelyek regionális gazdasági integrációs szervezetek, hasonló joghatással bíró nyilatkozatot tehetnek a választottbíróósággal kapcsolatban a b) pontnak megfelelően.

- (3) A fenti (2) bekezdés szerint tett nyilatkozatok az azokban foglalt feltételeknek megfelelően lejártukig, vagy a Letéteményeshez eljuttatott írásbeli visszavonásukat követően még három hónapig maradnak érvényben.
- (4) Új nyilatkozat, visszavonási értesítés vagy egy nyilatkozat érvényességének lejártja semmilyen módon nem befolyásolja a Nemzetközi Bíróság, vagy a választottbíróóság előtt folyamatban lévő eljárás menetét, kivéve, ha a vitában érintett Felek másképpen nem állapodnak meg.
- (5) Kivéve azt az esetet, ha a vitában érintett Felek elfogadták ugyanazt a – (2) bekezdés szerinti – vitarendezési módot, amennyiben az egyik Fél másik Fél részére küldött, a vita fennállásáról szóló írásbeli értesítést követő tizenkét hónapon belül a Felek nem képesek a vitát az (1) bekezdésben említett eszközökkel rendezni, a vitát a vitában érintett bármelyik Fél kérésére egyeztető eljárásra lehet terjeszteni.
- (6) Az (5) bekezdés alkalmazásában fel kell állítani egy egyeztetőbizottságot. A bizottság az érintett Felek által egyenlő számban kijelölt tagokból, vagy ha az egyeztetésben a Felek azonos érdeket képviselnek, akkor az adott érdekcsoport által kijelölt tagokból áll, és az így kijelölt bizottsági tagok megválasztják a bizottság elnökét. A bizottság ajánlás jellegű döntést hoz, amelyet a Felek jóhiszeműen vesznek figyelembe.

13. cikk

MELLÉKLETEK

E jegyzőkönyv mellékletei a jegyzőkönyv szerves részét képezik. Az V. és VII. melléklet ajánlás jellegű.

14. cikk

MÓDOSÍTÁSOK

- (1) E jegyzőkönyv módosítására bármely Fél tehet javaslatot.
- (2) A módosító javaslatokat a Bizottság Végrehajtó Titkárságához kell írásban eljuttatni, amely megküldi azokat a többi Félnek. A Végrehajtó Testület keretében ülésező Felek a legközelebbi ülésen megvitatják a javasolt módosításokat, feltéve, hogy a Végrehajtó Titkárság legalább kilencven napon belül eljuttatta a javaslatokat a Feleknek.
- (3) E jegyzőkönyvre, illetve annak I–IV., VI. és VIII. mellékletére vonatkozó módosító javaslatokat a Végrehajtó Testület ülésein jelenlévő Felek konszenzussal fogadják el, és az azokat elfogadó Felek tekintetében kilencven nappal azt követően lépnek hatályba, hogy a Felek kétharmada eljuttatta erről szóló elfogadó okiratát a Letéteményeshez. A többi Fél esetében a módosítások az adott Fél elfogadó okiratának a Letéteményeshez történő eljuttatását követő kilencvenedik napon lép életbe.
- (4) Az V. és a VII. melléklet módosításait a Végrehajtó Testület ülésein jelenlévő Felek konszenzussal fogadják el. A Bizottság Végrehajtó Titkársága által a Feleknek küldött közlést követő kilencvenedik nap lejártja után ezen mellékletek módosítása mindazon Felek tekintetében hatályba lép, akik az alábbi (5) bekezdés alapján nem juttatták el az értesítést a Letéteményeshez, feltéve, hogy legalább tizenhat Fél nem juttatott el ilyen értesítést.
- (5) Bármely Fél, amelynek nem áll módjában jóváhagyni az V. vagy a VII. melléklet módosítását, a határozat elfogadásának közlésétől számított kilencven napon belül erről írásban értesíti a Letéteményest. Az ilyen értesítésről a Letéteményes haladéktalanul értesíti a többi Felet. A Felek korábbi értesítésüket bármikor kicserélhetik egy elfogadó okirattal, és az adott melléklet módosítása az elfogadó okirat Letéteményeshez történő megküldésének napjától számított kilencvenedik napon ezen Felek tekintetében hatályba lép.
- (6) Az I., II. vagy III. mellékletek módosítására tett javaslatok esetében, ha az egy újabb anyag jelen jegyzőkönyvbe való felvételére irányul:
  - a) a javaslattevő a Végrehajtó Testület rendelkezésére bocsátja a Végrehajtó Testület 1998/2 számú határozatában, beleértve annak bármely módosításában, meghatározott információkat; és
  - b) a Felek a Végrehajtó Testület 1998/2 számú határozatában, beleértve annak bármely módosításában, meghatározott eljárásoknak megfelelően értékelik a javaslatot.
- (7) A Végrehajtó Testület 1998/2 számú határozatát módosító határozatot a Végrehajtó Testület keretén belül ülésező Felek konszenzussal fogadják el, és az az elfogadás napját követő hatvanadik napon lép hatályba.

15. cikk**ALÁÍRÁS**

- (1) E jegyzőkönyv 1998. június 24–25-én Aarhusban (Dánia), ezt követően pedig 1998. december 21-ig az Egyesült Nemzetek Szervezetének székhelyén aláírásra nyitva áll a Bizottság tagországai részére, továbbá a Gazdasági és Szociális Tanács 1947. március 28-i 36 (IV). számú határozatának 8. bekezdése alapján a Bizottságban tanácskozási joggal rendelkező államok részére, illetve a Bizottság szuverén tagjai által létrehozott olyan regionális gazdasági integrációs szervezetek részére, amelyek hatáskörébe tartozik e jegyzőkönyvben foglalt kérdésekkel kapcsolatban nemzetközi megállapodásokról tárgyalásokat folytatni, illetve ilyen megállapodásokat megkötöni és alkalmazni, feltéve hogy az érintett államok és szervezetek az Egyezmény részes felei.
- (2) A regionális gazdasági integrációs szervezetek – hatáskörükön belüli kérdésekben – saját nevükben gyakorolják azokat a jogokat és teljesítik azokat a kötelezettségeket, amelyek e jegyzőkönyv szerint e szervezetek tagállamait megilletik, illetve terhelik. Ilyen esetekben e szervezetek tagállamai egyenként nem jogosultak e jogok gyakorlására.

16. cikk**MEGERŐSÍTÉS, ELFOGADÁS, JÓVÁHAGYÁS ÉS CSATLAKOZÁS**

- (1) E jegyzőkönyvet az aláíró Feleknek meg kell erősíteniük, el kell fogadniuk vagy jóvá kell hagyniuk.
- (2) E jegyzőkönyv 1998. december 21-től a 15. cikk (1) bekezdésben meghatározott követelményeknek eleget tevő bármely állam vagy szervezet részére nyitva áll a csatlakozásra.

17. cikk**LETÉTEMÉNYES**

A megerősítő, elfogadó, jóváhagyó, illetve csatlakozási okmányokat az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki egyben a Letéteményesi feladatokat is ellátja.

18. cikk**HATÁLYBALÉPÉS**

- (1) E jegyzőkönyv a tizenhatodik megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okmány letétbe helyezésének napját követő kilencvenedik napon lép hatályba.
- (2) A 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott azon államok vagy szervezetek esetében, amelyek a tizenhatodik megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okmány letétbe helyezése után erősítik meg, fogadják el vagy hagyják jóvá a jegyzőkönyvet, illetve csatlakoznak ahhoz, a jegyzőkönyv ezen tagok saját megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okmánya letétbe helyezésnek napját követő kilencvenedik napon lép hatályba.

19. cikk**FELMONDÁS**

Bármelyik Fél, a jegyzőkönyvnek az adott Fél tekintetében történő hatályba lépésétől számított öt év eltelte után bármikor, felmondhatja a jegyzőkönyvet, ha erről írásban értesíti a Letéteményest. A felmondás az erről szóló írásos értesítésnek a Letéteményes általi kézhezvételét követő kilencvenedik napon, vagy legkésőbb abban az időpontban lép hatályba, amelyet a felmondási értesítésben a jegyzőkönyvet felmondó Fél meghatározott.

20. cikk**HITELES SZÖVEGEK**

E jegyzőkönyv eredeti példányát, amelynek az angol, francia és orosz nyelvű változatai egyaránt hitelesek, az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

ENNEK HITELEÉÜL alulírottak, akik erre megfelelő felhatalmazással rendelkeznek, a jegyzőkönyvet aláírták.

Készült Aarhusban (Dánia), a mai napon, ezerkilencszázkilencvennyolc június hónap huszonegyedikén.

KIKÜSZÖBÖLÉSRE ELŐIRÁNYZOTT ANYAGOK

E jegyzőkönyv eltérő rendelkezései hiányában ez a melléklet nem vonatkozik az alább felsorolt anyagokra, ha úgy fordulnak elő: (i) mint szennyező anyagok a termékekben; vagy (ii) gyártott vagy használatban lévő termékekben a végrehajtás időpontjában; vagy (iii) mint helyre korlátozott vegyipari féltermékek egy vagy több különböző anyag gyártásában és ezáltal átalakítva. Eltérő előírás hiányában, mindegyik alábbi kötelezettség a jegyzőkönyv hatálybalépésének napján lép hatályba.

Anyag	Végrehajtási követelmények	
	Kiküszöbölendő	Feltételek
Aldrin CAS: 309-00-2	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs
Klórdán CAS: 57-74-9	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs
Klórdekon CAS: 143-50-0	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs
DDT CAS: 50-29-3	Termelés	1. Termelés megszüntetése egy éven belül, ha a Felek megegyeztek abban, hogy a DDT helyett alkalmas alternatívák állnak rendelkezésre a közegészség olyan betegségek elleni védelmére, mint a malária és az agyhártyagyulladás. 2. Szem előtt tartva a DDT termelésének lehető legkorábbi megszüntetését, a Felek legkésőbb egy évvel e jegyzőkönyv hatálybalépésének napja után, és azután szükség szerinti időközönként, az Egészségügyi Világszervezettel, az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetével és az Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi Programjával konzultálva, értelemszerűen áttekinti az alternatívák hozzáférhetőségét és felhasználhatóságát, elősegíti a DDT biztonságosabb és gazdaságilag életképes alternatíváinak kereskedelmi forgalomba hozását.
	Használat	Nincs, kivéve a II. mellékletben azonosítottat.
Dieldrin CAS: 60-57-1	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs
Endrin CAS: 72-20-8	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs
Heptaklór CAS: 76-44-8	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs, kivéve tűzhangyák irtására vizsgázott személyzet általi használatot zárt ipari villamos kapcsolószekrényekben. Az ilyen felhasználást e jegyzőkönyv alapján újra kell értékelni a hatálybalépés napja után legkésőbb két évvel.
Hexabrom-bifenil CAS: 36355-01-8	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs
Hexaklór-benzol CAS: 118-74-1	Termelés	Nincs, kivéve a korlátozott célra történő termelést, az átmeneti gazdaságú országok által az aláíráskor vagy csatlakozáskor letétbe helyezett nyilatkozatban előírtak szerint.
	Használat	Nincs, kivéve a korlátozott célra történő felhasználást, az átmeneti gazdaságú országok által az aláíráskor vagy csatlakozáskor letétbe helyezett nyilatkozatban előírtak szerint.

Mirex CAS: 2385-85-5	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs
PCB ^(a)	Termelés	Nincs, kivéve az átmeneti gazdaságú országokat, amelyek a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2005. december 31-ig megszüntetik a termelést és a megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okmányukkal együtt letétbe helyezendő nyilatkozatban közlik szándékukat, hogy ezt megteszik.
	Használat	Kivéve a II. mellékletben előírtak szerint.
Toxafén CAS: 8001-35-2	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs

(a): Felek megállapodnak, hogy a jegyzőkönyv alapján 2004. december 31-ig újraértékelik a poliklórozott terfenilek és az „ugilec” termelését és használatát.

II. MELLÉKLET

KORLÁTOZOTT FELHASZNÁLÁSRA ELŐIRÁNYZOTT ANYAGOK

E jegyzőkönyv eltérő rendelkezései hiányában ez a melléklet nem vonatkozik az alább felsorolt anyagokra, ha úgy fordulnak elő: (i) mint szennyező anyagok a termékekben; vagy (ii) gyártott vagy használatban lévő termékekben a végrehajtás időpontjában; vagy (iii) mint helyre korlátozott vegyipari féltermékek egy vagy több különböző anyag gyártásában és ezáltal átalakítva. Eltérő előírás hiányában, mindegyik alábbi kötelezettség a jegyzőkönyv hatálybalépésének napján lép hatályba.

Anyag	Végrehajtási követelmények	
	Korlátozott felhasználások	Feltételek
DDT CAS: 50-29-3	<p>1. A közegészség védelmére olyan betegségek ellen, mint a malária és az agyhártyagyulladás.</p> <p>2. Mint vegyi féltermék Dicofol gyártásához.</p>	<p>1. A használat csak mint integrált kártevő elhárítási stratégia komponenseként engedhető meg és csak a szükséges mértékig és csak egy évig a termelés megszüntetésének időpontja után az I. melléklet szerint.</p> <p>2. Az ilyen használatot e jegyzőkönyv hatálybalépésnek napja után legkésőbb két évvel újra kell értékelni.</p>

<p>HCH CAS: 608-73-1</p>	<p>Műszaki HCH (vagyis kevert HCH izomerek) a vegyipari gyártásban féltermékként történő felhasználásra korlátozva.</p>	
	<p>Termékek, melyekben a HCH izomer legalább 99%-a van gamma (vagyis lindán, CAS: 58-89-9) alakban, a következő felhasználásokra vannak korlátozva:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vetőmag kezelés. 2. Talajkezelések, melyeket közvetlenül követ a feltalaj felszíni rétegébe történő keverése. 3. Épületfa, faáru és rönkök szakmai javító és ipari kezelése. 4. Közegészségügyi és állategészségügyi rovarirtó szer. 5. Nem-légi alkalmazás facsemetékhez, kis területű gyepes használatához, valamint beltéri és kültéri felhasználás faiskolai és díszkerti alkalmazásban. 6. Beltéri ipari és lakótéri alkalmazások. 	<p>Minden korlátozott lindán felhasználást újra kell értékelni legkésőbb két évvel a hatálybalépés napja után.</p>
<p>PCB ^(a)</p>	<p>A hatálybalépés időpontjában használatban lévő, vagy 2005. december 31-ig gyártott PCB-k, az I. melléklet rendelkezéseinek megfelelően.</p>	<p>A Felek határozott erőfeszítéseket tesznek, hogy azok elvezessenek:</p> <p>(a) az azonosítható PCB-k használatának kiküszöbölésére berendezésekben (vagyis transzformátorok, kondenzátorok vagy maradvány készleteket tartalmazó egyéb edényekben), amelyek 5 dm³-t meghaladó térfogatú PCB-t tartalmaznak és amelyekben a PCB-k koncentrációja 0,05% vagy nagyobb, a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2010. december 31-ig, vagy az átmeneti gazdaságú országokban 2015. december 31-ig;</p> <p>(b) az (a) alpontban hivatkozott összes cseppfolyós PCB és nem berendezésben lévő 0,005%-nál több PCB-t tartalmazó egyéb cseppfolyós PCB-k környezetkímélő módon történő lebontásához vagy a szennyezés eltávolításához, a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2015. december 31-ig, vagy az átmeneti gazdaságú országokban 2020. december 31-ig;</p> <p>(c) az (a) alpontban hivatkozott berendezés környezetkímélő módon történő ártalmatlanításához vagy elhelyezéséhez.</p>

(a) Felek megállapodnak, hogy a jegyzőkönyv alapján 2004. december 31-ig újraértékelik a poliklórozott terfenilek és az „ugilec” termelését és használatát.

III. MELLÉKLET

A 3. CIKK 5 BEKEZDÉSÉNEK a) PONTJÁBAN EMLÍTETT ANYAGOK, VALAMINT A KÖTELEZETTSÉGRE VONATKOZÓ REFERENCIAÉV

Anyag	Referenciaév
PAH-ok ^(a)	1990; vagy egy másik év 1985 és 1995 között, a Fél által a megerősítés, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás alkalmával meghatározva.
Dioxinok/furánok ^(b)	1990; vagy egy másik év 1985 és 1995 között, a Fél által a megerősítés, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás alkalmával meghatározva.
Hexaklór-benzol	1990; vagy egy másik év 1985 és 1995 között, a Fél által a megerősítés, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás alkalmával meghatározva.

(a) Policiklikus aromás szénhidrogének (PAH-ok): a kibocsátások jegyzékének alkalmazásában a következő négy indikátor vegyületet kell használni: benzo (a) pirén, benzo (b) fluorantén, benzo (k) fluorantén és indeno (1,2,3-cd) pirén.

(b) Dioxinok és furánok: A poliklórozott dibenzo-p-dioxinok (PCDD) és poliklórozott dibenzofuránok (PCDF) triciklikus, sík aromás vegyületek két benzol-gyűrűből képezve, melyeket két oxigénatom köt össze a PCDD-ben és egy oxigénatom a PCDF-ben, és amelyet nyolcig terjedő klóratom helyettesíthet.

IV. MELLÉKLET

HATÁRÉRTÉKEK NAGY, HELYHEZ KÖTÖTT FORRÁSOKBÓL SZÁRMAZÓ PCDD/F-RE**I. Bevezetés**

1. A dioxinok és furánok fogalom meghatározását e jegyzőkönyv III. melléklete adja meg.
2. A határértékek ng/m³-ben vagy mg/m³-ben vannak kifejezve standard feltételek mellett (273,15 K, 101,3 kPa és száraz gáz).
3. A határértékek rendes üzemi állapotra vonatkoznak, beleértve a beindítási és leállítási eljárásokat, amennyiben nincsenek külön határértékek meghatározva az ilyen helyzetekre.
4. Az összes szennyező anyag mintavételezését és elemzését az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN), a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) által lefektetett standard eljárások, vagy az Egyesült Államok vagy Kanada megfelelő referenciamódszerei szerint kell elvégezni. Amíg a CEN vagy ISO szabványok kidolgozásra várnak, a nemzeti szabványokat kell alkalmazni.
5. Ellenőrzési célokra, a mérési eredményeknek a határérték viszonylatában történő értelmezéséhez ugyancsak számításba kell venni a mérési módszer pontatlanságát. Egy határérték akkor tekinthető teljesítettnek, ha a mérési eredmény, melyből levonták a mérési módszer pontatlanságát, nem haladja meg azt.
6. A különböző PCDD/F-ek kibocsátásai toxicitási egyenértékekben (TE) vannak megadva a 2,3,7,8-TCDD-hez viszonyítva, NATO Modern Társadalom Kihívásaival Foglalkozó Bizottsága (NATO-CCMS) által 1988-ban javasolt rendszer használatával.

II. Határértékek nagy, helyhez kötött forrásokra

7. A következő határértékeket – amelyek a füstgáz 11%-os O₂ koncentrációjára vonatkoznak – kell alkalmazni a következő égető berendezés típusokra:
 Kommunális szilárd hulladék (óránként 3 tonnánál többet elégetve)
 0,1 ng TE/m³
 Kórházi szilárd hulladék (óránként 1 tonnánál többet égetve)
 0,5 ng TE/m³.
 Veszélyes hulladék (óránként 1 tonnánál többet égetve)
 0,2 ng TE/m³.

AZ ELÉRHETŐ LEGJOBB TECHNIKÁK A KÖRNYEZETBEN TARTÓSAN MEGMARADÓ SZERVES SZENNYEZŐ ANYAGOK KIBOCSÁTÁSAINAK CSÖKKENTÉSÉRE NAGY, HELYHEZ KÖTÖTT FORRÁSOK ESETÉN

I. BEVEZETÉS

1. Ezen melléklet célja útmutatást adni az Egyezmény részes felei számára az elérhető legjobb technikák azonosításához, lehetővé téve számukra a jegyzőkönyv 3. cikkének (5) bekezdésében foglalt kötelezettségeik teljesítését.
2. Az „elérhető legjobb technikák” (BAT) a leghatékonyabb és legfejlettebb stádiumot jelentik a tevékenységek és üzemeltetési módszereik fejlesztésében, amelyek az adott technikák alkalmasságát jelzik, hogy elvi alapot képezzenek a kibocsátások és a környezet egészére kifejtett hatásuk megelőzésére és, ahol nem megvalósítható, általában csökkentésére szolgáló kibocsátási határértékekhez:
  - a „technikák” kifejezés magában foglalja az alkalmazott technológiát és a módot, ahogyan a berendezést megtervezik, megépítik, karbantartják, üzemeltetik és üzemben kívül helyezik;
  - „rendelkezésre álló” technikák az olyan léptékben kifejlesztetteket jelenti, amely lehetővé teszi az alkalmazást az érintett ipari ágazatban, gazdaságilag és műszakilag életképes feltételek mellett, figyelembe véve a költségeket és előnyöket, függetlenül attól, hogy a technikákat a szóban forgó Fél területén belül használják vagy állítják elő, mindaddig, amíg azok ésszerűen hozzáférhetőek az üzemeltető számára;
  - „legjobb” jelenti a leghatékonyabbat a környezet egészének védelme magas általános szintjének eléréséhez.Az elérhető legjobb technikák meghatározásánál külön figyelmet kell fordítani, általában vagy specifikus esetekben, az alábbi tényezőkre, szem előtt tartva egy intézkedés valószínű költségeit és hasznait és az elővigyázatosság és megelőzés elveit:
  - a kevés hulladékkal járó technológia alkalmazása;
  - a kevésbé veszélyes anyagok használata;
  - az eljárásban keletkezett és használt anyagok és hulladék visszanyerésének és újrafelhasználásának elősegítése;
  - összehasonlítható eljárások, eszközök vagy üzemeltetési módszerek, melyeket sikerrel próbáltak ki ipari léptékben;
  - technológiai haladás és változások a tudományos ismeretekben és megértésben;
  - az érintett kibocsátások természete, hatásai és volumene;
  - új vagy meglévő létesítmények üzembe helyezésének időpontjai;
  - az elérhető legjobb technikák bevezetéséhez szükséges idő;
  - az eljárásban használt nyersanyagok (beleértve a vizet) fogyasztása, természete és energia hatékonysága;
  - a kibocsátások környezetre kifejtett általános hatása megelőzésének vagy minimumra csökkentésének szükségessége és kockázata;
  - a balesetek megelőzésének és a környezetre ható következményei minimálisra csökkentésének szükségessége.Az elérhető legjobb technikák koncepciója nem valamely specifikus technika vagy technológia előírását célozza, hanem az érintett berendezés műszaki jellemzői, földrajzi elhelyezkedése és a helyi környezeti viszonyok számításba vételét.
3. A csökkentési intézkedések hatékonyságára és költségeire vonatkozó információ a Feladat Csoport és a POP Előkészítő Munkacsoport által megkapott és átvizsgált dokumentumokon alapul. Eltérő jelzés hiányában a felsorolt technikákat az üzemeltetési tapasztalatok alapján jól bevezetettnek kell tekinteni.
4. A kis kibocsátású technikákat magukban foglaló új üzemekkel, valamint meglévő üzemek átépítésével szerzett tapasztalatok folyamatosan gyarapodnak. Ezért szükséges lesz a melléklet rendszeres kidolgozása és módosítása. Az új üzemekhez azonosított elérhető legjobb technikákat (BAT) rendszerint meglévő üzemekre is lehet alkalmazni, feltéve, hogy megfelelő átmeneti idő áll rendelkezésre és hogy azokat adaptálják.
5. A melléklet több ellenőrző intézkedést sorol fel, amelyek átfogják a költség és hatékonyság tartományokat. Az intézkedések megválasztása bármely adott esethez számos tényezőtől függ, beleértve gazdasági körülményeket, technológiai infrastruktúrát és kapacitást, valamint minden meglévő légszennyezés csökkentő intézkedést.

6. A helyhez kötött forrásokból kibocsátott legfontosabb POP-k a következők:
- Poliklórozott dibenzo-p-dioxionok/furánok (PCDD/F-ek);
  - Hexaklór-benzol (HCB);
  - Policiklikus aromás szénhidrogének (PAH-ok).

A fontos fogalom meghatározásokat e jegyzőkönyv III. melléklete adja meg.

II. POP-KIBOCSÁTÁSOK NAGY, HELYHEZ KÖTÖTT FORRÁSAI

7. A PCDD/F anyagok szerves anyagokkal és klórral járó termális folyamatokból emittálódnak a tökéletlen égés vagy kémiai reakciók eredményeként. A PCDD/F főbb állandó forrásai a következők lehetnek:
- hulladékégetés, beleértve az együttégetést;
  - termális kohászati eljárások, pl. alumínium vagy egyéb nem-vasfémek, vas és acél gyártása;
  - energiát szolgáltató tüzelőberendezések;
  - lakossági tüzelés; és
  - fél- és melléktermékeket kibocsátó egyes vegyipari folyamatok.
8. A PAH-kibocsátások nagy, helyhez kötött forrásai a következők lehetnek:
- háztartási fa- és széntüzeléses fűtés;
  - nyílt tüzek, mint szemétegetés, erdőtüzek és tarlóégetés;
  - koksz- és anódgyártás;
  - alumíniumgyártás (Soederberg-eljárással); és
  - fakonzerváló berendezések, kivéve az olyan Felet, akinél ez a kategória nem okoz jelentős hozzájárulást az összes PAH kibocsátásához (a III. melléklet meghatározása szerint).
9. A HCB-kibocsátások a PCDD/F anyagot emittáló azonos típusú termál- és kémiai eljárásokból erednek és a HCB hasonló mechanizmussal képződik. A HCB-kibocsátások főbb forrásai a következők lehetnek:
- hulladékégető berendezések, beleértve az együttégetést;
  - a kohászat termál-forrásai; és
  - klórozott tüzelőanyagok használata kohó berendezésekben.

III. A POP-KIBOCSÁTÁSOK CSÖKKENTÉSÉNEK ÁLTALÁNOS MEGKÖZELÍTÉSEI

10. A helyhez kötött forrásokból származó POP-kibocsátások csökkentésének több megoldása van. Ezek közé tartozik az adalékanyagok kiváltása, eljárás módosítások (beleértve a karbantartási és üzemeltetési ellenőrzést) és meglévő üzemek átépítését. Az alábbi felsorolás a rendelkezésre álló intézkedéseket általánosságban tünteti fel, melyeket külön-külön, vagy kombinálva lehet alkalmazni:
- adalékanyagok kiváltása, amelyek POP-k, vagy ahol közvetlen kapcsolat van az anyagok és a forrásból származó POP-kibocsátások között;
  - legjobb környezeti gyakorlatok, mint jó gazdálkodás, megelőző karbantartási programok, vagy folyamatváltoztatások, mint zárt rendszerek (például kokszolókban, vagy közömbös/inert/elektrodák használata elektrolízishez);
  - az eljárás módosítása a teljes égés biztosításához, ezzel megelőzve a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok képződését, az olyan paraméterek ellenőrzésén keresztül, mint égési hőmérséklet vagy tartózkodási idő;
  - füstgáz tisztítási módszerek, mint termális vagy katalitikus égetés vagy oxidáció, por-kicsapás, adszorpció;
  - maradványok, hulladékok és szennyvíziszap kezelése, például hőkezeléssel vagy semlegesítéssel.
11. Az 1., 2., 4., 5., 6., 8. és 9. táblázatokban a különböző mérésekre megadott kibocsátási szintek általában eset-specifikusak. A számok vagy tartományok a kibocsátási szinteket a kibocsátási határértékek százalékában adják meg, hagyományos technikák alkalmazásával.
12. A költséghatékonysági szempontok alapulhatnak összköltség per év per mérséklési egységen (beleértve beruházási és üzemeltetési költségeket). A POP-kibocsátáscsökkentés költségeit ugyancsak az általános folyamat gazdaságosság keretében kell mérlegelni, pl. a csökkentési intézkedések hatását és a termelési költségeket. Tekintettel a sok befolyásoló tényezőre, a beruházási és üzemeltetési költségek számai nagymértékben eset-specifikusak.

IV. CSÖKKENTÉSI TECHNIKÁK PCDD/F-KIBOCSÁTÁSOK CSÖKKENTÉSÉRE

A. Hulladékégetés

13. A hulladékégetés felőleli a kommunális hulladék, veszélyes hulladék, kórházi hulladék és szennyiszap égetését.
14. A hulladékégető létesítményekből származó PCDD/F-kibocsátások fő csökkentő intézkedései a következők:
  - (a) elsődleges intézkedések az elégetett hulladékokra vonatkozóan;
  - (b) elsődleges intézkedések a folyamat technikákra vonatkozóan;
  - (c) intézkedések az égési folyamat és hulladékgázok fizikai paramétereinek ellenőrzésére (pl. hőmérséklet fokozatok, hűtési ráta, O₂ tartalom, stb.);
  - (d) a füstgáz tisztítása; és
  - (e) a tisztítási folyamat maradványainak kezelése.
15. Az elégetett hulladékokra vonatkozó elsődleges intézkedések, amelyek a betáplált anyag kezelésével, nevezetesen a halogénezett anyagok csökkentésével és nem-halogénezett alternatívákkal történő kiváltásával járnak, nem felelnek meg a kommunális vagy veszélyes hulladék égetéséhez. Hatékonyabb az égetési folyamat módosítása és másodlagos intézkedések beépítése a füstgáztisztításhoz. A betáplált anyag kezelése hasznos elsődleges intézkedés a hulladék csökkentésére és az újrafelhasználás lehetőségének járulékos hasznával jár. Ez a PCDD/F közvetett csökkentését eredményezheti az elégetendő hulladék mennyiségének csökkentése által.
16. A folyamat technikák módosítása az égési viszonyok javításához egy fontos és hatékony intézkedés a PCDD/F-kibocsátások csökkentésére (rendszerint 850 °C vagy magasabb hőmérséklet, az oxigén ellátás felmérése a fűtőértéktől és a hulladékok konzisztenciájától függően, az elégséges tartózkodási idő – 850 °C-nál kb. 2. mp – és a gáz örvénylése, a hideg-gáz régiók elkerülése az égetőben, stb.). A fluidágyas égetők 850 °C-nál alacsonyabb hőmérsékletet tartanak megfelelő kibocsátási eredményekkel. A meglévő égetőknél ez általában a berendezés áttervezésével és/vagy cseréjével járna, – ez egy olyan opció, amely nem minden országban lehet gazdaságilag életképes. Minimálisra kell csökkenteni a hamuk szén tartalmát.
17. Füstgázintézkedések. A következő intézkedések lehetségesek a füstgázban lévő PCDD/F-tartalom ésszerűen hatékony mérsékléséhez. A de novo szintézis körülbelül 450 °C-on történik. Ezek az intézkedések előfeltételt képeznek a további csökkentésekhez, hogy a cső végén el lehessen érni a kívánt szinteket:
  - (a) a füstgázok lehűtése (nagyon hatékony és viszonylag olcsó);
  - (b) késleltető szerek adalékolása, mint trietanolamin vagy trietilamin (a nitrogén-oxidokat is csökkentheti), de biztonsági okok miatt mérlegelni kell a mellékreakciókat;
  - (c) porgyűjtő rendszerek alkalmazása 800 és 1000 °C közötti hőmérsékleteknél, pl. keramikus szűrők és ciklonok;
  - (d) alacsony-hőmérsékletű elektromos kisülési rendszerek alkalmazása; és
  - (e) szállópernye lerakódás elkerülése a füstgáz elszívó rendszerben.
18. A füstgáztisztítás módszerei:
  - (a) hagyományos porkiülepítők a részecskékhez kötött PCDD/F csökkentésére;
  - (b) szelektív katalitikus csökkentés (SCR) vagy szelektív nem-katalitikus csökkentés (SNCR);
  - (c) felületi elnyelés aktivált faszén vagy kokszt használataval kötött vagy fluidizált rendszerekben;
  - (d) különböző típusú adszorpciós módszerek és optimális mosó rendszerek aktivált faszén, nyílt tűzhelyi szén, mész és mészkő oldatok keverékeivel merevágyas, mozgóágyas és fluidágyas reaktorokban. A gáznemű PCDD/F gyűjtésének hatékonysága javítható egy megfelelő aktivált kokszt előbevonat-réteg alkalmazásával a zsákos szűrő felületén;
  - (e) H₂O₂-oxidálás; és
  - (f) katalitikus égési módszerek, különböző típusú katalizátorok használataval (vagyis Pt/Al₂O₃ vagy réz-kromit katalizátorok különböző katalizátorgyorsítókval a felület stabilizálásához és a katalizátorok öregedésének mérsékléséhez).
19. A fent említett módszerek képesek a füstgázban lévő PCDD/F 0,1 ng TE/m³ kibocsátási szintek elérésére. Azonban az aktivált faszén vagy kokszt adszorbenseket/szűrőket alkalmazó rendszerekben gondot kell fordítani annak biztosítására, hogy az elszökő szénpor ne növelje a PCDD/F-kibocsátásokat a szűrő után. Ugyancsak meg kell jegyezni, hogy a katalizátorok előtti elnyelők és portalanító berendezések (SCR technika) PCDD/F-fel terhelt maradványokat adnak, melyeket újra fel kell dolgozni, vagy amelyek megfelelő elhelyezést igényelnek.
20. A füstgázban lévő PCDD/F csökkentésére irányuló intézkedések összehasonlítása nagyon összetett. Az eredő mátrix a különböző kapacitású és konfigurációjú ipari üzemek széles tartományát öleli fel. A költség paraméterek közé tartoznak az egyéb szennyezők, mint a nehézfémek (részecskéhez kötött vagy nem-kötött) minimumra csökkentését célzó intézkedések is. Ezért a legtöbb esetben nem lehet közvetlen összefüggést elkülöníteni

a PCDD/F-kibocsátások csökkentésére egymagában. A különböző szabályozó intézkedésekre nézve rendelkezésre álló adatok összegezését adja az 1. táblázat.

1. táblázat A hulladékégető berendezésekben a PCDD/F-kibocsátások csökkentésére alkalmazott különböző füstgáz tisztító intézkedések és folyamat módosítások összehasonlítása.

Kezelési opciók	Kibocsátási szint (%) ^(a)	Becsült költség	Kezelési kockázatok
<p>Elsődleges intézkedések a betáplált anyagok módosításával:</p> <p>– prekursorok és klórtartalmú fűtőanyag kiküszöbölése; és</p>	Eredő kibocsátási szint nincs kvantifikálva; úgy tűnik, hogy nem függ lineárisan a betáplált anyag mennyiségétől.		A betáplált anyag előválogatása nem hatékony, csak részeket lehet összegyűjteni, más klórtartalmú anyagokat, pl. konyhasó, papír, stb., nem lehet elkerülni. Veszélyes vegyi hulladéknál ez nem kívánatos.
– Hulladékáramok kezelése			Hasznos elsődleges intézkedés és kivitelezhető speciális esetekben (pl. fáradt olajak, villamos alkatrészek, stb.) az anyagok lehetséges újrafeldolgozásának járulékos hasznával.
<p>Folyamat technológia módosítása:</p> <p>– javított égési feltételek;</p> <p>– 850 °C alatti hőmérsékletek és hideg régiók elkerülése a füstgázban;</p> <p>– elégséges oxigéntartalom; az oxigén bevitel szabályozása a tápanyag fűtőértékétől és konzisztenciájától függ; és</p> <p>– elegendő tartózkodási idő és örvénylés.</p>			A teljes folyamat újraszerelese szükséges.
Kezelési opciók	Kibocsátási szint (%) ^(a)	Becsült költség	Kezelési kockázatok
Füstgáz intézkedések:			
Részecske lerakódás elkerülése:			
– Koromtisztítók, mechanikus lazítók, hang- vagy gőz koromfúvók.			A gőzzel végzett koromfúvatás növelheti a PCDD/F képződési sebességét.
Poreltávolítás általában hulladékégetőkben,	< 10	Közepes	Részecskékbe adszorbeált PCDD/F eltávolítása. A részecske eltávolítási módszereket a forró füstgázáramokban csak kísérleti berendezésekben használják.

– textilszűrő;	1–0,1	Nagy	<150 °C hőmérsékleteknél használatos.
– keramikus szűrők; – ciklonok; és	Alacsony hatásfok Alacsony hatásfok	Közepes	800–1000 °C közötti hőmérsékleteken használatos
– elektrosztatikus kicsapatás.	Közepes hatásfok		450 °C hőmérsékletnél használatos; PCDD/F de novo szintézis elősegítése lehetséges, magasabb NO _x kibocsátások, hővisszanyerés csökkenése.
Katalitikus oxidáció.			800–1000 °C hőmérsékletnél használatos. Elkülönített gázfázis csökkentés szükséges
Gáz gyors lehűtése.			
Nagyteljesítményű adszorpciós egység járulékos aktív szén részecskékkel (elektrodinamikus venturi).			
Szelektív katalitikus csökkentés (SCR)		Nagy beruházási és alacsony üzemeltetési költség	NO _x csökkenés NO ₃ hozzáadása esetén; nagy helyszükséglet, fáradt katalizátorok és aktív szén (AC) maradványok vagy lignit-koksz (ALC) ártalmatlanítható, katalizátorok a legtöbb esetben újra- feldolgozhatók a gyártók által, AC és ALC szigorúan ellenőrzött körülmények között égethető
Különböző típusú nedves és száraz adszorpciós módszerek aktív szén, tüzhelyi koksz, mész és mészkőoldat keverékekkel merev-, mozgó- és fluidágyas reaktorokban:			
– merevágyas reaktor, adszorpció aktív szénrel és tüzhelyi koksszal; és	< 2 (0,1 ng TE/m ³)	Nagy beruházás, közepes üzemeltetési költség	Maradványok eltávolítása; nagy helyszükséglet.
– felszívott áramlás vagy keringetett folyadékágyas reaktor, hozzáadott aktív koksszal/mész vagy mészkő oldatokkal és utána textilszűrővel.	< 10 (0,1 ng TE/m ³)	Kis beruházás, közepes üzemeltetési költség	Maradványok eltávolítása.
H ₂ O ₂ hozzáadása.	2–5 (0,1 ng TE/m ³)	Kis beruházás, kis üzemeltetési költség	

⁽⁶⁾: Megmaradó kibocsátás a nem-csökkentett módhoz hasonlítva.

21. Sok országban a kórházi hulladékégetők lehetnek a PCDD/F fő forrásai. Specifikus kórházi hulladékokat, mint emberi anatómiai részek, fertőzött hulladék, tük, vér, plazma és citosztatikum, a veszélyes hulladékok speciális formájaként kezelik, míg más kórházi hulladékokat gyakran a helyszíni adag-üzemben égetnek el. Az adag-rendszerben működő égetők ugyanazokat a PCDD/F csökkentésre vonatkozó követelményeket elégíthetik ki, mint az egyéb hulladékégetők.
22. A Felek mérlegelhetik politikák elfogadását a kommunális és kórházi hulladék nagy regionális létesítményekben történő égetésének ösztönzésére a kisebbekben végzett égetés helyett. Ez a megközelítés költséghatékonyabbá teheti a BAT alkalmazását.
23. Füstgáz tisztítási folyamatok maradványainak kezelése. Az égetőművi hamutól eltérően, ezek a maradványok viszonylag nagy koncentrációban tartalmaznak nehézfémeket, szerves szennyezőket (PCDD/F-et is), kloridokat és szulfidokat. Ezért elhelyezési/ártalmatlanítási módszereiket jól kell ellenőrizni. A nedves gázmosó rendszerek különösen nagy mennyiségekben produkálnak savas, szennyezett folyékony hulladékot. Létezik néhány speciális kezelési módszer. Ezek közé tartozik:
  - (a) a textilszűrők porainak katalitikus kezelése alacsony hőmérséklet és oxigénhiányos viszonyok mellett;
  - (b) a textilszűrők porainak mosása a 3-R eljárással (nehézfémek kivonása savakkal és szerves anyagok lebontása);
  - (c) a szövetszűrők porainak üvegesítése;
  - (d) a megkötés további módszerei; és
  - (e) plazma-technológia alkalmazása.

B. Termális eljárások a kohászatban

24. A kohászat specifikus eljárásai a PCDD/F-kibocsátások fontos maradék forrásai lehetnek. Ezek:
  - (a) elsődleges vas- és acélipar (pl. nagykohó, szinterező üzemek, vas pelletezés);
  - (b) másodlagos vas- és acélipar; és
  - (c) elsődleges és másodlagos nem-vasfém ipar (réztermelés).A kohászat PCDD/F-kibocsátások csökkentését célzó intézkedései a 2. táblázatban vannak összefoglalva.
25. A PCDD/F-et kibocsátó fémtermelő és -kezelő üzemek kielégíthetik a 0,1 ng TE/m³ maximális kibocsátási koncentrációt (ha a hulladékgáz térfogat áram > 5000 m³/ó) csökkentési intézkedések alkalmazásával.

2. táblázat PCDD/F-kibocsátások csökkentése a kohászatban

Kezelési opciók	Kibocsátási szint (%) ^(a)	Becsült költség	Kezelési kockázatok
<p>Szinter üzemek</p> <p><i>Elsődleges intézkedések:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – szinter szállítószalagok javítása/beburkolása; – hulladékgáz visszakeringetés, pl. kibocsátás optimált szintezés (EOS), hulladékgáz áram kb. 35%-os csökkenése (további másodlagos intézkedések költségeinek csökkentés a csökkent gázáram által), kb. 1 millió Nm³/ó; <p><i>Másodlagos intézkedések:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – elektrosztatikus kicsapatás + molekuláris szűrő; – mészkő/aktív szén keverékek adalékolása; – Nagyteljesítményű mosók – meglévő berendezés: AIRFINE (Voest Alpine Stahls Linz) 1993 óta 600 000 Nm³/ó-hoz; második berendezés Hollandiában (Hoogoven) 1998-ra tervezve. 	<p>40</p> <p>Közepes hatásfok</p> <p>Nagy hatásfok (0,1 ng TE/m³)</p> <p>Nagy hatásfokú emiszió csökkentés 0,2–0,4 mg TE/m³-re</p>	<p>Csekély Csekély</p> <p>Közepes Közepes</p> <p>Közepes</p>	<p>Nem érhető el 100%.</p> <p>0,1 ng TE/m³ érhető el nagyobb energia igényvel; nincs meglévő berendezés.</p>
<p>Nem-vasfém gyártás (pl. réz)</p> <p><i>Elsődleges intézkedések:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – fémhulladék előválogatása, műanyaggal és PVC-vel szennyezett tápanyag elkerülése, bevonatok lehúzása és klórmentes szigetelőanyagok használata; 		<p>Csekély</p>	

<p><i>Másodlagos intézkedések:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – forró hulladékgázok lehűtése; – oxigén vagy oxigéndús levegő használata a tüzelésnél, oxigéninjektálás az aknakemencébe (teljes égést és a gázvolumen csökkenését adja); – merevágas reaktor vagy fluidágas sugáráramos reaktor aktívszenes vagy tűzhely-kocszos adszorpcióval; – katalitikus oxidáció; és – tartózkodási idő csökkentése a kritikus hőmérsékletű tartományban a hulladékgáz rendszerben. 	<p>Nagy hatások</p> <p>5–7 (1,5–2 TE/m³)</p> <p>(0,1 ng TE/m³)</p> <p>(0,1 ng TE/m³)</p>	<p>Csekély Nagy</p> <p>Nagy</p> <p>Nagy</p>	
--	--	---	--

<p>Vas- és acélgyártás</p> <p><i>Elsődleges intézkedések:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Fémhulladék előzetes megtisztítása a gyártó edénybe betöltés előtt; – szerves, véletlenül bekerülő [tramp] anyagok kiküszöbölése, mint olajak, emulziók, zsírok, festék és műanyagok a betáplált anyag tisztítás- ból; – különleges nagy gázáramok mérséklése; – betöltésből és ürítésből származó kibocsátások külön gyűjtése és kezelése; <p><i>Másodlagos intézkedések:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – betöltésből és ürítésből származó kibocsátások külön gyűjtése és kezelése; és – textilszűrő kocsz-injektálással kombinálva 	<p>< 1</p>	<p>Csekély</p> <p>Csekély</p> <p>Közepes Csekély</p> <p>Csekély</p> <p>Közepes</p>	<p>Tisztító oldószereket kell használni.</p>
--	---------------	--	--

<p>Másodlagos alumínium gyártás</p> <p><i>Elsődleges intézkedések:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – halogénezett anyag elkerülése (hexaklóretán) – klórtartalmú kenőanyagok kerülése (pl. klórparaffinok); és – piszkos hulladékfém adagok tisztítása és válogatása, pl. fémforgácsos bevonat-mentesítése, úszómerülő szeparációs technikákkal és örvényáramos ülepítéssel; <p><i>Másodlagos intézkedések:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – egy- és többlépcsős textilszűrő mészkoaktiválás/aktív szén hozzáadásával a szűrő előtt; 	<p>< 1 (0,1 ng TE/m³)</p>	<p>Csekély Csekély</p> <p>Közepes/nagy</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – különböző szennyezettségű hulladékgáz áramok minimumra csökkentése és elkülönített eltávolítása; – részecske lerakódás elkerülése a hulladékgázból és a kritikus hőmérséklet tartományon áthaladás elősegítése; és – alumínium hulladék aprítók javított kezelése merülő-süllyedő szeparációs technikák és örvénylő áramlerakódáson keresztüli osztályozás alkalmazásával. 		<p>Közepes/nagy</p> <p>Közepes/nagy</p> <p>Közepes/nagy</p>	

^(a): Megmaradó kibocsátás a nem-csökkentett módhoz hasonlítva.

Szinter üzemek

26. A vas- és acéliparban a szinter üzemekben végzett mérések általában a 0,4–4 ng TE/m³ közötti tartományban mutatták a PCDD/F-kibocsátásokat. Egy mérés egy üzemben, minden ellenőrző mérés nélkül 43 ng TE/m³ kibocsátási koncentrációt mutatott.
27. Halogénezett vegyületek PCDD/F képződést eredményezhetnek, ha szinter üzemekben bekerülnek a tápanyagokba (kokszipor, sótartalom az ércben) és hozzáadott újrafeldolgozott anyagokba (pl. hengerlési reve, nagykohó torokgáz por, szűrőporok és szennyvízkezelésből származó iszapok). Azonban a hulladékégetéshez hasonlóan, nincs világos kapcsolat a tápanyagok klórtartalma és a PCDD/F-kibocsátások között. Megfelelő intézkedés lehet a szennyezett maradványanyag elkerülése és a hengerlési reve olajtalanítása vagy zsírtalanítása, mielőtt bevezetnék a szinter üzembe.

28. A leghatékonyabb PCDD/F-kibocsátás csökkentést a különböző másodlagos intézkedések kombinációjának alkalmazásával lehet elérni, a következők szerint:
- a hulladékgáz visszakeringetése jelentősen csökkenti a PCDD/F-kibocsátásokat. Továbbá, jelentősen csökkent a gázáram, ezáltal csökkentve a bármilyen csővégi ellenőrző rendszerek beépítési költségeit;
  - textilszűrők (egyes esetekben elektrosztatikus kicsapatókkal kombinálva) vagy elektrosztatikus kicsapatók beépítése az aktív szén/tűzhelykokszt/mészkeverék injektálásával a hulladékgázba; és
  - olyan mosási módszereket fejlesztettek ki, amelyek magukban foglalják a hulladékgáz előzetes lehűtését, a kioldást a nagyteljesítményű mosással és szeparálást a csepp-lerakódással. 0,2–0,4 ng TE/m³ kibocsátásokat lehet elérni. Alkalmos adszorbensek hozzáadásával, mint lignit szénkokszt/szénalak, 0,1 ng TE/m³ kibocsátás érhető el.

Elsődleges és másodlagos rézgyártás

29. Az elsődleges és másodlagos rézgyártás meglévő üzemei néhány pikogrammtól 2 ng TE/m³-ig terjedő PCDD/F-kibocsátásokat képesek elérni füstgáztisztítás után. Egy aknakemence 29 ng TE/m³-ig terjedő PCDD/F-kibocsátást mutatott a töltőanyagok optimalása előtt. Ezekből az üzemekből általában a PCDD/F-kibocsátások széles tartománya adódik a különböző töltőanyagokban és eljárásokban használt nyersanyagokban előforduló nagy különbségek miatt.
30. Általában a következő intézkedések alkalmasak a PCDD/F-kibocsátások csökkentésére:
- fémhulladék előválogatása;
  - fémhulladék előkezelése, például műanyag vagy PVC bevonatok lehántása, kábelhulladék előkezelése hideg/mechanikus módszerek alkalmazásával;
  - forró hulladékgázok lehűtése (hasznosítható hőt adva), a tartózkodási idő csökkentésére a kritikus hőmérsékletű régióban a hulladékgáz rendszerben;
  - oxigén vagy oxigéndúsított levegő használat a tüzelésnél, vagy oxigén injektálás az aknakemencébe (teljes égést és a hulladékgáz volumen csökkenését adva);
  - adszorbeálás merevágyas reaktorban vagy fluidizált sugáráramú reaktorban aktív szénrel vagy tűzhely-kocszporral; és
  - katalitikus oxidáció.

Acélgyártás

31. Az acélgyártás konverteres acélműveiből és az öntöttvas olvasztó kupolókemencéből, elektromos kemencékből és elektromos ívkemencékből származó PCDD/F-kibocsátások jelentősen alacsonyabbak mint 0,1 ng TE/m³. A hideglevegős kemencéknek és forgó csökemencéknek (öntöttvas olvasztás) magasabb PCDD/F-kibocsátások vannak.
32. A másodlagos acélgyártásban használt elektromos ívkemencékkel 0,1 ng TE/m³ koncentráció értéket lehet elérni, ha a következő intézkedéseket alkalmazzák:
- betöltésből és ürítésből származó kibocsátások elkülönített gyűjtése;
  - textilszűrő vagy elektrosztatikus kicsapató használata kocsz-injektálással kombinálva.
33. Az elektromos kemencék betáplált anyaga gyakran tartalmaz olajokat, emulziókat vagy zsírokat. A PCDD/F csökkentéséhez egy általános elsődleges intézkedés lehet a fémhulladék válogatása, olajtalanítása és bevonatmentesítése, amelyek műanyagokat, gumit, festékeket, pigmenteket és vulkanizáló adalékanyagokat tartalmazhatnak.

Olvasztó berendezések a másodlagos alumíniumiparban

34. A másodlagos alumíniumiparban az olvasztó berendezésekből származó PCDD/F-kibocsátások körülbelül a 0,1–14 ng TE/m³ tartományban vannak. Ezek a szintek az olvasztó betétanyagok típusától, a használt anyagoktól és az alkalmazott hulladékgáz tisztítási technikáktól függenek.
35. Összegezve, az egy- és többlépcsős textilszűrők, mészke/aktív szén/tűzhely kocsz adagolásával a szűrő előtt kielégítik a 0,1 ng TE/m³ kibocsátási koncentrációt, 99%-os csökkentési hatásokkal.
36. A következő intézkedéseket is figyelembe lehet venni:
- az eltérően szennyezett gázáramok minimumra csökkentése és elkülönített eltávolítása és tisztítása;
  - hulladékgáz részecskék lerakódásának elkerülése;
  - gyors áthaladás a kritikus hőmérséklet tartományon;

- (d) a hulladék-alumínium zúzók előválogatásának javítása úszó-merülő szeparációs technikák alkalmazásával és osztályozás örvénylő áramlású lerakódással; és
  - (e) a hulladék-alumínium előtisztításának javítása fémforgácsos bevonat-mentesítéssel és szárítással.
37. A (d) és (e) opciók fontosak, mivel valószínűtlen, hogy a modern foyasztószer-mentes olvasztási technikák (amelyek kerülnek a halid-só foyasztószerreket), képesek lennének kezelni a gyenge minőségű fémhulladékot, amelyek forgókohókban kerülhetnek felhasználásra.
38. Az Atlanti-óceán északkeleti körzete tengeri környezetének védelméről szóló Egyezmény alapján folytatódnak a tárgyalások egy korábbi ajánlás felülvizgálatáról, hogy az alumíniumiparban fokozatosan megszüntessék a hexaklór-etán használatát.
39. Az olvadék kezelhető korszerű technológia felhasználásával, például 9:1 és 8:2 arány közötti nitrogén/klór keverékekkel, finomdiszperzió esetén gázbefecskendező berendezéssel, nitrogén elő- és utóöblítéssel és vákuumszírtalanítással. A nitrogén/klór keverékek esetében egy körülbelül 0,3 ng TE/m³ PCDD/F-kibocsátáskoncentrációt mértek (összehasonlítva a kizárólag klórral való kezelés esetében mért 1 ng TE/m³-nél nagyobb értékekkel). A klór a magnézium és más nem kívánt komponensek eltávolításához szükséges.

C. Fosszilis tüzelőanyagok égetése közmő- és ipari kazánokban

40. A fosszilis tüzelőanyagok közmő- és ipari kazánokban (>50 MW hőkapacitás) történő égetésénél a jobb energia hatékonyság és energia takarékoság az összes szennyező anyag csökkenését fogja eredményezni a csökkent tüzelőanyag követelmények miatt. Ez a PCDD/F-kibocsátások csökkenését is fogja eredményezni. Nem lenne költséghatékony a klór eltávolítása a szénből vagy olajból, de mindenesetre a gáztüzelésű állomások felé haladó irányzat segíteni fogja a PCDD/F-kibocsátások csökkentését ebből az ágazatból.
41. Meg kell jegyezni, hogy a PCDD/F-kibocsátás jelentősen megnőhet, ha a tüzelőanyaghoz hulladék anyagokat (szennyvíz iszap, fáradt olaj, gumihulladékok, stb.) is adnak. A hulladékok energia szolgáltatás céljára történő égetését csak magas hatásfokú PCDD/F csökkentő hulladékgáz tisztító rendszereket alkalmazó berendezésekben szabad végezni (a fenti A. szakaszban leírtak).
42. A füstgázból a nitrogén-oxidok-, kén-dioxid- és részecskekibocsátások csökkentési technikáinak alkalmazása ugyancsak eltávolíthat PCDD/F-kibocsátásokat. Ezen technikák alkalmazásával a PCDD/F eltávolítási hatásfok berendezésenként fog változni. Folyamatban van a kutatás PCDD/F eltávolítási technikák kifejlesztésére, de amíg nem állnak rendelkezésre ilyen technikák ipari léptékben, nem lehet elérhető legjobb technikát azonosítani a PCDD/F eltávolítás specifikus céljára.

D. Lakossági tüzelés

43. A lakossági tüzelő berendezések hozzájárulása az összes PCDD/F-kibocsátáshoz kevésbé jelentős, ha jóváhagyott tüzelőanyagokat megfelelően használnak. Ezen kívül, a kibocsátásokban nagy regionális különbségek fordulhatnak elő a tüzelőanyag típusának és minőségének, a készülék földrajzi sűrűségnek és használatnak betudhatóan.
44. A háztartási tűzhelyeknek rosszabb a kiégetési rátája a tüzelőanyagokban lévő szénhidrogének tekintetében, mint a nagy tüzelőberendezéseknek. Különösen igaz ez, ha szilárd tüzelőanyagokat használnak, mint fa és szén, a 0,1–0,7 ng TE/m³ tartományba eső PCDD/F-kibocsátásokkal.
45. A szilárd tüzelőanyagokhoz adalékolt csomagolóanyag égetése növeli a PCDD/F-kibocsátásokat. Noha egyes országokban tiltott, a szemét és csomagolóanyag égetése előfordulhat magánháztartásokban. A növekvő elhelyezési díjak miatt tudomásul kell venni, hogy a háztartási hulladék anyagokat háztartási tüzelőberendezésekben elégetik. A fa használata csomagolóanyag hozzáadásával 0,06 ng TE/m³-ről (kizárólag fa) 8 ng TE/m³-re (11 térfogat% O₂ vonatkoztatva) növelheti a PCDD/F-kibocsátásokat. Ezeket az eredményeket több országban végzett vizsgálatok erősítették meg, egészen 114 ng TE/m³-ig (13 térfogat% oxigénre vonatkoztatva) terjedő értéket mértek hulladék anyagokat égető lakossági tüzelőberendezésekből származó hulladékgázokban.
46. A lakossági tüzelőberendezésekből származó kibocsátásokat csökkenteni lehet a bevitt anyagok jó minőségű tüzelőanyagra korlátozásával és a hulladék, halogénezett műanyagok és egyéb anyagok égetésének elkerülésével. E cél eléréséhez hatékonyak lehetnek a lakossági tüzelőberendezések vásárlói/üzemeltetői számára készített lakossági tájékoztató programok.

E. Tüzelőberendezések fa tüzeléshez (<50 MW kapacitás)

47. A fatüzelő berendezések mérési eredményei azt jelzik, hogy 0,1 ng TE/m³ feletti PCDD/F-kibocsátások fordulnak elő a hulladékgázokban, különösen kedvezőtlen kiégetési körülmények mellett és/vagy ha az elégetett anyagoknak a rendes kezeletlen fánál nagyobb a klórozott vegyület tartalma. A rossz tüzelés jelzését illusztrálja az összes karbon koncentráció a hulladékgázban. Összefüggéseket találtak a CO-kibocsátások, kiégetési minőség és PCDD/F-kibocsátások között. A 3. táblázat néhány kibocsátási koncentrációt és tényezőt összesít fatüzelésű berendezésekre.

3. táblázat Minőség-viszonylatú kibocsátási koncentrációk és tényezők fatüzelésű berendezésekre

Tüzelőanyag	Kibocsátási koncentráció (ng TE/m ³)	Kibocsátási tényező (ng TE/m ³)	Kibocsátási tényező (ng/GJ)
Természetes fa (bükkfa)	0,02–0,10	0,23–1,3	12–70
Természetes faforgács erdőkből	0,07–0,21	0,79–2,6	43–140
Forgácslemezek	0,02–0,08	0,29–0,9	16–50
Városi hulladék fa	2,7–14,4	26–173	1 400–9 400
Lakossági hulladék	114	3 230	
Faszén	0,03		

48. A városi fahulladék (bontási faanyag) égetése vándorrostélyokon viszonylag magas PCDD/F-kibocsátásokhoz vezet, összehasonlítva a nem-hulladék faanyag forrásokkal. Egy elsődleges intézkedés a kibocsátások csökkentéséhez a kezelt hulladék fa használat fatüzelésű berendezésekben. A kezelt fa égetése csak megfelelő füstgáz tisztítással ellátott berendezésekben végezhető a PCDD/F-kibocsátások csökkentése végett.

V. SZABÁLYOZÁSI TECHNIKÁK PAH-K CSÖKKENTÉSÉHEZ

A. Kokszyártás

49. A kokszyártás során PAH-ok kerülnek ki a környező levegőbe, főleg:
- amikor a kemencét feltöltik a toroknyíláson keresztül;
  - szivárgásokból a kemenceajtón át, a felszálló csövekből és a toroknyílás fedelekből; és
  - a kokszt kitöltése és hűtése alatt.
50. A benzo (a) pirén (BaP) koncentráció jelentősen változik az egyes források között egy kokszolósorban. A legnagyobb BaP koncentrációkat a kemencesor tetején és az ajtók közvetlen közelében találták.
51. A kokszyártásból eredő PAH műszakilag a meglévő integrált vas és acél berendezések feljavításával csökkenthető. Ez magával hozhatja régi kokszolósorok bezárását és kiváltását és a kokszttermelés általános csökkenését, például magas értékű szén injektálásával az acélgyártásnál.
52. A PAH csökkentési stratégia a kokszoló kemence soroknál magában foglalja a következő műszaki intézkedéseket:
- a kokszoló kemencék feltöltése:
    - szilárd kibocsátás csökkentése, amikor a szenet a bunkerből áttöltik a töltővagonokba;
    - zárt rendszerek a szén átrakáshoz, ha szén előmelegítést használnak;
    - töltési gázok elszívása és ezt követő kezelése, vagy a gázok átvezetésével a szomszédos kemencén, vagy egy gyűjtő fővezeték útján egy égetőbe és egy utólagos portalanító készülékbe eljuttatással. Egyes esetekben a töltési gázokat a töltővagonokon lehet elégetni, de az ilyen töltővagon alapú rendszerek környezeti teljesítménye és biztonsága kevésbé kielégítő. A felszálló csövekben kellő elszívást kell létrehozni gőz vagy víz injektálásával;
  - kokszolási művelet közben a toroknyílás fedeleknél a kibocsátásokat a következőkkel kell elkerülni:
    - nagy határfokú tömítéssel ellátott toroknyílás fedelek használata;
    - toroknyílás fedelek lezárása agyaggal (vagy egyenértékű hatékonyságú anyaggal) minden egyes töltési művelet után;
    - a toroknyílás fedelek és keretek megtisztítása a toroknyílás lezárása előtt;
    - a kohók mennyezetét szénmaradványoktól mentesen kell tartani;
  - a felszállócső fedeleket vízzárakkal kell ellátni a gáz- és kátránykibocsátások elkerülésére és a tömítések megfelelő működését rendszeres tisztítással kell fenntartani;

- (d) a kocszoló kemencék ajtóinak nyitó gépezetét rendszerekkel kell ellátni a kemenceajtó kereteken és kemenceajtókon lévő a tömítések felületeinek tisztításához;
- (e) kocszoló kemence ajtók:
- nagyhatékonyságú tömítéseket kell használni (pl. rugóterhelésű membrán-ajtók);
  - a kemenceajtókon és ajtókereteken lévő tömítéseket minden kezelési műveletnél meg kell tisztítani;
  - az ajtókat úgy kell megszerkeszteni, hogy az lehetővé tegye szilárd anyag elvonó rendszer felszerelését csatlakozással a pormentesítő készülékhez (egy gyűjtő fővezeték útján) a kitolási műveletek alatt;
- (f) a kocszáttrakó gépet fel kell szerelni egy integrált fedővel, állandó járattal és állandó gáztisztító rendszerrel (lehetőleg textilszűrővel);
- (g) a kocsz hűtéséhez kis kibocsátású eljárásokat kell alkalmazni, pl. száraz kocszhűtést. A nedves lehűtési eljárás száraz kocszhűtéssel történő kiváltását előnyben kell részesíteni mindaddig, amíg a szennyvíz keletkezését egy zárt keringetett rendszer alkalmazásával elkerülik. A szárazon hűtött kocsz mozgásánál keletkező port csökkenteni kell.
53. A „visszanyerés nélküli kocszkészítés” elnevezésű eljárás jelentősen kevesebb PAH-ot bocsát ki, mint a hagyományosabb melléktermék visszanyerő eljárás. Ez azért van, mert a kemencék negatív nyomás alatt működnek, ezáltal kiküszöbölik a szivárgásokat a légkörbe a kocszoló kemence ajtókból. A kocszolás alatt a nyers kocszolókemence-gázt természetes huzat távolítja el a kemencékből, amely negatív nyomást tart fenn a kemencékben. Ezek a kemencék nem arra vannak szerkesztve, hogy a nyers kocszolókemence-gázból visszanyerjék a kémiai melléktermékeket. Ehelyett a kocszoló eljárásból távozó gázokat (beleértve a PAH-ot is) magas hőmérsékleteken és hosszú tartózkodási idővel hatékonyan égetik el. Az ilyen égetésből keletkező hő a kocszolási energia szolgáltatásához használják és a többlet hő gőzfejlesztésre lehet használni. Az ilyen típusú kocszolási művelet gazdaságossága megkívánhat egy segédgenerátor egységet a villamos energia fejlesztéséhez a többlet-gőzből. Jelenleg csak egy visszanyerés nélküli kocszoló üzem működik az Egyesült Államokban és egy Ausztráliában. Az eljárás alapvetően egy horizontális egy-füstjáros visszanyerés nélküli kocszoló kemence, a két kazánhoz csatlakozó égetőkamrával. Az eljárás gondoskodik a két kemence váltakozó töltéséről és kocszolási ütemekről. Ilyen módon az egyik kemence mindig ellátja az égetőkemencét kocszgázokkal. A kocszgáz égetés a égetőkamrában szolgáltatja a szükséges hőforrást. Az égetőkemence konstrukciója biztosítja a szükséges tartózkodási időt (körülbelül 1 másodperc) és a magas hőmérsékleteket (legalább 900 °C).
54. Egy hatékony figyelési programot kell működtetni a kocszoló kemence ajtó tömítésekből, felszálló csövekből és toroknyílás fedelekből jövő szivárgásokhoz. Ez magában foglalja a szivárgások figyelését és feljegyzését, az azonnali javítást vagy karbantartást. Ilyen módon a diffúz kibocsátások jelentős csökkentését lehet elérni.
55. A meglévő kocszoló kemencesorok felújítása az összes forrásból származó füstgázok kondenzációjának elősegítésére (hő visszanyeréssel) 86%-os PAH csökkentést eredményez, melynek több, mint 90%-a a levegőbe jut (tekintet nélkül a szennyvíz kezelésre). A beruházási költségek öt év alatt megtérülhetnek, számításba véve a visszanyert energiát, melegített vizet, gázt a szintézisekhez és a megtakarított hűtővizet.
56. A növekvő kocszoló kemence térfogatok a kemencék összes számának, a kemenceajtó nyitások számának (naponta ürített kemencék mennyisége), a kemencesorban lévő tömítések számának és következésképpen a PAH-kibocsátások csökkenését eredményezik. A termelékenység ugyanígy nő a csökkenő üzemeltetési és személyi költségekkel.
57. A száraz kocszoló rendszerek nagyobb beruházási költséget igényelnek, mint a nedves módszerek. A magasabb üzemeltetési költségeket hő visszanyeréssel lehet kompenzálni a szén előhevítési eljárásával. A kombinált száraz kocszoló – szén előhevítő rendszerek energia hatékonysága 38-ról 65%-ra nő. A szén előhevítés 30%-kal fokozza a termelékenységet. Ez 40%-ra növelhető, mivel a kocszolási folyamat homogénebb.
58. A kőszénkátrány és kőszénkátrány-termékek tárolására és kezelésére szolgáló összes tartályt és berendezést hatékony pára visszanyerő visszatérítő és/vagy pára megsemmisítő rendszerrel kell felszerelni. A pára megsemmisítő rendszerek üzemeltetési költségei csökkenthetők egy autotermális utóégető üzemmódban, ha a karbon vegyületek koncentrációja elég magas a hulladékban.
59. A 4. táblázat a kocszgyártó berendezésekben alkalmazott PAH-kibocsátáscsökkentő intézkedéseket összegezi.

4. táblázat PAH kibocsátás-szabályozás a kocszgyártásban

Kezelési opciók	Kibocsátási szint (%) ^(a)	Becsült költség	Kezelési kockázatok
A régi berendezések felújítása az összes forrásból emittált füstgázok kondenzálásával a következő intézkedésekkel jár:	Összes < 10 (szennyvíz nélkül)	Nagy	A nedves hűtésnél nagyon nagyok a kibocsátások a szennyvízbe. Ezt a módszert csak akkor kell használni, ha a vizet zárt ciklusban újra felhasználják.
– töltési gázok evakuálásra és utóégetése a kemencék feltöltése közben vagy a gázok átvezetése a szomszédos kemencébe, ha lehet;	5	(A beruházási költségek megtérülése, számításba véve az energia visszanyerést, melegített vizet, gázt a szintézishez és megtakarított hűtővizet, 5 év lehet).	
– a kibocsátásokat a toroknyílás fedeleknél a lehetséges mértékig kerülni kell, pl. különleges nyílásfedél konstrukcióval és nagy hatásfokú tömítési módszerekkel. Nagy hatékonyságú tömítésekkel ellátott kocszoló kemence ajtókat kell használni. A toroknyílás fedelek és keretek tisztítása a toroknyílás bezárása előtt;	< 5		
– A hulladékgázokat a kitolási művele- tekben össze kell gyűjteni és betáplálni egy pormentesítő készülékbe;	< 5		
– Hirtelen hűtés kocszhűtés közben nedves módszerekkel csak akkor, ha megfelelően alkalmazható szennyvíz nélkül			
Kiseb missziójú eljárások a kocsz hűtéséhez, pl. száraz kocszhűtés.	Nincsenek kibocsátások a vízbe.	A nedves hűtésnél nagyobb beruházási költségek (de kisebb költségek a kocsz előhevitésével és hulladékhő hasznosítással).	
Nagyterfogató kemencék használatának fokozása a nyílások számának és tömítő területek felületének csökken- téséhez.	Jelentős	Kb. 10%-kal nagyobb beruházás, mint a hagyományos berendezéseknél.	A legtöbb esetben a berendezés teljes átépítése vagy egy új kocszoló szükséges.

^(a): A maradék kibocsátás, összevetve a csökkentés nélküli eljárással.

B. Anódgyártás

60. Az anódgyártásból származó PAH-kibocsátásokat hasonló módon kell kezelni, mint a kokszyártásból eredőket.
61. A következő másodlagos intézkedéseket alkalmazzák a PAH-szennyezett kibocsátás csökkentéséhez:
- (a) elektrosztatikus kátrány kicsapátás;
  - (b) hagyományos elektrosztatikus kátrányszűrő kombinálása nedves elektrosztatikus szűrővel, mint hatékonyabb műszaki intézkedés;
  - (c) a hulladékgázok termális utóégetése; és
  - (d) száraz mosás mészkő/petrolkoksszal vagy alumínium oxiddal (Al₂O₃).
62. A termális utóégetés üzemeltetési költségei csökkenthetők az autotermális utóégető üzemmódban, ha a hulladékgázban elég magas a karbon vegyületek koncentrációja. Az 5. táblázat a PAH-kibocsátásokat csökkentő intézkedéseit foglalja össze az anódgyártásban.

5. táblázat PAH kibocsátáscsökkentés az anódgyártásban

Kezelési opciók	Kibocsátási szint (%) ^(a)	Becsült költség	Kezelési kockázatok
<p>Régi berendezések korszerűsítése a diffúz kibocsátások csökkentésére a következő intézkedésekkel:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szivárgások csökkentése; – rugalmas tömítőanyagok beszerelése a kemenceajtóknál; – töltési gázok evakuálása és ezt követő kezelése, a gázok szomszédos kemencébe átvezetésével, vagy a gázok átvezetése egy gyűjtő fővezeték útján egy égetőbe és utána egy portalanító készülékbe a talajon; – üzemeltető és koszoló kemence hűtő rendszerek; és – részecskékibocsátások evakuálása és tisztítása a kokszból. 	3–10	Nagy	
<p>Bevált technológiák az anódgyártáshoz Hollandiában:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Új kemence száraz mosóval (mészkővel/petrolkoksszal vagy alumíniummal); – szennyvíz visszaforgatása pépegységben. 	45–50		Bevezetve Hollandiában 1990-ben. A mosás mészkővel vagy petrolkoksszal hatékony a PAH csökkentéshez; alumíniummal nem ismert.
<p>BAT</p> <ul style="list-style-type: none"> – elektrosztatikus porkicsapítás; és – termális utóégetés. 	2–5 15	Csekély üzemeltetési költségek autotermális üzemmódban.	A kátrány rendszeres tisztítása szükséges. Üzemeltetés autotermális üzemmódban csak akkor, ha magas a PAH koncentráció a hulladékgázban.

^(a): A maradék kibocsátás, összevetve a csökkentés nélküli eljárással.

C. Alumíniumipar

63. Az alumíniumot alumínium-oxidból (Al₂O₃) elektrolízissel állítják elő elektromosan sorba kapcsolt tégelyekben (cellákban). A tégelyeket az anód típusa szerint elősütő vagy Soederberg-tégelyeknek osztályozzák.
64. Az elősütő tégelyeknek pörkölt (sütött) karbon tömbökből álló anódjai vannak, melyeket részleges elfogyás után cserélnek. A Soederberg-anódokat a tégelyben sütik, petrolkoksz és kőszénkátrány szurok keverékével mint kötőanyaggal.
65. A Soederberg-eljárásból nagyon magas PAH-kibocsátások szabadulnak ki. Az elsődleges mérséklő intézkedések közé tartozik a meglévő üzemek korszerűsítése és az eljárások javítása, amely 70–90%-kal csökkentheti a PAH-kibocsátásokat. Egy 0,015 kg B (a) P/tonna Al kibocsátási szint érhető el. A meglévő Soederberg-tégelyek kiváltása elősütöttekkel a meglévő eljárások nagyobb rekonstrukcióját tenné szükségessé, de szinte teljesen kiküszöbölné a PAH-kibocsátásokat. Az ilyen cserék beruházási költsége nagyon nagy.
66. A 6. táblázat a PAH-kibocsátásokat csökkentő intézkedéseket foglalja össze az alumíniumiparban.

6. táblázat PAH kibocsátáscsökkentő intézkedések a Soederberg-eljárást alkalmazó alumíniumgyártásban

Kezelési opciók	Kibocsátási szint (%) ^(a)	Becsült költség	Kezelési kockázatok
<p>Soederberg-elektrodák felváltása: – elősütött (szurok kötőanyagok elkerülése);</p> <p>– közömbös anódok.</p> <p>Zárt elősütő rendszerek tím föld pont- szerű betáplálásával és hatékony folyamatvezérléssel, a teljes tégelyt lefedő tetők, a légszennyező anyagok hatékony összegyűjtését teszik lehetővé.</p> <p>Soederberg-tégely vertikális érintkező csapszegekkel és hulladékgáz gyűjtő rendszerekkel.</p> <p>Sumitomo technológia (anód brikettek VSS eljárásokhoz).</p> <p>Gáztisztítás: – elektrosztatikus kátrányszűrők; hagyományos elektrosztatikus kátrányszűrők kombinálása elektrosztatikus nedves gáztisztítással; – termális utóégetés.</p> <p>Magasabb olvadáspontú szurok használata (HSS+VSS)</p> <p>Száraz mosás használata meglévő HSS+VSS üzemekben.</p>	3–30	Nagyobb költségek az elektrodáknál, kb. 800 millió USD.	<p>A Soederberg-elektrodák olcsóbbak az elősütötteknél, mivel nincs szükség anódsütő berendezésre. A kutatás folyamatban van, de csekélyek az elvárások. A hatékonyság üzemeltetés és a kibocsátás figyelése elengedhetetlen része a kibocsátás csökkentésének. A rossz teljesítmény jelentős diffúz kibocsátásokat okozhat.</p> <p>A diffúz kibocsátások a beadagolás, a kéreg feltörése és az érintkező vas csapszegek magasabb pozícióba helyezése során fordulnak elő.</p> <p>Erős szikrázás és elektromos ívképződés; a nedves gáztisztítás hulladékvizet termel.</p>
	1–5		
	> 10	Soederberg-technológia rekonstrukciója tokozással és módosított betáplálási ponttal: 50 000–100 000 USD per kemence.	
	2–5 > 1	Kis–közepes	
	Nagy	Csekély Közepes Közepes Kis–közepes Közepes–nagy	

^(a): Megmaradó kibocsátás a nem-csökkentett módhoz hasonlítva.

D. Lakossági tüzelés

67. A lakossági tüzelésből eredő PAH-kibocsátásokat kályhákból vagy nyitott tűzhelyekből lehet észlelni, főleg ha fát vagy szenet használnak. A háztartások jelentős PAH-kibocsátás források lehetnek. Ez a háztartásokban szilárd tüzelőanyagokat égető tűzhelyek és kis tüzelőberendezések használatának eredménye lehet. Egyes országokban a tűzhelyek szokásos tüzelőanyaga a szén. A széntüzelésű kályhák kevesebb PAH-ot emittálnak, mint a fatüzelésűek, mivel magasabbak az égési hőmérsékletek és egyenletesebb a tüzelőanyag minősége.
68. Továbbá, az optimált üzemeltetési jellemzőjű égési rendszerek (pl. égési ráta) hatékonyan csökkentik a PAH-kibocsátásokat a lakossági tüzelésből. Az optimált égésviszonyok közé tartozik az optimált égéstér koncentráció és optimált levegőtáp. Több technika is van, amely optimalja az égésviszonyokat és csökkenti a kibocsátásokat. Jelentős eltérések vannak a különböző technikák kibocsátásai között. Egy modern fatüzelésű kazán egy vízgyűjtő (akkumulátor) tartállyal, amely a BAT-ot képviseli, több, mint 90%-kal csökkenti a kibocsátást egy vízgyűjtő tartály nélküli elavult kazánhoz képest. Egy korszerű kazánnak három zónája van: egy tűzhely a fa elgázosításához, egy gázégető zóna keramikus vagy más anyaggal, amely mintegy 1000 °C körüli hőmérsékleteket tesz lehetővé, és egy konvekciós zóna. A konvekciós rész, ahol a víz elnyeli a hőt, legyen elég hosszú és hatékony, hogy a gáz hőmérséklete 1000 °C-ról 250 °C-ra vagy kevesebbre csökkenhessen. Ugyancsak több technika van a régi és elavult kazánok kiegészítésére, például vízgyűjtő tartályokkal, keramikus betétekkel és pellet-égetőkkel.
69. Az optimált égetési rátákat alacsony szén-monoxid (CO), összes szénhidrogén (TCH) és PAH-kibocsátások kísérik. A határértékek (típus-jóváhagyási szabályozások) előírása a CO és TCH-kibocsátásokra alacsony PAH-kibocsátásokat eredményez. Mivel a PAH mérése sokkal drágább, mint a CO mérése, költséghatékonyabb egy határértéket megszabni a CO-ra és TCH-ra. Folytatódik a munka egy CEN szabvány javaslaton a szén- és fatüzelésű kazánokra 300 kW-ig (lásd 7. táblázatot).

7. táblázat CEN-szabvány tervezetek 1997-ben

Osztály	Hatály (kW)	3	2	1	3	2	1	3	2	1
		CO			TCH			Részecskék		
Kézi	< 50	5 000	8 000	25 000	150	300	2 000	150/125	180/150	200/180
	50–150	2 500	5 000	12 500	100	200	1 500	150/125	180/150	200/180
	> 150–300	1 200	2 000	12 500	100	200	1 500	150/125	180/150	200/180
Automatikus	< 50	3 000	5 000	15 000	100	200	1 750	150/125	180/150	200/180
	50–150	2 500	4 500	12 500	80	150	1 250	150/125	180/150	200/180
	< 150–300	1 200	2 000	12 500	80	150	1 250	150/125	180/150	200/180

Megjegyzés: kibocsátási szintek mg/m³-ben 10% O₂-nél.

70. A lakossági fatüzelésű kályhákból eredő kibocsátások csökkenthetők:
- meglévő kályhánál lakossági tájékoztató és tudatosság fejlesztő programokkal a megfelelő kályha üzemeltetésére, csak kezeletlen fa használatára, tüzelőanyag előkészítési eljárásokra és a fa nedvességtartalmának helyes kiszáraitására vonatkozóan; és
  - új kályhánál, a CEN szabvány tervezetben leírt termékszabványok alkalmazásával (és egyenértékű termékszabványokkal az Egyesült Államokban és Kanadában).
71. A PAH-kibocsátáscsökkentés általánosabb intézkedései a háztartások számára központosított rendszerek kifejlesztéséhez és energiatakarékossághoz kapcsolódnak, mint jobb hőszigetelés az energiafogyasztás csökkentésére.
72. Az információ a 8. táblázatban van összefoglalva.

8. táblázat PAH kibocsátáscsökkentés a lakossági tüzelésnél

Kezelési opciók	Kibocsátási szint (%) ^(a)	Becsült költség	Kezelési kockázatok
Szárított szén és fa használata (a szárított fát legalább 18–24 hónapig kell tárolni). Szárított szén használata. Fűtőrendszerek tervezése szilárd tüzelőanyagokra, hogy optimált teljes elégségi viszonyokat adjanak: – elgázosítási zóna; – égés keramikus anyagokkal; – hatásos konvekciós zóna.	Nagy hatékonyság	Közepes	Tárgyalásokat kell folytatni a kályha gyártókkal egy jóváhagyási rendszer bevezetéséről a kályhákra.
Vízgyűjtő tartály. Műszaki utasítások a hatékony üzemeltetéshez.	Nagy hatékonyság 55		
Lakossági tájékoztató program a fatüzelésű kályhák használatáról.	30–40	Csekély	Ugyancsak elérhető erőteljes lakossági neveléssel, gyakorlati oktatással és kályhatípus szabályozással kombinálva.

(a) : Megmaradó kibocsátás a nem-csökkentett módhoz hasonlítva.

E. Fakonzerváló létesítmények

73. A fakonzerválás PAH-tartalmú kőszénkátrány termékekkel a levegőbe jutó kibocsátások egyik fő forrása lehet. Kibocsátások fordulhatnak elő maga az impregnálási eljárás alatt, valamint tárolás és mozgatás közben, valamint azon idő alatt, amíg az impregnált fa érintkezésben van a szabad levegővel, amikor az előirányzott célra felhasználják.
74. A legszélesebb körben használt PAH-tartalmú kőszénkátrány termékek a karbon és a kreozot. Mindkettő PAH-okat tartalmazó kőszénkátrány párlat a faanyag biológiai támadások elleni védelmére.
75. A fakonzerválásból, berendezésekből és tároló létesítményekből eredő PAH-kibocsátásokat több módon lehet csökkenteni, melyeket külön-külön vagy kombinálva lehet alkalmazni, mint:
- tárolási viszonyokra vonatkozó követelmények a talaj és felszíni víz PAH kilúgozással és szennyezett csapadékvízzel történő szennyezésének megelőzésére (pl. csapadékvíz behatolása ellen védett tároló helyek, minőségi igények az előállított anyagra);
  - intézkedések a légköri kibocsátások csökkentésére az impregnáló üzemeknél (pl. a meleg fát 90 °C-ról 30 °C-ra kell lehűteni legalább a tároló helyekre történő elszállítás előtt. Azonban rá kell mutatni egy alternatív módszerre, mint BAT-ra, amely vákuum-nyomású gőzt használ a kreozottal frissen impregnált fa kezeléséhez);
  - a fakonzerváló anyag optimális terhelése, amely megfelelő védelmet nyújt a kezelendő fatermékeknek in situ, BAT-nak tekinthető, mivel ez csökkenti a pótlások iránti igényt, ezáltal csökkentve a kibocsátásokat a fakonzerváló létesítményekből;
  - fakonzerváló termékek használata, amelyeknek alacsonyabb a PAH-tartalma, amelyek POP-k:
    - módosított kreozot használatának lehetősége, amelyet 270 °C és 355 °C közötti forráspontú lepárlási terméknek kell tekinteni, amely az illékonyabb PAH-ok és nehezebb, mérgező PAH-ok kibocsátásait egyaránt csökkenti,
    - a karbon használatának visszaszorítása ugyancsak csökkentené a PAH-kibocsátásokat;
  - megfelelő alternatívák kiértékelése majd használata, mint a 9. táblázatban felsoroltak, amelyek minimumra csökkentik a PAH-alapú termékekre támaszkodást.
76. Az impregnált fa égetése növeli a PAH és egyéb káros anyagok kibocsátásait. Ha égetésre kerül sor, azt megfelelő mérséklési technikákkal ellátott berendezésekben kell végezni.

9. táblázat Lehetséges alternatívák PAH-alapú termékekkel történő fakonzerváláshoz

Kezelési opciók	Kezelési kockázatok
<p>Alternatív anyagok használata építési alkalmazásokhoz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tartós használatra előállított keményfa (folyópartok, kerítések, kapuk); – műanyagok (kertészeti karók); – beton (vasúti talpfák); – mesterséges építmények kiváltása természetesekkel (mint folyópartok, kerítések, stb.); – kezeletlen fa használata <p>Több alternatív feldolgozási technika van fejlesztés alatt, amelyek nem foglalnak magukban impregnálást PAH-alapú termékekkel.</p>	<p>Egyéb környezeti problémákat kell értékelni, mint:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelően előállított faanyag hozzáférhetősége; – kibocsátásokat okozhat a műanyagok, főleg a PVC termelése és ártalmatlanítása,

VI. MELLÉKLET

AZ ÚJ ÉS MEGLÉVŐ, HELYHEZ KÖTÖTT FORRÁSOK HATÁRÉRTÉKEINEK ÉS ELÉRHETŐ LEGJOBB TECHNIKÁINAK IDŐBELI ÜTEMEZÉSE

A menetrendek a határértékek és elérhető legjobb technikák alkalmazására a következők:

- (a) új, helyhez kötött forrásokra: két év e jegyzőkönyv hatálybalépésének napja után;
- (b) meglévő, helyhez kötött forrásokra: nyolc év e jegyzőkönyv hatálybalépésének napja után. Amennyiben szükséges, ez az időtartam meghosszabbítható egyes meglévő, helyhez kötött forrásokra a nemzeti jogszabályok által előírt amortizációs időszaknak megfelelően.

VII. MELLÉKLET

AJÁNLOTT SZABÁLYOZÓ INTÉZKEDÉSEK A KÖRNYEZETBEN TARTÓSAN MEGMARADÓ SZERVES SZENNYEZŐ ANYAGOK MOZGÓ FORRÁSOKBÓL SZÁRMAZÓ KIBOCSÁTÁSCSÖKKENTÉSÉRE

1. A fontos fogalmak meghatározásait e jegyzőkönyv III. melléklete adja meg.

I. ELÉRHETŐ KIBOCSÁTÁSI SZINTEK ÚJ JÁRMŰVEKRE ÉS TÜZELŐANYAG PARAMÉTEREK**A. Elérhető kibocsátási szintek új járművekre**

2. Dízelüzemű személygépkocsik

Év	Referenciatömeg	Határértékek	
		Szénhidrogének és NO _x tömege	Részecskék tömege
2000. 1. 1.	Minden	0,56 g/km	0,05 g/km
2005. 1. 1. (indikatív)	Minden	0,3 g/km	0,025 g/km

3. Nehéz gépjárművek.

Év / vizsgálati ciklus	Határértékek	
	Szénhidrogének tömege	Részecskék tömege
01. 1. 2000 / ESC ciklus	0,66 g/kWh	0,1 g/kWh
01. 1. 2000 / ETC ciklus	0,85 g/kWh	0,16 g/kWh

4. Nem közúton közlekedő gépek

1. lépés (hivatkozás: 96. számú EGB-előírás) (*)

Nettó teljesítmény (P) (kW)	Szénhidrogének tömege	Részecskék tömege
P 130	1,3 g/kWh	0,54 g/kWh
75 P < 130	1,3 g/kWh	0,70 g/kWh
37 P < 75	1,3 g/kWh	0,85 g/kWh

(*) „Egységes rendelkezések a mezőgazdasági és erdészeti traktorokba beépítendő kompressziós gyújtású (C.I.) motorok jóváhagyásáról a motor által kibocsátott szennyező anyagokra vonatkozóan.” Az előírás 1995. december 15-én, módosítása 1997. március 5-én lépett hatályba.

2. lépés

Nettó teljesítmény (P) (kW)	Szénhidrogének tömege	Részecskék tömege
0 P < 18		
18 P < 37	1,5 g/kWh	0,8 g/kWh
37 P < 75	0,3 g/kWh	0,4 g/kWh
75 P < 130	1,0 g/kWh	0,3 g/kWh
130 P < 560	1,0 g/kWh	0,2 g/kWh

2. Tüzelőanyag paraméterek

5. Dízel tüzelőanyag

Paraméter	Egység	Határértékek		Vizsgálati módszer
		Minimális érték (2000/2005) (*)	Maximális érték (2000/2005) (*)	
Cetánszám	–	51/N.S.	–	ISO 5165
Sűrűség 15 °C-on	kg/m ³	–	854/N.S.	ISO 3675
95%-os elpárolgás	°C	–	360/N.S.	ISO 3405
PAH	tömeg%	–	11/N.S.	prIP 391
Kén	ppm	–	350/50 (**)	ISO 14956

(*) Az év január 1-je van előírva (**) Indikatív érték

N.S.: Nincs előírva

II. HALOGÉNEZETT ÖBLÍTŐKRE, TÜZELŐANYAG ÉS KENŐANYAG ADALÉKOKRA VONATKOZÓ KORLÁTOZÁS

6. Egyes országokban 1,2-dibróm-metán 1,2-diklór-metánnal kombinációban használatos öblítőként az ólmozott benzinben. Ezen kívül az égési folyamat során PCDD/F képződik a motorban. A háromutas katalizátorok alkalmazása a gépkocsikban szükségessé fogja tenni az ólmozatlan tüzelőanyag használatát. Az öblítők és egyéb halogénezett vegyületek adalékolását a benzinhez és egyéb tüzelőanyagokhoz és kenőanyagokhoz a lehetséges mértékig kerülni kell.

7. Az 1. táblázat a PCDD/F-kibocsátáscsökkentő intézkedéseket foglalja össze.

1. táblázat Közúti szállító gépjárművek kipufogó gázaiból származó PCDD/F-kibocsátáscsökkentés

Kezelési opciók	Kezelési kockázatok
<p>Halogénezett vegyületek tüzelőanyagokhoz adalékolásának elkerülése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1,2-diklór-metán, – 1,2-diklór-metán és megfelelő brómvegyületek, mint öblítők ólmozott benzinekben szikragyújtású motorokban (a brómvegyületek brómozott dioxinok vagy furánok képződéséhez vezethetnek.) – Halogénezett adalékok elkerülése tüzelőanyagokban és kenőanyagokban. 	<p>A halogénezett öblítők fokozatosan ki lesznek vonva, ahogy az ólmozott benzin piaca szűkül a zártláncú háromutas katalizátorok fokozódó használata miatt a szikragyújtású motorokban.</p>

III. CSÖKKENTŐ INTÉZKEDÉSEK MOZGÓ FORRÁSOKBÓL SZÁRMAZÓ POP-KIBOCSÁTÁSOKRA

A. POP-kibocsátás gépjárművekből

8. A gépjárművekből a POP-kibocsátások úgy fordulnak elő, mint a dízelüzemű járművekből kibocsátott részecskékhez kötött PAH-ok. Kisebb mértékig a benzinüzemű járművek is kibocsáthatnak PAH-okat.
9. A kenőolajok és tüzelőanyagok is tartalmazhatnak halogénezett vegyületeket az adalékanyagok vagy gyártási eljárások eredményeként. Ezek a vegyületek az égés során átalakulhatnak PCDD/F-fé és ezt követően emittálódnak a kipufogó gázokkal.

B. Ellenőrzés és karbantartás

10. A dízelüzemű mozgó forrásoknak a PAH-kibocsátások ellenőrzésének hatékonysága biztosítható programokkal a mozgó források időszakos felülvizsgálata útján részecske-kibocsátásokra, homályosságra szabad gyorsítás közben irányuló, vagy ezekkel egyenértékű módszerekkel.
11. A dízelüzemű mozgó forrásoknak a PAH-kibocsátások (az egyéb kipufogógáz-komponensek mellett) ellenőrzésének hatékonysága biztosítható programokkal a tüzelőanyag adagolás és a katalizátor hatásfokának időszakos vizsgálatával.

C. Technikák a dízel- és benzinüzemű gépjárművekből származó PAH-kibocsátások szabályozására

1. Szabályozási technikák általános szempontjai

12. Fontos biztosítani, hogy a járművek a kibocsátásszabványok üzem közbeni teljesítésére legyenek szerkesztve. Ez történhet a gyártás, élettartam tartósság, kibocsátást szabályzó komponensek szavatolása és a hibás járművek visszahívása útján. Használatban lévő járműveknél a folytatólagos kibocsátást szabályzó teljesítmény biztosítható egy hatékony ellenőrző és karbantartó programmal.

2. Műszaki intézkedések a kibocsátás szabályozáshoz

13. A PAH-kibocsátások csökkentéséhez a következő intézkedések fontosak:
- (a) tüzelőanyag-minőségi előírások és motor módosítások a kibocsátás csökkentésére, mielőtt azok létrejönnek (elsődleges intézkedés); és
  - (b) kipufogógáz-kezelő rendszerek hozzáadása, pl. oxidáló katalizátorok vagy részecske csapdák (másodlagos intézkedés).

(a) Dízelmotorok

14. A dízelmotor módosítások két előnyt nyújthatnak: az alacsony kéntartalom csökkenti a részecske-kibocsátásokat és növeli az oxidáló katalizátorok átalakítási hatásfokát, és a di- és tri-aromás vegyületek csökkentése csökkenti a PAH-k képződését és kibocsátását.

15. Egy elsődleges intézkedés a kibocsátások csökkentésére a motor módosítása, hogy teljesebb égést lehessen elérni. Sok különböző módosítás van használatban. Általában, a jármű kipufogógáz összetételét befolyásolják a változások az égéstér konstrukciójában és a nagyobb befecskendezési nyomások. Jelenleg a legtöbb dízelmotor mechanikus motor vezérlő rendszerekkel működik. Az újabb motorok fokozódó mértékben használnak számítógépes vezérlő rendszereket nagyobb potenciál rugalmassággal a kibocsátások csökkentésénél. Egy további technológia a kibocsátások csökkentésére a turbó-feltöltés és közbenső hűtés kombinált alkalmazása. Ez a rendszer sikeres a NOX csökkentésében és a tüzelőanyag gazdaságosság és teljesítmény növelésében. A nehéz- és könnyű motoroknál szívó csővezeték tuning alkalmazása szintén egy lehetőség.
16. A kenőolaj ellenőrzése fontos a szilárd anyagok (PM) csökkentéséhez, mivel a szemcsés anyagok 10–50%-a a motorolajból képződik. Az olajfogyasztás csökkenthető a tökéletesített motorgyártási előírásokkal és továbbfejlesztett motor tömítőanyagokkal.
17. A kibocsátások csökkentésére másodlagos intézkedések a kipufogógáz kezelő rendszerek. Általában, a dízelmotoroknál egy oxidáló katalizátor használat egy részecske-szűrővel kombinálva, hatékonyan mutatkozott a PAH-kibocsátások csökkentésénél. Egy részecske csapda oxidálószer értékelése folyamatban van. Ez a kipufogó rendszerben van elhelyezve, hogy befogja szemcsés anyagokat és a szűrő bizonyos fokú regenerálását adja az összegyűlt PM elégetésével, a rendszer elektromos fűtése útján vagy valamilyen más regenerálási módszerrel. A passzív rendszer csapdák megfelelő regeneráláshoz rendszeres üzem közben egy égővel támogatott regeneráló rendszer vagy adalékanyagok használata szükséges.

(b) Benzinmotorok

18. A benzinüzemű motoroknál a PAH-csökkentő intézkedések elsődlegesen egy zártláncú háromutas katalizátor használatára alapulnak, amely a HC-kibocsátások csökkentésének részeként csökkenti a PAH-okat.
19. A jobb hidegindítási magatartás általában csökkenti a szerves kibocsátásokat és főleg a PAH-okat (például hidegindító katalizátorok, tökéletesített tüzelőanyag elpárologtatás/porlasztás, fűtött katalizátorok).
20. A 2. táblázat a közúti szállító járművekből származó a PAH-kibocsátások csökkentő intézkedéseket foglalja össze.

2. táblázat Közúti szállító járművekből származó PAH-kibocsátás-csökkentés

Kezelési opciók	Kibocsátási szint (%)	Kezelési kockázatok
Szikragyújtású motorok:	10–20	Ólmozatlan benzin hozzáférhetősége.
– Zártláncú háromutas katalizátor	5–10	Egyes országokban kereskedelmileg hozzáférhető.
– katalizátorok hidegindítási kibocsátások csökkentéséhez.		Finomító kapacitás rendelkezésre állása.
Tüzelőanyag szikragyújtású motorokhoz:		
– aromás vegyületek csökkentése,		
– kén csökkentése. dízelmotorok:		
– oxidáló katalizátor,	20–70	Finomító kapacitás rendelkezésre állása.
– csapda oxidáló/részecskeszűrő. dízel tüzelőanyag módosítás:		
– kén csökkentése a részecskékibocsátás csökkentéséhez.		
dízelmotor előírások tökéletesítése:		
– elektronikus vezérlő rendszer,		
– befecskendezési sebesség-szabályozás és nagynyomású tüzelőanyag-befecskendezés,		
– turbó-feltöltés és közbenső hűtés,		
– kipufogógáz-visszakeringetés.		Meglévő technológiák.

NAGY, HELYHEZ KÖTÖTT FORRÁSOK KATEGÓRIÁI**I. BEVEZETÉS**

Ez a jegyzék nem terjed ki a kutatás, fejlesztés és új termékek vizsgálatára szolgáló berendezésekre vagy berendezés részekre. A kategóriák teljesebb leírása az V. mellékletben található.

II. KATEGÓRIÁK JEGYZÉKE

Kategória	Kategória leírása
1	Kommunális, veszélyes vagy kórházi hulladék, vagy szennyvíz iszap égetése, beleértve az együttégetést is.
2	Szinter üzemek.
3	Elsődleges és másodlagos rézgyártás.
4	Acélgyártás.
5	Olvasztó üzemek a másodlagos alumíniumiparban.
6	Fosszilis tüzelőanyagok égetése közmű- és ipari kazánokban 50 MW _{th} hőkapacitás fölött.
7	Lakossági tüzelés.
8	Tüzelőberendezések fához, 50 MW _{th} alatti hőkapacitással.
9	Kokszgyártás.
10	Anódgyártás.
11	Alumíniumgyártás Soederberg-eljárással.
12	Fakonzerváló létesítmények, kivéve az olyan Félnél, akinél ez a kategória nem ad jelentős hozzájárulást az összes PAH-kibocsátásához (a III. melléklet meghatározása szerint).

2. melléklet a 2023. évi XLVII. törvényhez

PROTOCOL TO THE 1979 CONVENTION ON LONG-RANGE TRANSBOUNDARY AIR POLLUTION ON PERSISTENT ORGANIC POLLUTANTS

The Parties,

Determined to implement the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution,

Recognizing that emissions of many persistent organic pollutants are transported across international boundaries and are deposited in Europe, North America and the Arctic, far from their site of origin, and that the atmosphere is the dominant medium of transport,

Aware that persistent organic pollutants resist degradation under natural conditions and have been associated with adverse effects on human health and the environment,

Concerned that persistent organic pollutants can biomagnify in upper trophic levels to concentrations which might affect the health of exposed wildlife and humans,

Acknowledging that the Arctic ecosystems and especially its indigenous people, who subsist on Arctic fish and mammals, are particularly at risk because of the biomagnification of persistent organic pollutants,

Mindful that measures to control emissions of persistent organic pollutants would also contribute to the protection of the environment and human health in areas outside the United Nations Economic Commission for Europe's region, including the Arctic and international waters,

Resolved to take measures to anticipate, prevent or minimize emissions of persistent organic pollutants, taking into account the application of the precautionary approach, as set forth in principle 15 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Reaffirming that States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental and development policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction,

Noting the need for global action on persistent organic pollutants and recalling the role envisaged in chapter 9 of Agenda 21 for regional agreements to reduce global transboundary air pollution and, in particular, for the United Nations Economic Commission for Europe to share its regional experience with other regions of the world,

Recognizing that there are subregional, regional and global regimes in place, including international instruments governing the management of hazardous wastes, their transboundary movement and disposal, in particular the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal,

Considering that the predominant sources of air pollution contributing to the accumulation of persistent organic pollutants are the use of certain pesticides, the manufacture and use of certain chemicals, and the unintentional formation of certain substances in waste incineration, combustion, metal production and mobile sources,

Aware that techniques and management practices are available to reduce emissions of persistent organic pollutants into the air,

Conscious of the need for a cost-effective regional approach to combating air pollution,

Noting the important contribution of the private and non-governmental sectors to knowledge of the effects associated with persistent organic pollutants, available alternatives and abatement techniques, and their role in assisting in the reduction of emissions of persistent organic pollutants,

Bearing in mind that measures taken to reduce persistent organic pollutant emissions should not constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination or a disguised restriction on international competition and trade,

Taking into consideration existing scientific and technical data on emissions, atmospheric processes and effects on human health and the environment of persistent organic pollutants, as well as on abatement costs, and acknowledging the need to continue scientific and technical cooperation to further the understanding of these issues,

Recognizing the measures on persistent organic pollutants already taken by some of the Parties on a national level and/or under other international conventions,

Have agreed as follows:

Article 1

DEFINITIONS

For the purposes of the present Protocol,

1. "Convention" means the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution, adopted in Geneva on 13 November 1979;
2. "EMEP" means the Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe;
3. "Executive Body" means the Executive Body for the Convention constituted under article 10, paragraph 1, of the Convention;
4. "Commission" means the United Nations Economic Commission for Europe;
5. "Parties" means, unless the context otherwise requires, the Parties to the present Protocol;
6. "Geographical scope of EMEP" means the area defined in article 1, paragraph 4, of the Protocol to the 1979 Convention on Long-range Transboundary Air Pollution on Long-term Financing of the Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe (EMEP), adopted in Geneva on 28 September 1984;

7. "Persistent organic pollutants" (POPs) are organic substances that: (i) possess toxic characteristics; (ii) are persistent; (iii) bioaccumulate; (iv) are prone to long-range transboundary atmospheric transport and deposition; and (v) are likely to cause significant adverse human health or environmental effects near to and distant from their sources;
8. "Substance" means a single chemical species, or a number of chemical species which form a specific group by virtue of (a) having similar properties and being emitted together into the environment; or (b) forming a mixture normally marketed as a single article;
9. "Emission" means the release of a substance from a point or diffuse source into the atmosphere;
10. "Stationary source" means any fixed building, structure, facility, installation, or equipment that emits or may emit any persistent organic pollutant directly or indirectly into the atmosphere;
11. "Major stationary source category" means any stationary source category listed in annex VIII;
12. "New stationary source" means any stationary source of which the construction or substantial modification is commenced after the expiry of two years from the date of entry into force of: (i) this Protocol; or (ii) an amendment to annex III or VIII, where the stationary source becomes subject to the provisions of this Protocol only by virtue of that amendment. It shall be a matter for the competent national authorities to decide whether a modification is substantial or not, taking into account such factors as the environmental benefits of the modification.

Article 2

OBJECTIVE

The objective of the present Protocol is to control, reduce or eliminate discharges, emissions and losses of persistent organic pollutants.

Article 3

BASIC OBLIGATIONS

1. Except where specifically exempted in accordance with article 4, each Party shall take effective measures:
  - (a) To eliminate the production and use of the substances listed in annex I in accordance with the implementation requirements specified therein;
  - (b)
    - (i) To ensure that, when the substances listed in annex I are destroyed or disposed of, such destruction or disposal is undertaken in an environmentally sound manner, taking into account relevant subregional, regional and global regimes governing the management of hazardous wastes and their disposal, in particular the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal;
    - (ii) To endeavour to ensure that the disposal of substances listed in annex I is carried out domestically, taking into account pertinent environmental considerations;
    - (iii) To ensure that the transboundary movement of the substances listed in annex I is conducted in an environmentally sound manner, taking into consideration applicable subregional, regional, and global regimes governing the transboundary movement of hazardous wastes, in particular the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal;
  - (c) To restrict the substances listed in annex II to the uses described, in accordance with the implementation requirements specified therein.
2. The requirements specified in paragraph 1 (b) above shall become effective for each substance upon the date that production or use of that substance is eliminated, whichever is later.
3. For substances listed in annex I, II, or III, each Party should develop appropriate strategies for identifying articles still in use and wastes containing such substances, and shall take appropriate measures to ensure that such wastes and such articles, upon becoming wastes, are destroyed or disposed of in an environmentally sound manner.
4. For the purposes of paragraphs 1 to 3 above, the terms waste, disposal, and environmentally sound shall be interpreted in a manner consistent with the use of those terms under the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal.
5. Each Party shall:
  - (a) Reduce its total annual emissions of each of the substances listed in annex III from the level of the emission in a reference year set in accordance with that annex by taking effective measures, appropriate in its particular circumstances;

- (b) No later than the timescales specified in annex VI, apply:
  - (i) The best available techniques, taking into consideration annex V, to each new stationary source within a major stationary source category for which annex V identifies best available techniques;
  - (ii) Limit values at least as stringent as those specified in annex IV to each new stationary source within a category mentioned in that annex, taking into consideration annex V. A Party may, as an alternative, apply different emission reduction strategies that achieve equivalent overall emission levels;
  - (iii) The best available techniques, taking into consideration annex V, to each existing stationary source within a major stationary source category for which annex V identifies best available techniques, insofar as this is technically and economically feasible. A Party may, as an alternative, apply different emission reduction strategies that achieve equivalent overall emission reductions;
  - (iv) Limit values at least as stringent as those specified in annex IV to each existing stationary source within a category mentioned in that annex, insofar as this is technically and economically feasible, taking into consideration annex V. A Party may, as an alternative, apply different emission reduction strategies that achieve equivalent overall emission reductions;
  - (v) Effective measures to control emissions from mobile sources, taking into consideration annex VII.
- 6. In the case of residential combustion sources, the obligations set out in paragraph 5 (b) (i) and (iii) above shall refer to all stationary sources in that category taken together.
- 7. Where a Party, after the application of paragraph 5 (b) above, cannot achieve the requirements of paragraph 5 (a) above for a substance specified in annex III, it shall be exempted from its obligations in paragraph 5 (a) above for that substance.
- 8. Each Party shall develop and maintain emission inventories for the substances listed in annex III, and shall collect available information relating to the production and sales of the substances listed in annexes I and II, for those Parties within the geographical scope of EMEP, using, as a minimum, the methodologies and the spatial and temporal resolution specified by the Steering Body of EMEP, and, for those Parties outside the geographical scope of EMEP, using as guidance the methodologies developed through the work plan of the Executive Body. It shall report this information in accordance with the reporting requirements set out in article 9 below.

Article 4

EXEMPTIONS

- 1. Article 3, paragraph 1, shall not apply to quantities of a substance to be used for laboratory-scale research or as a reference standard.
- 2. A Party may grant an exemption from article 3, paragraphs 1 (a) and (c), in respect of a particular substance, provided that the exemption is not granted or used in a manner that would undermine the objectives of the present Protocol, and only for the following purposes and under the following conditions:
  - (a) For research other than that referred to in paragraph 1 above, if:
    - (i) No significant quantity of the substance is expected to reach the environment during the proposed use and subsequent disposal;
    - (ii) The objectives and parameters of such research are subject to assessment and authorization by the Party; and
    - (iii) In the event of a significant release of a substance into the environment, the exemption will terminate immediately, measures will be taken to mitigate the release as appropriate, and an assessment of the containment measures will be conducted before research may resume;
  - (b) To manage as necessary a public health emergency, if:
    - (i) No suitable alternative measures are available to the Party to address the situation;
    - (ii) The measures taken are proportional to the magnitude and severity of the emergency;
    - (iii) Appropriate precautions are taken to protect human health and the environment and to ensure that the substance is not used outside the geographical area subject to the emergency;
    - (iv) The exemption is granted for a period of time that does not exceed the duration of the emergency; and
    - (v) Upon termination of the emergency, any remaining stocks of the substance are subject to the provisions of article 3, paragraph 1 (b);

- (c) For a minor application judged to be essential by the Party, if:
  - (i) The exemption is granted for a maximum of five years;
  - (ii) The exemption has not previously been granted by it under this article;
  - (iii) No suitable alternatives exist for the proposed use;
  - (iv) The Party has estimated the emissions of the substance resulting from the exemption and their contribution to the total emissions of the substance from the Parties;
  - (v) Adequate precautions are taken to ensure that the emissions to the environment are minimized; and
  - (vi) Upon termination of the exemption, any remaining stocks of the substance are subject to the provisions of article 3, paragraph 1 (b).
- 3. Each Party shall, no later than ninety days after granting an exemption under paragraph 2 above, provide the secretariat with, as a minimum, the following information:
  - (a) The chemical name of the substance subject to the exemption;
  - (b) The purpose for which the exemption has been granted;
  - (c) The conditions under which the exemption has been granted;
  - (d) The length of time for which the exemption has been granted;
  - (e) Those to whom, or the organization to which, the exemption applies; and
  - (f) For an exemption granted under paragraphs 2 (a) and (c) above, the estimated emissions of the substance as a result of the exemption and an assessment of their contribution to the total emissions of the substance from the Parties.
- 4. The secretariat shall make available to all Parties the information received under paragraph 3 above.

Article 5

EXCHANGE OF INFORMATION AND TECHNOLOGY

The Parties shall, in a manner consistent with their laws, regulations and practices, create favourable conditions to facilitate the exchange of information and technology designed to reduce the generation and emission of persistent organic pollutants and to develop cost-effective alternatives, by promoting, inter alia:

- (a) Contacts and cooperation among appropriate organizations and individuals in the private and public sectors that are capable of providing technology, design and engineering services, equipment or finance;
- (b) The exchange of and access to information on the development and use of alternatives to persistent organic pollutants as well as on the evaluation of the risks that such alternatives pose to human health and the environment, and information on the economic and social costs of such alternatives;
- (c) The compilation and regular updating of lists of their designated authorities engaged in similar activities in other international forums;
- (d) The exchange of information on activities conducted in other international forums.

Article 6

PUBLIC AWARENESS

The Parties shall, consistent with their laws, regulations and practices, promote the provision of information to the general public, including individuals who are direct users of persistent organic pollutants. This information may include, inter alia:

- (a) Information, including labelling, on risk assessment and hazard;
- (b) Information on risk reduction;
- (c) Information to encourage the elimination of persistent organic pollutants or a reduction in their use, including, where appropriate, information on integrated pest management, integrated crop management and the economic and social impacts of this elimination or reduction; and
- (d) Information on alternatives to persistent organic pollutants, as well as an evaluation of the risks that such alternatives pose to human health and the environment, and information on the economic and social impacts of such alternatives.

Article 7**STRATEGIES, POLICIES, PROGRAMMES, MEASURES AND INFORMATION**

1. Each Party shall, no later than six months after the date on which this Protocol enters into force for it, develop strategies, policies and programmes in order to discharge its obligations under the present Protocol.
2. Each Party shall:
  - (a) Encourage the use of economically feasible, environmentally sound management techniques, including best environmental practices, with respect to all aspects of the use, production, release, processing, distribution, handling, transport and reprocessing of substances subject to the present Protocol and manufactured articles, mixtures or solutions containing such substances;
  - (b) Encourage the implementation of other management programmes to reduce emissions of persistent organic pollutants, including voluntary programmes and the use of economic instruments;
  - (c) Consider the adoption of additional policies and measures as appropriate in its particular circumstances, which may include non-regulatory approaches;
  - (d) Make determined efforts that are economically feasible to reduce levels of substances subject to the present Protocol that are contained as contaminants in other substances, chemical products or manufactured articles, as soon as the relevance of the source has been established;
  - (e) Take into consideration in its programmes for evaluating substances, the characteristics specified in paragraph 1 of Executive Body decision 1998/2 on information to be submitted and procedures for adding substances to annex I, II or III, including any amendments thereto.
3. The Parties may take more stringent measures than those required by the present Protocol.

Article 8**RESEARCH, DEVELOPMENT AND MONITORING**

The Parties shall encourage research, development, monitoring and cooperation related, but not limited, to:

- (a) Emissions, long-range transport and deposition levels and their modelling, existing levels in the biotic and abiotic environment, the elaboration of procedures for harmonizing relevant methodologies;
- (b) Pollutant pathways and inventories in representative ecosystems;
- (c) Relevant effects on human health and the environment, including quantification of those effects;
- (d) Best available techniques and practices, including agricultural practices, and emission control techniques and practices currently employed by the Parties or under development;
- (e) Methodologies permitting consideration of socio-economic factors in the evaluation of alternative control strategies;
- (f) An effects-based approach which integrates appropriate information, including information obtained under subparagraphs (a) to (e) above, on measured or modelled environmental levels, pathways, and effects on human health and the environment, for the purpose of formulating future control strategies which also take into account economic and technological factors;
- (g) Methods for estimating national emissions and projecting future emissions of individual persistent organic pollutants and for evaluating how such estimates and projections can be used to structure future obligations;
- (h) Levels of substances subject to the present Protocol that are contained as contaminants in other substances, chemical products or manufactured articles and the significance of these levels for long-range transport, as well as techniques to reduce levels of these contaminants, and, in addition, levels of persistent organic pollutants generated during the life cycle of timber treated with pentachlorophenol.

Priority should be given to research on substances considered to be the most likely to be submitted under the procedures specified in article 14, paragraph 6.

Article 9**REPORTING**

1. Subject to its laws governing the confidentiality of commercial information:
  - (a) Each Party shall report, through the Executive Secretary of the Commission, to the Executive Body, on a periodic basis as determined by the Parties meeting within the Executive Body, information on the measures that it has taken to implement the present Protocol;

- (b) Each Party within the geographical scope of EMEP shall report, through the Executive Secretary of the Commission, to EMEP, on a periodic basis to be determined by the Steering Body of EMEP and approved by the Parties at a session of the Executive Body, information on the levels of emissions of persistent organic pollutants using, as a minimum, the methodologies and the temporal and spatial resolution specified by the Steering Body of EMEP. Parties in areas outside the geographical scope of EMEP shall make available similar information to the Executive Body if requested to do so. Each Party shall also provide information on the levels of emissions of the substances listed in annex III for the reference year specified in that annex.
2. The information to be reported in accordance with paragraph 1 (a) above shall be in conformity with a decision regarding format and content to be adopted by the Parties at a session of the Executive Body. The terms of this decision shall be reviewed as necessary to identify any additional elements regarding the format or the content of the information that is to be included in the reports.
3. In good time before each annual session of the Executive Body, EMEP shall provide information on the long-range transport and deposition of persistent organic pollutants.

Article 10

REVIEWS BY THE PARTIES AT SESSIONS OF THE EXECUTIVE BODY

1. The Parties shall, at sessions of the Executive Body, pursuant to article 10, paragraph 2 (a), of the Convention, review the information supplied by the Parties, EMEP and other subsidiary bodies, and the reports of the Implementation Committee referred to in article 11 of the present Protocol.
2. The Parties shall, at sessions of the Executive Body, keep under review the progress made towards achieving the obligations set out in the present Protocol.
3. The Parties shall, at sessions of the Executive Body, review the sufficiency and effectiveness of the obligations set out in the present Protocol. Such reviews will take into account the best available scientific information on the effects of the deposition of persistent organic pollutants, assessments of technological developments, changing economic conditions and the fulfilment of the obligations on emission levels. The procedures, methods and timing for such reviews shall be specified by the Parties at a session of the Executive Body. The first such review shall be completed no later than three years after the present Protocol enters into force.

Article 11

COMPLIANCE

Compliance by each Party with its obligations under the present Protocol shall be reviewed regularly. The Implementation Committee established by decision 1997/2 of the Executive Body at its fifteenth session shall carry out such reviews and report to the Parties meeting within the Executive Body in accordance with the terms of the annex to that decision, including any amendments thereto.

Article 12

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. In the event of a dispute between any two or more Parties concerning the interpretation or application of the present Protocol, the Parties concerned shall seek a settlement of the dispute through negotiation or any other peaceful means of their own choice. The parties to the dispute shall inform the Executive Body of their dispute.
2. When ratifying, accepting, approving or acceding to the present Protocol, or at anytime thereafter, a Party which is not a regional economic integration organization may declare in a written instrument submitted to the Depositary that, in respect of any dispute concerning the interpretation or application of the Protocol, it recognizes one or both of the following means of dispute settlement as compulsory ipso facto and without special agreement, in relation to any Party accepting the same obligation:
  - (a) Submission of the dispute to the International Court of Justice;
  - (b) Arbitration in accordance with procedures to be adopted by the Parties at a session of the Executive Body, as soon as practicable, in an annex on arbitration.

A Party which is a regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with the procedures referred to in subparagraph (b) above.

3. A declaration made under paragraph 2 above shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of its revocation has been deposited with the Depositary.

4. A new declaration, a notice of revocation or the expiry of a declaration shall not in any way affect proceedings pending before the International Court of Justice or the arbitral tribunal, unless the parties to the dispute agree otherwise.
5. Except in a case where the parties to a dispute have accepted the same means of dispute settlement under paragraph 2, if after twelve months following notification by one Party to another that a dispute exists between them, the Parties concerned have not been able to settle their dispute through the means mentioned in paragraph 1 above, the dispute shall be submitted, at the request of any of the parties to the dispute, to conciliation.
6. For the purpose of paragraph 5, a conciliation commission shall be created. The commission shall be composed of equal numbers of members appointed by each Party concerned or, where the Parties in conciliation share the same interest, by the group sharing that interest, and a chairperson chosen jointly by the members so appointed. The commission shall render a recommendatory award, which the Parties shall consider in good faith.

Article 13

ANNEXES

The annexes to the present Protocol shall form an integral part of the Protocol. Annexes V and VII are recommendatory in character.

Article 14

AMENDMENTS

1. Any Party may propose amendments to the present Protocol.
2. Proposed amendments shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Commission, who shall communicate them to all Parties. The Parties meeting within the Executive Body shall discuss the proposed amendments at its next session, provided that the proposals have been circulated by the Executive Secretary to the Parties at least ninety days in advance.
3. Amendments to the present Protocol and to annexes I to IV, VI and VIII shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body, and shall enter into force for the Parties which have accepted them on the ninetieth day after the date on which two thirds of the Parties have deposited with the Depositary their instruments of acceptance thereof. Amendments shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party has deposited its instrument of acceptance thereof.
4. Amendments to annexes V and VII shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body. On the expiry of ninety days from the date of its communication to all Parties by the Executive Secretary of the Commission, an amendment to any such annex shall become effective for those Parties which have not submitted to the Depositary a notification in accordance with the provisions of paragraph 5 below, provided that at least sixteen Parties have not submitted such a notification.
5. Any Party that is unable to approve an amendment to annex V or VII shall so notify the Depositary in writing within ninety days from the date of the communication of its adoption. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time substitute an acceptance for its previous notification and, upon deposit of an instrument of acceptance with the Depositary, the amendment to such an annex shall become effective for that Party.
6. In the case of a proposal to amend annex I, II, or III by adding a substance to the present Protocol:
  - (a) The proposer shall provide the Executive Body with the information specified in Executive Body decision 1998/2, including any amendments thereto; and
  - (b) The Parties shall evaluate the proposal in accordance with the procedures set forth in Executive Body decision 1998/2, including any amendments thereto.
7. Any decision to amend Executive Body decision 1998/2 shall be taken by consensus of the Parties meeting within the Executive Body and shall take effect sixty days after the date of adoption.

Article 15
SIGNATURE

1. The present Protocol shall be open for signature at Aarhus (Denmark) from 24 to 25 June 1998, then at United Nations Headquarters in New York until 21 December 1998, by States members of the Commission as well as States having consultative status with the Commission pursuant to paragraph 8 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations, constituted by sovereign States members of the Commission, which have competence in respect of the negotiation, conclusion and application of international agreements in matters covered by the Protocol, provided that the States and organizations concerned are Parties to the Convention.
2. In matters within their competence, such regional economic integration organizations shall, on their own behalf, exercise the rights and fulfil the responsibilities which the present Protocol attributes to their member States. In such cases, the member States of these organizations shall not be entitled to exercise such rights individually.

Article 16
RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

1. The present Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by Signatories.
2. The present Protocol shall be open for accession as from 21 December 1998 by the States and organizations that meet the requirements of article 15, paragraph 1.

Article 17
DEPOSITARY

The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who will perform the functions of Depositary.

Article 18
ENTRY INTO FORCE

1. The present Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date on which the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession has been deposited with the Depositary.
2. For each State and organization referred to in article 15, paragraph 1, which ratifies, accepts or approves the present Protocol or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit by such Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 19
WITHDRAWAL

At any time after five years from the date on which the present Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from it by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day following the date of its receipt by the Depositary, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.

Article 20
AUTHENTIC TEXTS

The original of the present Protocol, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed the present Protocol.

Done at Aarhus (Denmark), this twenty-fourth day of June, one thousand nine hundred and ninety-eight.

SUBSTANCES SCHEDULED FOR ELIMINATION

Unless otherwise specified in the present Protocol, this annex shall not apply to the substances listed below when they occur: (i) as contaminants in products; or (ii) in articles manufactured or in use by the implementation date; or (iii) as site-limited chemical intermediates in the manufacture of one or more different substances and are thus chemically transformed. Unless otherwise specified, each obligation below is effective upon the date of entry into force of the Protocol.

Substance	Implementation requirements	
	Elimination of	Conditions
Aldrin CAS: 309-00-2	Production	None
	Use	None
Chlordane CAS: 57-74-9	Production	None
	Use	None
Chlordecone CAS: 143-50-0	Production	None
	Use	None
DDT CAS: 50-29-3	Production	1. Elimination production within one year of consensus by the Parties that suitable alternatives to DDT are available for public health protection from diseases such as malaria and encephalitis. 2. With a view to eliminating the production of DDT at the earliest opportunity, the Parties shall, no later than one year after the date of entry into force of the present Protocol and periodically thereafter as necessary, and in consultation with the World Health Organization, the Food and Agriculture Organization of the United Nations and the United Nations Environment Programme, review the availability and feasibility of alternatives and, as appropriate, promote the commercialization of safer and economically viable alternatives to DDT.
	Use	None, except as identified in annex II.
Dieldrin CAS: 60-51-1	Production	None
	Use	None
Endrin CAS: 72-20-8	Production	None
	Use	None
Heptachlor CAS: 76-44-8	Production	None
	Use	None, except for use by certified personnel for the control of fire ants in closed industrial electrical junction boxes. Such use shall be re-evaluated under this Protocol no later than two years after the date of entry into force.
Hexabromobiphenyl CAS: 36355-01-8	Production	None
	Use	None
Hexachlorobenzene CAS: 118-74-1	Production	None, except for production for a limited purpose as specified in a statement deposited by a country with an economy in transition upon signature or accession.
	Use	None, except for a limited use as specified in a statement deposited by a country with an economy in transition upon signature or accession.
Mirex CAS: 2385-85-5	Production	None
	Use	None

Substance	Implementation requirements	
	Elimination of	Conditions
PCB ^{a/}	Production	None, except for countries with economies in transition which shall eliminate production as soon as possible and no later than 31 December 2005 and which state in a declaration to be deposited together with their instrument of ratification, acceptance, approval or accession, their intention to do so.
	Use	None, except as identified in annex II.
Toxaphene CAS: 8001-35-2	Production	None
	Use	None

a/ The Parties agree to reassess under the Protocol by 31 December 2004 the production and use of polychlorinated terphenyls and "ugilec"

ANNEX II

SUBSTANCES SCHEDULED FOR RESTRICTIONS ON USE

Unless otherwise specified in the present Protocol, this annex shall not apply to the substances listed below when they occur: (i) as contaminants in products; or (ii) in articles manufactured or in use by the implementation date; or (iii) as site-limited chemical intermediates in the manufacture of one or more different substances and are thus chemically transformed. Unless otherwise specified, each obligation below is effective upon the date of entry into force of the Protocol.

Substance	Implementation requirements	
	Restricted to uses	Conditions
DDT CAS: 50-29-3	1. For public health protection from diseases such as malaria encephalitis.	1. Use allowed only as a component of an integrated pest management strategy and only to the extent necessary and only until one year after the date of the elimination of production in accordance with annex I.
	2. As a chemical intermediate to produce Dicofof.	2. Such use shall be reassessed no later than two years after the date of entry into force of the present Protocol
HCH CAS: 608-73-1	Technical HCH (i.e. HCH mixed isomers) is restricted to use as an intermediate in chemical manufacturing.	

Substance	Implementation requirements	
	Restricted to uses	Conditions
	<p>Products in which at least 99% of the HCH isomer is in the gamma form (i.e. lindane, CAS: 58-89-9) are restricted to the following uses:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seed treatment. 2. Soil applications directly followed by incorporation into the topsoil surface layer 3. Professional remedial and industrial treatment of lumber, timber and logs 4. Public health and veterinary topical insecticide. 5. Non-aerial application to tree seedlings, small-scale lawn use, and indoor and outdoor use for nursery stock and ornamentals. 6. Indoor industrial and residential applications 	<p>All restricted uses of lindane shall be reassessed under the Protocol no later than two years after the date of entry into force</p>
PCB ^{a/}	<p>PCBs in use as of the date of entry into force or produced up to 31 December 2005 in accordance with the provisions of annex I.</p>	<p>Parties shall make determined efforts designed to lead to:</p> <p>(a) The elimination of the use of identifiable PCBs in equipment (i.e. transformers, capacitors or other receptacles containing residual liquid stocks) containing PCBs in volumes greater than 5 dm³ and having a concentration of 0.05% PCBs or greater, as soon as possible, but no later than 31 December 2010, or 31 December 2015 for countries with;</p> <p>(b) The destruction or decontamination in an environmentally sound manner of all liquid PCBs referred to in subparagraph (a) and other liquid PCBs containing more than 0.005% PCBs not in equipment, as soon as possible, but no later than 31 December 2015, or 31 December 2020 for countries with economies in transition; and</p> <p>(c) The decontamination or disposal of equipment referred in subparagraph (a) in an environmentally sound manner.</p>

a/ The Parties agree to reassess under the Protocol by 31 December 2004 the production and use of polychlorinated terphenyls and "ugilec".

ANNEX III

SUBSTANCES REFERRED TO IN ARTICLE 3, PARAGRAPH 5 (a), AND THE REFERENCE YEAR FOR THE OBLIGATION

Substance	Reference year
PAHs ^{a/}	1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession
Dioxins/furans ^{b/}	1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession.
Hexachlorobenzene	1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession.

a/ Polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs): For the purposes of emission inventories, the following four indicator compounds shall be used: benzo(a) pyrene, benzo(b)fluoranthene, benzo(k)fluoranthene, and indeno(1,2,3-cd)pyrene.

b/ Dioxins and furans (PCDD/F): Polychlorinated dibenzo-p-dioxins (PCDD) and polychlorinated dibenzofurans (PCDF) are tricyclic, aromatic compounds formed by two benzene rings which are connected by two oxygen atoms in PCDD and by one oxygen atom in PCDF and the hydrogen atoms of which may be replaced by up to eight chlorine atoms.

ANNEX IV

LIMIT VALUES FOR PCDD/F FROM MAJOR STATIONARY SOURCES**I. INTRODUCTION**

1. A definition of dioxins and furans (PCDD/F) is provided in annex III to the present Protocol.
2. Limit values are expressed as ng/m³ or mg/m³ under standard conditions (273.15 K, 101.3 kPa, and dry gas).
3. Limit values relate to the normal operating situation, including start-up and shutdown procedures, unless specific limit values have been defined for those situations.
4. Sampling and analysis of all pollutants shall be carried out according to the standards laid down by the Comité européen de normalisation (CEN), the International Organization for Standardization (ISO), or the corresponding United States or Canadian reference methods. While awaiting the development of CEN or ISO standards, national standards shall apply.
5. For verification purposes, the interpretation of measurement results in relation to the limit value must also take into account the inaccuracy of the measurement method. A limit value is considered to be met if the result of the measurement, from which the inaccuracy of the measurement method is subtracted, does not exceed it.
6. Emissions of different congeners of PCDD/F are given in toxicity equivalents (TE) in comparison to 2,3,7,8-TCDD using the system proposed by the NATO Committee on the Challenges of Modern Society (NATO-CCMS) in 1988.

II. LIMIT VALUES FOR MAJOR STATIONARY SOURCES

7. The following limit values, which refer to 11% O₂ concentration in flue gas, apply to the following incinerator types:
  - Municipal solid waste (burning more than 3 tonnes per hour)
0.1 ng TE/m³
  - Medical solid waste (burning more than 1 tonne per hour)
0.5 ng TE/m³
  - Hazardous waste (burning more than 1 tonne per hour)
0.2 ng TE/m³

BEST AVAILABLE TECHNIQUES TO CONTROL EMISSIONS OF PERSISTENT ORGANIC POLLUTANTS FROM MAJOR STATIONAER SOURCES

I. INTRODUCTION

1. The purpose of this annex is to provide the Parties to the Convention with guidance in identifying best available techniques to allow them to meet the obligations in article 3, paragraph 5, of the Protocol.
2. "Best available techniques" (BAT) means the most effective and advanced stage in the development of activities and their methods of operation which indicate the practical suitability of particular techniques for providing in principle the basis for emission limit values designed to prevent and, where that is not practicable, generally to reduce emissions and their impact on the environment as a whole:
  - 'Techniques' includes both the technology used and the way in which the installation is designed, built, maintained, operated and decommissioned;
  - 'Available' techniques means those developed on a scale which allows implementation in the relevant industrial sector, under economically and technically viable conditions, taking into consideration the costs and advantages, whether or not the techniques are used or produced inside the territory of the Party in question, as long as they are reasonably accessible to the operator;
  - 'Best' means most effective in achieving a high general level of protection of the environment as a whole.In determining the best available techniques, special consideration should be given, generally or in specific cases, to the factors below, bearing in mind the likely costs and benefits of a measure and the principles of precaution and prevention:
  - The use of low-waste technology;
  - The use of less hazardous substances;
  - The furthering of recovery and recycling of substances generated and used in the process and of waste;
  - Comparable processes, facilities or methods of operation which have been tried with success on an industrial scale;
  - Technological advances and changes in scientific knowledge and understanding;
  - The nature, effects and volume of the emissions concerned;
  - The commissioning dates for new or existing installations;
  - The time needed to introduce the best available technique;
  - The consumption and nature of raw materials (including water) used in the process and its energy efficiency;
  - The need to prevent or reduce to a minimum the overall impact of the emissions on the environment and the risks to it;
  - The need to prevent accidents and to minimize their consequences for the environment.The concept of best available techniques is not aimed at the prescription of any specific technique or technology, but at taking into account the technical characteristics of the installation concerned, its geographical location and the local environmental conditions.
3. Information regarding the effectiveness and costs of control measures is based on documents received and reviewed by the Task Force and the Preparatory Working Group on POPs. Unless otherwise indicated, the techniques listed are considered to be well established on the basis of operational experience.
4. Experience with new plants incorporating low-emission techniques, as well as with retrofitting of existing plants, is continuously growing. The regular elaboration and amendment of the annex will therefore be necessary. Best available techniques (BAT) identified for new plants can usually be applied to existing plants provided there is an adequate transition period and they are adapted.
5. The annex lists a number of control measures which span a range of costs and efficiencies. The choice of measures for any particular case will depend on a number of factors, including economic circumstances, technological infrastructure and capacity, and any existing air pollution control measures.
6. The most important POPs emitted from stationary sources are:
  - (a) Polychlorinated dibenzo-p-dioxins/furans (PCDD/F);
  - (b) Hexachlorobenzene (HCB);
  - (c) Polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs).

Relevant definitions are provided in annex III to the present Protocol.

II. MAJOR STATIONARY SOURCES OF POP EMISSIONS

7. PCDD/F are emitted from thermal processes involving organic matter and chlorine as a result of incomplete combustion or chemical reactions. Major stationary sources of PCDD/F may be as follows:
  - (a) Waste incineration, including co-incineration;
  - (b) Thermal metallurgical processes, e.g. production of aluminium and other non-ferrous metals, iron and steel;
  - (c) Combustion plants providing energy;
  - (d) Residential combustion; and
  - (e) Specific chemical production processes releasing intermediates and by-products.
8. Major stationary sources of PAH emissions may be as follows:
  - (a) Domestic wood and coal heating;
  - (b) Open fires such as refuse burning, forest fires and after-crop burning;
  - (c) Coke and anode production;
  - (d) Aluminium production (via Soederberg process); and
  - (e) Wood preservation installations, except for a Party for which this category does not make a significant contribution to its total emissions of PAH (as defined in annex III).
9. Emissions of HCB result from the same type of thermal and chemical processes as those emitting PCDD/F, and HCB is formed by a similar mechanism. Major sources of HCB emissions may be as follows:
  - (a) Waste incineration plants, including co-incineration;
  - (b) Thermal sources of metallurgical industries; and
  - (c) Use of chlorinated fuels in furnace installations.

III. GENERAL APPROACHES TO CONTROLLING EMISSIONS OF POPs

10. There are several approaches to the control or prevention of POP emissions from stationary sources. These include the replacement of relevant feed materials, process modifications (including maintenance and operational control) and retrofitting existing plants. The following list provides a general indication of available measures, which may be implemented either separately or in combination:
  - (a) Replacement of feed materials which are POPs or where there is a direct link between the materials and POP emissions from the source;
  - (b) Best environmental practices such as good housekeeping, preventive maintenance programmes, or process changes such as closed systems (for instance in cokeries or use of inert electrodes for electrolysis);
  - (c) Modification of process design to ensure complete combustion, thus preventing the formation of persistent organic pollutants, through the control of parameters such as incineration temperature or residence time;
  - (d) Methods for flue-gas cleaning such as thermal or catalytic incineration or oxidation, dust precipitation, adsorption;
  - (e) Treatment of residuals, wastes and sewage sludge by, for example, thermal treatment or rendering them inert.
11. The emission levels given for different measures in tables 1, 2, 4, 5, 6, 8, and 9 are generally case-specific. The figures or ranges give the emission levels as a percentage of the emission limit values using conventional techniques.
12. Cost-efficient considerations may be based on total costs per year per unit of abatement (including capital and operational costs). POP emission reduction costs should also be considered within the framework of the overall process economics, e.g. the impact of control measures and costs of production. Given the many influencing factors, investment and operating cost figures are highly case-specific.

IV. CONTROL TECHNIQUES FOR THE REDUCTION OF PCDD/F EMISSIONS

A. Waste incineration

13. Waste incineration includes municipal waste, hazardous waste, medical waste and sewage sludge incineration.
14. The main control measures for PCDD/F emissions from waste incineration facilities are:
  - (a) Primary measures regarding incinerated wastes;
  - (b) Primary measures regarding process techniques;
  - (c) Measures to control physical parameters of the combustion process and waste gases (e.g. temperature stages, cooling rate, O₂ content, etc.);

- (d) Cleaning of the flue gas; and
  - (e) Treatment of residuals from the cleaning process.
15. The primary measures regarding the incinerated wastes, involving the management of feed material by reducing halogenated substances and replacing them by non-halogenated alternatives, are not appropriate for municipal or hazardous waste incineration. It is more effective to modify the incineration process and install secondary measures for flue-gas cleaning. The management of feed material is a useful primary measure for waste reduction and has the possible added benefit of recycling. This may result in indirect PCDD/F reduction by decreasing the waste amounts to be incinerated.
16. The modification of process techniques to optimize combustion conditions is an important and effective measure for the reduction of PCDD/F emissions (usually 850°C or higher, assessment of oxygen supply depending on the heating value and consistency of the wastes, sufficient residence time – 850°C for ca. 2 sec – and turbulence of the gas, avoidance of cold gas regions in the incinerator, etc.). Fluidized bed incinerators keep a lower temperature than 850°C with adequate emission results. For existing incinerators this would normally involve redesigning and/or replacing a plant – an option which may not be economically viable in all countries. The carbon content in ashes should be minimized.
17. Flue gas measures. The following measures are possibilities for lowering reasonably effectively the PCDD/F content in the flue gas. The de novo synthesis takes place at about 250 to 450°C. These measures are a prerequisite for further reductions to achieve the desired levels at the end of the pipe:
- (a) Quenching the flue gases (very effective and relatively inexpensive);
  - (b) Adding inhibitors such as triethanolamine or triethylamine (can reduce oxides of nitrogen as well), but side-reactions have to be considered for safety reasons;
  - (c) Using dust collection systems for temperatures between 800 and 1000°C, e.g. ceramic filters and cyclones;
  - (d) Using low-temperature electric discharge systems; and
  - (e) Avoiding fly ash deposition in the flue gas exhaust system.
18. Methods for cleaning the flue gas are:
- (a) Conventional dust precipitators for the reduction of particle-bound PCDD/F;
  - (b) Selective catalytic reduction (SCR) or selective non-catalytic reduction (SNCR);
  - (c) Adsorption with activated charcoal or coke in fixed or fluidized systems;
  - (d) Different types of adsorption methods and optimized scrubbing systems with mixtures of activated charcoal, open hearth coal, lime and limestone solutions in fixed bed, moving bed and fluidized bed reactors. The collection efficiency for gaseous PCDD/F can be improved with the use of a suitable pre-coat layer of activated coke on the surface of a bag filter;
  - (e) H₂O₂-oxidation; and
  - (f) Catalytic combustion methods using different types of catalysts (i.e. Pt/A₁₂O₃ or copper-chromite catalysts with different promoters to stabilize the surface area and to reduce ageing of the catalysts).
19. The methods mentioned above are capable of reaching emission levels of 0.1 ng TE/m³ PCDD/F in the flue gas. However, in systems using activated charcoal or coke adsorbers/filters care must be taken to ensure that fugitive carbon dust does not increase PCDD/F emissions downstream. Also, it should be noted that adsorbers and dedusting installations prior to catalysts (SCR technique) yield PCDD/F-laden residues, which need to be reprocessed or require proper disposal.
20. A comparison between the different measures to reduce PCDD/F in flue gas is very complex. The resulting matrix includes a wide range of industrial plants with different capacities and configuration. Cost parameters include the reduction measures for minimizing other pollutants as well, such as heavy metals (particle-bound or not particle-bound). A direct relation for the reduction in PCDD/F emissions alone cannot, therefore, be isolated in most cases. A summary of the available data for the various control measures is given in table 1.

Table 1: Comparison of different flue-gas cleaning measures and process modifications in waste incineration plants to reduce PCDD/F emissions

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Primary measures by modification of feed materials:			
<ul style="list-style-type: none"> – Elimination of precursors and chlorine-containing feed materials; and – Management of waste streams. 	Resulting emission level not quantified; seems not to be linearly dependent on the amount of the feed material.		<p>Pre-sorting of feed material not effective; only parts could be collected; other chlorine-containing material, for instance kitchen salt, paper, etc., cannot be avoided. For hazardous chemical waste this is not desirable.</p> <p>Useful primary measure and feasible in special cases (for instance, waste oils, electrical components, etc.) with the possible added benefit of recycling of the materials.</p>
Modification of process technology:			
– Optimized combustion conditions;			Retrofitting of the whole process needed.
<ul style="list-style-type: none"> – Avoidance of temperatures below 850°C and cold regions in flue gas; – Sufficient oxygen content; control of oxygen input depending on the heating value and consistency of feed material; and – Sufficient residence time and turbulence. 			
Flue gas measures:			
Avoiding particle deposition by:			
Soot cleaners, mechanical rappers, sonic or steam soot blowers.			Steam soot blowing can increase PCDD/F formation rates.
Dust removal, generally in waste incinerators:	< 10	Medium	Removal of PCDD/F adsorbed onto particles. Removal methods of particles in hot flue gas streams used only in pilot plants.
Fabric filters;	1–0.1	Higher	Use at temperatures < 150°C.
Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Ceramic filters;	Low efficiency		Use at temperatures 800–1000°C.
Cyclones; and	Low efficiency	Medium	

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Primary measures by modification of feed materials:			
Electrostatic precipitation.	Medium efficiency		Use at a temperature of 450°C; promotion of the de novo synthesis of PCDD/F possible, higher NOx emissions, reduction of heat recovery.
Catalytic oxidation.			Use at temperatures of 800–1000°C. Separate gas phase abatement necessary.
Gas quenching.			
High-performance adsorption unit with added activated charcoal particles (electrodynamic venturi).			
Selective catalytic reduction (SCR).		High investment and low operating costs	NOx reduction if NH3 is added; high space demand, spent catalysts and residues of activated carbon (AC) or lignite coke (ALC) may be disposed of, catalysts can be reprocessed by manufacturers in most cases, AC and ALC can be combusted under strictly controlled conditions.
Different types of wet and dry adsorption methods with mixtures of activated charcoal, open-hearth coke, lime and limestone solutions in fixed bed, moving bed and fluidized bed reactors:			
Fixed bed reactor, adsorption with activated charcoal or open-hearth coke; and	< 2 (0.1 ng TE/m ³)	High investment, medium operating costs	Removal of residuals, high demand of space.
Entrained flow or circulating fluidized bed reactor with added activated coke/lime or limestone solutions and subsequent fabric filter.	< 10 (0.1 ng TE/m ³)	Low investment, medium operating costs	Removal of residuals.
Addition of H ₂ O ₂ .	< 2–5 (0.1 ng TE/m ³)	Low investment, low operating costs	

a/ Remaining emission compared to unreduced mode.

21. Medical waste incinerators may be a major source of PCDD/F in many countries. Specific medical wastes such as human anatomical parts, infected waste, needles, blood, plasma and cytostatica are treated as a special form of hazardous waste, while other medical wastes are frequently incinerated on-site in a batch operation. Incinerators operating with batch systems can meet the same requirements for PCDD/F reduction as other waste incinerators.

22. Parties may wish to consider adopting policies to encourage the incineration of municipal and medical waste in large regional facilities rather than in smaller ones. This approach may make the application of BAT more cost-effective.
23. The treatment of residuals from the flue-gas cleaning process. Unlike incinerator ashes, these residuals contain relatively high concentrations of heavy metals, organic pollutants (including PCDD/F), chlorides and sulphides. Their method of disposal, therefore, has to be well controlled. Wet scrubber systems in particular produce large quantities of acidic, contaminated liquid waste. Some special treatment methods exist. They include:
- The catalytic treatment of fabric filter dusts under conditions of low temperatures and lack of oxygen;
  - The scrubbing of fabric filter dusts by the 3-R process (extraction of heavy metals by acids and combustion for destruction of organic matter);
  - The vitrification of fabric filter dusts;
  - Further methods of immobilization; and
  - The application of plasma technology.

B. Thermal processes in the metallurgical industry

24. Specific processes in the metallurgical industry may be important remaining sources of PCDD/F emissions. These are:
- Primary iron and steel industry (e.g. blast furnaces, sinter plants, iron pelletizing);
  - Secondary iron and steel industry; and
  - Primary and secondary non-ferrous metal industry (production of copper).
- PCDD/F emission control measures for the metallurgical industries are summarized in table 2.
25. Metal production and treatment plants with PCDD/F emissions can meet a maximum emission concentration of 0.1 ng TE/m³ (if waste gas volume flow > 5000 m³/h) using control measures.

Table 2: Emission reduction of PCDD/F in the metallurgical industry

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Sinter plants			
Primary measures:			
– Optimization/encapsulation of sinter conveying belts;		Low	Not 100% achievable
– Waste gas recirculation e.g. emission optimized sintering (EOS) reducing waste gas flow by ca. 35% (reduced costs of further secondary measures by the reduced waste gas flow), cap. 1 million Nm ³ /h;	40	Low	
Secondary measures:			
– Electrostatic precipitation + molecular sieve;	Medium efficiency	Medium	
– Addition of limestone/activated carbon mixtures;	High efficiency (0.1 ng TE/m ³)	Medium	
– High-performance scrubbers - existing installation: AIRFINE (Voest Alpine Stahl Linz) since 1993 for 600 000 Nm ³ /h; second installation planned in the Netherlands (Hoogoven) for 1998.	High efficiency emission reduction to 0.2–0.4 ng TE/m ³	Medium	0.1 ng TE/m ³ could be reached with higher energy demand; no existing installation
Non-ferrous production (e.g. copper)			
Primary measures:			

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Sinter plants			
– Pre-sorting of scrap, avoidance of feed material like plastics and PVC-contaminated scrap, stripping of coatings and use of chlorine-free insulating materials;		Low	
Secondary measures:			
– Quenching the hot waste gases;	High efficiency	Low	
– Use of oxygen or of oxygen-enriched air in firing, oxygen injection in the shaft kiln (providing complete combustion and minimization of waste gas volume);	5–7 (1.5–2 TE/m ³)	High	
– Fixed bed reactor or fluidized jet stream reactor by adsorption with activated charcoal or open-hearth coal dust;	(0.1 ng TE/m ³)	High	
– Catalytic oxidation; and	(0.1 ng TE/m ³)	High	
Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
– Reduction of residence time in the critical region of temperature in the waste gas system.			
Iron and steel production			
Primary measures:			
– Cleaning of the scrap from oil prior to charging of production vessels;		Low	Cleaning solvents have to be used.
– Elimination of organic tramp materials such as oils, emulsions, greases, paint and plastics from feedstock cleaning;		Low	
– Lowering of the specific high waste gas volumes;		Medium	
– Separate collection and treatment of emissions from loading and discharging;.		Low	
Secondary measures:			
– Separate collection and treatment of emissions from loading and discharging; and		Low	
– Fabric filter in combination with coke injection.	< 1	Medium	
Secondary aluminium production			
Primary measures:			

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Sinter plants			
– Avoidance of halogenated material (hexachloroethane);		Low	
– Avoidance of chlorine-containing lubricants (for instance chlorinated paraffins); and		Low	
– Clean-up and sorting of dirty scrap charges, e.g. by swarf decoating and drying, swim-sink separation techniques and whirling stream deposition;			
Secondary measures:			
– Single- and multi-stage fabric filter with added activation of limestone/ activated carbon in front of the filter;	< 1 (0.1 ng TE/m ³)	Medium/high	
– Minimization and separate removal and purification of differently contaminated waste gas flows;		Medium/high	
– Avoidance of particulate deposition		Medium/	
Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
from the waste gas and promotion of rapid passing of the critical temperature range; and		high	
– Improved pretreatment of aluminium scrap shredders by using swim-sink separation techniques and grading through whirling stream deposition.		Medium/high	

a/ Remaining emission compared to unreduced mode.

Sinter plants

26. Measurements at sinter plants in the iron and steel industry have generally shown PCDD/F emissions in the range of 0.4 to 4 ng TE/m³. A single measurement at one plant without any control measures showed an emission concentration of 43 ng TE/m³.
27. Halogenated compounds may result in the formation of PCDD/F if they enter sinter plants in the feed materials (coke breeze, salt content in the ore) and in added recycled material (e.g. millscale, blast furnace top gas dust, filter dusts and sludges from waste water treatment). However, similarly to waste incineration, there is no clear link between the chlorine content of the feed materials and emissions of PCDD/F. An appropriate measure may be the avoidance of contaminated residual material and de-oiling or degreasing of millscale prior to its introduction into the sinter plant.

28. The most effective PCDD/F emission reduction can be achieved using a combination of different secondary measures, as follows:
- Recirculating waste gas significantly reduces PCDD/F emissions. Furthermore, the waste gas flow is reduced significantly, thereby reducing the cost of installing any additional end-of-pipe control systems;
  - Installing fabric filters (in combination with electrostatic precipitators in some cases) or electrostatic precipitators with the injection of activated carbon/open-hearth coal/limestone mixtures into the waste gas;
  - Scrubbing methods have been developed which include pre-quenching of the waste gas, leaching by high-performance scrubbing and separation by drip deposition. Emissions of 0.2 to 0.4 ng TE/m³ can be achieved. By adding suitable adsorption agents like lignite coal cokes/coal slack, an emission concentration of 0.1 ng TE/m³ can be reached.

Primary and secondary production of copper

29. Existing plants for the primary and secondary production of copper can achieve a PCDD/F emission level of a few picograms to 2 ng TE/m³ after flue-gas cleaning. A single copper shaft furnace emitted up to 29 ng TE/m³ PCDD/F before optimization of the aggregates. Generally, there is a wide range of PCDD/F emission values from these plants because of the large differences in raw materials used in differing aggregates and processes.
30. Generally, the following measures are suitable for reducing PCDD/F emissions:
- Pre-sorting scrap;
  - Pretreating scrap, for example stripping of plastic or PVC coatings, pretreating cable scrap using only cold/mechanical methods;
  - Quenching hot waste gases (providing utilization of heat), to reduce residence time in the critical region of temperature in the waste gas system;
  - Using oxygen or oxygen-enriched air in firing, or oxygen injection in the shaft kiln (providing complete combustion and minimization of waste gas volume);
  - Adsorption in a fixed bed reactor or fluidized jet stream reactor with activated charcoal or open-hearth coal dust; and
  - Catalytic oxidation.

Production of steel

31. PCDD/F emissions from converter steelworks for steel production and from hot blast cupola furnaces, electric furnaces and electric arc furnaces for the melting of cast iron are significantly lower than 0.1 ng TE/m³. Cold-air furnaces and rotary tube furnaces (melting of cast iron) have higher PCDD/F emissions.
32. Electric arc furnaces used in secondary steel production can achieve an emission concentration value of 0.1 ng TE/m³ if the following measures are used:
- Separate collection of emissions from loading and discharging; and
  - Use of a fabric filter or an electrostatic precipitator in combination with coke injection.
33. The feedstock to electric arc furnaces often contains oils, emulsions or greases. General primary measures for PCDD/F reduction can be sorting, de-oiling and de-coating of scraps, which may contain plastics, rubber, paints, pigments and vulcanizing additives.

Smelting plants in the secondary aluminium industry

34. PCDD/F emissions from smelting plants in the secondary aluminium industry are in the range of approximately 0.1 to 14 ng TE/m³. These levels depend on the type of smelting aggregates, materials used and waste gas purification techniques employed.
35. In summary, single- and multi-stage fabric filters with the addition of limestone/activated carbon/open-hearth coal in front of the filter meet the emission concentration of 0.1 ng TE/m³, with reduction efficiencies of 99%.
36. The following measures can also be considered:
- Minimizing and separately removing and purifying differently contaminated waste gas flows;
  - Avoiding waste gas particle deposition;
  - Rapidly passing the critical temperature range;
  - Improving the pre-sorting of scrap aluminium from shredders by using swim-sink separation techniques and grading through whirling stream deposition; and
  - Improving the pre-cleaning of scrap aluminium by swarf decoating and swarf drying.

37. Options (d) and (e) are important because it is unlikely that modern fluxless smelting techniques (which avoid halide salt fluxes) will be able to handle the low-grade scrap that can be used in rotary kilns.
38. Discussions are continuing under the Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-east Atlantic regarding the revision of an earlier recommendation to phase out the use of hexachloroethane in the aluminium industry.
39. The melt can be treated using state-of-the-art technology, for example with nitrogen/chlorine mixtures in the ratio of between 9:1 and 8:2, gas injection equipment for fine dispersion and nitrogen pre- and post-flushing and vacuum degreasing. For nitrogen/chlorine mixtures, a PCDD/F emission concentration of about 0.03 ng TE/m³ was measured (as compared to values of > 1 ng TE/m³ for treatment with chlorine only). Chlorine is required for the removal of magnesium and other undesired components.

C. Combustion of fossil fuels in utility and industrial boilers

40. In the combustion of fossil fuels in utility and industrial boilers (>50 MW thermal capacity), improved energy efficiency and energy conservation will result in a decline in the emissions of all pollutants because of reduced fuel requirements. This will also result in a reduction in PCDD/F emissions. It would not be cost-effective to remove chlorine from coal or oil, but in any case the trend towards gas-fired stations will help to reduce PCDD/F emissions from this sector.
41. It should be noted that PCDD/F emissions could increase significantly if waste material (sewage sludge, waste oil, rubber wastes, etc.) is added to the fuel. The combustion of wastes for energy supply should be undertaken only in installations using waste gas purification systems with highly efficient PCDD/F reduction (described in section A above).
42. The application of techniques to reduce emissions of nitrogen oxides, sulphur dioxide and particulates from the flue gas can also remove PCDD/F emissions. When using these techniques, PCDD/F removal efficiencies will vary from plant to plant. Research is ongoing to develop PCDD/F removal techniques, but until such techniques are available on an industrial scale, no best available technique is identified for the specific purpose of PCDD/F removal.

D. Residential combustion

43. The contribution of residential combustion appliances to total emissions of PCDD/F is less significant when approved fuels are properly used. In addition, large regional differences in emissions can occur due to the type and quality of fuel, geographical appliance density and usage.
44. Domestic fireplaces have a worse burn-out rate for hydrocarbons in fuels and waste gases than large combustion installations. This is especially true if they use solid fuels such as wood and coal, with PCDD/F emission concentrations in the range of 0.1 to 0.7 ng TE/m³.
45. Burning packing material added to solid fuels increases PCDD/F emissions. Even though it is prohibited in some countries, the burning of rubbish and packing material may occur in private households. Due to increasing disposal charges, it must be recognized that household waste materials are being burned in domestic firing installations. The use of wood with the addition of waste packing material can lead to an increase in PCDD/F emissions from 0.06 ng TE/m³ (exclusively wood) to 8 ng TE/m³ (relative to 11% O₂ by volume). These results have been confirmed by investigations in several countries in which up to 114 ng TE/m³ (with respect to 13% oxygen by volume) was measured in waste gases from residential combustion appliances burning waste materials.
46. The emissions from residential combustion appliances can be reduced by restricting the input materials to good-quality fuel and avoiding the burning of waste, halogenated plastics and other materials. Public information programmes for the purchasers/operators of residential combustion appliances can be effective in achieving this goal.

E. Firing installations for wood (<50 MW capacity)

47. Measurement results for wood-firing installations indicate that PCDD/F emissions above 0.1 ng TE/m³ occur in waste gases especially during unfavourable burn-out conditions and/or when the substances burned have a higher content of chlorinated compounds than normal untreated wood. An indication of poor firing is the total carbon concentration in the waste gas. Correlations have been found between CO emissions, burn-out quality and PCDD/F emissions. Table 3 summarizes some emission concentrations and factors for wood-firing installations.

Table 3: Quantity-related emission concentrations and factors for wood-firing installations

Fuel	Emission concentration (ng TE/m ³)	Emission factor (ng TE/kg)	Emission factor (ng/GJ)
Natural wood (beech tree)	0.02–0.10	0.23–1.3	12–70
Natural wood chips from forests	0.07–0.21	0.79–2.6	43–140
Chipboard	0.02–0.08	0.29–0.9	16–50
Urban waste wood	2.7–14.4	26–173	1400–9400
Residential waste	114	3230	
Charcoal	0.03		

48. The combustion of urban waste wood (demolition wood) in moving grates leads to relatively high PCDD/F emissions, compared to non-waste wood sources. A primary measure for emission reduction is to avoid the use of treated waste wood in wood-firing installations. Combustion of treated wood should be undertaken only in installations with the appropriate flue-gas cleaning to minimize PCDD/F emissions.

V. CONTROL TECHNIQUES FOR THE REDUCTION OF PAH EMISSIONS

A. Coke production

49. During coke production, PAHs are released into the ambient air mainly:
- When the oven is charged through the charging holes;
  - By leakages from the oven door, the ascension pipes and the charging hole lids; and
  - During coke pushing and coke cooling.
50. Benzo(a)pyrene (BaP) concentration varies substantially between the individual sources in a coke battery. The highest BaP concentrations are found on the top of the battery and in the immediate vicinity of the doors.
51. PAH from coke production can be reduced by technically improving existing integrated iron and steel plants. This might entail the closure and replacement of old coke batteries and the general reduction in coke production, for instance by injecting high-value coal in steel production.
52. A PAH reduction strategy for coke batteries should include the following technical measures:
- Charging the coke ovens:
    - Particulate matter emission reduction when charging the coal from the bunker into the charging cars;
    - Closed systems for coal transfer when coal pre-heating is used;
    - Extraction of filling gases and subsequent treatment, either by passing the gases into the adjacent oven or by passing via a collecting main to an incinerator and a subsequent dedusting device. In some cases the extracted filling gases may be burned on the charging cars, but the environmental performance and safety of these charging-car-based systems is less satisfactory. Sufficient suction should be generated by steam or water injection in the ascension pipes;
  - Emissions at charging hole lids during coking operation should be avoided by:
    - Using charging hole lids with highly efficient sealing;
    - Luting the charging hole lids with clay (or equally effective material) after each charging operation;
    - Cleaning the charging hole lids and frames before closing the charging hole;
    - Keeping oven ceilings free from coal residuals;
  - Ascension pipe lids should be equipped with water seals to avoid gas and tar emissions, and the proper operation of the seals should be maintained by regular cleaning;
  - Coke oven machinery for operating the coke oven doors should be equipped with systems for cleaning the seals' surfaces on the oven door frames and oven doors;
  - Coke oven doors:
    - Highly effective seals should be used (e.g. spring-loaded membrane doors);
    - Seals on the oven doors and door frames should be cleaned thoroughly at every handling operation;
    - Doors should be designed in a manner that allows the installation of particulate matter extraction systems with connection to a dedusting device (via a collecting main) during pushing operations;

- (f) The coke transfer machine should be equipped with an integrated hood, stationary duct and stationary gas cleaning system (preferably a fabric filter);
  - (g) Low-emission procedures should be applied for coke cooling, e.g. dry coke cooling. The replacement of a wet quenching process by dry coke cooling should be preferred, so long as the generation of waste water is avoided by using a closed circulation system. The dusts generated when dry quenched coke is handled should be reduced.
53. A coke-making process referred to as “non-recovery coke-making” emits significantly less PAH than the more conventional by-product recovery process. This is because the ovens operate under negative pressure, thereby eliminating leaks to the atmosphere from the coke oven doors. During coking, the raw coke oven gas is removed from the ovens by a natural draught, which maintains a negative pressure in the ovens. These ovens are not designed to recover the chemical by-products from raw coke oven gas. Instead, the offgases from the coking process (including PAH) are burned efficiently at high temperatures and with long residence times. The waste heat from this incineration is used to provide the energy for coking, and excess heat may be used to generate steam. The economics of this type of coking operation may require a cogeneration unit to produce electricity from the excess steam. Currently there is only one non-recovery coke plant operating in the United States, and one is in operation in Australia. The process is basically a horizontal sole-flue non-recovery coke oven with an incineration chamber adjoining two ovens. The process provides for alternate charging and coking schedules between the two ovens. Thus, one oven is always providing the incineration chamber with coke gases. The coke gas combustion in the incineration chamber provides the necessary heat source. The incineration chamber design provides the necessary dwell time (approximately 1 second) and high temperatures (minimum of 900°C).
54. An effective monitoring programme for leakages from coke oven door seals, ascension pipes and charging hole lids should be operated. This implies the monitoring and recording of leakages and immediate repair or maintenance. A significant reduction of diffuse emissions can thus be achieved.
55. Retrofitting existing coke batteries to facilitate condensation of flue gases from all sources (with heat recovery) results in a PAH reduction of 86% to more than 90% in air (without regard to waste water treatment). Investment costs can be amortized in five years, taking into account recovered energy, heated water, gas for synthesis and saved cooling water.
56. Increasing coke oven volumes results in a decrease in the total number of ovens, oven door openings (amount of pushed ovens per day), number of seals in a coke battery and consequently PAH emissions. Productivity increases in the same way by decreasing operating and personnel costs.
57. Dry coke cooling systems require a higher investment cost than wet methods. Higher operating costs can be compensated for by heat recovery in a process of pre-heating the coke. The energy efficiency of a combined dry coke cooling/coal pre-heating system rises from 38 to 65%. Coal pre-heating boosts productivity by 30%. This can be raised to 40% because the coking process is more homogeneous.
58. All tanks and installations for the storage and treatment of coal tar and coal tar products must be equipped with an efficient vapour recovery return and/or vapour destruction system. The operating costs of vapour destruction systems can be reduced in an autothermal after-burning mode if the concentration of the carbon compounds in the waste is high enough.
59. Table 4 summarizes PAH emission reduction measures in coke production plants.

Table 4: PAH emission control for coke production

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Retrofitting of old plants with condensation of emitted flue gases from all sources includes the following measures:	Total < 10 (without waste water)	High	Emissions to waste water by wet quenching are very high. This method should be applied only if the waste is reused in a closed cycle.
– Evacuation and after-burning of the filling gases during charging of ovens or passing the gases into the adjacent oven as far as possible;	5	(Amortization of investment costs, taking into account energy recovery, heated water, gas for synthesis and saved cooling water, may be 5 years.)	
– Emissions at charging hole lids should be avoided as far as possible, e.g. by special hole lid construction and highly effective sealing methods. Coke oven doors with highly effective sealings should be used. Cleaning of charging hole lids and frames before closing the charging hole;	< 5		
– Waste gases from pushing operations should be collected and fed to a dedusting device;	< 5	Higher investment costs than for wet cooling (but lower costs by preheating of coke and use of waste heat.)	
– Quenching during coke cooling by wet methods only if properly applied without waste water.			
Low emission procedures for coke cooling, e.g. dry coke cooling.	No emissions into water	Higher investment costs than for wet cooling (but lower costs by preheating of coke and use of waste heat.)	
Increasing the use of high-volume ovens to lower the number of	Considerable	Investment about 10% higher than conventional	In most cases total retrofitting or the

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
openings and the surface of sealing areas.		plants	installation of a new cokery is needed.

a/ Remaining emission compared to unreduced mode.

B. Anode production

60. PAH emissions from anode production have to be dealt with in a similar fashion as those from coke production.
61. The following secondary measures for emission reduction of PAH-contaminated dust are used:
- Electrostatic tar precipitation;
  - Combination of a conventional electrostatic tar filter with a wet electrostatic filter as a more efficient technical measure;
  - Thermal after-burning of the waste gases; and
  - Dry scrubbing with limestone/petroleum coke or aluminum oxide (Al₂O₃).
62. The operating costs in thermal after-burning can be reduced in an autothermal after-burning mode if the concentration of carbon compounds in the waste gas is high enough. Table 5 summarizes PAH emission control measures for anode production.

Table 5: PAH emission control for anode production

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Modernization of old plants by reducing diffuse emissions with the following measures:	3–10	High	
– Reduction of leakages;			
– Installation of flexible sealants at the oven doors;			
– Evacuation of filling gases and subsequent treatment, either by passing the gases into the adjacent oven or by passing the gases via a collecting main to an incinerator and a subsequent dedusting device on the ground;			
– Operating and coke oven cooling systems; and			
– Evacuation and purification of particulate emissions from coke.			
Established technologies for anode production in the Netherlands:	45–50		Implemented in the Netherlands in 1990. Scrubbing with limestone or petroleum cokes is effective for reducing PAH; with aluminium not know.
– New kiln with dry scrubber (with limestone / petroleum cokes or with aluminium)			
– Effluent recycling in paste unit.			
BAT:			
– Electrostatic dust precipitation; and	2–5		Regular cleaning of tar is needed.

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
– Thermal after-burning.	15	Lower operating costs in an autothermal mode.	Operating in autothermal mode only if the concentration of PAH in the waste gas is high.

a/ Remaining emission compared to unreduced mode.

C. Aluminium industry

63. Aluminium is produced from aluminium oxide (Al_2O_3) by electrolysis in pots (cells) electrically connected in series. Pots are classified as prebake or Soederberg pots, according to the type of the anode.
64. Prebake pots have anodes consisting of calcined (baked) carbon blocks, which are replaced after partial consumption. Soederberg anodes are baked in the cell, with a mixture of petroleum coke and coal tar pitch acting as a binder.
65. Very high PAH emissions are released from the Soederberg process. Primary abatement measures include modernization of existing plants and optimization of the processes, which could reduce PAH emissions by 70–90%. An emission level of 0.015 kg B(a)P/tonne of Al could be reached. Replacing the existing Soederberg cells by prebaked ones would require major reconstruction of the existing process, but would nearly eliminate the PAH emissions. The capital costs of such replacements are very high.
66. Table 6 summarizes PAH emission control measures for aluminium production.

Table 6: PAH emission control for aluminium production using the Soederberg process

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Replacement of Soederberg electrodes by: – Prebaked electrodes (avoidance of pitch binders); – Inert anodes.	3–30	Higher costs for electrodes about US\$ 800 million	Soederberg electrodes are cheaper than prebaked ones, because no anode baking plant is needed. Research is in progress, but expectations are low. Efficient operation and
			monitoring of emission are essential parts of emission control. Poor performance could cause significant diffuse emissions.
Closed prebake systems with point feeding of alumina and efficient process control, hoods covering the entire pot and allowing efficient collection of air pollutants.	1–5		
Soederberg pot with vertical contact bolts and waste gas collection systems.	> 10	Retrofit of Soederberg technology by encapsulation and modified feeding point: US\$ 50,000–10,000 per furnace	Diffuse emissions occur during feeding, crust breaking and lifting of iron contact bolts to a higher position
Sumitomo technology (anode briquettes for VSS process).		Low–Medium	

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Gas cleaning:			
– Electrostatic tar filters;	2–5	Low	High rate of sparking and electrical arcing;
– Combination of conventional electrostatic tar filters with electrostatic wet gas cleaning;	> 1	Medium	Wet gas-cleaning generates waste water.
– Thermal after-burning.			
Pitch use with higher melting point (HSS+VSS)	High	Medium Low –medium	
Use of dry scrubbing in existing HSS+VSS plants.		Medium–high	

a/ Remaining emission compared to unreduced mode.

D. Residential combustion

67. PAH emissions from residential combustion can be detected from stoves or open fireplaces especially when wood or coal is used. Households could be a significant source of PAH emissions. This is the result of the use of fireplaces and small firing installations burning solid fuels in households. In some countries the usual fuel for stoves is coal. Coal-burning stoves emit less PAH than wood-burning ones, because of their higher combustion temperatures and more consistent fuel quality.
68. Furthermore, combustion systems with optimized operation characteristics (e.g. burning rate) effectively control PAH emissions from residential combustion. Optimized combustion conditions include optimized combustion chamber design and optimized supply of air. There are several techniques which optimize combustion conditions and reduce emissions. There is a significant difference in emissions between different techniques. A modern wood-fired boiler with a water accumulation tank, representing BAT, reduces the emission by more than 90% compared to an outdated boiler without a water accumulation tank. A modern boiler has three different zones: a fireplace for the gasification of wood, a gas combustion zone with ceramics or other material which allow temperatures of some 1000°C, and a convection zone. The convection part where the water absorbs the heat should be sufficiently long and effective so that the gas temperature can be reduced from 1000°C to 250°C or less. There are also several techniques to supplement old and outdated boilers, for example with water accumulation tanks, ceramic inserts and pellet burners.
69. Optimized burning rates are accompanied by low emissions of carbon monoxide (CO), total hydrocarbons (THC) and PAHs. Setting limits (type approval regulations) on the emission of CO and THCs also affects the emission of PAHs. Low emission of CO and THCs results in low emission of PAHs. Since measuring PAH is far more expensive than measuring CO, it is more cost-effective to set a limit value for CO and THCs. Work is continuing on a proposal for a CEN standard for coal- and wood- fired boilers up to 300 kW (see table 7).

Table 7: Draft CEN standards in 1997

Class	Effect (kW)	3	2	1	3	2	1	3	2	1
		CO			CO			CO		
Manual	< 50	5000	8000	25000	150	300	2000	150/125	180/150	200/180
	50–150	2500	5000	12500	100	200	1500	150/125	180/150	200/180
	>150–300	1200	2000	12500	100	200	1500	150/125	180/150	200/180
Automatic	< 50	3000	5000	15000	100	200	1750	150/125	180/150	200/180
	50–150	2500	4500	12500	80	150	1250	150/125	180/150	200/180
	> 150–300	1200	2000	12500	80	150	1250	150/125	180/150	200/180

Note: Emission levels in mg/m³ at 10% O₂.

70. Emissions from residential wood combustion stoves can be reduced:
- For existing stoves, by public information and awareness programmes regarding proper stove operation, the use of untreated wood only, fuel preparation procedures and the correct seasoning of wood for moisture content; and
  - For new stoves, by the application of product standards as described in the draft CEN standard (and equivalent product standards in the United States and Canada).
71. More general measures for PAH emission reduction are those related to the development of centralized systems for households and energy conservation such as improved thermal insulation to reduce energy consumption.
72. Information is summarized in table 8.

Table 8: PAH emission control for residential combustions

Management options	Emission level (%) ^{a/}	Estimated costs	Management risks
Use of dried coal and wood (dried wood is wood stored for at least 18–24 months).	High effectiveness		
Use of dried coal.	High effectiveness		
Design of heating systems for solid fuels to provide optimized complete burning conditions: – Gasification zone; – Combustion with ceramics; – Effective convection zone.	55	Medium	Negotiations have to be held with stove manufacturers to introduce an approval scheme for stoves.
Water accumulation tank.			
Technical instructions for efficient operation.	30–40	Low	Might be achieved also by vigorous public education, combined with practical instructions and stove type regulation.
Public information programme concerning the use of wood-burning stoves.			

a/ Remaining emission compared to unreduced mode.

E. Wood preservation installations

73. Wood preservation with PAH-containing coal-tar products may be a major source of PAH emissions to the air. Emissions may occur during the impregnation process itself as well as during storage, handling and use of the impregnated wood in the open air.
74. The most widely used PAH-containing coal-tar products are carbolineum and creosote. Both are coal tar distillates containing PAHs for the protection of timber (wood) against biological attack.
75. PAH emissions from wood preservation, installations and storage facilities may be reduced using several approaches, implemented either separately or in combination, such as:
- Requirements on storage conditions to prevent pollution of soil and surface water by leached PAH and contaminated rainwater (e.g. storage sites impermeable to rainwater, roof cover, reuse of contaminated water for the impregnation process, quality demands for the material produced);
  - Measures to reduce atmospheric emissions at impregnation plants (e.g. the hot wood should be cooled down from 90°C to 30°C at least before transport to storage sites. However, an alternative method using pressure steam under vacuum conditions to impregnate the wood with creosote should be highlighted as BAT);
  - The optimum loading of wood preservative, which gives adequate protection to the treated wood product in situ, can be regarded as a BAT as this will reduce the demand for replacements, thereby reducing emissions from the wood preservation installations;

- (d) Using wood preservation products with a lower content of those PAHs that are POPs:
- Possibly using modified creosote which is taken to be a distillation fraction boiling between 270°C and 355°C, which reduces both the emissions of the more volatile PAHs and the heavier, more toxic PAHs;
  - Discouraging the use of carbolineum would also reduce PAH emissions;
- (e) Evaluating and then using, as appropriate, alternatives, such as those in table 9, that minimize reliance on PAH-based products.
76. Burning of impregnated wood gives rise to PAH emissions and other harmful substances. If burning does take place, it should be done in installations with adequate abatement techniques.

Table 9: Possible alternatives to wood preservation involving PAH-based products

Management options	Management risks
Use of alternative materials for application in construction:	Other environmental problems have to be evaluated such as:
– Sustainably produced hardwood (riverbanks, fences, gates);	– Availability of suitably produced wood;
– Plastics (horticulture posts);	– Emissions caused by the production and disposal of plastics, especially PVC.
– Concrete (railway sleepers);	
– Replacement of artificial constructions by natural ones (such as riverbanks, fences, etc.);	
– Use of untreated wood.	
There are several alternative wood-preserving techniques in development which do not include impregnation with PAH-based products.	

ANNEX VI

TIMESCALES FOR THE APPLICATION OF LIMIT VALUES AND BEST AVAILABLE TECHNIQUES TO NEW AND EXISTING STATIONARY SOURCES

The timescales for the application of limit values and best available techniques are:

- (a) For new stationary sources: two years after the date of entry into force of the present Protocol;
- (b) For existing stationary sources: eight years after the date of entry into force of the present Protocol. If necessary, this period may be extended for specific existing stationary sources in accordance with the amortization period provided for by national legislation.

RECOMMENDED CONTROL MEASURES FOR REDUCING EMISSIONS OF PERSISTENT ORGANIC POLLUTANTS FROM MOBILE SOURCES

1. Relevant definitions are provided in annex III to the present Protocol.

I. ACHIEVABLE EMISSION LEVELS FOR NEW VEHICLES AND FUEL PARAMETERS

A. Achievable emission levels for new vehicles

2. Diesel-fuelled passenger cars

Year	Reference mass	Limit values	
		Mass of hydrocarbons and NO _x	Mass of particulates
01.1.2000	All	0.56 g/km	0.05 g/km
01.1.2005 (indicative)	All	0.3 g/km	0.025 g/km

3. Heavy-duty vehicles

Year/test cycle	Limit values	
	Mass of hydrocarbons	Mass of particulates
01.1.2000/ESC cycle	0.66 g/kWh	0.1 g/kWh
01.1.2000/ETC cycle	0.85 g/kWh	0.16 g/kWh

4. Off-road engines

Step 1 (reference: ECE regulation No. 96) */

Net power (P) (kW)	Mass of hydrocarbons	Mass of particulates
P > 130	1.3 g/kWh	0.54 g/kWh
75 < P < 130	1.3 g/kWh	0.70 g/kWh
37 < P < 75	1.3 g/kWh	0.85 g/kWh

*/ "uniform provisions concerning the approval of compression ignition (C.I.) engines to be installed in agricultural and forestry tractors with regard to the emissions of pollutants by the engine". The regulation came into force on 15 December 1995 and its amendments came into force on 5 March 1997.

Step 2

Net power (P) (kW)	Mass of hydrocarbons	Mass of particulates
0 < P < 18		
18 < P < 37	1.5 g/kWh	0.8 g/kWh
37 < P < 75	1.3 g/kWh	0.4 g/kWh
75 < P < 130	1.0 g/kWh	0.3 g/kWh
130 < P < 560	1.0 g/kWh	1.2 g/kWh

B. Fuel parameters

5. Diesel fuel

Parameter	Unit	Limits		Test method
		Minimum value (2000/2005)*/	Maximum value (2000/2005)*/	
Cetane number		51/N.S.	–	ISO 5165
Density at 15<C	kg/m ³	–	845/N.S.	ISO 3675
Evaporated 95%	< C	–	360/N.S.	ISO 3405
PAH	mass%	–	11/N.S.	prIP 391
Sulphur	ppm	–	350/50 **/	ISO 14956

N.S.: Not specified.

*/ 1 January of year specified.

**/ Indicative value.

II. RESTRICTION OF HALOGENATED SCAVENGERS, ADDITIVES IN FUELS AND LUBRICANTS

- In some countries, 1,2-dibromomethane in combination with 1,2-dichloromethane is used as a scavenger in leaded petrol. Moreover, PCDD/F are formed during the combustion process in the engine. The application of three-way catalytic converters for cars will require the use of unleaded fuel. The addition of scavengers and other halogenated compounds to petrol and other fuels and to lubricants should be avoided as far as possible.
- Table 1 summarizes measures for PCDD/F emission control from the exhaust from road transport motor vehicles.

Table 1: PCDD/F emission control for the exhaust from road transport motor vehicles

Management options	Management risks
Avoiding adding halogenated compounds to fuels	
– 1,2-dichloromethane	
– 1,2-dichloromethane and corresponding bromo compounds as scavengers in leaded fuels for spark ignition engines (Bromo compounds may lead to the formation of brominated dioxins or furans.)	Halogenated scavengers will be phased out as the market for leaded petrol shrinks because of the increasing use of closed-loop three-way catalytic converters with spark ignition engines
Avoiding halogenated additives in fuels and lubricants.	

III. CONTROL MEASURES FOR EMISSIONS OF POPs FROM MOBILE SOURCES

A. POP emissions from motor vehicles

- POP emissions from motor vehicles occur as particle-bound PAHs emitted from diesel-fuelled vehicles. To a minor extent PAHs are also emitted by petrol-fuelled vehicles.
- Lubrication oil and fuels may contain halogenated compounds as a result of additives or the production process. These compounds may be transformed during combustion into PCDD/F and subsequently emitted with the exhaust gases.

B. Inspection and maintenance

- For diesel-fuelled mobile sources, the effectiveness of the control of emissions of PAHs may be ensured through programmes to test the mobile sources periodically for particulate emissions, opacity during free acceleration, or equivalent methods.
- For petrol-fuelled mobile sources, the effectiveness of the control of emissions of PAHs (in addition to other exhaust components) may be ensured through programmes to test periodically the fuel metering and the efficiency of the catalytic converter.

C. Techniques to control PAH emissions from diesel- and petrol-fuelled motor vehicles

1. General aspects of control technologies

12. It is important to ensure that vehicles are designed to meet emission standards while in service. This can be done by ensuring conformity of production, lifetime durability, warranty of emission-control components, and recall of defective vehicles. For vehicles in use, continued emission control performance can be ensured by an effective inspection and maintenance programme.

2. Technical measures for emission control

13. The following measures to control PAH emissions are important:
- Fuel-quality specifications and engine modifications to control emissions before they are formed (primary measures); and
  - Addition of exhaust treatment systems, e.g. oxidizing catalysts or particle traps (secondary measures).

(a) Diesel engines

14. Diesel-fuel modification can yield two benefits: a lower sulphur content reduces emissions of particles and increases the conversion efficiency of oxidizing catalysts, and the reduction in di- and tri- aromatic compounds reduces the formation and emission of PAHs.
15. A primary measure to reduce emissions is to modify the engine to achieve more complete combustion. Many different modifications are in use. In general, vehicle exhaust composition is influenced by changes in combustion chamber design and by higher fuel injection pressures. At present, most diesel engines rely on mechanical engine control systems. Newer engines increasingly use computerized electronic control systems with greater potential flexibility in controlling emissions. Another technology to control emissions is the combined technology of turbocharging and intercooling. This system is successful in reducing NO_x as well as increasing fuel economy and power output. For heavy- and light-duty engines the use of intake manifold tuning is also a possibility.
16. Controlling the lubricating oil is important to reduce particulate matter (PM), as 10 to 50% of particulate matter is formed from engine oil. Oil consumption can be reduced by improved engine manufacturing specifications and improved engine seals.
17. Secondary measures to control emissions are additions of exhaust treatment systems. In general, for diesel engines the use of an oxidizing catalyst in combination with a particulate filter has been shown to be effective in reducing PAH emissions. A particle trap oxidizer is being evaluated. It is located in the exhaust system to trap PM and can provide some regeneration of the filter by burning the collected PM, through electrical heating of the system or some other means of regeneration. For proper regeneration of passive system traps during normal operation, a burner-assisted regeneration system or the use of additives is required.

(b) Petrol engines

18. PAH-reduction measures for petrol-fuelled engines are primarily based on the use of a closed-loop three-way catalytic converter, which reduces PAHs as part of the HC emission reductions.
19. Improved cold start behaviour reduces organic emissions in general and PAHs in particular (for instance start-up catalysts, improved fuel evaporation/atomization, heated catalysts).
20. Table 2 summarizes measures for PAH emission control from the exhaust from road transport motor vehicles.

Table 2: PAH emission control for the exhaust from road transport motor vehicles

Management options	Emission level (%)	Management risks
Spark ignition engines:		
– Closed-loop three-way catalytic converter,	10–20	Availability of unleaded petrol.
– Catalysts for reducing cold start emissions.	5–15	Commercially available in some countries.
Fuel for spark ignition engines:		Availability of refinery capacity.
– Reduction of armoatics,		
– Reduction of sulphur.		
Diesel engines:		

Management options	Emission level (%)	Management risks
– Oxidizing catalyst,	20–70	
– Trap oxidizer/particulate filter.		
Management options	Emission level (%)	Management risks
Diesel fuel modification:		Availability of refinery capacity.
– Reduction of sulphur to reduce particulate emissions.		
Improvement of diesel engine specifications:		Existing technologies.
– Electronic control system, injection rate adjustment and high-pressure fuel injection,		
– Turbocharging and intercooling,		
– Exhaust gas recirculation.		

ANNEX VIII

MAJOR STATIONARY SOURCE CATEGORIES

I. INTRODUCTION

Installations or parts of installations for research, development and the testing of new products are not covered by this list. A more complete description of the categories may be found in annex V.

II. LIST OF CATEGORIES

Category	Description of the category
1	Incineration, including co-incineration, of municipal, of municipal, hazardous or medical waster, or of sewage sludge.
2	Sinter plants.
3	Primary and secondary production of copper.
4	Production of steel.
5	Smelting plants in the secondary aluminium industry.
6	Combustion of fossil fuels in utility and industrial boilers with a thermal capacity above 50 MW _{th} .
7	Residential combustion.
8	Firing installations for wood with a thermal capacity below 50 MW _{th} .
9	Coke production.
10	Anode production.
11	Aluminium production using the Soederberg process.
12	Wood preservation installations, except for a Party for which this category does not make a significant contribution to its total emissions of PAH (as defined in annex III)

3. melléklet a 2023. évi XLVII. törvényhez

2009/1. számú határozat**Az 1998. évi jegyzőkönyv I., II., III., IV., VI. és VIII. mellékletének és szövegének módosítása a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról**

A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 1998. évi jegyzőkönyv részes felei a végrehajtó testület huszonhetedik ülészakán úgy határoztak, hogy módosítják a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló egyezménynek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 1998. évi jegyzőkönyvét („POP-jegyzőkönyv”) a következők szerint:

1. CIKK: MÓDOSÍTÁS**A. 1. cikk**

A 12. pont helyébe a következő szöveg lép:

„Új, helyhez kötött forrás» bármely olyan, helyhez kötött forrás, amelynek építését vagy jelentős átépítését az alábbiaknak valamely szerződő fél tekintetében történő hatálybalépése időpontjától számított két év eltelte után kezdik meg;

a) e jegyzőkönyv; vagy

b) e jegyzőkönyv olyan módosítása, amely egy helyhez kötött forrás vonatkozásában a IV. melléklet II. részébe új határértékeket illeszt be, vagy a VIII. mellékletet kiegészíti azzal a kategóriával, amelybe az adott forrás tartozik.

Azt, hogy az átépítés »jelentősnek« minősül-e, az illetékes nemzeti hatóság állapítja meg olyan tényezők figyelembevételével, mint például az átépítés környezeti haszna.”

B. 3. cikk

1. A POP-jegyzőkönyv 3. cikke (5) bekezdése b) pontjának i. és iii. alpontjában az „amelyre az V. melléklet meghatározza az elérhető legjobb technikákat” szöveg helyébe az „amelyre a szerződő felek által a Végrehajtó Testület ülésén elfogadott iránymutatás meghatározza az elérhető legjobb technikákat” szöveg lép.
2. Az (5) bekezdés b) pontja iv. alpontjának végén található pontosvessző helyébe pont lép.
3. Az (5) bekezdés b) pontjának v. alpontját el kell hagyni.

C. 13. cikk

Az „V. és VII. melléklet” szöveg helyébe az „V. melléklet” szöveg lép.

D. 14. cikk

1. A (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:
„(3) E jegyzőkönyv, valamint annak I–IV., VI. és VIII. melléklete módosítását a Végrehajtó Testület ülésén jelen lévő szerződő felek konszenzussal fogadják el, és a módosítás az azt elfogadó szerződő felek tekintetében attól az időponttól számított kilencvenedik napon lép hatályba, amikor az elfogadás időpontjában meglévő szerződő felek kétharmada letétbe helyezte a letéteményesnél a módosításra vonatkozó elfogadási okiratát. A többi szerződő fél tekintetében a módosítás kilencven nappal azt követően lép hatályba, hogy az adott szerződő fél letétbe helyezi elfogadó okiratát. Ezen bekezdés alkalmazása során figyelembe kell venni az alábbi (5a) és (5b) bekezdésben foglaltakat.”
2. A (4) bekezdésben az „V. és VII. melléklet” szöveg helyébe az „V. melléklet” szöveg lép, az „ezen mellékletek” szöveg helyébe pedig az „V. melléklet” szöveg lép.
3. Az (5) bekezdésben a „vagy a VII.” szöveget el kell hagyni, az „adott melléklet” szöveg helyébe pedig az „V. melléklet” szöveg lép.
4. Az (5) bekezdés után a szöveg a következő bekezdésekkel egészül ki:
„(5a) Az azt elfogadó szerződő felek tekintetében az alábbi (5b) bekezdésben megállapított eljárás hatályon kívül helyezi a (3) bekezdésben az I–IV., a VI. és a VIII. melléklet módosítására vonatkozóan megállapított eljárást.

(5b) a) Az I–IV., a VI. és a VIII. melléklet módosításait a Végrehajtó Testület ülésein jelen lévő szerződő felek konszenzussal fogadják el. A Bizottság Végrehajtó Titkárától érkezett, valamennyi szerződő félnek szóló értesítést követő egy év elteltével bármely melléklet módosítása hatályba lép azon szerződő felek tekintetében, amelyek nem nyújtottak be bejelentést a letéteményeshez az alábbi b) pont rendelkezéseinek megfelelően;

b) Ha valamely szerződő fél nem tudja jóváhagyni az I–IV., a VI. és a VIII. melléklet valamely módosítását, erről írásban tájékoztatnia kell a letéteményest az elfogadás közlésétől számított egy éven belül. A letéteményes késedelem nélkül minden ilyen bejelentésről köteles értesíteni a többi szerződő felet. Bármely szerződő fél elfogadásra cserélheti korábbi bejelentését; és a melléklet módosítása az adott szerződő fél tekintetében az elfogadó nyilatkozat letéteményesnél történő letétbe helyezésével lép hatályba;

c) Az I–IV., VI. és VIII. melléklet módosítása nem lép hatályba, amennyiben összesen tizenhat vagy több szerződő fél:

i. a fenti b) pont rendelkezéseivel összhangban bejelentést nyújtott be; vagy

ii. nem fogadta el az ebben a bekezdésben megállapított eljárást, és a fenti (3) bekezdés rendelkezéseivel összhangban még nem helyezett letétbe elfogadó okiratot.”

E. 16. cikk

A (2) bekezdés után a szöveg a következő bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az államoknak vagy regionális gazdasági integrációs szervezeteknek a megerősítő, elfogadási és jóváhagyási vagy csatlakozási okiratukban kell nyilatkozniuk, ha nem kívánják, hogy rájuk nézve kötelezőek legyenek a 14. cikk (5b) bekezdésében megállapított, az I–IV., a VI. és a VIII. melléklet módosítására vonatkozó eljárások.”

F. I. melléklet

1. A DDT anyagra vonatkozó bejegyzésnél a termelés megszüntetésére vonatkozó (1. és 2. számú) feltételeket el kell hagyni, és a helyükbe a „Nincs” szöveg lép, a használatra vonatkozó feltételeknél szereplő „ , kivéve a II. mellékletben azonosítottat” szöveget pedig el kell hagyni.
2. A heptaklór anyagra vonatkozó bejegyzésnél a használatra vonatkozó feltételeket el kell hagyni, és a helyükbe a „Nincs” szöveg lép.
3. A hexaklór-benzol anyagra vonatkozó bejegyzésnél a termelésre és használatra vonatkozó feltételeket el kell hagyni, és a helyükbe mindkét esetben a „Nincs” szöveg lép.
4. A szöveg az alábbi sorok megfelelő betűrendben történő hozzáadásával a következő anyagokra vonatkozó bejegyzésekkel egészül ki:

„Hexaklór-butadién CAS: 87-68-3	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs
Hexaklór-ciklohexánok (HCH) (CAS: 608-731), többek között lindán (CAS: 58-89-9)	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs, kivéve a HCH gamma izomere (lindán) esetében, amelyet helyi rovarölő szerként használnak közegészségügyi célokra. Az ilyen felhasználásokat a jegyzőkönyv alapján újra kell értékelni 2012-ben vagy, amennyiben az későbbi időpont, a módosítás hatálybalépése után egy évvel.

Hexabrómdifenil-éter ^(a) és heptabrómdifenil-éter ^(a)	Termelés	Nincs
	Használat	<p>1. A szerződő felek engedélyezhetik az olyan árucikkek újrahasznosítását, amelyek ezen anyagok bármelyikét tartalmazzák vagy tartalmazhatják, valamint az olyan újrahasznosított anyagokból gyártott árucikkcikkek használatát és végső ártalmatlanítását, amelyek ezen anyagok bármelyikét tartalmazzák vagy tartalmazhatják, feltéve, hogy az újrahasznosítást és a végső ártalmatlanítást környezetkímélő módon hajtják végre, és az nem vezet ezen anyagok visszanyeréséhez újbóli hasznosításuk céljából.</p> <p>2. 2013-tól kezdve négyévente, majd a fenti feltétel megszűnéséig vagy lejártáig a Végrehajtó Testület értékeli ezen, a különféle árucikkekben megtalálható anyagok kivonására irányuló végső célkitűzés tekintetében elért eredményeket, és megvizsgálja a feltétel fenntartásával kapcsolatos további igényt, mely feltétel azonban legkésőbb 2030-ban megszűnik.</p>
Tetrabrómdifenil-éter ^(b) és pentabrómdifenil-éter ^(b)	Termelés	Nincs
	Használat	<p>1. A szerződő felek engedélyezhetik az olyan árucikkek újrahasznosítását, amelyek ezen anyagok bármelyikét tartalmazzák vagy tartalmazhatják, valamint az olyan újrahasznosított anyagokból gyártott árucikkcikkek használatát és végső ártalmatlanítását, amelyek ezen anyagok bármelyikét tartalmazzák vagy tartalmazhatják, feltéve, hogy az újrahasznosítást és a végső ártalmatlanítást környezetkímélő módon hajtják végre, és az nem vezet ezen anyagok visszanyeréséhez újbóli hasznosításuk céljából.</p> <p>2. 2013-tól kezdve négyévente, majd a fenti feltétel megszűnéséig vagy lejártáig a Végrehajtó Testület értékeli ezen, a különféle árucikkekben megtalálható anyagok kivonására irányuló végső célkitűzés tekintetében elért eredményeket, és megvizsgálja a feltétel fenntartásával kapcsolatos további igényt, mely feltétel azonban legkésőbb 2030-ban megszűnik.</p>
Pentaklór-benzol CAS: 608-93-5	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs

Perfluoroktán-szulfonátok (PFOS) (2)	Termelés	Nincs, kivéve az alábbi a)–c) és a II. mellékletben felsorolt a)–e) felhasználási módokra történő termelést
	Használat	<p>Nincs, kivéve a következő, valamint a II. mellékletben felsorolt a)–e) felhasználási módokat</p> <p>a) Krómgalvanizálás, krómloxálás és inverz maratás 2014-ig;</p> <p>b) Nikkel politetrafluor-etilénnel történő nem elektrolitikus bevonás 2014-ig;</p> <p>c) Műanyag hordozók maratása fémmel történő bevonásukat megelőzően 2014-ig;</p> <p>d) Tűzoltó habok, ha 2009. december 18-ig gyártották vagy használták őket</p> <p>A tűzoltó habok vonatkozásában:</p> <p>i. A szerződő felek törekednek arra, hogy 2014-ig megszüntessék a 2009. december 18-ig gyártott és használt PFOS-tartalmú tűzoltó habok alkalmazását, és 2014-ben beszámolnak a Végrehajtó Testületnek az elért eredményekről;</p> <p>ii. A szerződő felek jelentései és az i. alpont alapján a Végrehajtó Testület 2015-ben értékeli, hogy a 2009. december 18-ig gyártott és használt PFOS-tartalmú tűzoltó habok használatára kell-e bevezetni további korlátozásokat.”</p>

5. A PCB anyag bejegyzéseit el kell hagyni, és a helyébe a következő sor lép:

„Poliklórozott bifenílek (PCB-k) ^(d)	Termelés	Nincs
	Használat	<p>Nincs. A végrehajtási határidő időpontjában használatban lévő PCB-k tekintetében a szerződő felek:</p> <p>1. Határozott erőfeszítést tesznek:</p> <p>a) az azonosítható PCB-k használatának megszüntetésére berendezésekben (vagyis transzformátorokban, kondenzátorokban vagy maradványkészleteket tartalmazó egyéb edényekben), amelyek 5 dm³-t meghaladó térfogatú PCB-eket tartalmaznak, és amelyekben a PCB-k koncentrációja 0,05% vagy nagyobb, a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2010. december 31-ig, vagy az átalakuló gazdasággal rendelkező országokban 2015. december 31-ig;</p> <p>b) Az alábbiak környezetkímélő módon történő megsemmisítésére vagy a szennyezés eltávolítására:</p> <p>– az (a) pontban hivatkozott összes cseppfolyós PCB és a nem berendezésben lévő, 0,005%-nál több PCB-t tartalmazó egyéb cseppfolyós PCB-k, a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2015. december 31-ig, vagy az átalakuló gazdasággal rendelkező országokban 2020. december 31-ig;</p> <p>– a 2. pont (a) alpontjában hivatkozott összes cseppfolyós PCB, legkésőbb 2029. december 31-ig;</p> <p>c) az 1. pont (a) alpontjában és a 2. pont (a) alpontjában említett berendezések megtisztítására vagy ártalmatlanítására környezetkímélő módon.</p> <p>2. Törekednek:</p> <p>a) a 0,005%-nál magasabb PCB-tartalmú vagy 0,05 dm³-t meghaladó térfogatú berendezések (pl. transzformátorok, kondenzátorok vagy cseppfolyós készleteket tartalmazó egyéb edények) azonosítására és használatból való kivonására 2025. december 31-ig;</p> <p>b) a 0,005%-nál magasabb PCB-tartalmú egyéb árucikkek (pl. kábelköpenyek, vulkanizált tömitések és festett tárgyak) azonosítására és a 3. cikk (3) bekezdésének megfelelő kezelésére.</p> <p>3. Biztosítják, hogy az 1. pont (a) alpontjában és a 2. pont (a) alpontjában leírt berendezéseket kizárólag a környezetkímélő módon történő hulladékkezelés céljára exportálják és importálják.</p> <p>4. Előmozdítják a PCB-k használatát szabályozó, az expozíció és a kockázatok csökkentését célzó alábbi intézkedéseket:</p> <p>a) a PCB-k kizárólag zárt és nem eresztő berendezésekben és olyan területeken való felhasználása, ahol a környezeti kibocsátások kockázata minimalizálható és gyorsan orvosolható;</p> <p>b) a PCB-k élelmiszer- vagy takarmánygyártással és -feldolgozással kapcsolatos területeken lévő berendezésekben való alkalmazásának mellőzése;</p> <p>Lakott területeken való alkalmazás esetén, beleértve az iskolákat és kórházakat, minden lehetséges intézkedést megtesznek a tüzet okozó elektromos hiba megelőzésére és rendszeresen ellenőrzik a berendezés szívárgásmentességét.”</p>

6. Az I. melléklet végén található (a)/lábjegyzetet el kell hagyni.

7. Az I. melléklet végére a következő lábjegyzeteket kell illeszteni:

„(a) »A hexabrómdifenil-éter és a heptabrómdifenil-éter« a 2,2',4,4',5,5'-hexabrómdifenil-étert (BDE-153, CAS-szám: 68631-49-2), a 2,2',4,4',5,6'-hexabrómdifenil-étert (BDE-154, CAS-szám: 207122-15-4), a 2,2',3,3',4,5',6 heptabrómdifenil-étert (BDE-175, CAS-szám: 446255-22-7), a 2,2',3,4,4',5',6-heptabrómdifenil-étert (BDE-183,

CAS-szám: 207122-16-5) és más, a kereskedelmi forgalomban levő oktabróm-difenil-éterben megtalálható hexa- és heptabrómdifenil-étereket jelenti.

(b) »A tetrabrómdifenil-éter és a pentabrómdifenil-éter« a 2,2',4,4'-tetrabrómdifenil-étert (BDE-47, CAS-szám: 40088-47-9), a 2,2',4,4',5-pentabrómdifenil-étert (BDE-99, CAS-szám: 32534-81-9) és más, a kereskedelmi forgalomban levő pentabróm-difenil-éterben megtalálható tetra- és pentabrómdifenil-étereket jelenti.

(c) A perfluoroktán-szulfonát (PFOS) a C₈F₁₇SO₂X kémiai képlettel meghatározott anyagokat jelenti, ahol X=OH, fémsó, halogenid, amid vagy más származékok, beleértve a polimereket is.

(d) A »poliklórozott bifenilek« azok az aromás vegyületek, amelyek úgy képződnek, hogy a bifenil molekulán (két benzolgyűrű összekapcsolódva egy egyszeres szén-szén kötéssel) a hidrogénatomok közül legfeljebb 10 klóratommal cserélődik ki."

G. II. melléklet

1. A II. melléklet első bekezdése után található táblázatban a DDT, HCH és PCB anyagokra vonatkozó bejegyzéseket el kell hagyni.
2. A szöveg a következő sor megfelelő betűrendben történő hozzáadásával az alábbi anyagra vonatkozó bejegyzéssel egészül ki:

„Anyag	Végrehajtási követelmények	
	Korlátozott felhasználások	Feltételek
Perfluoroktán-szulfonátok (PFOS) (1)	<p>a) Fotoreziszt vagy visszaverődés-mentes bevonatok fotolitográfiai folyamatokhoz;</p> <p>b) Filmekhez, papírokhoz vagy nyomdaiipari klisékhez alkalmazott fotográfiai rétegek;</p> <p>c) nem dekoratív, kemény króm (VI) bevonathoz alkalmazott páratlanítószer, és a szabályozott galvanizáló rendszerekben alkalmazott nedvesítőszer</p> <p>d) Légi közlekedésben használt hidraulikus folyadékok;</p> <p>e) Bizonyos orvostechnikai eszközök (például etilén-tetrafluor-etilén (ETFE) kopolimer rétegek és sugárlátszatlan ETFE gyártása, in vitro diagnosztikai orvostechnikai eszközök és CCD színszűrők).</p>	<p>A szerződő felek intézkedéseket hoznak e felhasználási módok megszüntetésére, amint rendelkezésre állnak megfelelő alternatívák.</p> <p>Legkésőbb 2015-ben, majd azt követően négyévente az ezen anyagokat használó valamennyi szerződő fél jelentést készít az anyagok kivonása terén elért eredményekről, és azokról tájékoztatja a Végrehajtó Testület et. A jelentések alapján a korlátozott felhasználási módokat újra kell értékelni.</p>

H. III. melléklet

1. A „Referenciaév” cím alatti szöveget a III. mellékletben felsorolt valamennyi anyag esetében el kell hagyni, és a helyébe a következő sor lép:
 „1990 vagy egy másik, 1985 és 1995 közötti év (ezeket az éveket is beleértve), vagy az átalakuló gazdasággal rendelkező országok esetében egy másik év 1985 és a jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépésének éve között, ahogy azt az adott szerződő fél a megerősítés, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás alkalmával meghatározta.”
2. A hexaklór-benzol anyag bejegyzésénél az anyag neve alá a következő szöveget kell illeszteni: „CAS: 118-74-1”.

3. A melléklet a PCB anyagra vonatkozó bejegyzéssel egészül ki a következő sornak a táblázat végére történő beillesztésével:

„PCB-k (°)	2005 vagy egy másik, 1995 és 2010 közötti év (ezeket az éveket is beleértve), vagy az átalakuló gazdasággal rendelkező országok esetében egy másik év 1995 és a jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépésének éve között, ahogy azt az adott szerződő fél a megerősítés, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás alkalmával meghatározta.”
------------	---

4. A (b) lábjegyzet után be kell illeszteni a következő lábjegyzetet:
 „(c) Az I. mellékletben meghatározott poliklórozott bifenilek, ha képződésük és antropogén forrásokból történő kibocsátásuk nem szándékos.”

I. IV. melléklet

- A 2. pontban a zárójelen belül el kell hagyni az „és” szót, a pont végére pedig az „és adott oxigéntartalomra” szöveget kell beilleszteni.
- A 3. pontot el kell hagyni, és a helyébe a következő szöveg lép:
 „3. A határértékek rendes üzemi állapotra vonatkoznak. Adag-üzemű működés esetén a határértékek a teljes szakaszos folyamat során rögzített átlagos szintekre vonatkoznak, beleértve például az előmelegítést, a fűtést és a hűtést.”
- A 4. pontban a „standard eljárások” szöveg elé be kell illeszteni az „alkalmazandó” szót, „az Európai Szabványügyi Bizottság” szöveg elé pedig be kell illeszteni a „például” szót.
- A 6. pontot el kell hagyni, és a helyébe a következő szöveg és lábjegyzet lép:
 „6. A PCDD/F-kibocsátás teljes toxicitási egyenértékben (TEQ) van megadva (1). A toxicitási egyenérték e jegyzőkönyv céljaira használt tényezőértékeinek összhangban kell lenniük a vonatkozó nemzetközi szabványokkal, beleértve az Egészségügyi Világszervezet által 2005-ben kiadott, az emlősökre vonatkozó PCDD/F toxicitási egyenérték-tényezőket.
 (1) A teljes toxicitási egyenérték (TEQ) az operatív meghatározás szerint az egyes vegyületek koncentrációjának és toxicitási egyenérték-tényezőjének (TEF) a szorzata, és a keverék teljes 2,3,7,8-TCDD-szerű aktivitásának a becslését adja meg. A teljes toxicitási egyenérték korábbi rövidítése TE volt.”
- A 7. pontot el kell hagyni, és a helyébe a következő szöveg és lábjegyzet lép:
 „7. A következő határértékeket – amelyek a füstgáz 11%-os O₂ koncentrációjára vonatkoznak – kell alkalmazni a következő hulladékégető-típusokra:

Kommunális szilárd hulladék (óránként 3 tonnánál többet elégető meglévő, helyhez kötött forrás és minden új helyhez kötött forrás)

0,1 ng TEQ/m³

Kórházi szilárd hulladék (óránként 1 tonnánál többet elégető meglévő, helyhez kötött forrás és minden új helyhez kötött forrás)

Új, helyhez kötött forrás:	0,1 ng TEQ/m ³
Meglévő, helyhez kötött forrás:	0,5 ng TEQ/m ³

Veszélyes hulladék (óránként 1 tonnánál többet elégető meglévő, helyhez kötött forrás és minden új helyhez kötött forrás)

Új, helyhez kötött forrás:	0,1 ng TEQ/m ³
Meglévő, helyhez kötött forrás:	0,2 ng TEQ/m ³

Nem veszélyes ipari hulladék (2) (3)

Új, helyhez kötött forrás:	0,1 ng TEQ/m ³
Meglévő, helyhez kötött forrás:	0,5 ng TEQ/m ³

- (2) Beleértve az esetleg, például a fa fakonzerváló szerekkel való kezelése, illetve a bevonás révén halogénezett szerves vegyületeket vagy nehézfémeket tartalmazó, valamint az építkezési és bontási hulladékból származó biomassza-hulladékot kezelő hulladékégetőket, de nem ideértve a csak más biomassza-hulladékot kezelő hulladékégetőket.”
- (3) Az átalakuló gazdasággal rendelkező országok kizárhatják a nem veszélyes ipari hulladékok együttégetését olyan ipari folyamatokban, amelyekben az ilyen hulladékokat az energia legfeljebb 10%-át adó kiegészítő fűtőanyagként használják.”

6. A 7. pont után a szöveg a következő új pontokkal egészül ki:

„8. A következő határértéket – amely a füstgáz 16%-os O₂ koncentrációjára vonatkozik – kell alkalmazni a szinterező üzemekre:

0,5 ng TEQ/m³

9. A következő határértéket – amely a füstgáz tényleges O₂ koncentrációjára vonatkozik – kell alkalmazni a következő forrásra:

Másodlagos acélglyártás – Óránként több mint 2,5 tonna, további feldolgozásra szánt olvasztott acél előállítására képes elektromos ívkemencék:

0,5 ng TEQ/m³”

J. VI. melléklet

- A melléklet meglévő szövegét 1. pontként kell megjelölni.
- Az a) pontban az „e jegyzőkönyv” szöveg helyébe az „e jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél tekintetében történő” szöveg lép.
- A b) pont helyébe a következő szöveg lép:
„meglévő, helyhez kötött forrásokra:
i. e jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépésének napja után nyolc évvel. Amennyiben szükséges, ez az időtartam meghosszabbítható egyes meglévő, helyhez kötött források esetében a nemzeti jogszabályok által előírt amortizációs időszaknak megfelelően; vagy
ii. ha a szerződő fél átalakulóban lévő gazdasággal rendelkező ország, e jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépésének napja után legfeljebb tizenöt évvel.”
- A melléklet végére a következő új pontot kell illeszteni:
„2. Az e jegyzőkönyv módosítása nyomán aktualizált vagy bevezetett határértékek és elérhető legjobb technikák alkalmazására vonatkozó időbeli ütemezés a következő:
a) új, helyhez kötött forrásokra: két évvel a szóban forgó módosításnak az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépésének napja után;
b) meglévő, helyhez kötött forrásokra:
i. nyolc évvel a szóban forgó módosításnak az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépésének napja után; vagy
ii. ha a szerződő fél átalakulóban lévő gazdasággal rendelkező ország, legfeljebb tizenöt évvel a szóban forgó módosításnak az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépésének napja után.”

K. VIII. melléklet

- Az I. rész második mondatában az „V. mellékletben” szövegrész után a szöveg kiegészül az „említett iránymutató dokumentumban” szöveget.
- A II. részben szereplő táblázatból az 1. kategória leírását el kell hagyni, és a helyébe a következő szöveg lép:
„Kommunális, veszélyes, nem veszélyes és kórházi hulladék, valamint szennyvíziszap égetése, beleértve az együttégetést is.”

3. A II. részben szereplő táblázat a következő új kategóriákkal egészül ki:

„13	Nem szándékosan képződött, a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokat kibocsátó egyes vegyipari folyamatok, különösen a klórfenolok és a klóránil gyártása.
14	Termális eljárások a kohászatban, klóralapú módszerek.”

(1) A perfluoroktán-szulfonát (PFOS) a C8F17SO2X kémiai képlettel meghatározott anyagokat jelenti, ahol X=OH, fémsó, halogenid, amid és más származékok, beleértve a polimereket is.”

2. CIKK: KAPCSOLAT A POP-JEGYZŐKÖNYVVEL

Egyetlen állam vagy regionális gazdasági integrációs szervezet sem helyezhet letétbe e módosítás elfogadásáról szóló okiratot, ha korábban vagy ezzel egyidejűleg nem helyezett letétbe a POP-jegyzőkönyv megerősítéséről, elfogadásáról, jóváhagyásáról vagy csatlakozásáról szóló okiratot.

3. CIKK: HATÁLYBALÉPÉS

- (1) A POP jegyzőkönyv 14. cikkének (3) bekezdésével összhangban ez a módosítás azt a napot követő kilencvenedik napon lép hatályba, amikor a POP jegyzőkönyv részes feleinek kétharmada letétbe helyezte a letéteményesnél az elfogadásáról szóló okiratát.
- (2) E módosítás hatálybalépését követően, az (1) bekezdésben foglaltak szerint, a jegyzőkönyv bármely más részes fele számára az elfogadási okirat letétbe helyezésének napját követő kilencvenedik napon lép hatályba.

4. melléklet a 2023. évi XLVII. törvényhez

Decision 2009/1

Amendment of the text of and annexes I, II, III, IV, VI and VIII to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants

The Parties to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants meeting within the twenty-seventh session of the Executive Body,

Decide to amend the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants (the “POPs Protocol”) to the Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution as follows:

ARTICLE 1: AMENDMENT

A. Article 1

For paragraph 12 there shall be substituted:

‘ “New stationary source” means any stationary source of which the construction or substantial modification is commenced after the expiry of 2 years from the date of entry into force for a Party of:

(a) the present Protocol; or

(b) an amendment to the present Protocol that, with respect to a stationary source, either introduces new limit values in Part II of Annex IV or introduces the category in Annex VIII in which that source falls.

It shall be a matter for the competent national authorities to decide whether a modification is substantial or not, taking into account such factors as the environmental benefits of the modification.’

B. Article 3

1. In Article 3, paragraph 5(b)(i) and (iii) of the POPs Protocol, for the words:

‘for which Annex V identifies best available techniques’

there shall be substituted:

‘for which guidance adopted by the Parties at a session of the Executive Body identifies best available techniques.’

2. The semi-colon at the end of paragraph 5(b)(iv) shall be changed to a full stop.
3. Paragraph 5(b)(v) is deleted.

C. Article 13

The words 'Annexes V and VII' shall be replaced by the words 'Annex V'.

D. Article 14

1. Paragraph 3 shall be replaced by the following:
'3. Amendments to the present Protocol and to Annexes I to IV, VI and VIII shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body, and shall enter into force for the Parties which have accepted them on the ninetieth day after the date on which two thirds of those that were Parties at the time of their adoption have deposited with the Depository their instruments of acceptance thereof. Amendments shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party has deposited its instrument of acceptance thereof. This paragraph shall be subject to paragraphs 5 bis and 5 ter below.'
2. In paragraph 4, for the words 'Annexes V and VII' shall be substituted 'Annex V' and for the words 'any such Annex' shall be substituted 'Annex V'.
3. In paragraph 5, the words 'or VII' shall be deleted and for the words 'such an Annex' shall be substituted 'Annex V'.
4. After paragraph 5, the following new paragraphs shall be added:
'5 bis. For those Parties having accepted it, the procedure set out in paragraph 5ter below shall supersede the procedure set out in paragraph 3 above in respect of amendments to Annexes I to IV, VI and VIII.
5 ter. (a) Amendments to Annexes I to IV, VI and VIII shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body. On the expiry of one year from the date of its communication to all Parties by the Executive Secretary of the Commission, an amendment to any such Annex shall become effective for those Parties which have not submitted to the Depository a notification in accordance with the provisions of subparagraph (b) below;
(b) Any Party that is unable to approve an amendment to Annexes I to IV, VI and VIII shall so notify the Depository in writing within one year from the date of the communication of its adoption. The Depository shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time substitute an acceptance for its previous notification and, upon deposit of an instrument of acceptance with the Depository, the amendment to such an Annex shall become effective for that Party;
(c) Any amendment to Annexes I to IV, VI and VIII shall not enter into force if an aggregate number of sixteen or more Parties have either:
(i) Submitted a notification in accordance with the provisions of subparagraph (b) above; or
(ii) Not accepted the procedure set out in this paragraph and not yet deposited an instrument of acceptance in accordance with the provisions of paragraph 3 above.'

E. Article 16

A new paragraph shall be added after paragraph 2 as follows:

'3. A State or Regional Economic Integration Organisation shall declare in its instrument of ratification, acceptance, approval or accession if it does not intend to be bound by the procedures set out in Article 14, paragraph 5 ter as regards the amendment of Annexes I to IV, VI and VIII.'

F. Annex I

1. In the listing for the substance DDT, the conditions (numbered 1 and 2) on elimination of production shall be deleted and replaced by the word 'None' and the words 'except as identified in Annex II' in the conditions on use shall be deleted.
2. In the listing for the substance Heptachlor, the conditions on use shall be deleted and replaced by the word 'None'.
3. In the listing for the substance Hexachlorobenzene, the conditions on production and use shall be deleted and in each case replaced by the word 'None'.

4. Listings for the following substances shall be added by inserting in appropriate alphabetical order the following rows:

Hexachlorobutadiene CAS: 87-68-3	Production	None
	Use	None
Hexachlorocyclohexanes (HCH) (CAS: 608-731), including lindane (CAS: 58-89-9)	Production	None
	Use	None, except for the gamma isomer of HCH (lindane), used as topical insecticide for public health purposes. Such uses shall be re-evaluated under this Protocol in 2012 or one year after the amendment enters into force, whichever is later.
Hexabromodiphenyl ether ^(a) and heptabromodiphenyl ether (a)	Production	None
	Use	1. A Party may allow recycling of articles that contain or may contain any of these substances, and the use and final disposal of articles manufactured from recycled materials that contain or may contain any of these substances, provided that the recycling and final disposal is carried out in an environmentally sound manner and does not lead to recovery of any of these substances for the purpose of their reuse. 2. Commencing 2013 and every four years subsequently until the above condition is removed or otherwise expires, the Executive Body shall evaluate the progress that Parties have made towards achieving their ultimate objective of elimination of these substances contained in articles and review the continued need for the condition, which shall in any case expire at the latest in 2030.
Tetrabromodiphenyl ether ^(b) and pentabromodiphenyl ether (b)	Production	None
	Use	1. A Party may allow recycling of articles that contain or may contain any of these substances, and the use and final disposal of articles manufactured from recycled materials that contain or may contain any of these substances, provided that the recycling and final disposal is carried out in an environmentally sound manner and does not lead to recovery of any of these substances for the purpose of their reuse. 2. Commencing 2013 and every four years subsequently until the above condition is removed or otherwise expires, the Executive Body shall evaluate the progress that Parties have made towards achieving their ultimate objective of elimination of these substances contained in articles and review the continued need for the condition, which shall in any case expire at the latest in 2030.
Pentachlorobenzene CAS: 608-93-5	Production	None
	Use	None
Perfluorooctane sulfonate (PFOS) (c)	Production	None, except for production for the uses (a)–(c) below, and (a)–(e) in Annex II

	Use	<p>None, except for the following uses and uses (a)–(e) in Annex II:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Chromium electroplating, chromium anodizing and reverse etching until 2014; (b) Electroless nickel-polytetrafluoroethylene plating until 2014; (c) Etching of plastic substrates prior to their metallization until 2014; (d) Firefighting foams, but only if they have been manufactured or were in use by 18 December 2009 <p>With respect to firefighting foams:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Parties should endeavour to eliminate by 2014 firefighting foams containing PFOS that were manufactured or in use by 18 December 2009 and shall report on their progress to the Executive Body in 2014; (ii) Based on the reports of the Parties and paragraph (i), the Executive Body shall in 2015 assess whether the use of firefighting foams containing PFOS that were manufactured or in use by 18 December 2009 should be subject to additional restrictions.'
--	-----	--

5. The listing for the substance PCB shall be deleted and replaced by the following row:

'Polychlorinated biphenyls (PCBs) (d)	Production	None
	Use	<p>None. Concerning PCBs in use by the implementation date, Parties shall:</p> <p>1. Make determined efforts designed to lead to:</p> <p>(a) The elimination of the use of identifiable PCBs in equipment (i.e. transformers, capacitors or other receptacles containing residual liquid stocks) containing PCBs in volumes greater than 5 dm³ and having a concentration of 0,05% PCBs or greater, as soon as possible but no later than 31 December 2010, or 31 December 2015 for countries with economies in transition;</p> <p>(b) The destruction or decontamination in an environmentally sound manner of:</p> <p>– All liquid PCBs referred to in a subparagraph (a) and other liquid PCBs containing more than 0,005% PCBs not in equipment, as soon as possible but no later than 31 December 2015, or 31 December 2020 for countries with economies in transition;</p> <p>– All liquid PCBs referred to in a paragraph 2(a) no later than 31 December 2029;</p> <p>(c) The decontamination or disposal of equipment referred in subparagraphs 1(a) and 2(a) in an environmentally sound manner.</p> <p>2. Endeavour to:</p> <p>(a) Identify and remove from use equipment (e.g. transformers, capacitors or other receptacles containing liquid stocks) containing more than 0,005% PCBs and volumes greater than 0,05 dm³, as soon as possible but no later than 31 December 2025;</p> <p>(b) Identify other articles containing more than 0,005% PCBs (e.g. cable sheaths, cured caulk and painted objects) and manage them in accordance with paragraph 3 of Article 3.</p> <p>3. Ensure that the equipment described in subparagraphs 1(a) and 2(a) is not exported or imported other than for the purpose of environmentally sound waste management.</p> <p>4. Promote the following to reduce exposures and risk to control the use of PCBs:</p> <p>(a) Use PCBs only in intact and non-leaking equipment and only in areas where the risk from environmental release can be minimized and quickly remedied;</p> <p>(b) Not use PCBs in equipment in areas associated with the production or processing of food or feed;</p> <p>When PCBs are used in populated areas, including schools and hospitals, take all reasonable measures to prevent electrical failures that could result in a fire, and regularly inspect equipment for leaks.'</p>

6. Footnote (a) at the end of Annex I shall be deleted.

7. The following footnotes shall be added at the end of Annex I:

'(a) "Hexabromodiphenyl ether and heptabromodiphenyl ether" mean 2,2',4,4',5,5'-hexabromodiphenyl ether (BDE-153, CAS No: 68631-49-2), 2,2',4,4',5,6'-hexabromodiphenyl ether (BDE-154, CAS No: 207122-15-4), 2,2',3,3',4,5',6 heptabromodiphenyl ether (BDE-175, CAS No: 446255-22-7), 2,2',3,4,4',5',6-heptabromodiphenyl ether (BDE-183, CAS No: 207122-16-5) and other hexa- and heptabromodiphenyl ethers present in commercial octabromodiphenyl ether.

(b) "Tetrabromodiphenyl ether and pentabromodiphenyl ether" means 2,2',4,4'-tetrabromodiphenyl ether (BDE-47, CAS No: 40088-47-9) and 2,2',4,4',5-pentabromodiphenyl ether (BDE-99, CAS No: 32534-81-9) and other tetra- and pentabromodiphenyl ethers present in commercial pentabromodiphenyl ether.

(c) Perfluorooctane sulfonate (PFOS) means substances defined by the molecular formula $C_8F_{17}SO_2X$, where $X=OH$, metal salt, halide, amide or other derivatives including polymers.

(d) "Polychlorinated biphenyls" means aromatic compounds formed in such a manner that the hydrogen atoms on the biphenyl molecule (two benzene rings bonded together by a single carbon-carbon bond) may be replaced by up to 10 chlorine atoms.'

G Annex II

1. The listings for the substances DDT, HCH, and PCB in the table appearing after the first paragraph of Annex II, shall be deleted.
2. A listing for the following substance shall be added by inserting in appropriate alphabetical order the following row:

'Substance	Implementation requirements	
	Restricted to uses	Conditions
Perfluorooctane sulfonate (PFOS) (1)	(a) Photo-resist or anti-reflective coatings for photolithography processes; (b) Photographic coatings applied to films, papers or printing plates; (c) Mist suppressants for non-decorative hard chromium (VI) plating and wetting agents for use in controlled electroplating systems; (d) Hydraulic fluids for aviation; (e) Certain medical devices (such as ethylene tetrafluoroethylene copolymer (ETFE) layers and radio-opaque ETFE production, in vitro diagnostic medical devices, and CCD colour filters).	Parties should take action to eliminate these uses once suitable alternatives are available. No later than 2015 and every four years thereafter, each Party that uses these substances shall report on progress made to eliminate them and submit information on such progress to the Executive Body. Based on these reports, these restricted uses shall be reassessed.

H. Annex III

1. The text under the heading 'Reference year' for each of the substances listed in Annex III shall be deleted and replaced by the following:
'1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, or for countries with economies in transition, an alternative year from 1985 to the year of the entry into force of the Protocol for a Party, and as specified by that Party upon ratification, acceptance, approval or accession'
2. In the listing for the substance Hexachlorobenzene, under the name of the substance shall be added the following text: 'CAS: 118-74-1'
3. A listing for the substance PCBs shall be added by inserting at the end of the chart the following row:

'PCBs (c)	2005; or an alternative year from 1995 to 2010 inclusive, or for countries with economies in transition, an alternative year from 1995 to the year of the entry into force of the Protocol for a Party, and as specified by that Party upon ratification, acceptance, approval or accession.'
-----------	---

4. A footnote shall be added after footnote (b) as follows:
'(c) Polychlorinated biphenyls, as defined in Annex I, when formed and released unintentionally from anthropogenic sources.'

I. Annex IV

1. In paragraph 2, inside the brackets, the word 'and' shall be deleted and the words 'and for a given oxygen content' shall be added at the end.
2. Paragraph 3 shall be deleted and replaced by the following text:
'3. Limit values relate to the normal operating situation. For batch operations, limit values relate to average levels as recorded during the whole batch process – including for example pre-heating, heating and cooling.'
3. In paragraph 4, the word 'applicable' shall be added before the word 'standards' and the words 'for example' shall be added before the words 'the Comité.'
4. Paragraph 6 shall be deleted and replaced by the following text and footnote:
'6. Emissions of PCDD/F are given in total toxic equivalents (TEQ) (1). The toxic equivalence factor values to be used for the purposes of this Protocol shall be consistent with applicable international standards, including the World Health Organization 2005 mammalian toxic equivalence factor values for PCDD/F.
(1) The total toxic equivalent (TEQ) is operationally defined by the sum of the products of the concentration of each compound multiplied by its toxic equivalency factor (TEF) value and is an estimate of the total 2,3,7,8-TCDD-like activity of the mixture. Total toxic equivalent was previously abbreviated as TE.'"
5. Paragraph 7 shall be deleted and replaced by the following text and footnote:
'7. The following limit values, which refer to 11% O₂ concentration in flue gas, apply to the following incinerator types:

Municipal solid waste (existing stationary source burning more than 3 tonnes per hour and every new stationary source)

0,1 ng TEQ/m³

Medical solid waste (existing stationary source burning more than 1 tonne per hour and every new stationary source)

New stationary source:	0,1 ng TEQ/m ³
Existing stationary source:	0,5 ng TEQ/m ³

Hazardous waste (existing stationary source burning more than 1 tonne per hour and every new stationary source)

New stationary source:	0,1 ng TEQ/m ³
Existing stationary source:	0,2 ng TEQ/m ³

Non-hazardous industrial waste (2) (3)

New stationary source:	0,1 ng TEQ/m ³
Existing stationary source:	0,5 ng TEQ/m ³

(2) Including incinerators treating biomass waste which may contain halogenated organic compounds or heavy metals as a result of treatment with wood- preservatives or coating, and which includes in particular biomass waste originating from construction and demolition waste, but excluding incinerators only treating other biomass waste."

(3) Countries with economies in transition may exclude co-combustion of non-hazardous industrial waste in industrial processes where such waste is used as an additional fuel contributing up to 10% of the energy;'"

6. The following new paragraphs shall be added after paragraph 7:
'8. The following limit value, which refers to 16% O₂ concentration in flue gas, applies to sinter-plants:
0,5 ng TEQ/m³
9. The following limit value, which refers to the actual O₂ concentration in flue gas, applies to the following source:
Secondary steel production – Electric arc furnaces with a capacity to produce more than 2,5 tonnes per hour of molten steel for further processing:
0,5 ng TEQ/m³'

J. Annex VI

1. The existing text of the Annex shall be marked as paragraph 1.
2. In paragraph (a), after the words 'present Protocol' shall be added the words 'for a Party'.
3. For paragraph (b) there shall be substituted:
'For existing stationary sources:
(i) eight years after the date of entry into force of the present Protocol for a Party. If necessary this period may be extended for specific existing stationary sources in accordance with the amortization period provided for by national legislation; or
(ii) for a Party that is a country with an economy in transition, up to 15 years after the date of entry into force of the present Protocol for that Party.'
4. A new paragraph shall be added at the end of the Annex as follows:
'2. The timescales for the application of limit values and best available techniques that have been updated or introduced as a result of amendment of this Protocol shall be:
(a) for new stationary sources, two years after the date of entry into force of the relevant amendment for a Party;
(b) for existing stationary sources:
(i) eight years after the date of entry into force of the relevant amendment for a Party; or
(ii) for a Party that is a country with an economy in transition, up to 15 years after the date of entry into force of the relevant amendment for that Party.'

K. Annex VIII

1. In the second sentence of part I, before the words 'Annex V' shall be added the words 'the guidance document referred to in'.
2. The description of category 1 in the table in part II shall be deleted and replaced by the following text: 'Waste incineration, including co-incineration, of municipal, hazardous, non-hazardous and medical wastes and sewage sludge.'
3. The following new categories shall be added to the table in part II:

'13	Specific chemical production processes releasing unintentionally formed persistent organic pollutants, especially production of chlorophenols and chloranil.
14	Thermal processes in the metallurgical industry, chlorine-based methods.'

(1) Perfluorooctane sulfonate (PFOS) means substances defined by the molecular formula C₈F₁₇SO₂X, where X=OH, metal salt, halide, amide or other derivatives including polymers.'

ARTICLE 2: RELATIONSHIP TO THE POPS PROTOCOL

No State or regional economic integration organization may deposit an instrument of acceptance of this Amendment unless it has previously, or simultaneously, deposited an instrument of ratification, acceptance, approval, or accession to the POPs Protocol.

ARTICLE 3: ENTRY INTO FORCE

1. In accordance with article 14(3) of the POPs Protocol, this Amendment shall enter into force on the ninetieth day after the date on which two thirds of the Parties to the POPs Protocol have deposited with the Depositary their instruments of acceptance thereof.
2. After the entry into force of this Amendment, as provided under paragraph 1, it shall enter into force for any other Party to the Protocol on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of acceptance.

5. melléklet a 2023. évi XLVII. törvényhez

2009/2. számú határozat**A rövidláncú klórozott paraffinok és a poliklórozott naftalinok felsorolása a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 1998. évi jegyzőkönyv I. és II. mellékletében**

A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 1998. évi jegyzőkönyv részes felei a végrehajtó testület huszonhetedik ülészakán úgy határoztak, hogy módosítják a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló egyezménynek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 1998. évi jegyzőkönyvét („POP-jegyzőkönyv”) a következők szerint:

1. CIKK: MÓDOSÍTÁS**A. I. melléklet**

1. Az alábbi sorok megfelelő betűrendben történő hozzáadásával a szöveg kiegészül a következő anyagokra vonatkozó bejegyzésekkel:

„Poliklórozott naftalinok (PCN)	Termelés	Nincs
	Használat	Nincs
Rövidláncú klórozott paraffinok (d)	Termelés	Nincs, kivéve a II. mellékletben meghatározott felhasználási módokra történő termelést
	Használat	Nincs, kivéve a II. mellékletben meghatározott felhasználási módokat”

2. Az I. melléklet végére a következő lábjegyzetet kell illeszteni:
 „(d) A rövidláncú klórozott paraffinok olyan klórozott alkánok, amelyeknek a szénlánc hosszúsága 10–13 szénatom, klórozottsági foka pedig súly alapján több mint 48%.”

B. II. melléklet

1. A következő sor megfelelő betűrendben történő hozzáadásával a szöveg kiegészül az alábbi anyagra vonatkozó bejegyzéssel:

„Rövidláncú klórozott paraffinok ^(b)	a) A bányászatban használt szállítószalagok gumijában lévő égésgátlók;	A szerződő felek intézkedéseket hoznak e felhasználási módok megszüntetésére, amint rendelkezésre állnak megfelelő alternatívák.
	b) Tömítőanyagokban lévő égésgátlók.	Legkésőbb 2015-ben, majd azt követően négyévente az ezen anyagokat használó valamennyi szerződő fél jelentést készít az anyagok kivonása terén elért eredményekről, és azokról tájékoztatja a Végrehajtó Testületet. A jelentések alapján a korlátozott felhasználásokat újra kell értékelni.”

2. A II. melléklet végére a következő lábjegyzetet kell illeszteni:
 „(b) A rövidláncú klórozott paraffinok olyan klórozott alkánok, amelyeknek a szénlánc hosszúsága 10–13 szénatom, klórozottsági foka pedig súly alapján több mint 48%.”

2. CIKK: KAPCSOLAT A POP-JEGYZŐKÖNYVVEL

Egyetlen állam vagy regionális gazdasági integrációs szervezet sem helyezhet letétbe e módosítás elfogadásáról szóló okiratot, ha korábban vagy ezzel egyidejűleg nem helyezett letétbe a POP-jegyzőkönyv megerősítéséről, elfogadásáról, jóváhagyásáról vagy csatlakozásáról szóló okiratot.

3. CIKK: HATÁLYBALÉPÉS

1. A POP jegyzőkönyv 14. cikkének (3) bekezdésével összhangban ez a módosítás azt a napot követő kilencvenedik napon lép hatályba, amikor a POP jegyzőkönyv részes feleinek kétharmada letétbe helyezte a letéteményesnél az elfogadásáról szóló okiratát.
2. E módosítás hatálybalépését követően, az (1) bekezdésben foglaltak szerint, a jegyzőkönyv bármely más részes fele számára az elfogadási okirat letétbe helyezésének napját követő kilencvenedik napon lép hatályba.

*6. melléklet a 2023. évi XLVII. törvényhez***Decision 2009/2****Listing of short-chain chlorinated paraffins and polychlorinated naphthalenes in annexes I and II to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants**

The Parties to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants meeting within the twenty-seventh session of the Executive Body,

Decide to amend the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants (the "POPs Protocol") to the Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution as follows:

ARTICLE 1: AMENDMENT**A. Annex I**

1. Listings for the following substances shall be added by inserting in appropriate alphabetical order the following rows:

'Polychlorinated naphthalenes (PCN)	Production	None
	Use	None
Short-chain chlorinated paraffins (d)	Production	None, except for production for the uses specified in annex II
	Use	None, except for the uses specified in annex II'

2. The following footnote shall be added at the end of annex I:
'(d) Short-chain chlorinated paraffins means chlorinated alkanes with a carbon chain-length of 10 to 13 carbon atoms and the degree of chlorination of more than 48% by weight.'

B. Annex II

1. A listing for the following substance shall be added by inserting in appropriate alphabetical order the following row:

'Short-chain chlorinated paraffins (b)	(a) Fire retardants in rubber used in conveyor belts in the mining industry;	Parties should take action to eliminate these uses once suitable alternatives are available
	(b) Fire retardants in dam sealants.	No later than 2015 and every four years thereafter, each Party that uses these substances shall report on progress made to eliminate them and submit information on such progress to the Executive Body. Based on these reports, these restricted uses shall be reassessed'

- The following footnote shall be added at the end of Annex II:
'(b) Short-chain chlorinated paraffins means chlorinated alkanes with a carbon chain-length of 10 to 13 carbon atoms and the degree of chlorination of more than 48% by weight.'

ARTICLE 2: RELATIONSHIP TO THE POPS PROTOCOL

No State or regional economic integration organization may deposit an instrument of acceptance of this Amendment unless it has previously, or simultaneously, deposited an instrument of ratification, acceptance, approval, or accession to the POPS Protocol.

ARTICLE 3: ENTRY INTO FORCE

- In accordance with article 14(3) of the POPS Protocol, this Amendment shall enter into force on the ninetieth day after the date on which two thirds of the Parties to the POPS Protocol have deposited with the Depository their instruments of acceptance thereof.
- After the entry into force of this Amendment, as provided under paragraph 1, it shall enter into force for any other Party to the Protocol on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of acceptance.

7. melléklet a 2023. évi XLVII. törvényhez

2009/3. számú határozat

A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 1998. évi jegyzőkönyv V. és VII. mellékletének módosításáról

A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 1998. évi jegyzőkönyv részes felei a végrehajtó testület huszonhetedik ülészakán úgy határoztak, hogy módosítják a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló egyezménynek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 1998. évi jegyzőkönyvét („POP-jegyzőkönyv”) a következők szerint:

1. CIKK: MÓDOSÍTÁS

A. V. melléklet

- A jegyzőkönyv V. mellékletének 1. pontja helyébe a következő szöveg lép:
„1. Ezen melléklet célja útmutatást adni az egyezmény részes felei számára az elérhető legjobb technikák azonosításához, lehetővé téve számukra a jegyzőkönyv 3. cikkének 5. bekezdésében foglalt kötelezettségeik teljesítését. Az elérhető legjobb technikák további ismertetését és az ezekkel kapcsolatos útmutatást a felek által a végrehajtó testület ülésén elfogadott útmutató dokumentum tartalmazza, amelyet szükség esetén a felek a végrehajtó testület ülésein konszenzussal frissíthetnek.”
- A jegyzőkönyv V. mellékletének 4. pontja helyébe a következő szöveg lép:
„4. A kis kibocsátású technikákat alkalmazó új üzemekkel, valamint a meglévő üzemek átépítésével szerzett tapasztalatok folyamatosan gyarapodnak. Ezért szükséges lesz az 1. bekezdésben említett útmutató dokumentum rendszeres kidolgozása és módosítása. Az új üzemekhez megállapított elérhető legjobb technikákat (BAT) rendszerint meglévő üzemekre is lehet alkalmazni, feltéve, hogy megfelelő átmeneti idő áll rendelkezésre, és hogy azokat adaptálják.”
- A jegyzőkönyv V. mellékletének 5. pontja helyébe a következő szöveg lép:
„5. Az 1. bekezdésben említett útmutató dokumentum több ellenőrző intézkedést sorol fel, amelyek a költség és hatékonyság széles tartományát ölelik fel. Az intézkedések megválasztása bármely adott esethez számos tényezőtől függ, beleértve a gazdasági körülményeket, a technológiai infrastruktúrát és kapacitást, valamint minden meglévő légszennyezés-csökkentő intézkedést.”
- Az V. melléklet III., IV. és V. része törlésre kerül.

B. VII. melléklet

A jegyzőkönyv VII. melléklete törlésre kerül.

2. CIKK: HATÁLYBALÉPÉS

A jegyzőkönyv 14. cikkének (4) bekezdésével összhangban ez a módosítás azon Felek tekintetében lép hatályba, amelyek a jegyzőkönyv 14. cikkének (5) bekezdésével összhangban nem nyújtottak be értesítést a letéteményeshez a Bizottság ügyvezető titkára által az összes Féllel történő közléstől számított kilencven nap elteltével.

8. melléklet a 2023. évi XLVII. törvényhez

Decision 2009/3**Amendment of annexes V and VII to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants**

The Parties to the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants meeting within the twenty-seventh session of the Executive Body,

Decide to amend the 1998 Protocol on Persistent Organic Pollutants ("the Protocol") to the Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution as follows:

ARTICLE 1: AMENDMENT**A. Annex V**

- Paragraph 1 of annex V to the Protocol shall be replaced by the following:
"1. The purpose of this annex is to provide the Parties to the Convention with guidance in identifying best available techniques to allow them to meet the obligations in article 3, paragraph 5, of the Protocol. Further description of, and guidance regarding, such best available techniques is provided in a guidance document adopted by the Parties at a session of the Executive Body and may be updated as necessary by a consensus of the Parties meeting within the Executive Body."
- Paragraph 4 of annex V to the Protocol shall be replaced by the following:
"4. Experience with new plants incorporating low-emission techniques, as well as with retrofitting of existing plants, is continuously growing. The regular elaboration and amendment of the guidance document referred to in paragraph 1 above will therefore be necessary. Best available techniques (BAT) identified for new plants can usually be applied to existing plants provided there is an adequate transition period and they are adapted."
- Paragraph 5 of annex V to the Protocol shall be replaced by the following:
"5. The guidance document referred to in paragraph 1 above lists a number of control measures which span a range of costs and efficiencies. The choice of measures for any particular case will depend on a number of factors, including economic circumstances, technological infrastructure and capacity, and any existing air pollution control measures."
- Parts III, IV and V of annex V are deleted.

B. Annex VII

Annex VII to the Protocol is deleted.

ARTICLE 2: ENTRY INTO FORCE

In accordance with article 14(4) of the Protocol, this Amendment shall become effective for those Parties which have not submitted a notification to the Depositary in accordance with article 14(5) of the Protocol on the expiry of ninety days from the date of its communication to all Parties by the Executive Secretary of the Commission.

**2023. évi XLVIII. törvény
a 2007. évi XXI. törvénnyel kihirdetett, a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő
levegőszennyezésről szóló 1979. évi Genfi Egyezményhez csatolt, a nehézfémekről szóló, Aarhusban,
1998. június 24-én elfogadott Jegyzőkönyvnek az Egyezmény végrehajtó testülete által elfogadott
2012/5. számú és 2012/6. számú határozatainak kihirdetéséről***

(A 2007. évi XXI. törvénnyel kihirdetett, a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi Genfi Egyezményhez csatolt, a nehézfémekről szóló, Aarhusban, 1998. június 24-én elfogadott Jegyzőkönyvnek az Egyezmény végrehajtó testülete által elfogadott 2012/6. számú határozata Magyarország vonatkozásában nemzetközi jogilag 2014. január 19. napján hatályba lépett.)

- 1. §** Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad a 2007. évi XXI. törvénnyel kihirdetett, a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi Genfi Egyezményhez csatolt, a nehézfémekről szóló, Aarhusban, 1998. június 24-én elfogadott Jegyzőkönyvnek (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) az Egyezmény végrehajtó testülete által elfogadott 2012/5. számú határozata (a továbbiakban: Jegyzőkönyv-módosítás 1) kötelező hatályának elismerésére.
- 2. §** Az Országgyűlés a Jegyzőkönyv-módosítás 1-et e törvénnyel kihirdeti.
- 3. §** (1) A Jegyzőkönyv-módosítás 1 hivatalos magyar nyelvű fordítását az 1. melléklet tartalmazza.
(2) A Jegyzőkönyv-módosítás 1 hiteles angol nyelvű szövegét a 2. melléklet tartalmazza.
- 4. §** Az Országgyűlés a Jegyzőkönyvnek az Egyezmény végrehajtó testülete által elfogadott 2012/6. számú határozatát (a továbbiakban: Jegyzőkönyv-módosítás 2) e törvénnyel kihirdeti.
- 5. §** (1) A Jegyzőkönyv-módosítás 2 hivatalos magyar nyelvű fordítását a 3. melléklet tartalmazza.
(2) A Jegyzőkönyv-módosítás 2 hiteles angol nyelvű szövegét a 4. melléklet tartalmazza.
- 6. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 2. §, a 3. §, az 1. melléklet és a 2. melléklet a Jegyzőkönyv-módosítás 1 3. cikkében meghatározott időpontban lép hatályba.
(3) A Jegyzőkönyv-módosítás 1, a 2. §, a 3. §, valamint az 1. és a 2. melléklet hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter annak ismertté válását követően a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményében állapítja meg.
- 7. §** (1) Az e törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a környezetvédelemért felelős miniszter gondoskodik.
(2) A Jegyzőkönyvnek a Jegyzőkönyv-módosítás 1-gyel és a Jegyzőkönyv-módosítás 2-vel egységes szerkezetbe foglalt hiteles angol nyelvű szövegének és annak hivatalos magyar nyelvű fordításának közzétételéről a Jegyzőkönyv-módosítás 1 hatálybalépését követően a környezetvédelemért felelős miniszter gondoskodik.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Latorcai János s. k.,
az Országgyűlés alelnöke

* A törvényt az Országgyűlés a 2023. június 13-i ülésnapján fogadta el.

1. melléklet a 2023. évi XLVIII. törvényhez

A nehézfémekről szóló 1998. évi jegyzőkönyv szövegének és mellékleteinek – a III. és VII. kivételével – módosításáról szóló 2012/5. számú határozat**1. cikk****Módosítás**

A végrehajtó testület harmincegyedik ülészakán a nehézfémekről szóló 1998. évi jegyzőkönyvben részes felek úgy határoznak, hogy módosítják a nagy távolságra jutó, országhatárokon áttérjedő levegőszennyezésről szóló egyezmény nehézfémekről szóló 1998. évi jegyzőkönyvét az e határozat mellékletében foglaltak szerint.

2. cikk**A jegyzőkönyvhöz való viszony**

Egyetlen állam vagy regionális gazdasági integrációs szervezet sem helyezhet letétbe e módosítás elfogadásáról szóló okiratot, ha korábban vagy ezzel egyidejűleg nem helyezett letétbe a jegyzőkönyv megerősítéséről, elfogadásáról, jóváhagyásáról vagy a jegyzőkönyvhöz való csatlakozásról szóló okiratot.

3. cikk**Hatálybalépés**

A jegyzőkönyv 13. cikkének (3) bekezdésével összhangban ez a módosítás azt a napot követő kilencvenedik napon lép hatályba, amikor a jegyzőkönyvben részes felek kétharmada letétbe helyezte a jegyzőkönyv elfogadásáról szóló okiratát a letéteményesnél.

*Melléklet***A nehézfémekről szóló 1998. évi jegyzőkönyv módosításai****(a) 1. cikk**

1. A 10. pontban az „(i) ennek a jegyzőkönyvnek, vagy (ii) az I. vagy a II. melléklet azon módosításának a hatálybalépésétől számított két év elteltével, amely a helyhez kötött forrást a jegyzőkönyv hatálya alá vonta” szöveg helyébe a következő lép: „az e jegyzőkönyv valamely szerződő fél számára történő hatálybalépésétől számított két év elteltével. Egy adott szerződő fél dönthet úgy, hogy nem tekinti új, helyhez kötött forrásnak az olyan helyhez kötött forrást, amely tekintetében a jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél számára történő hatálybalépésének időpontjában a megfelelő illetékes nemzeti hatóság már kiadta a jóváhagyást, feltéve, hogy az építés vagy a jelentős módosítások az említett időponttól számított öt éven belül megkezdődtek”.
2. A 11. pont után a szöveg az alábbi új 12. ponttal egészül ki:
„12. Az „e jegyzőkönyv”, az „a jegyzőkönyv” és az „ez a jegyzőkönyv” kifejezések a nehézfémekről szóló 1998. évi módosított jegyzőkönyvet jelentik”

(b) 3. cikk

3. A (2) bekezdésben a „Minden” szó helyébe „A (2a) és (2b) bekezdésre figyelemmel minden” szöveg lép.
4. A (2) bekezdés a) pontjában az „amelyre a III. melléklet elérhető legjobb technikát határoz meg” szöveg helyébe az „amelyre a szerződő felek által a végrehajtó testület ülésén elfogadott iránymutatás meghatározza az elérhető legjobb technikákat” szöveg lép.
5. A (2) bekezdés c) pontjában az „amelyre a III. melléklet elérhető legjobb technikát határoz meg” szöveg helyébe az „amelyre a szerződő felek által a végrehajtó testület ülésén elfogadott iránymutatás meghatározza az elérhető legjobb technikákat” szöveg lép.

6. A (2) bekezdés után a szöveg az alábbi új (2a) és (2b) bekezdéssel egészül ki:
- „(2a) Az a szerződő fél, amely egy új forráskategóriákat bevezető módosítás hatálybalépését megelőzően már szerződő fele volt e jegyzőkönyvnek, alkalmazhatja a „meglévő, helyhez kötött forrás” tekintetében alkalmazandó határértékeket az adott új kategória bármely olyan forrására, amelynek építése vagy jelentős módosítása az adott módosítás adott szerződő félre vonatkozó hatálybalépésétől számított két éven belül kezdődött meg, kivéve, ha, és addig, amíg az adott forrás a későbbiekben jelentős módosításon nem esik át.
- (2b) Az a szerződő fél, amely egy „új, helyhez kötött forrásra” alkalmazandó új határértékeket bevezető módosítás hatálybalépését megelőzően már szerződő fele volt e jegyzőkönyvnek, továbbra is alkalmazhatja a korábban alkalmazandó határértékeket bármely olyan forrásra, amelynek építése vagy jelentős módosítása az adott módosítás adott szerződő félre vonatkozó hatálybalépésétől számított két éven belül kezdődött meg, kivéve, ha, és addig, amíg az adott forrás a későbbiekben jelentős módosításon nem esik át.”
7. Az (5) bekezdésben:
- a) A „ ; ha az EMEP területi hatályán belül esnek, akkor alapkövetelmény, hogy az EMEP irányító szerve által meghatározott módszer szerint, ha az EMEP területi hatályán kívül esnek, akkor a végrehajtó testület munkatervének megfelelően kialakított módszert használva útmutatóként” szöveget törölni kell, helyébe egy pont „” lép.
- b) A bekezdés az első mondat után a következő szöveggel egészül ki:
- „Az EMEP területi hatálya alá tartozó szerződő felek az EMEP irányító szerve által összeállított és a szerződő felek által a végrehajtó testület valamely ülésén elfogadott iránymutatásban meghatározott módszereket alkalmazzák. Az EMEP területi hatályán kívül eső szerződő felek a végrehajtó testület munkaterve nyomán kialakított módszereket használják útmutatóként.”
8. A 3. cikk egy új, (8) bekezdéssel egészül ki:
- „(8) Az egyezmény keretében minden szerződő fél aktívan részt vesz a légszennyezés emberi egészségre és környezetre gyakorolt hatását vizsgáló, valamint a légköri nyomonkövetési és modellezési programokban.”

(c) 3a. cikk

9. A szöveg az alábbi új 3a. cikkel egészül ki:

„3a. cikk

Rugalmas átmeneti intézkedések

(1) A 3. cikk (2) bekezdésének c) és d) pontjában foglaltak ellenére az egyezmény azon szerződő felei, amelyek a 2014. január 1. és 2019. december 31. közötti időszakban válnak e jegyzőkönyv szerződő felévé, az ebben a cikkben meghatározott feltételek szerint rugalmas átmeneti intézkedéseket alkalmazhatnak az elérhető legjobb technikák alkalmazása és a meglévő, helyhez kötött forrásokra vonatkozó határértékeknek a helyhez kötött források bizonyos kategóriái esetében való megfelelés tekintetében.

(2) Az e cikk szerinti rugalmas átmeneti intézkedések alkalmazását választó szerződő feleknek az e jegyzőkönyvet megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy az ahhoz való csatlakozásról szóló okirataikban fel kell tüntetniük az alábbiakat:

a) A helyhez kötött forrásoknak a II. mellékletben felsorolt azon konkrét kategóriái, amelyek tekintetében a szerződő fél rugalmas átmeneti intézkedések alkalmazását választotta, azzal, hogy legfeljebb négy ilyen kategória sorolható fel;

b) Azon helyhez kötött források, amelyek építése vagy legutóbbi jelentős módosítása 1990 vagy egy másik, 1985 és 1995 közé eső év előtt kezdődött (ezeket az éveket is beleértve), ahogy azt az adott szerződő fél a megerősítés, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás alkalmával meghatározta, és amelyek tekintetében alkalmazhatók az (5) bekezdés szerinti rugalmas átmeneti intézkedések; és

c) A meghatározott rendelkezések teljes körű teljesítésének ütemezését bemutató, a (3) és (4) bekezdéssel összhangban lévő végrehajtási terv.

(3) A szerződő feleknek legalább a II. melléklet 1., 2., 5. és 7. kategóriájába tartozó meglévő, helyhez kötött források tekintetében az elérhető legjobb technikákat kell alkalmazniuk legkésőbb e jegyzőkönyv adott szerződő fél számára történő hatálybalépésétől számított nyolc éven belül vagy 2022. december 31-ig, attól függően, hogy melyik időpont van hamarabb, az (5) bekezdésben leírt eset kivételével.

(4) Az elérhető legjobb technikáknak vagy a határértékeknek a meglévő helyhez kötött forrásokra történő alkalmazása egyetlen fél esetében sem halasztható 2030. december 31. utáni időpontra.

(5) A (2) bekezdés b) pontjának megfelelően jelzett bármely forrás vagy források tekintetében a szerződő felek legkésőbb e jegyzőkönyv adott szerződő fél számára történő hatálybalépésétől számított nyolc éven belül vagy, ha az korábbi időpont, 2022. december 31-ig a forrás vagy források megszüntetése mellett dönthetnek. Az ilyen források jegyzékét az adott szerződő fél (6) bekezdés szerinti következő jelentésébe bele kell foglalni. Az elérhető legjobb technikák és a határértékek alkalmazásával kapcsolatos követelmények nem vonatkoznak az ilyen forrásra vagy forrásokra, amennyiben a forrást vagy forrásokat 2030. december 31-ig megszüntetik. Amennyiben az ilyen forrást vagy forrásokat eddig a határidőig nem szüntetik meg, az adott szerződő félnek azt követően a megfelelő forráskategória szerinti új forrásokra vonatkozó elérhető legjobb technikákat és határértékeket kell alkalmaznia.

(6) Az e cikk szerinti rugalmas átmeneti intézkedések alkalmazását választó szerződő fél a bizottság végrehajtó titkárához három évente jelentést nyújt be az elérhető legjobb technikák megvalósítása terén tett előrehaladásáról az e cikk szerinti forráskategóriákba tartozó, helyhez kötött források esetében. A bizottság végrehajtó titkára ezeket a hároméves jelentéseket eljuttatja a végrehajtó testülethez.”

(d) 7. cikk

10. Az (1) bekezdés a) pontjában:

a) A bekezdés végén a szöveg a „Továbbá:” szövegrésszel egészül ki; valamint

b) A szöveg a következő új i. és ii. alpontokkal egészül ki:

„(i) ha valamely szerződő fél a 3. cikk (2) bekezdésének b), c) vagy d) pontjának megfelelően más kibocsátáscsökkentési stratégiákat alkalmaz, köteles dokumentálni az alkalmazott stratégiákat valamint az adott bekezdésben leírt követelményeknek való megfelelést;

(ii) ha valamely szerződő fél a 3. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerinti valamely határértéket műszakilag vagy gazdaságilag nem megvalósíthatónak ítéli, azt jelentenie és bizonyítania kell;”

11. Az (1) bekezdés b) pontjának helyébe a következő szöveg lép:

„b) Az EMEP területi hatálya alá tartozó minden szerződő fél a bizottság ügyvezető titkárán keresztül beszámol az EMEP-nek az I. mellékletben felsorolt nehézfémek kibocsátási szintjére vonatkozó információkról, az EMEP irányító szerve által összeállított és a szerződő felek által a végrehajtó testület valamely ülésén elfogadott iránymutatásban meghatározott módszereket alkalmazva. Az EMEP területi hatályán kívül eső szerződő felek beszámolnak az I. mellékletben felsorolt nehézfémek kibocsátási szintjére vonatkozóan rendelkezésre álló információkról. A Felek továbbá információt szolgáltatnak az I. mellékletben felsorolt anyagok kibocsátási szintjeiről az említett mellékletben előírt referenciaévre vonatkozóan;”

12. Az (1) bekezdés b) pontja után a szöveg az alábbi új pontokkal egészül ki:

„c) Az EMEP területi hatálya alá tartozó minden szerződő fél a bizottság ügyvezető titkárán keresztül, és a végrehajtó testület által elfogadott útmutatók alkalmazásával beszámol a végrehajtó testületnek a rendelkezésre álló információkról az egyezmény keretében végzett, a légszennyezés emberi egészségre és környezetre gyakorolt hatását vizsgáló, valamint a légköri nyomonkövetési és modellezési programjaival kapcsolatban;

d) A végrehajtó testület kérésére az EMEP területi hatályán kívül eső szerződő felek is elérhetővé teszik a c) pontban leírtakhoz hasonló információkat.”

13. A (3) bekezdésben:

a) Az „A végrehajtó testület éves ülése előtt elegendő idővel” szöveg helyébe „A végrehajtó testület kérésére és az általa meghatározott ütemezésnek megfelelően” szöveg lép;

b) Az „EMEP” szó után a szöveg az „és az egyéb segédszervek” szöveggel egészül ki;

c) A „tájékoztatást” szó előtt a szöveg a „megfelelő” szóval egészül ki.

(e) 8. cikk

14. Az „A végrehajtó testület éves ülése előtt elegendő idővel az EMEP köteles a megfelelő modellek és mérések használatával készített” szöveg helyébe „A végrehajtó testület kérésére és az általa meghatározott ütemezésnek megfelelően az EMEP és műszaki szervei kötelesek a megfelelő modellek és mérések használatával készített” szöveg lép.

(f) 10. cikk

15. A (4) bekezdésben:
- A „ki kell dolgozniuk” szöveg helyébe a „mérlegelniük kell” szöveg lép.
  - A „munkatervét” szó helyébe a „munkatervének kidolgozását” szöveg lép;
  - Az „az I. mellékletben szereplő nehézfémek atmoszférába történő kibocsátásainak csökkentése érdekében szükséges további lépések” szöveget el kell hagyni, és a helyébe „a további lépések” szöveg lép.

(g) 13. cikk

16. A (3) bekezdésben:
- A „valamint az I., II., IV., V. és VI. melléklet” szöveg helyébe „a III. és VII. melléklet kivételével a mellékletek módosításait” szöveg lép;
  - Az „amikor a szerződő felek kétharmada” szöveg helyébe az „amikor a módosítások elfogadásának időpontjában meglévő szerződő felek kétharmada” szöveg lép.
17. A (4) bekezdésben a „kilencvenedik” szó helyébe „180.” lép.
18. Az (5) bekezdésben a „90” helyébe „180” lép.
19. Az (5) bekezdés után a szöveg az alábbi, új (5a) és (5b) bekezdéssel egészül ki:
- „(5a) Az azt elfogadó szerződő felek tekintetében az (5b) bekezdés szerinti eljárás irányadó a (3) bekezdésben megállapított eljárással szemben a II., IV., V. és VI. melléklet módosítása során.
- (5b) A II., IV., V. és VI. melléklet módosításait a végrehajtó testület ülésén jelenlévő Felek konszenzussal fogadják el. A bizottság végrehajtó titkárától érkezett, valamennyi szerződő félnek szóló értesítést követő egy év elteltével bármely melléklet módosítása hatályba lép azon szerződő felek tekintetében, amelyek nem nyújtottak be bejelentést a letéteményeshez az a) pont rendelkezéseinek megfelelően:
- Ha valamely szerződő fél nem tudja jóváhagyni a II., IV., V. vagy VI. melléklet valamely módosítását, erről írásban tájékoztatnia kell a letéteményest az elfogadás közlésétől számított egy éven belül. A letéteményes késedelem nélkül minden ilyen bejelentésről köteles értesíteni a többi szerződő felet. Bármely szerződő fél elfogadásra cserélheti korábbi bejelentését; a szerződő fél tekintetében a melléklet módosítása az elfogadó nyilatkozat letéteményesnél történő letétbe helyezésével lép hatályba;
  - A II., IV., V. vagy VI. melléklet módosítása nem lép hatályba, amennyiben összesen 16 vagy annál több szerződő fél (i) az a) pont rendelkezéseivel összhangban bejelentést nyújtott be; vagy (ii) nem fogadta el az ebben a bekezdésben megállapított eljárást, és még nem helyezett letétbe a (3) bekezdés rendelkezéseivel összhangban lévő elfogadó okiratot.”

(h) 15. cikk

20. A (2) bekezdés után a cikk az alábbi, új (3) bekezdéssel egészül ki:
- „(3) Az államoknak vagy regionális gazdasági integrációs szervezeteknek a megerősítő, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okiratukban kell kinyilvánítaniuk, ha nem kívánják, hogy kötelező erejűek legyenek rájuk nézve a 13. cikk (5b) bekezdésében megállapított eljárások a II., IV., V. és VI. melléklet módosítása tekintetében.”

(i) II. melléklet

21. A II. alcímen belül található táblázatban, az 5. kategória leírásánál, az első sorban az „ólmot vagy cinket” szöveg helyébe az „ólmot, cinket, valamint szilícium-, illetve ferromangán ötvözeteket” szöveg lép.

(j) IV. melléklet

22. Az első pont elé az „1.” sorszámot kell illeszteni.
23. Az a) pontban a „jegyzőkönyv” szó helyébe a „jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél tekintetében történő” szöveg lép.
24. A b) pontban:
- Az első mondatban a „nyolc” szó helyébe a „két” szó lép.
  - Az első mondatban a „jegyzőkönyv hatálybalépésétől” szöveg helyébe a „jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépésétől” szöveg lép, és a szöveg az „év” szó után a „vagy, ha az későbbi időpont, 2020. december 31.” szöveggel egészül ki.
  - Az utolsó mondatot el kell hagyni.

25. A melléklet végén a szöveg az alábbi, új 2. és 3. ponttal egészül ki:
- „2. Az 1. pontban foglaltak ellenére, de a 3. pontban foglaltakra figyelemmel, az egyezmény azon szerződő felei, amelyek a 2014. január 1. és 2019. december 31. közötti időszakban válnak e jegyzőkönyvnek is szerződő felévé, e jegyzőkönyv megerősítésekor, elfogadásakor, jóváhagyásakor vagy az ahhoz való csatlakozáskor nyilatkozatot tehetnek, miszerint e jegyzőkönyv adott fél számára történő hatálylépésétől számított legfeljebb 15 évre meg fogják hosszabbítani a 3. cikk (2) bekezdésének d) pontjában említett határértékek alkalmazására vonatkozó határidőket.
3. Azon szerződő felek, amelyek a helyhez kötött források adott kategóriájával kapcsolatban az e jegyzőkönyv 3a. cikke szerinti választás lehetőségével éltek, ugyanazon forráskategóriára vonatkozóan nem tehetik meg a 2. pont szerinti nyilatkozatot is.”

(k) V. melléklet

26. Az V. melléklet helyébe az alábbi szöveg lép:

„V. MELLÉKLET

A nagyobb, helyhez kötött forrásokból származó kibocsátások korlátozására szolgáló határértékek

1. A nehézfém-kibocsátások korlátozása szempontjából kétféle határértéknek van jelentősége:

- a) egyes nehézfémekre vagy nehézfém-csoportokra vonatkozó határértékek; és
- b) a részecske-kibocsátásokra vonatkozó általános határértékek.

2. A részecske-kibocsátásokra vonatkozó határértékek alapvetően nem helyettesíthetik a kadmiumra, ólomra és higanyra vonatkozó fajlagos határértékeket, mivel a részecske-kibocsátásokhoz kötődő fémek mennyisége eljárásenként változó. E határértékek betartása ugyanakkor jelentősen hozzájárul az összesített nehézfém-kibocsátás csökkentéséhez. Emellett a részecske-kibocsátások figyelemmel kísérése általában olcsóbb, mint az egyes anyagok megfigyelése, ráadásul az egyes nehézfémek folyamatos megfigyelése általában nem is kivitelezhető. Mindezek miatt a részecske-kibocsátási határértékeknek nagy jelentősége van, és legtöbbször ebben a mellékletben is ilyenek szerepelnek, általában kiegészítve a kadmiumra, ólomra vagy higanyra vonatkozó fajlagos határértékeket.

3. Az A. szakasz az Amerikai Egyesült Államokon kívüli szerződő felekre vonatkozik. A B. szakasz az Amerikai Egyesült Államokra vonatkozik.

A. Az Amerikai Egyesült Államokon kívüli szerződő felek

4. Csak ebben a szakaszban a „por” bármilyen formájú, szerkezetű vagy sűrűségű, a mintavételi pont körülményei között a gáz fázisban diszpergált állapotban jelen lévő részecskék tömege, mely részecskék meghatározott körülmények között végzett szűréssel gyűjthetők össze az elemezni kívánt gáz reprezentatív mintavételét követően, és amelyek a szűrő feletti részen vagy a szűrőn maradnak a meghatározott körülmények között végrehajtott szárítást követően.

5. E szakasz alkalmazásában a „kibocsátási határérték” vagy „határérték” a berendezések hulladékgázában lévő por és e jegyzőkönyvben említett nehézfémek azon maximális mennyiségét jelenti, amely nem léphető túl. Amennyiben másképp nem rendelkeznek, a szennyező anyag tömegét el kell osztani a hulladékgázok térfogatával (mg/m^3 -ben kifejezve), a száraz gáz hőmérsékletét és nyomását tekintve standard körülményeket feltételezve (térfogat 273,15 K-n és 101,3 kPa). A hulladékgáz oxigéntartalma tekintetében a nagyobb, helyhez kötött források kiválasztott kategóriáihoz tartozó értékek alkalmazandók. A hulladékgázban lévő szennyező anyagok koncentrációjának csökkentése céljából alkalmazott hígítás nem megengedett. A berendezések indítását, leállítását és karbantartását nem kell figyelembe venni.

6. A kibocsátásokat minden esetben mérésekkel vagy legalább ugyanolyan pontosságú számításokkal kell ellenőrizni. A határértékeknek való megfelelést folyamatos vagy szakaszos méréssel vagy egyéb, műszakilag megfelelő módszerrel kell ellenőrizni, beleértve az igazolt számítási módszereket is. A megfelelő nehézfémekre vonatkozó méréseket háromévenként legalább egyszer el kell végezni minden ipari forrás esetében. Figyelembe kell venni a szerződő felek által a végrehajtott testület ülésén a mérések és számítások módszereire vonatkozóan elfogadott iránymutató dokumentumokat. Folyamatos mérések esetén a határértéknek való megfelelés akkor valósul meg, ha az ellenőrzött havi kibocsátási átlag nem haladja meg a kibocsátási határértéket. Szakaszos mérés vagy egyéb megfelelő meghatározási vagy számítási eljárás esetén a kibocsátási határértékeknek való megfelelés akkor áll fenn, ha a jellegzetes feltételek mellett, megfelelő számban végzett mérésből kapott értékek átlaga nem lépi túl a kibocsátási szabvány értékét. A mérési módszerek pontatlansága figyelembe vehető az ellenőrzés során. Az anyagok közvetett módon is figyelemmel kísérhetők összegparaméterek/kumulatív paraméterek segítségével

(pl. a por mint a nehézfémek összegparamétere). Egyes esetekben a kibocsátásoknak bizonyos technikákkal való kezelése elegendő lehet az értékek/határértékek betartásához.

7. A megfelelő szennyező anyagok megfigyelését és a folyamatparaméterek mérését, valamint az automatikus mérési rendszerek minőségbiztosítását és az azok kalibrálására szolgáló referenciaméréseket a CEN szabványaival összhangban kell végrehajtani. Amennyiben nem áll rendelkezésre megfelelő CEN-szabvány, olyan ISO-szabványokat vagy nemzeti, illetve nemzetközi szabványokat kell figyelembe venni, amelyek az adatszolgáltatást ezzel tudományos szempontból egyenértékű minőségben tudják biztosítani.

50 MWth-nál nagyobb bemenő hőteljesítményű égetőművek (kazánok és technológiai fűtőberendezések) (1) (II. melléklet, 1. kategória)

8. A porkibocsátásra vonatkozó határértékek a biomasszától és a tőzegtől eltérő szilárd és folyékony tüzelőanyagok égetése esetén: (2)

1. táblázat

Tüzelőanyag-típus	Bemenő hőteljesítmény (MWth)	Por-kibocsátási határérték (mg/m ³) ⁽¹⁾
Szilárd tüzelőanyagok	50–100	Új üzemek: 20 (szén, lignit és egyéb szilárd tüzelőanyagok)
		Meglévő üzemek: 30 (szén, lignit és egyéb szilárd tüzelőanyagok)
	100–300	Új üzemek: 20 (szén, lignit és egyéb szilárd tüzelőanyagok)
		Meglévő üzemek: 25 (szén, lignit és egyéb szilárd tüzelőanyagok)
	> 300	Új üzemek: 10 (szén, lignit és egyéb szilárd tüzelőanyagok)
		Meglévő üzemek: 20 (szén, lignit és egyéb szilárd tüzelőanyagok)
Folyékony tüzelőanyagok	50–100	Új üzemek: 20
		Meglévő üzemek: 30 (általánosságban) 50 a nyersolaj finomításából származó desztillációs és átalakítási maradványanyagok saját fogyasztásra szánt elégetéséhez égetőműben
Folyékony tüzelőanyagok	100–300	Új üzemek: 20
		Meglévő üzemek: 25 (általánosságban) 50 a nyersolaj finomításából származó desztillációs és átalakítási maradványanyagok saját fogyasztásra szánt elégetéséhez égetőműben
	> 300	Új üzemek: 10
		Meglévő üzemek: 20 (általánosságban) 50 a nyersolaj finomításából származó desztillációs és átalakítási maradványanyagok saját fogyasztásra szánt elégetéséhez égetőműben

9. A 8. pontban említett tüzelőberendezésekre vonatkozó speciális rendelkezések:

a) egy szerződő fél az alábbi esetekben térhet el a 8. pontban előírt kibocsátási határértékeknek való megfelelés kötelezettségétől:

(i) általában gáz üzemanyagot használó égetőművek esetében, amelyek kivételesen kénytelenek egyéb üzemanyagot használni a gázellátásban bekövetkező hirtelen zavar miatt, és amelyeket ezért hulladékgáz-tisztító létesítménnyel kellene ellátni;

(ii) meglévő égetőművek esetében, amelyek legfeljebb 17 500 üzemórát működnek 2016. január 1-jétől kezdődően, és legkésőbb 2023. december 31-ig;

b) amennyiben egy égetőművet legalább 50 MW_{th} teljesítménnyel bővítenek, a 8. pontban az új létesítményekre meghatározott kibocsátási határérték alkalmazandó a változás által érintett bővített részre. A kibocsátási határérték kiszámítása az üzem meglévő és új része tényleges bemenő hőteljesítményével súlyozott átlagaként történik;

c) a szerződő felek gondoskodnak a kibocsátás csökkentésére szolgáló berendezések hibás működésével vagy meghibásodásával kapcsolatos eljárásokról;

d) vegyes üzemű égetőmű esetében, ahol egy időben kettő vagy több tüzelőanyagot használnak fel, a kibocsátási határértéket az egyes tüzelőanyagokra vonatkozó kibocsátási határértékek súlyozott átlagaként kell meghatározni, az egyes üzemanyagok által biztosított bemenő hőteljesítmény alapján.

Alap- és másodnyersanyagokból történő vas- és acélgyártás (II. melléklet, 2. és 3. kategória)

10. A porkibocsátásra vonatkozó határértékek:

2. táblázat

Tevékenység	Por-kibocsátási határérték (mg/m ³)
Szinterelő üzem	50
Pelletező üzem	20 aprítás, őrlés és szárítás esetén 15 a folyamat minden más lépése tekintetében
Kohó: nagyolvasztó-léghevítők	10
Oxigénes konverteracél-gyártás és öntés	30
Elektroacél-gyártás és -öntés	15 (meglévő) 5 (új)

Vasöntödék (II. melléklet, 4. kategória)

11. A porkibocsátásra vonatkozó határértékek vasöntödék esetén:

3. táblázat

Tevékenység	Por-kibocsátási határérték (mg/m ³)
Vasöntödék: minden olvasztó (kupoló, indukciós, forgó); minden öntőforma (hég, állandó)	20
Meleghengerlés	20 50, ahol nem alkalmazható zsákszűrő a nedves gőzök jelenléte miatt

Vörösréz, cink, valamint szilícium-, illetve ferromangán ötvözetek gyártása és feldolgozása, ideértve az Imperial Smelting kemencéket (II. melléklet, 5. és 6. kategória)

12. A porkibocsátásra vonatkozó határértékek vörösréz, cink, valamint szilícium-, illetve ferromangán ötvözetek gyártása és feldolgozása esetén:

4. táblázat

	Por-kibocsátási határérték (mg/m ³)
Fémkohászati gyártás és feldolgozás	20

Ólomgyártás és -feldolgozás (II. melléklet, 5. és 6. kategória)

13. A porkibocsátásra vonatkozó határérték ólomgyártás és -feldolgozás esetén:

5. táblázat

	Por-kibocsátási határérték (mg/m ³)
Ólomgyártás és -feldolgozás	5

Cementipar (II. melléklet, 7. kategória)

14. A porkibocsátásra vonatkozó határértékek cementgyártás esetén:

6. táblázat

	Por-kibocsátási határérték (mg/m ³) ⁽²⁾
Cementgyártás létesítményei, kemencék, malmok és klinkerhűtők	20
Hulladék-együttégetést alkalmazó cementgyártó létesítmények, kemencék, malmok és klinkerhűtők	20

Üvegipar (II. melléklet, 8. kategória)

15. A porkibocsátásra vonatkozó határértékek üvegyártás esetén:

7. táblázat

	Por-kibocsátási határérték (mg/m ³) ⁽³⁾
Új létesítmények	20
Meglévő létesítmények	30

16. Az ólomkibocsátásra vonatkozó határértékek üvegyártás esetén: 5 mg/m³.

Klór-alkáli ipar (II. melléklet, 9. kategória)

17. A higanykatódos eljárást alkalmazó meglévő klór-alkáli üzemeknek 2020. december 31-ig át kell térniük a higanymentes technológia használatára vagy be kell zárniuk; az átállás időpontjáig az üzemek által a levegőbe kibocsátott higany tekintetében egy Mg(3) klórtermelési kapacitásra vetítve 1 g higany mennyiség van előírva.

18. Az új klór-alkáli üzemeket higanymentesen kell működtetni.

Hulladékégetés (II. melléklet, 10. és 11. kategória)

19. A por-kibocsátásra vonatkozó határértékek hulladékégetés esetén:

8. táblázat

	Por-kibocsátási határérték (mg/m ³) ⁽⁴⁾
Kommunális, veszélyes, nem veszélyes és kórházi hulladék égetése	10

20. A higany-kibocsátásra vonatkozó határértékek hulladékégetés esetén: 0,05 mg/m³.

21. A higany-kibocsátásra vonatkozó határértékek hulladék-együttégetés esetén az 1. és a 7. kategóriában: 0,05 mg/m³.

B. Amerikai Egyesült Államok

22. A következő helyhez kötött forráskategóriákba tartozó új, helyhez kötött forrásokból származó részecske- és/vagy bizonyos nehézfém-kibocsátások korlátozásában alkalmazandó határértékeket és azon forrásokat, amelyekre vonatkoznak, a következő dokumentumok állapítják meg:

- a) acélművek: elektromos ívkemencék – 40. Szövetségi Törvénykönyv (C.F.R.) 60. rész, AA és AAa fejezet;
- b) kis települési hulladékégetők – 40. C.F.R. 60. rész, AAAA fejezet;
- c) üvegyártás – 40. C.F.R. 60. rész, CC fejezet;
- d) közüzemi villamosenergia-termelés gőzfejlesztő berendezései – 40. C.F.R. 60. rész, D és Da fejezet;

- e) ipari, kereskedelmi, intézményi gőzfejlesztő berendezések – 40. C.F.R. 60. rész, Db és Dc fejezet;
- f) települési szilárd hulladékégetők – 40. C.F.R. 60. rész, E, Ea és Eb fejezet;
- g) kórházi/egészségügyi/fertőző hulladékégetők – 40. C.F.R. 60. rész, Ec fejezet;
- h) portlandcement – 40. C.F.R. 60. rész, F fejezet;
- i) másodlagos ólomolvasztók – 40. C.F.R. 60. rész, L fejezet;
- j) oxigénbefúvós konverter-kemencék – 40. C.F.R. 60. rész, N fejezet;
- k) konverteres acélgyártó létesítmények (1983. január 20. után) – 40. C.F.R. 60. rész, Na fejezet;
- l) elsődleges rézolvastók – 40. C.F.R. 60. rész, P fejezet;
- m) elsődleges cinkolvastók – 40. C.F.R. 60. rész, Q fejezet;
- n) elsődleges ólomolvasztók – 40. C.F.R. 60. rész, R fejezet;
- o) vasötvözetgyártó létesítmények – 40. C.F.R. 60. rész, Z fejezet;
- p) egyéb szilárd hulladékégetők (2004. december 9. után) – 40. C.F.R. 60. rész, EEEE fejezet;
- q) másodlagos ólomolvasztók – 40 C.F.R. 63. rész, X fejezet;
- r) veszélyes hulladékégetők – 40 C.F.R. 63. rész, EEE fejezet;
- s) portlandcement-gyártás – 40 C.F.R. 63. rész, LLL fejezet;
- t) elsődleges rézolvastók – 40. C.F.R. 63. rész, QQQ fejezet;
- u) elsődleges ólomolvasztás – 40. C.F.R. 63. rész, TTT fejezet;
- v) vas- és acélöntődék – 40. C.F.R. 63. rész, EEEEE fejezet;
- w) integrált vas- és acélgyártás – 40. C.F.R. 63. rész, FFFFF fejezet;
- x) elektromos ívkemencés acélgyártó létesítmények – 40. C.F.R. 63. rész, YYYYY fejezet;
- y) vas- és acélöntődék – 40. C.F.R. 63. rész, ZZZZ fejezet;
- z) elsődleges rézolvastási területi források – 40. C.F.R. 63. rész, EEEEEE fejezet;
- aa) másodlagos rézolvastási területi források – 40. C.F.R. 63. rész, FFFFFFF fejezet;
- bb) elsődleges színesfém területi források: cink, kadmium és berillium – 40. C.F.R. 63. rész, GGGGGG fejezet;
- cc) üvegyártás (területi források) – 40. C.F.R. 63. rész, SSSSSS fejezet;
- dd) másodlagos színesfémolvasztók (területi források) – 40. C.F.R. 63. rész, TTTTTT fejezet;
- ee) vasötvözetgyártás (területi források) – 40. C.F.R. 63. rész, YYYYYY fejezet;
- ff) alumínium-, réz és színesfémöntődék (területi források) – 40. C.F.R. 63. rész, ZZZZZZ fejezet;
- gg) szénelőkészítő és feldolgozó üzemek teljesítményére vonatkozó szabványok – 40. C.F.R. 60. rész, Y fejezet;
- hh) ipari, kereskedelmi és intézményi fűtőberendezések – 40. C.F.R. 63. rész, DDDDD fejezet;
- ii) ipari, kereskedelmi és intézményi kazánok (területi források) – 40. C.F.R. 63. rész, JJJJJ fejezet;
- jj) higanycellás klór-alkáli üzemek – 40. C.F.R. 63. rész, IIII fejezet és
- kk) azon kereskedelmi és ipari szilárd hulladékégetők teljesítményére vonatkozó szabványok, amelyek építését 1999. november 30. után kezdték meg, illetve amelyek átalakítását vagy felújítását 2001. június 1. után kezdték meg – 40. C.F.R. 60. rész, CCCC fejezet.

(I) VI. melléklet

27. Az 1. pontban:
- a) Az „Amennyiben ez a melléklet másként nem rendelkezik, a” szöveget el kell hagyni, és a helyébe az „E” szó lép;
  - b) A „számított hat hónapon belül” szöveget el kell hagyni;
  - c) A „jegyzőkönyv hatálybalépésétől” szöveg helyébe a „jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépéséig” szöveg lép.
28. A 3. pontot el kell hagyni.
29. A 4. pontban az „A” szó helyébe „Az 1. pontban foglaltak ellenére a” szöveg lép.
30. Az 5. pontban az a) pontot megelőző bevezető szöveg helyébe a következő szöveg lép:
 „Valamennyi szerződő félnek legkésőbb e jegyzőkönyvnek az adott szerződő fél tekintetében történő hatálybalépéséig el kell érnie az alábbiakat meg nem haladó koncentrációszinteket:”

- (1) Az égetőmű bemenő hőteljesítménye a közös kéményhez csatlakozó összes egység bemenő teljesítményének összegeként kerül kiszámításra. A teljes bemenő hőteljesítmény kiszámításakor nem kell figyelembe venni a 15 MWth teljesítmény alatti önálló egységeket.

- (2) A kibocsátási határértékek különösen a következő esetekben nem alkalmazandók:
- azokban az üzemekben, amelyek kizárólag biomasszát és tőzeget használnak tüzelőanyag-forrásként,
  - azokban az üzemekben, ahol az égéstermékeket közvetlen fűtésre, szárításra vagy tárgyak, illetve anyagok egyéb kezelésére használják,
  - utóégető berendezések, amelyeket a hulladékgázok égetéssel történő tisztítására terveztek, és amelyek nem önálló égetőműként üzemelnek,
  - a katalitikus krakkolás katalizátorainak regenerálását végző berendezések,
  - a hidrogén-szulfidot kénné konvertáló berendezések,
  - a vegyiparban használatos reaktorok,
  - koksszal üzemelő olvasztók,
  - léghevítők (cowper, kauper),
  - regeneráló kazánok a papírostot gyártó létesítményekben,
  - hulladékégetők, és
  - dízel-, benzin-, gázmotorral vagy gázturbinával működtetett üzemek, az alkalmazott tüzelőanyagtól függetlenül.
- (1) A határértékek szilárd tüzelőanyagok esetében 6%, folyékony tüzelőanyagok esetében pedig 3% oxigéntartalomra vonatkoznak.
- (2) A határértékek 10% oxigéntartalomra vonatkoznak.
- (3) A határértékek folyamatos olvasztás esetén 8%, nem folyamatos olvasztás esetén pedig 13% oxigéntartalomra vonatkoznak.
- (3) 1 Mg = 1 tonna.
- (4) A határérték 11% oxigéntartalomra vonatkozik.

2. melléklet a 2023. évi XLVIII. törvényhez

Decision 2012/5

Amendment of the text of and annexes other than III and VII to the 1998 Protocol on Heavy Metals

Article 1

Amendment

The Parties to the 1998 Protocol on Heavy Metals meeting within the thirty-first session of the Executive Body, Decide to amend the 1998 Protocol on Heavy Metals to the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution as set out in the annex to this decision.

Article 2

Relationship to the Protocol

No State or regional economic integration organization may deposit an instrument of acceptance of this amendment unless it has previously, or simultaneously, deposited an instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to the Protocol.

Article 3

Entry into force

In accordance with article 13, paragraph 3, of the Protocol, this amendment shall enter into force on the ninetieth day after the date on which two thirds of the Parties to the Protocol have deposited with the Depositary their instruments of acceptance thereof.

*Annex***Amendments to the 1998 Protocol on Heavy Metals****(a) Article 1**

1. In paragraph 10 the words “of: (i) this Protocol; or (ii) an amendment to annex I or II, where the stationary source becomes subject to the provisions of this Protocol only by virtue of that amendment” are replaced by the words “for a Party of the present Protocol. A Party may decide not to treat as a new stationary source any stationary source for which approval has already been given by the appropriate competent national authority at the time of entry into force of the Protocol for that Party and provided that the construction or substantial modification is commenced within five years of that date”.
2. A new paragraph 12 is added after paragraph 11 as follows:
“12. The terms “this Protocol”, “the Protocol” and “the present Protocol” mean the 1998 Protocol on Heavy Metals, as amended from time to time.”

(b) Article 3

3. In paragraph 2, the word “Each” is replaced by the words “Subject to paragraphs 2 bis and 2 ter, each”.
4. In paragraph 2 (a) the words “for which annex III identifies best available techniques” are replaced by the words “for which guidance adopted by the Parties at a session of the Executive Body identifies best available techniques”.
5. In paragraph 2 (c) the words “for which annex III identifies best available techniques” are replaced by the words “for which guidance adopted by the Parties at a session of the Executive Body identifies best available techniques”.
6. New paragraphs 2 bis and 2 ter are inserted after paragraph 2 as follows:
2 bis. A Party that was already a Party to the present Protocol prior to the entry into force of an amendment that introduces new source categories may apply the limit values applicable to an “existing stationary source” to any source in such a new category the construction or substantial modification of which is commenced before the expiry of two years from the date of entry into force of that amendment for that Party, unless and until that source later undergoes substantial modification.
2 ter. A Party that was already a Party to the present Protocol prior to the entry into force of an amendment that introduces new limit values applicable to a “new stationary source” may continue to apply the previously applicable limit values to any source the construction or substantial modification of which is commenced before the expiry of two years from the date of entry into force of that amendment for that Party, unless and until that source later undergoes substantial modification.
7. In paragraph 5:
  - (a) The words “, for those Parties within geographical scope of EMEP, using as a minimum the methodologies specified by the Steering Body of EMEP, and, for those Parties outside the geographical scope of EMEP, using as guidance the methodologies developed through the work plan of the Executive Body” are deleted and replaced by a full stop “.”.
  - (b) The following text is added after the first sentence:
Parties within the geographic scope of EMEP shall use the methodologies specified in guidelines prepared by the Steering Body of EMEP and adopted by the Parties at a session of the Executive Body. Parties in areas outside the geographic scope of EMEP shall use as guidance the methodologies developed through the workplan of the Executive Body.
8. A new paragraph 8 is added at the end of article 3, as follows:
8. Each Party should actively participate in programmes under the Convention on the effects of air pollution on human health and the environment and programmes on atmospheric monitoring and modelling.

(c) Article 3 bis

9. A new article 3 bis is added as follows:

Article 3 bis**Flexible transitional arrangements**

1. Notwithstanding article 3, paragraphs 2 (c) and 2 (d), a Party to the Convention that becomes a Party to the present Protocol between 1 January 2014 and 31 December 2019 may apply flexible transitional arrangements for

the implementation of best available techniques and limit values to existing stationary sources in specific stationary source categories under the conditions specified in this article.

2. Any Party electing to apply the flexible transitional arrangements under this article shall indicate in its instrument of ratification, acceptance, approval or accession to the present Protocol the following:

(a) The specific stationary source categories listed in annex II for which the Party is electing to apply flexible transitional arrangements, provided that no more than four such categories may be listed;

(b) Stationary sources for which construction or the last substantial modification commenced prior to 1990 or an alternative year of the period 1985–1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession, which are eligible for flexible transitional arrangements as set out in paragraph 5; and

(c) An implementation plan consistent with paragraphs 3 and 4 identifying a timetable for full implementation of the specified provisions.

3. A Party shall, as a minimum, apply best available techniques for existing stationary sources in categories 1, 2, 5 and 7 of annex II no later than eight years after the entry into force of the present Protocol for the Party, or 31 December 2022, whichever is sooner, except as provided in paragraph 5.

4. In no case may a Party's application of best available techniques or limit values for any existing stationary sources be postponed past 31 December 2030.

5. With respect to any source or sources indicated pursuant to paragraph 2 (b), a Party may decide, no later than eight years after entry into force of the present Protocol for the Party, or 31 December 2022, whichever is sooner, that such source or sources will be closed down. A list of such sources shall be provided as part of the Party's next report pursuant to paragraph 6. Requirements for application of best available techniques and limit values will not apply to any such source or sources, provided the source or sources are closed down no later than 31 December 2030. For any such source or sources not closed down as of that date, a Party must thereafter apply the best available techniques and limit values applicable to new sources in the applicable source category.

6. A Party electing to apply the flexible transitional arrangements under this article shall provide the Executive Secretary of the Commission with triennial reports of its progress towards implementation of best available techniques and limit values to the stationary sources in the stationary source categories identified pursuant to this article. The Executive Secretary of the Commission will make such triennial reports available to the Executive Body.

(d) Article 7

10. In paragraph 1 (a):

(a) The semi-colon at the end of the paragraph “;” is replaced by “. Moreover:”;
and

(b) New subparagraphs (i) and (ii) are inserted as follows:

(i) Where a Party applies different emission reduction strategies under article 3 paragraphs 2 (b), (c) or (d), it shall document the strategies applied and its compliance with the requirements of those paragraphs;

(ii) Where a Party judges the application of certain limit values, as specified in accordance with article 3, paragraph 2 (d), not to be technically and economically feasible, it shall report and justify this;

11. For paragraph 1 (b) there is substituted the following:

(b) Each Party within the geographical scope of EMEP shall report to EMEP, through the Executive Secretary of the Commission, information on the levels of emissions of heavy metals listed in annex I, using the methodologies specified in guidelines prepared by the Steering Body of EMEP and adopted by the Parties at a session of the Executive Body. Parties in areas outside the geographical scope of EMEP shall report available information on levels of emissions of the heavy metals listed in annex I. Each Party shall also provide information on the levels of emissions of the substances listed in annex I for the reference year specified in that annex;

12. New paragraphs are added after paragraph 1 (b) as follows:

(c) Each Party within the geographical scope of EMEP should report available information to the Executive Body, through the Executive Secretary of the Commission, on its air pollution effects programmes on human health and the environment and atmospheric monitoring and modelling programmes under the Convention using guidelines adopted by the Executive Body;

(d) Parties in areas outside the geographical scope of EMEP should make available information similar to that specified in subparagraph (c), if requested to do so by the Executive Body.

13. In paragraph 3:

- (a) The words “In good time before each annual session of” are replaced by “Upon the request of and in accordance with timescales decided by”;
- (b) The words “and other subsidiary bodies” are inserted after the word “EMEP”;
- (c) The word “relevant” is inserted after the word “provide”.

(e) Article 8

14. The words “EMEP shall, using appropriate models and measurements and in good time before each annual session of the Executive Body” are replaced by “Upon the request of and in accordance with timescales decided by the Executive Body, EMEP and its technical bodies and centres shall, using appropriate models and measurements,”.

(f) Article 10

15. In paragraph 4:

- (a) The word “consider” is inserted after the word “shall”;
- (b) The word “develop” is replaced by the word “developing”;
- (c) The words “to reduce emissions into the atmosphere of the heavy metals listed in annex I” are deleted.

(g) Article 13

16. In paragraph 3:

- (a) The words “and to annexes I, II, IV, V and VI” are replaced by the words “other than to annexes III and VII”;
- (b) The words “on which two thirds of the Parties” are replaced by the words “on which two thirds of those that were Parties at the time of their adoption”

17. In paragraph 4 the word “ninety” is replaced by the figure “180”.

18. In paragraph 5 the word “ninety” is replaced by the figure “180”.

19. New paragraphs 5 bis and 5 ter are inserted after paragraph 5 as follows:

5 bis. For those Parties having accepted it, the procedure set out in paragraph 5 ter supersedes the procedure set out in paragraph 3 in respect of amendments to annexes II, IV, V and VI.

5 ter. Amendments to annexes II, IV, V and VI shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body. On the expiry of one year from the date of its communication to all Parties by the Executive Secretary of the Commission, an amendment to any such annex shall become effective for those Parties which have not submitted to the Depositary a notification in accordance with the provisions of subparagraph (a):

- (a) Any Party that is unable to approve an amendment to annexes II, IV, V and VI shall so notify the Depositary in writing within one year from the date of the communication of its adoption. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time substitute an acceptance for its previous notification and, upon deposit of an instrument of acceptance with the Depositary, the amendment to such an annex shall become effective for that Party;
- (b) Any amendment to annexes II, IV, V and VI shall not enter into force if an aggregate number of 16 or more Parties have either:
  - (i) Submitted a notification in accordance with the provisions of subparagraph (a); or
  - (ii) Not accepted the procedure set out in this paragraph and not yet deposited an instrument of acceptance in accordance with the provisions of paragraph 3.

(h) Article 15

20. A new paragraph 3 is added after paragraph 2 as follows:

3. A State or regional economic integration organization shall declare in its instrument of ratification, acceptance, approval or accession if it does not intend to be bound by the procedures set out in article 13, paragraph 5 ter, as regards the amendment of annexes II, IV, V and VI.

(i) Annex II

21. In the table under subheading II, the words "lead and zinc" in the first line under the description of category 5 are replaced with the words "lead, zinc and silico- and ferromanganese alloys".

(j) Annex IV

22. The number "1." is added in front of the first paragraph.
23. In subparagraph (a), the words "for a Party" are inserted after the word "Protocol".
24. In subparagraph (b):
- (a) In the first sentence the word "eight" is replaced by the word "two".
  - (b) At the end of the first sentence, the words "for a Party or 31 December 2020, whichever is the later" are inserted after the word "Protocol".
  - (c) The last sentence is deleted.
25. At the end of the annex new paragraphs 2 and 3 are inserted as follows:
- 2. Notwithstanding paragraph 1, but subject to paragraph 3, a Party to the Convention that becomes a Party to the present Protocol between 1 January 2014, and 31 December 2019, may declare upon ratification, acceptance, approval of, or accession to, the present Protocol that it will extend the timescales for application of the limit values referred to in article 3, paragraph 2 (d) up to 15 years after the date of entry into force of the present Protocol for the Party in question.
  - 3. A Party that has made an election pursuant to article 3 bis of the present Protocol with respect to a particular stationary source category may not also make a declaration pursuant to paragraph 2 applicable to the same source category.

(k) Annex V

26. For Annex V the following text is substituted:

ANNEX V**Limit values for controlling emissions from major stationary sources**

1. Two types of limit value are important for heavy metal emission control:
- (a) Values for specific heavy metals or groups of heavy metals; and
  - (b) Values for emissions of particulate matter in general.
2. In principle, limit values for particulate matter cannot replace specific limit values for cadmium, lead and mercury because the quantity of metals associated with particulate emissions differs from one process to another. However, compliance with these limits contributes significantly to reducing heavy metal emissions in general. Moreover, monitoring particulate emissions is generally less expensive than monitoring individual species and continuous monitoring of individual heavy metals is in general not feasible. Therefore, particulate matter limit values are of great practical importance and are also laid down in this annex in most cases to complement specific limit values for cadmium or lead or mercury.
3. Section A applies to Parties other than the United States of America. Section B applies to the United States of America.
- A. Parties other than the United States of America
4. In this section only, "dust" means the mass of particles, of any shape, structure or density, dispersed in the gas phase at the sampling point conditions which may be collected by filtration under specified conditions after representative sampling of the gas to be analysed, and which remain upstream of the filter and on the filter after drying under specified conditions.
5. For the purpose of this section, "emission limit value" (ELV) or "limit value" means the quantity of dust and specific heavy metals under this Protocol contained in the waste gases from an installation that is not to be exceeded. Unless otherwise specified, it shall be calculated in terms of mass of pollutant per volume of the waste gases (expressed as mg/m³), assuming standard conditions for temperature and pressure for dry gas (volume at 273,15 K, 101,3 kPa). With regard to the oxygen content of the waste gas, the values given for selected major stationary source categories shall apply. Dilution for the purpose of lowering concentrations of pollutants in waste gases is not permitted. Start-up, shutdown and maintenance of equipment are excluded.

6. Emissions shall be monitored in all cases via measurements or through calculations achieving at least the same accuracy. Compliance with limit values shall be verified through continuous or discontinuous measurements, or any other technically sound method including verified calculation methods. Measurements of relevant heavy metals shall be made at least once every three years for each industrial source. Guidance documents on the methods for undertaking measurements and calculations adopted by the Parties at the session of the Executive Body shall be taken into account. In case of continuous measurements, compliance with the limit value is achieved if the validated monthly emission average does not exceed the ELV. In case of discontinuous measurements or other appropriate determination or calculation procedures, compliance with the ELVs is achieved if the mean value based on an appropriate number of measurements under representative conditions does not exceed the value of the emission standard. The inaccuracy of the measurement methods may be taken into account for verification purposes. Indirect monitoring of substances is also possible via sum parameters/cumulative parameters (e.g., dust as a sum parameter for heavy metals). In some cases using a certain technique to treat emissions can assure a value/limit value is maintained or met.

7. Monitoring of relevant polluting substances and measurements of process parameters, as well as the quality assurance of automated measuring systems and the reference measurements to calibrate those systems, shall be carried out in accordance with CEN standards. If CEN standards are not available, ISO standards, national standards or international standards which will ensure the provisions of data of an equivalent scientific quality shall apply.

Combustion plants (boilers and process heaters) with a rated thermal input exceeding 50 MWth (1) (annex II, category 1)

8. Limit values for dust emissions for combustion of solid and liquid fuels, other than biomass and peat: (2)

Table 1

Fuel type	Thermal input (MWth)	ELV for dust (mg/m ³) ⁽¹⁾
Solid fuels	50–100	New plants: 20 (coal, lignite and other solid fuels)
		Existing plants: 30 (coal, lignite and other solid fuels)
	100–300	New plants: 20 (coal, lignite and other solid fuels)
		Existing plants: 25 (coal, lignite and other solid fuels)
	> 300	New plants: 10 (coal, lignite and other solid fuels)
		Existing plants: 20 (coal, lignite and other solid fuels)
Liquid fuels	50–100	New plants: 20
		Existing plants: 30 (in general)
		50 for the firing of distillation and conversion residues within refineries from the refining of crude oil for own consumption in combustion plants

Liquid fuels	100–300	New plants: 20
		Existing plants: 25 (in general) 50 for the firing of distillation and conversion residues within refineries from the refining of crude oil for own consumption in combustion plants
	> 300	New plants: 10
		Existing plants: 20 (in general) 50 for the firing of distillation and conversion residues within refineries from the refining of crude oil for own consumption in combustion plants

9. Special provisions for combustion plants referred to in paragraph 8:

(a) A Party may derogate from the obligation to comply with the ELVs provided for in paragraph 8 in the following cases:

(i) For combustion plants normally using gaseous fuel which have to resort exceptionally to the use of other fuels because of a sudden interruption in the supply of gas and for this reason would need to be equipped with a waste gas purification facility;

(ii) For existing combustion plants not operated more than 17 500 operating hours, starting from 1 January 2016 and ending no later than 31 December 2023;

(b) Where a combustion plant is extended by at least 50 MWth, the ELV specified in paragraph 8 for new installations shall apply to the extensional part affected by the change. The ELV is calculated as an average weighted by the actual thermal input for both the existing and the new part of the plant;

(c) Parties shall ensure that provisions are made for procedures relating to malfunction or breakdown of the abatement equipment;

(d) In the case of a multi-fuel firing combustion plant involving the simultaneous use of two or more fuels, the ELV shall be determined as the weighted average of the ELVs for the individual fuels, on the basis of the thermal input delivered by each fuel.

Primary and secondary iron and steel industry (annex II, category 2 and 3)

10. Limit values for dust emissions:

Table 2

Activity	ELV for dust (mg/m ³)
Sinter plant	50
Pelletization plant	20 for crushing, grinding and drying 15 for all other process steps
Blast furnace: hot stoves	10
Basic oxygen steelmaking and casting	30
Electric steelmaking and casting	15 (existing) 5 (new)

Iron foundries (annex II, category 4)

11. Limit values for dust emissions for iron foundries:

Table 3

Activity	ELV for dust (mg/m ³)
Iron foundries: all furnaces (cupola, induction, rotary); all mouldings (lost, permanent)	20
Hot rolling	20 50 where a bag filter cannot be applied due to the presence of wet fumes

Production and processing of copper, zinc and silico- and ferro-manganese alloys, including Imperial Smelting furnaces (annex II, categories 5 and 6)

12. Limit value for dust emissions for copper, zinc and silico- and ferro-manganese alloys production and processing:

Table 4

	ELV for dust (mg/m ³)
Non-ferrous metal production and processing	20

Production and processing of lead (annex II, categories 5 and 6)

13. Limit value for dust emissions for lead production and processing:

Table 5

	ELV for dust (mg/m ³)
Lead production and processing	5

Cement industry (annex II, category 7)

14. Limit values for dust emissions for cement production:

Table 6

	ELV for dust (mg/m ³) ⁽²⁾
Cement installations, kilns, mills and clinker coolers	20
Cement installations, kilns, mills and clinker coolers using co-incineration of waste	20

Glass industry (annex II, category 8)

15. Limit values for dust emissions for glass manufacturing:

Table 7

	ELV for dust (mg/m ³) ⁽³⁾
New installations	20
Existing installations	30

16. Limit value for lead emissions for glass manufacturing: 5 mg/m³.

Chlor-alkali industry (annex II, category 9)

17. Existing chlor-alkali plants using the mercury cell process shall convert to use of mercury free technology or close by 31 December 2020; during the period up until conversion the levels of mercury released by a plant into the air of 1 g per Mg (3) chlorine production capacity apply.

18. New chlor-alkali plants are to be operated mercury free.

Waste incineration (annex II, categories 10 and 11)

19. Limit value for dust emissions for waste incineration:

Table 8

	ELV for dust (mg/m ³) ⁽⁴⁾
Municipal, non-hazardous, hazardous and medical waste incineration	10

20. Limit value for mercury emissions for waste incineration: 0,05 mg/m³.

21. Limit value for mercury emissions for co-incineration of waste in source categories 1 and 7: 0,05 mg/m³.

B. United States of America

22. Limit values for controlling emissions of particulate matter and/or specific heavy metals from stationary sources in the following stationary source categories, and the sources to which they apply, are specified in the following documents:

- (a) Steel Plants: Electric Arc Furnaces – 40 C.F.R. Part 60, Subpart AA and Subpart AAa;
  - (b) Small Municipal Waste Combustors – 40 C.F.R. Part 60, Subpart AAAA;
  - (c) Glass Manufacturing – 40 C.F.R. Part 60, Subpart CC;
  - (d) Electric Utility Steam Generating Units – 40 C.F.R. Part 60, Subpart D and Subpart Da;
  - (e) Industrial-Commercial-Institutional Steam Generating Units – 40 C.F.R. Part 60, Subpart Db and Subpart Dc;
  - (f) Municipal Waste Incinerators – 40 C.F.R. Part 60, Subpart E, Subpart Ea and Subpart Eb;
  - (g) Hospital/Medical/Infectious Waste Incinerators – 40 C.F.R. Part 60, Subpart Ec;
  - (h) Portland Cement – 40 C.F.R. Part 60, Subpart F;
  - (i) Secondary Lead Smelters – 40 C.F.R. Part 60, Subpart L;
  - (j) Basic Oxygen Process Furnaces – 40 C.F.R. Part 60, Subpart N;
  - (k) Basic Process Steelmaking Facilities (after 20 January 1983) – 40 C.F.R. Part 60, Subpart Na;
  - (l) Primary Copper Smelters – 40 C.F.R. Part 60, Subpart P;
  - (m) Primary Zinc Smelters – 40 C.F.R. Part 60, Subpart Q;
  - (n) Primary Lead Smelters – 40 C.F.R. Part 60, Subpart R;
  - (o) Ferroalloy Production Facilities – 40 C.F.R. Part 60, Subpart Z;
  - (p) Other Solid Waste Incineration Units (after 9 December 2004) – 40 C.F.R. Part 60, Subpart EEEE;
  - (q) Secondary lead smelters – 40 C.F.R. Part 63, Subpart X;
  - (r) Hazardous waste combustors – 40 C.F.R. Part 63, Subpart EEE;
  - (s) Portland cement manufacturing – 40 C.F.R. Part 63, Subpart LLL;
  - (t) Primary copper – 40 C.F.R. Part 63, Subpart QQQ;
  - (u) Primary lead smelting – 40 C.F.R. Part 63, Subpart TTT;
  - (v) Iron and steel foundries – 40 C.F.R. Part 63, Subpart EEEEE;
  - (w) Integrated iron and steel manufacturing – 40 C.F.R. Part 63, Subpart FFFFF;
  - (x) Electric Arc Furnace Steelmaking Facilities – 40 C.F.R. Part 63, Subpart YYYYY;
  - (y) Iron and steel foundries – 40 C.F.R. Part 63, Subpart ZZZZ;
  - (z) Primary Copper Smelting Area Sources – 40 C.F.R. Part 63, Subpart EEEEE;
  - (aa) Secondary Copper Smelting Area Sources – 40 C.F.R. Part 63, Subpart FFFFF;
  - (bb) Primary Nonferrous Metals Area Sources: Zinc, Cadmium, and Beryllium – 40 C.F.R. Part 63, Subpart GGGGG;
  - (cc) Glass manufacturing (area sources) – 40 C.F.R. Part 63, Subpart SSSSS;
  - (dd) Secondary Nonferrous Metal Smelter (Area Sources) – 40 C.F.R. Part 63, Subpart TTTTT;
  - (ee) Ferroalloys Production (Area Sources) – 40 C.F.R. Part 63, Subpart YYYYY;
  - (ff) Aluminum, Copper, and Nonferrous Foundries (Area Sources) – 40 C.F.R. Part 63, Subpart ZZZZZ;
  - (gg) Standards of Performance for Coal Preparation and Processing Plants – 40 C.F.R. Part 60, Subpart Y;
  - (hh) Industrial, Commercial, Institutional and Process Heaters – 40 C.F.R. Part 63, Subpart DDDDD;
  - (ii) Industrial, Commercial and Institutional Boilers (Area Sources) – 40 C.F.R. Part 63, Subpart JJJJJ;
  - (jj) Mercury Cell Chlor-Alkali Plants – 40 C.F.R. Part 63, Subpart IIIII;
- and
- (kk) Standards of Performance Commercial and Industrial Solid Waste Incineration Units for which Construction is Commenced after November 30, 1999, or for which Modification or Reconstruction is Commenced on or after 1 June 2001 – 40 C.F.R. Part 60, Subpart CCCC.

(I) Annex VI

27. In paragraph 1:

- (a) The words “Except as otherwise provided in this annex, no” are deleted and replaced by “No”;
- (b) The words “six months after” are deleted;
- (c) The words “for a Party” are added after the word “Protocol”.

28. Paragraph 3 is deleted.
29. In paragraph 4, the word "A" is replaced by the words "Notwithstanding paragraph 1, a".
30. In paragraph 5, the following text is substituted for the chapeau prior to subparagraph (a):
"Each Party shall, no later than the date of entry into force of this Protocol for that Party, achieve concentration levels which do not exceed:"
-
- (1) The rated thermal input of the combustion plant is calculated as the sum of the input of all units connected to a common stack. Individual units below 15 MWth shall not be considered when calculating the total rated thermal input.
- (2) In particular, the ELVs shall not apply to:
- Plants using biomass and peat as their only fuel source
  - Plants in which the products of combustion are used for direct heating, drying, or any other treatment of objects or materials;
  - Post-combustion plants designed to purify the waste gases by combustion which are not operated as independent combustion plants;
  - Facilities for the regeneration of catalytic cracking catalysts;
  - Facilities for the conversion of hydrogen sulphide into sulphur;
  - Reactors used in the chemical industry;
  - Coke battery furnaces;
  - Cowpers;
  - Recovery boilers within installations for the production of pulp;
  - Waste incinerators; and
  - Plants powered by diesel, petrol or gas engines or by combustion turbines, irrespective of the fuel used.
- (1) Limit values refer to an oxygen content of 6% for solid fuels and 3% for liquid fuels.
- (2) Limit values refer to an oxygen content of 10%.
- (3) Limit values refer to an oxygen content of 8% for continuous melting and 13% for discontinuous melting.
- (3) 1 Mg = 1 tonne.
- (4) Limit value refers to an oxygen content of 11%.

3. melléklet a 2023. évi XLVIII. törvényhez

2012/6. számú határozat a nehézfémekről szóló 1998. évi jegyzőkönyv

III. mellékletének módosításáról

A végrehajtó testület harmincegyedik ülészakán a nehézfémekről szóló 1998. évi jegyzőkönyvben részes felek úgy határoznak, hogy módosítják a nagy távolságra jutó, országhatárokon áttérjedő levegőszennyezésről szóló egyezmény nehézfémekről szóló 1998. évi jegyzőkönyvének III. mellékletét az e határozat mellékletében foglaltak szerint.

1. cikk

Módosítás

A III. melléklet helyébe a következő szöveg lép:

III. melléklet

A II. mellékletben felsorolt forráskategóriáknál a nehézfémek és vegyületeik kibocsátásának csökkentésére szolgáló elérhető legjobb technikák

1. E melléklet célja iránymutatást nyújtani a szerződő feleknek a helyhez kötött szennyezőforrásoknál alkalmazható elérhető legjobb technikák megtalálásához a jegyzőkönyvben előírt kötelezettségek teljesítése érdekében. Az elérhető legjobb technikák további ismertetését és az ezekkel kapcsolatos útmutatást a felek által a végrehajtó

testület ülésén elfogadott útmutató dokumentum tartalmazza, amelyet szükség esetén a felek a végrehajtó testület ülésein konszenzussal frissíthetnek.

2. Az „elérhető legjobb technikák” (best available techniques, BAT) azok a korszerű technikai színvonalnak megfelelő leghatékonyabb módszerek vagy üzemeltetési eljárások, amelyeket a kibocsátások megelőzése és – amennyiben az nem valósítható meg – a kibocsátások csökkentése, valamint a környezet egészére gyakorolt hatásmérséklésük érdekében alkalmaznak, és amelyek a kibocsátási határértékek (és egyéb engedélyezési feltételek) megállapításának alapjául szolgálnak.

a) A „technika” fogalmába beleértendő az alkalmazott technológia és módszer, amelynek alapján a létesítményt tervezték, építették, karbantartják, üzemeltetik és működését megszüntetik;

b) „elérhető” technika az, amelynek fejlesztési szintje lehetővé teszi az érintett ipari ágazatokban a költségeket és előnyöket tekintve elfogadható műszaki és gazdasági feltételek mellett a technika alkalmazását, attól függetlenül, hogy a technikát az érintett szerződő fél országában használják-e már vagy ott állítják-e elő, amennyiben az üzemeltető számára ésszerű módon hozzáférhető;

c) a „legjobb” azt jelenti, hogy az ilyen technika a leghatékonyabb a környezet egészének magas szintű védelme szempontjából.

3. A BAT meghatározásának szempontjai a következők:

a) kevés hulladék képződésével járó technológia alkalmazása,

b) kevésbé veszélyes anyagok használata,

c) az eljárás során használt és keletkezett anyagok és adott esetben hulladékok visszanyerésének és hasznosításának elősegítése,

d) az ipari méretekben már sikerrel kipróbált hasonló eljárások, berendezések és üzemeltetési módszerek,

e) a technológiai fejlődésben és a tudományos ismeretekben és megértésben bekövetkező változások,

f) az adott kibocsátás természete, hatásai és mértéke,

g) az új vagy meglévő létesítmények üzembe helyezésének időpontja,

h) az elérhető legjobb technikák bevezetéséhez szükséges idő,

i) az eljárás során használt nyersanyagok (köztük a víz) fogyasztása és azok sajátosságai, valamint az eljárás energiahatékonysága,

j) a kibocsátás környezetre gyakorolt, átfogó hatásának megelőzésére vagy minimalizálására vonatkozó követelmény és az ezzel járó kockázatok,

k) a balesetek megelőzésének és a környezetre gyakorolt hatásaik minimalizálásának szükségessége,

l) országos és nemzetközi szervezetek által közölt információk.

Az elérhető legjobb technikák elvének nem az a célja, hogy előírja egy bizonyos eljárás alkalmazását, hanem hogy figyelembe vegye az adott létesítmény műszaki jellemzőit, földrajzi elhelyezkedését és a helyi környezeti viszonyokat.

4. Az új termékekkel, az alacsony szennyezőanyag-kibocsátással járó technikákat alkalmazó új üzemekkel és a meglévő üzemek felújításával kapcsolatos tapasztalatok folyamatosan gyarapodnak, ezért az 1. bekezdésben említett útmutató dokumentumot szükség szerint aktualizálni kell.

2. cikk

Hatálybalépés

A jegyzőkönyv 13. cikke (4) bekezdésének megfelelően ez a módosítás azon Felek számára, amelyek nem nyújtottak be értesítést a letéteményesnek, a jegyzőkönyv 13. cikk (5) bekezdésével összhangban, attól a naptól számított 90 nap elteltével lép hatályba, amikor a Bizottság ügyvezető titkára az összes Felet értesítette, feltéve, hogy legalább 16 fél nem nyújtott be ilyen értesítést.

4. melléklet a 2023. évi XLVIII. törvényhez

Decision 2012/6**Amendment of annex III to the 1998 Protocol on Heavy Metals**

The Parties to the 1998 Protocol on Heavy Metals meeting within the thirty-first session of the Executive Body, Decide to amend annex III to the 1998 Protocol on Heavy Metals to the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution as follows:

Article 1**Amendment**

For annex III the following text is substituted:

Annex III

Best available techniques for controlling emissions of heavy metals and their compounds from the source categories listed in annex II

1. This annex aims to provide Parties with guidance on identifying best available techniques for stationary sources to enable them to meet the obligations of the Protocol. Further description of and guidance on such best available techniques are provided in a guidance document adopted by the Parties at a session of the Executive Body and may be updated as necessary by a consensus of the Parties meeting within the Executive Body.

2. The expression "best available techniques" (BAT) means the most effective and advanced stage in the development of activities and their methods of operation which indicate the practical suitability of particular techniques for providing the basis for emission limit values (and other permit conditions) designed to prevent and, where that is not practicable, to reduce emissions and their impact on the environment as a whole:

(a) "Techniques" includes both the technology used and the way in which the installation is designed, built, maintained, operated and decommissioned;

(b) "Available" techniques means those developed on a scale which allows implementation in the relevant industrial sector, under economically and technically viable conditions, taking into consideration the costs and advantages, whether or not the techniques are used or produced inside the territory of the Party in question, as long as they are reasonably accessible to the operator;

(c) "Best" means most effective in achieving a high general level of protection of the environment as a whole.

3. Criteria for determining BAT are as follows:

(a) The use of low-waste technology;

(b) The use of less hazardous substances;

(c) The furthering of recovery and recycling of substances generated and used in the process and of waste, where appropriate;

(d) Comparable processes, facilities or methods of operation which have been tried with success on an industrial scale;

(e) Technological advances and changes in scientific knowledge and understanding;

(f) The nature, effects and volume of the emissions concerned;

(g) The commissioning dates for new or existing installations;

(h) The length of time needed to introduce the best available technique;

(i) The consumption and nature of raw materials (including water) used in the process and energy efficiency;

(j) The need to prevent or reduce to a minimum the overall impact of the emissions on the environment and the risks to it;

(k) The need to prevent accidents and to minimize their consequences for the environment;

(l) Information published by national and international organizations.

The concept of BAT is not aimed at the prescription of any specific technique or technology, but at taking into account the technical characteristics of the installation concerned, its geographical location and the local environmental conditions.

4. Experience with new products and new plants incorporating low-emission techniques, as well as with the retrofitting of existing plants, is growing continuously; the guidance document referred to in paragraph 1 may, therefore, need updating.

Article 2**Entry into Force**

In accordance with article 13, paragraph 4, of the Protocol, this amendment shall become effective for those Parties which have not submitted a notification to the Depositary in accordance with article 13, paragraph 5, of the Protocol on the expiry of 90 days from the date of its communication to all Parties by the Executive Secretary of the Commission, provided that at least 16 Parties have not submitted such a notification.

**2023. évi XLIX. törvény
a Magyar Corvin-lánccról és a Magyar Corvin-lánc Testületről***

Az Országgyűlés a Magyar Corvin-lánc mint a második legmagasabb rangú magyar állami kitüntetés rangja és méltósága figyelembevételével – az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény I) cikk (4) bekezdése alapján –, valamint a Magyar Corvin-lánc Testület által képviselt értékek magasabb szintű védelmének érdekében a következő törvényt alkotja:

*I. FEJEZET**A MAGYAR CORVIN-LÁNC ÉS A MAGYAR CORVIN-LÁNC TESTÜLET***1. A Magyar Corvin-lánccal kapcsolatos alapvető szabályok**

- 1. §**
- (1) A Magyar Corvin-lánc kitüntetés (a továbbiakban: Corvin-lánc) a magyar tudomány és művészet, valamint a magyar oktatás és művelődés fellendítése terén szerzett kimagasló érdemek elismerésére szolgál.
  - (2) A Corvin-lánccal kitüntetettek alkotják a Magyar Corvin-lánc Testületet (a továbbiakban: Testület).
  - (3) A Sándor-palota szervezetében működő Magyar Corvin-lánc Iroda (a továbbiakban: Corvin-lánc Iroda) látja el a Corvin-lánccal összefüggő, e törvényben meghatározott egyes feladatokat.
  - (4) A Corvin-lánc Iroda vezetőjét a köztársasági elnök bízta meg és menti fel. A Corvin-lánc Iroda vezetője a feladatait a Sándor-palota szervezeti és működési szabályzatában meghatározott jogviszony keretében látja el, esetében nem keletkezhet összeférhetlenség a Testület alapszabálya szerinti főtitkári tisztség betöltése. A Corvin-lánc Iroda vezetője részére díjazás állapítható meg, amelynek összege legfeljebb a közigazgatási államtitkári illetmény felső határának megfelelő mértékű lehet. A köztársasági elnök e bekezdés szerinti döntéseihez ellenjegyzés nem szükséges.
  - (5) A Corvin-lánc Iroda e törvény szerinti feladatellátásával, valamint a Corvin-lánc adományozásával összefüggő kiadások fedezetét a Sándor-palota költségvetésében kell biztosítani.
- 2. §**
- (1) A Corvin-lánccal a köztársasági elnök a miniszterelnök előterjesztése alapján adományozza.
  - (2) A Corvin-lánc adományozására
    - a) a Kormány a köztársasági elnök által adományozható kitüntetésekkel kapcsolatos feladatok ellátásáért felelős tagja, vagy
    - b) – feladat- és hatáskörét érintően – a Kormány nemzetpolitikáért felelős tagja, kultúráért felelős tagja, kormányzati tudománypolitikáért felelős tagja, társadalompolitika összehangolásáért felelős tagja, valamint külpolitikáért felelős tagja[az a) és a b) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: javaslattevő] tehet javaslatot a miniszterelnöknek az előterjesztésre.
  - (3) Corvin-lánccal a Testület által támogatott személy terjeszthető elő.

* A törvényt az Országgyűlés a 2023. június 13-i ülésnapján fogadta el.

- 3. §** Annak, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítéltek – függetlenül attól, hogy az elítéléshez fűződő jogkövetkezmények alól mentesült-e –, csak kivételes méltánylást érdemlő esetben lehet a Corvin-láncot adományozni.
- 4. §**
- (1) A Corvin-lánc adományozását bárki indítványozhatja a Corvin-lánc Irodánál azzal, hogy önmaga, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szerinti közeli hozzátartozója részére Corvin-lánc adományozását senki nem indítványozhatja.
  - (2) A Corvin-lánc Iroda vezetője a beérkezett indítványokkal kapcsolatban kikéri a Testület véleményét. A Corvin-lánc Iroda vezetője a Testület által támogatott indítványokat a Kormánynak a köztársasági elnök által adományozható kitüntetésekkel kapcsolatos feladatok ellátásáért felelős tagja részére továbbítja.
  - (3) A Corvin-lánc adományozására olyan természetes személy javasolható, aki
    - a) a Testület alapszabályát írásbeli nyilatkozattal elfogadja és
    - b) vállalja, hogy közreműködik a Testület munkájában.
  - (4) Az adományozásra jelölt az adományozást megelőzően nyilatkozatot tesz a Corvin-lánc elfogadásáról.
- 5. §**
- (1) A Corvin-lánc adományozása díjmentesen történik.
  - (2) A Corvin-lánc posztumusz nem adományozható.
  - (3) A Corvin-lánccal kitüntetettek száma egy időben a tizenötöt nem haladhatja meg. Ha a kitüntetettek száma a tizenötöt eléri, további adományozásra a kitüntetettek egyikének a 7. § (3) bekezdése szerinti kiesése esetén van lehetőség.
  - (4) A Corvin-lánc ugyanazon személy részére egy alkalommal adományozható.
- 6. §**
- (1) A Corvin-láncot a köztársasági elnök vagy személyes megbízottja adja át ünnepélyes körülmények között.
  - (2) A kitüntetett az adományozást igazoló okiratot és igazolványt kap.
  - (3) A Corvin-lánc adományozásáról szóló határozatot a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.
- 7. §**
- (1) A Corvin-lánc az állam tulajdona.
  - (2) A Corvin-lánccal kitüntetett jogosult
    - a) a Corvin-láncot – a (3) bekezdés b) és c) pontja szerinti kivétellel – élete végéig birtokolni és magát a Corvin-lánc birtokosának nevezni,
    - b) a Corvin-láncot a nemzeti ünnepeken viselni, meghívottként részt venni Magyarország nemzeti ünnepeinek központi állami rendezvényein, valamint a nemzeti ünnepnek nem minősülő kiemelkedő fontosságú rendezvényeken.
  - (3) A Corvin-lánc birtoklásának joga megszűnik
    - a) a kitüntetett halálával,
    - b) a kitüntetett a közügyek gyakorlásától eltöltő határozat jogerőre emelkedésével,
    - c) a Corvin-lánccal való lemondással.
  - (4) A Corvin-lánccal való lemondás a Corvin-lánc Irodához címzett nyilatkozattal történik.
  - (5) A Corvin-lánc megőrzéséről a kitüntetett gondoskodik.
  - (6) A Corvin-láncot a (3) bekezdés a) és b) pontja esetén harminc napon belül, c) pontja esetén a lemondással egyidejűleg a Corvin-lánc Iroda részére át kell adni.
  - (7) A Corvin-lánc megőrzéséről és visszaadásáról a (3) bekezdés b) és c) pontja szerinti esetben a kitüntetett, a halála esetén az örököse vagy a vele közös háztartásban élő nagykorú személy gondoskodik.
  - (8) A kitüntetésbirtoklási jog megszűnése esetén a Corvin-lánc megőrzéséről – ha az érem nem kerül az 1. melléklet II. alcím 3. pontjában meghatározottak szerint lezárásra – a Corvin-lánc Iroda gondoskodik.
  - (9) Az őrzésre kötelezett a Corvin-lánc elvesztését, megrongálódását, megsemmisülését vagy a birtoklás akaratán kívüli megszűnésének egyéb eseteit – a tudomására jutástól számított 15 napon belül – a Corvin-lánc Iroda felé bejelenti és a megrongálódott Corvin-láncot a Corvin-lánc Iroda részére átadja.
  - (10) Új Corvin-lánc előállításáról kell gondoskodni, ha a Corvin-lánc megsemmisült vagy megrongálódott és javítással nem állítható helyre, továbbá, ha az eltűnt Corvin-lánc a (9) bekezdés szerinti bejelentéstől számított egy éven belül nem kerül elő. Az új Corvin-lánc hátoldalába be kell vésni az eredeti kitüntetés hátoldalába bevéssett adatokat.
  - (11) Aki az elvesztett Corvin-lánc hollétéről tudomást szerez, ennek tényét a Corvin-lánc Iroda részére bejelenti.

- (12) Ha az eltűnt Corvin-lánc megkerül, azt a Corvin-lánc Iroda részére a megtaláló haladéktalanul bejelenti. Ha erre a Corvin-lánc pótlását követően került sor, az utólag megkerült Corvin-láncot bevonás és érvénytelenítés céljából meg kell küldeni a Corvin-lánc Iroda részére.
- (13) A Sándor-palota az őrzésre kötelezettől az új Corvin-lánc előállítási költségeinek megtérítését követelheti, ha a Corvin-lánc eltűnését, megrongálódását, megsemmisülését felróható magatartásával maga idézte elő.
- (14) A Sándor-palota a jogosulatlanul birtokolt Corvin-láncot a polgári jog szabályai szerint bárkitől visszakövetelheti.

8. §

A Corvin-lánc Iroda

- a) vezeti a kitüntetettek nyilvántartását,
- b) a Testület alapszabályában foglaltak szerint tájékoztatja a nyilvánosságot a Corvin-láncról és a kitüntetettek érdemeiről,
- c) a Testülettel kötött megállapodás alapján közreműködik a Testület feladatainak ellátásában,
- d) ellátja a Corvin-lánc adományozására vonatkozó indítványokkal, valamint az adományozással összefüggő adminisztratív és szervezőmunkát,
- e) gondoskodik a Corvin-lánc előállításáról, pótlásáról, javíttatásáról, a kitüntetettek nevének és az adományozás, valamint a lezárás évszámának bevésetéséről, a Corvin-lánc átmeneti megőrzéséről, illetve a Magyar Nemzeti Múzeum részére történő átadásáról,
- f) megteszi a Corvin-lánc eltűnése esetén szükséges, valamint a Corvin-lánc előállítási költségeinek megtérítésére, a jogosulatlanul birtokolt Corvin-lánc visszaszerzésére irányuló intézkedéseket.

9. §

- (1) A Corvin-lánca jelölt személy természetes személyazonosító adatait és lakcím adatát, az adományozásra vonatkozó döntés megalapozásához szükséges, az indítványban szereplő adatait – különösen titulását (végzettségét, munkahelyét és beosztását), állampolgárságát és elérhetőségeit, korábbi állami kitüntéseit, valamint az életútjára és a kitüntetésre alapot adó érdemeire közvetlenül vonatkozó, az adományozáshoz figyelembe vett adatokat –, továbbá a 3. § szerinti feltétel ellenőrzéséhez szükséges adatot a Testület tagjai, a javaslattevő és az előterjesztő megismerhetik.
- (2) A Corvin-lánc Iroda az e törvény szerinti feladatai ellátása érdekében elkülönített nyilvántartást vezet a Corvin-lánca jelölt, valamint a kitüntetett személyekről. A nyilvántartás tartalmazza az érintett természetes személyazonosító adatait és lakcím adatát, valamint az adományozásra irányuló indítványban szereplő, (1) bekezdés szerinti adatokat. A Corvin-lánc Iroda az adatokat a kitüntetésre irányuló indítvány beérkezésének napjától a Corvin-lánc visszaadásának napjáig, illetve azon Corvin-lánca jelölt esetében, aki kitüntetésben nem részesül, a jelölési folyamat befejezéséig kezeli, ezt követően az adatokat törli a nyilvántartásból.
- (3) A (2) bekezdés szerinti nyilvántartásban szereplő adatokról a Corvin-lánc adományozója, a javaslattevő, az előterjesztő, valamint a Testület részére adat továbbítható e törvény szerinti feladataik ellátása céljából. Az így továbbított adat csak az e törvényben szabályozott feladat, a Testület részére szolgáltatott adat csak a Testület alapszabályában meghatározott feladat ellátására használható fel. Az e bekezdés szerint szolgáltatott adatot harmadik személy részére továbbítani nem lehet. A (2) bekezdés szerinti nyilvántartásból adat továbbítása továbbá törvényben az adat megismerésére feljogosított szerv vagy személy részére, az ott meghatározott feladata ellátása érdekében lehetséges.
- (4) A jelölt Corvin-lánca való érdemessége megállapítása céljából a Corvin-lánc Iroda a büntettek nyilvántartásából vagy a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásából adatot igényelhet, amely kizárólag arra irányulhat, hogy a jelölt megfelel-e a 3. §-ban meghatározott feltételeknek. Az ellenőrzést követően a kapott adatot haladéktalanul törölni kell, és az előkészítő iratban a kizáró ok fennállásának tényét vagy annak hiányát kell feltüntetni.
- (5) A Corvin-lánc Iroda a Corvin-lánca való érdemesség megállapítása céljából jogosult a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntéseiről szóló törvény szerinti kitüntetési nyilvántartásból a jelölt kitüntetési előzményeire vonatkozóan adatot igényelni.

10. §

A Corvin-lánca vonatkozó további szabályokat az 1. melléklet tartalmazza.

2. A Testület jogállása

- 11. §** (1) A Testület az 1. § (2) bekezdésében meghatározott tagokból álló köztestület. A köztestületi tagsági jogviszony a Corvin-lánc adományozásával keletkezik és a Corvin-lánc birtoklásának joga megszűnésével szűnik meg.
- (2) A Magyar Corvin-lánc Testület név használatára kizárólag az e törvény által létrehozott köztestület jogosult.
- (3) A Testület közhasznú jogállású szervezet.
- (4) A Testületet a Fővárosi Törvényszék tartja nyilván.

3. A Testület szervezete, működése és gazdálkodása

- 12. §** (1) A Testület legfőbb szerve a Testület tagjaiból álló közgyűlés. A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:
- az alapszabály elfogadása,
  - az elnök és az elnökhelyettes megválasztása,
  - a Testület pénzügyi és szakmai tervből álló tárgyévi költségvetésének (a továbbiakban: pénzügyi és szakmai terv), valamint az előző évre vonatkozó pénzügyi és szakmai tervéről készített beszámolójának elfogadása,
  - a döntés minden olyan ügyben, amit az alapszabály a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe utal.
- (2) A közgyűlés a Testület tagjai közül elnököt és elnökhelyettest választ. A Testület képviselőjét a Testület elnöke látja el.
- (3) A közgyűlés összehívásával egyidejűleg meghívást kap az ülésre
- a köztársasági elnök,
  - az Országgyűlés elnöke az általa a 15. § (2) bekezdés b) pontja alapján adott felkérésen alapuló napirendi pont tárgyalása esetén.
- (4) A Testület által foglalkoztatott személyek felett a munkáltatói jogokat az elnök gyakorolja.
- (5) A Testület működésének alapvető szabályait az alapszabály tartalmazza.
- (6) A Testület nem köteles felügyelő szerv, felügyelőbizottság létrehozására.
- 13. §** A Testület működésével kapcsolatos hivatali feladatokat az elnök munkaszervezeteként működő Magyar Corvin-lánc Testület Titkársága (a továbbiakban: Titkárság) látja el. A Titkárság hivatali feladatainak keretében
- szervezi a Testület közfeladatainak ellátását,
  - ellátja a Testület vagyonának hasznosításával összefüggő pénzügyi és vagyonkezelési feladatokat,
  - ellátja a Testület közfeladatainak ellátásával összefüggő igazgatási és gazdálkodási feladatokat,
  - gondoskodik a Testület közgyűlése által hozott döntések és szabályzatok eredeti példányának őrzéséről.
- 14. §** A Testület közfeladatainak ellátásához az állam költségvetési támogatás nyújtásával járul hozzá.

4. A Testület közfadatai

- 15. §** (1) A Testület munkálkodik a tudományok és a művészetek, valamint a magyar nemzeti oktatás és művelődés fellendítésén, valamint őrködik a Corvin-lánc tekintélye felett.
- (2) A Testület az (1) bekezdésben meghatározott feladatkörében eljárva
- véleményt nyilvánít abban a kérdésben, hogy a Corvin-lánc adományozására irányuló indítvánnyal érintett személy a magyar tudomány vagy művészet területén kifejtett munkássága, illetve a magyar nemzeti oktatás vagy művelődés fellendítése terén tanúsított szolgálatai alapján – figyelemmel közéleti tevékenységére is – érdemes és méltó-e a Corvin-láncre;
  - a köztársasági elnök, a miniszterelnök vagy az Országgyűlés elnöke felkérésére véleményt nyilvánít a magyar tudományt, irodalmat, művészetet, oktatást, művelődést érintő vagy egyéb állami döntések tervezetével kapcsolatban;
  - figyelemmel kíséri a magyar tudományos és művészeti életet, a kultúra, az oktatás és a művelődés minden egyes általa fontosnak tartott területének helyzetét és ezzel kapcsolatban közérdekű javaslatot tehet és nyilvános állásfoglalást tehet közzé;
  - ösztöndíjprogramot működtethet a szakterületükön kiemelkedő tehetséggel rendelkező személyek támogatása céljából.

- 16. §** A Testület a feladatainak eredményes ellátása érdekében
- tudományos intézménytől, felsőoktatási intézménytől, állami szervtől, a tudomány és a művészet kiemelkedő képviselőitől véleményt és tájékoztatást kérhet;
  - a véleményt nyilvánító szervezet képviselője, az erre felkért személy, külső szakértő a Testület közgyűlésének ülésére – tanácskozási joggal – meghívható.

5. Törvényességi ellenőrzés a Testület működése felett

- 17. §** A Testület működése felett a törvényességi ellenőrzést az ügyészségről szóló törvény alapján az ügyészség látja el.

II. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

6. Hatályba léptető rendelkezés

- 18. §** Ez a törvény 2023. július 1-jén lép hatályba.

7. Átmeneti rendelkezések

- 19. §** (1) A Magyar Corvin-lánc Testületről szóló 2016. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: 2016. évi CXLI. törvény) szerinti Magyar Corvin-lánc Testület az e törvény szerinti Testületként működik tovább. A 2016. évi CXLI. törvény szerinti Magyar Corvin-lánc Testületnek az e törvény hatálybalépésekor megbízatását töltő elnöke és elnökhelyettese megbízatását e törvény hatálybalépése nem érinti.
- (2) E törvény hatálybalépése a Corvin-lánc Iroda vezetőjének tisztségét e törvény hatálybalépésekor betöltő személy kinevezését nem érinti.

8. Az Alaptörvény sarkalatosságra vonatkozó követelményének való megfelelés

- 20. §** Az 1–3. §, a 6. §, a 22. §, a 23. §, a 25. §, valamint a 27. § az Alaptörvény I) cikk (4) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

9. A Kossuth-díjról és a Széchenyi-díjról szóló 1990. évi XII. törvény módosítása

- 21. §** A Kossuth-díjról és a Széchenyi-díjról szóló 1990. évi XII. törvény
3. § (6) bekezdésében a „Köztársasági Elnök Hivatala” szövegrész helyébe a „Sándor-palota” szöveg,
  - 7/A. § (2) bekezdésében a „hivatalának” szövegrész helyébe az „a Sándor-palota” szöveg lép.

10. A Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény módosítása

- 22. §** A Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény (a továbbiakban: Kitüntetési tv.) 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
- „13. § (1) Magyarország Országgyűlése az állami szuverenitásból következően a kimagasló teljesítmények megbecsülésére és elismerésére az alábbi állami kitüntetéseket és rendeleteket alapítja, illetve megújítja:
- Magyar Szent István Rend;
  - Magyar Corvin-lánc;
  - Magyar Becsület Rend;
  - Magyar Érdemrend és Magyar Érdemkereszt.
- (2) A Magyar Corvin-lánc adományozására, valamint a Magyar Corvin-lánccal kapcsolatos jogosultságokra, kötelezettségekre és feladatokra vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg.”

- 23. §** A Kitüntetési tv. 18. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
- „18. § (1) A Magyar Szent István Rend, a Magyar Becsület Rend, a Magyar Érdemrend és a Magyar Érdemkereszt kitüntetés (a továbbiakban együtt: e törvény szerinti állami kitüntetések) a miniszterelnök előterjesztésére a köztársasági elnök adományozza.
- (2) A Magyar Szent István Rend és a Magyar Becsület Rend adományozására a Kormány kitüntetésekkel és egyéb elismerésekkel kapcsolatos feladatok ellátásáért felelős tagja tesz javaslatot a miniszterelnöknek az előterjesztésre.
- (3) A Magyar Érdemrend és a Magyar Érdemkereszt adományozására
- a) – a b) pontban foglalt kivétellel – a feladatköre szerint illetékes miniszter,
- b) külföldi állampolgár esetében a külpolitikáért felelős miniszter vagy – külhoni magyar állampolgárra vonatkozóan – a nemzetpolitikáért felelős miniszter tesz javaslatot a miniszterelnöknek az előterjesztésre.
- (4) Magyar állampolgár számára külföldi állami kitüntetés viselésének engedélyezését a külpolitikáért felelős miniszter kezdeményezheti a köztársasági elnöknel.
- (5) Annak, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítéltek – függetlenül attól, hogy az elítéléshez fűződő jogkövetkezmények alól mentesült-e –, csak kivételes méltánylást érdemlő esetben lehet kitüntetés adományozni.”
- 24. §** A Kitüntetési tv. 1. melléklete a 2. melléklet szerint módosul.
- 25. §** A Kitüntetési tv.
- a) 14. §-ában az „alapított Szent István Rend” szövegrész helyébe az „alapított Magyar Szent István Rend” szöveg,
- b) 17. §-ában a „Magyar Érdemkereszt” szövegrész helyébe az „a Magyar Érdemkereszt” szöveg,
- c) 19. § (1), (3) és (4) bekezdésében az „állami” szövegrész helyébe az „e törvény szerinti állami” szöveg,
- d) 20. §-ában az „állami kitüntetésekre” szövegrész helyébe az „e törvény szerinti állami kitüntetésekre” szöveg, az „egyes” szövegrész helyébe az „egyes, e törvény szerinti” szöveg,
- e) 24. § (2) bekezdés d) pontjában az „e törvény, a” szövegrész helyébe az „e törvény szerinti állami kitüntetések, valamint a” szöveg
- lép.
- 26. §** A Kitüntetési tv.
- a) 22. § (2) bekezdésében az „az állami kitüntetésekhez, valamint” szövegrész helyébe az „az e törvény szerinti állami kitüntetésekhez, a Magyar Corvin-lánchoz, valamint” szöveg,
- b) 1. melléklet címében, valamint az 1. melléklet 2., 4., 5., 11. és 14. pontjában az „állami” szövegrész helyébe az „e törvény szerinti állami” szöveg,
- c) 1. melléklet 3. pontjában a „megfelelő állami” szövegrész helyébe a „megfelelő, e törvény szerinti állami” szöveg,
- d) 1. melléklet 4. pontjában az „osztálya” szövegrész helyébe a „fokozata” szöveg,
- e) 1. melléklet 5. pontjában az „osztályának” szövegrész helyébe a „fokozatának” szöveg, az „osztálynak” szövegrész helyébe a „fokozatnak” szöveg,
- f) 1. melléklet 6. pontjában az „Állami” szövegrész helyébe az „Az e törvény szerinti állami” szöveg,
- g) 1. melléklet 9. pontjában az „állami” szövegrészek helyébe az „e törvény szerinti állami” szöveg,
- h) 1. melléklet 11. pontjában az „az előkészítésért felelős szerv vagy” szövegrész helyébe az „a javaslattevő és” szöveg,
- i) 1. melléklet 13. pontjában az „e törvénnyel alapított” szövegrész helyébe az „e törvény szerinti” szöveg,
- j) 1. melléklet 15. pontjában a „kitüntetési javaslat előkészítéséért felelős szerv” szövegrész helyébe a „javaslattevő” szöveg,
- k) 2. melléklet címében az „állami” szövegrész helyébe az „e törvény szerinti állami” szöveg,
- l) 2. melléklet I. A Magyar Szent István Rend cím
- la) 1. pontjában a „REGIS” szövegrész helyébe a „REGI” szöveg,
- lb) 2. pontjában az „Az adományozott” szövegrész helyébe az „A kitüntetett” szöveg,
- lc) 3. pontjában a „Szent István Rend” szövegrész helyébe a „Magyar Szent István Rend” szöveg,
- m) 2. melléklet IV. A Magyar Érdemrend és a Magyar Érdemkereszt cím
- ma) 3. és 9. pont nyitó szövegrészeiben az „osztályai” szövegrész helyébe a „fokozatai” szöveg,
- mb) 3. pont c) és d) alpontjában a „középkereszt” szövegrész helyébe a „parancsnoki kereszt” szöveg,

- mc) 5. pontjában az „A nagykereszt a nyaklánccal osztály” szövegrész helyébe az „A nagykereszt a nyaklánccal és az arany sugaras csillaggal fokozat” szöveg,
- md) 6. pontjában a „középkeresztje” szövegrész helyébe a „parancsnoki keresztje” szöveg, a „középkeresztjének” szövegrészek helyébe a „parancsnoki keresztjének” szöveg, a „középkereszthez” szövegrészek helyébe a „parancsnoki kereszthez” szöveg,
- me) 10. pontjában az „az osztály” szövegrész helyébe az „a fokozat” szöveg,
- mf) 11. pontjában az „osztály” szövegrészek helyébe a „fokozat” szöveg,
- mg) 12. pont b) és c) alpontjában, valamint 15. és 17. pontjában a „középkereszt” szövegrészek helyébe a „parancsnoki kereszt” szöveg,
- mh) 19. pontjában az „osztályt” szövegrész helyébe a „fokozatot” szöveg,
- mi) 20. pontjában a „középkeresztjéből” szövegrészek helyébe a „parancsnoki keresztjéből” szöveg, a „kettőszáznyolcvan” szövegrész helyébe a „háromszáz” szöveg,
- mj) 21. pontjában a „kettőszáz” szövegrész helyébe a „kettőszázötven” szöveg, a „háromszázötven” szövegrész helyébe a „kettőszázötven” szöveg

lép.

27. § Hatályát veszti a Kitüntetési tv.

- a) 14. §-ában az „(a továbbiakban: Szent István Rend)” szövegrész,
- b) 15. §-a,
- c) 24. § (2) bekezdés d) pontjában a „, valamint” szövegrész,
- d) 24. § (2) bekezdés e) pontja.

28. § Hatályát veszti a Kitüntetési tv.

- a) 23. § (1) bekezdés a) pontjában az „(osztályait)” szövegrész,
- b) 27. § (1) bekezdésében az „és e)” szövegrész,
- c) 1. melléklet 8. pontja,
- d) 2. melléklet „II. A Magyar Corvin-lánc” címe,
- e) 2. melléklet IV. A Magyar Érdemrend és a Magyar Érdemkereszt cím 12. pont d) alpontja,
- f) 2. melléklet IV. A Magyar Érdemrend és a Magyar Érdemkereszt cím 16. pontja.

11. A Magyar Corvin-lánc Testületről szóló 2016. évi CXLI. törvény hatályon kívül helyezése

29. § Hatályát veszti a Magyar Corvin-lánc Testületről szóló 2016. évi CXLI. törvény.

12. A Magyar Corvin-lánccról és a Magyar Corvin-lánc Testületről szóló 86/2012. (IV. 26.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezése

30. § Hatályát veszti a Magyar Corvin-lánccról és a Magyar Corvin-lánc Testületről szóló 86/2012. (IV. 26.) Korm. rendelet.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

*1. melléklet a 2023. évi XLIX. törvényhez***I. A Corvin-lánc adományozásának rendje és feltételei**

1. A Corvin-lánc adományozásra irányuló javaslat ismerteti az érintett közéleti tevékenységét, valamint belföldi kitüntetéseit is, továbbá a döntéshez szükséges részletességgel bemutatja az adományozásra jelölt életútját, a Corvin-lánc adományozásának alapjául szolgáló érdemeket.
2. A Corvin-lánc az olasz művésztől eredő, XV. századbeli, harmincöt milliméter átmérőjű érem másolata, amely Mátyás királyt mellképben, jobboldali profilban ábrázolja „Mathias Rex Hungariae” körirattal. Az érmet gazdag, részben zománcozott, áttört művű renaissance díszítmény övezi, amelybe felül mondatszalag fonódik „Pro scientia – litteris – et artibus” felirattal. A díszítményes érem fölött aranykoszorúban Mátyás király zománcos címere van, amely arany bevonatú ezüst nyakláncra függ. A függőrész teljes hossza száz milliméter.
3. A Corvin-lánc kisebbített alakja a Magyar Corvin-lánc függő részének hű másolata negyven milliméteres méretben.

II. Az adományozás megörökítése

1. Az adományozást a kitüntetett nevének és az adományozás évszámának a Corvin-lánc hátlapjába történő bevéssével meg kell örökíteni.
2. A bevéssét – a Corvin-lánc átvételét követően – úgy kell elvégezni, hogy egy kitüntetés hátoldalára, az adományozás időrendjét követő sorrendben egymás alatt legalább négy név és évszám elférjen.
3. Ha a Corvin-lánc hátoldalára már több név nem vésethető fel, az érmet a „Lezárva:” felirat és az utolsó kitüntetett kitüntetésbirtoklási joga megszűnéséig évszámának bevéssével le kell zárni és azt végleges megőrzésre és kiállításra a Magyar Nemzeti Múzeumnak át kell adni. Ezzel egyidejűleg gondoskodni kell új Corvin-lánc előállításáról.
4. A Corvin-lánc megőrzéséről az érem lezárását követően a Magyar Nemzeti Múzeum gondoskodik.

2. melléklet a 2023. évi XLIX. törvényhez

1. A Kitüntetési tv. 1. melléklet 1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„1. Magyarország köztársasági elnöke a Magyar Szent István Rend és a Magyar Érdemrend nagykereszt a nyakláncsal és az arany sugaras csillaggal fokozatának kitüntetettje.”
2. A Kitüntetési tv. 1. melléklet 7. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„7. Az e törvény szerinti állami kitüntetések adományozását a feladatkör alapján érintett miniszternél (a továbbiakban: javaslattevő) lehet indítványozni, azzal, hogy önmaga, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szerinti közeli hozzátartozója kitüntetését senki nem indítványozhatja.”
3. A Kitüntetési tv. 1. melléklet 10. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„10. Az e törvény szerinti állami kitüntetésekre jelölt személy természetes személyazonosító adatait és lakcím adatát, az adományozásra vonatkozó döntés megalapozásához szükséges, az indítványban szereplő adatait – különösen titulusát (végzettségét, munkahelyét és beosztását), állampolgárságát és elérhetőségeit, korábbi állami kitüntetéseit, valamint az életútjára és a kitüntetésre alapot adó érdemeire közvetlenül vonatkozó, az adományozáshoz figyelembe vett adatokat – a javaslattevő, valamint a miniszterelnök (a továbbiakban: előterjesztő) a kitüntetésre érdemesség megállapítása és a többszöri kitüntetés megelőzése céljából kezeli.”
4. A Kitüntetési tv. 1. melléklet 12. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„12. Az e törvény szerinti állami kitüntetések adományozásáról a Kormány kitüntetésekkel és egyéb elismerésekkel kapcsolatos feladatok ellátásáért felelős tagja a kitüntetésre vonatkozó döntés előkészítése, a többszöri kitüntetés megelőzése, valamint az adományozási eljárás lefolytatásához szükséges adatok biztosítása céljából nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza a kitüntetett személyek természetes személyazonosító adatait és lakcím adatát, az adományozásra irányuló indítványban szereplő, a 10. pont szerinti adatokat, az adományozott kitüntetési fokozat megjelölését, az adományozás rövid indokolását és az átadás időpontját.”

2023. évi L. törvény a vendégmunkások magyarországi foglalkoztatásáról*

Az Országgyűlés a magyar munkavállalók munkahelyeinek megőrzése, valamint a vendégmunkások átlátható és szabályozott keretek között történő magyarországi foglalkoztatásának biztosítása érdekében a következő törvényt alkotja:

1. Általános rendelkezések

- 1. §**
- (1) Magyarország a vendégmunkás számára az e törvényben foglaltak szerint biztosítja a munkavállalás céljából történő száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó beutazás és tartózkodás jogát, ha a vendégmunkás foglalkoztatására az e törvény szerinti foglalkoztató javára vagy irányítása alatt, ellenérték fejében kerül sor.
  - (2) A Kormány a vendégmunkás beutazására, tartózkodására és foglalkoztatására vonatkozó részletszabályokat rendeletben állapítja meg.
  - (3) A vendégmunkásra a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltéréssel kell alkalmazni.
  - (4) E törvény nem alkalmazható
    - a) a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyre,
    - b) a Harmtv. 29/A. § (1)–(4) bekezdésében meghatározott harmadik országbeli állampolgárra.

2. § E törvény alkalmazásában

1. *foglalkoztatás*: bármely munka- vagy foglalkoztatási formát magában foglaló, munkavégzésre irányuló jogviszony alapján történő, az e törvény szerinti foglalkoztató javára vagy irányítása alatt, ellenérték fejében végzett tevékenység,
2. *foglalkoztató*: a kedvezményes foglalkoztató és a minősített kölcsönbeadó,
3. *kedvezményes foglalkoztató*:
  - a) a Kormánnyal érvényes stratégiai partnerségi megállapodással rendelkező foglalkoztató,
  - b) az a foglalkoztató, amely nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházást valósít meg,
  - c) az a foglalkoztató, amely a Kiemelt Exportőr Partnerségi Program keretében partnerségi megállapodással rendelkezik,
4. *minősített kölcsönbeadó*: a minősített kölcsönbeadói nyilvántartásba vételről és tevékenységről szóló 226/2022. (VI. 28.) Korm. rendelet szerinti minősített kölcsönbeadói nyilvántartásban szereplő foglalkoztató,
5. *összevont engedély*: olyan tartózkodási engedély, amely a vendégmunkást Magyarország területén a foglalkoztatóval foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítésére és tartózkodásra jogosítja,
6. *összevont kérelmezési eljárás*: olyan eljárás, amely a vendégmunkás vagy a foglalkoztatója által benyújtott kérelem alapján a vendégmunkásnak Magyarország területén való kilencven napot meghaladó tartózkodása és a foglalkoztatóval foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítése engedélyezésére irányul,
7. *szakhatósági állásfoglalás*: a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről szóló 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet] IV. Fejezete szerinti szakhatósági állásfoglalás,
8. *vendégmunkás*: munkavállalás céljából Magyarországra érkező és Magyarországon az e törvényben meghatározott feltételek és foglalkoztató által foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban foglalkoztatott, Magyarországgal nem szomszédos, Európai Gazdasági Térségen kívüli, az 5. § c) pontja alapján meghatározott harmadik ország állampolgára.

* A törvényt az Országgyűlés a 2023. június 13-i ülésnapján fogadta el.

2. A Magyarországon történő tartózkodás és munkavállalás feltételei

- 3. §** (1) Száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás céljából az a vendégmunkás utazhat be, illetve kilencven napot meghaladó időtartamig az a vendégmunkás tartózkodhat Magyarországon területén, aki
- rendelkezik érvényes úti okmánnyal,
  - rendelkezik érvényes tartózkodási engedély átvételére jogosító vízummal vagy tartózkodási engedéllyel, vagy Magyarországon területén egyébként jogszerűen tartózkodik,
  - rendelkezik a vissza- vagy továbbutazáshoz szükséges engedéllyel,
  - igazolja beutazása és tartózkodása célját,
  - Magyarországon területén rendelkezik szálláshellyel,
  - tartózkodása teljes időtartamára rendelkezik a lakhatását és megélhetését, valamint a kiutazás költségeit is biztosító anyagi fedezettel,
  - az egészségügyi ellátások teljes körére biztosítottnak minősül, vagy egészségügyi ellátásának költségeit biztosítani tudja,
  - nem áll kiutasítás vagy beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt, illetve beutazása vagy tartózkodása nem veszélyezteti Magyarországon közrendjét, közbiztonságát, nemzetbiztonságát vagy közegészségügyi érdekét és
  - nem áll beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő SIS figyelmeztető jelzés hatálya alatt.
- (2) Az a vendégmunkás, aki Magyarországon területén jogszerűen tartózkodik, mentesül az (1) bekezdés c)–g) pontjában foglalt feltételek igazolása alól.

- 4. §** Munkavállalás céljából tartózkodási engedélyt az a vendégmunkás kaphat, akinek tartózkodási célja, hogy a 2. § 1. pontjában meghatározott foglalkoztatás keretében, Magyarországon területén munkát végezzen.

- 5. §** A vendégmunkás munkavállalás céljából történő Magyarországon való tartózkodása abban az esetben engedélyezhető, ha
- a tartózkodási engedély kiadásával a Magyarországon foglalkoztatott vendégmunkások összlétszáma nem haladja meg a Magyarországon foglalkoztatható vendégmunkásoknak a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által – a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásáért felelős miniszterrel egyetértésben – évente meghatározott összlétszámát,
  - a munkavállalás olyan foglalkozásban történik, amelyet a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter – a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásáért felelős miniszterrel egyetértésben – nem zár ki,
  - a vendégmunkás a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásáért felelős miniszter által – a Védelmi Tanács előzetes állásfoglalására tekintettel – kiadott rendeletben meghatározott, Magyarországgal nem szomszédos, Európai Gazdasági Térségen kívüli harmadik ország állampolgára,
  - a tartózkodási engedély kiadásával a c) pont szerinti országból érkező, Magyarországon foglalkoztatott vendégmunkások létszáma nem haladja meg az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszter által – a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásáért felelős miniszterrel egyetértésben – meghatározott, a c) pont szerinti országból érkező, Magyarországon évente foglalkoztatható vendégmunkások létszámát, és
  - a vendégmunkás foglalkoztatója az e törvény szerinti foglalkoztatónak minősül.

3. Az összevont engedély kiadására és meghosszabbítására vonatkozó szabályok

- 6. §** (1) Az e törvény alapján munkavállalás céljából kiadott tartózkodási engedély (a továbbiakban: vendégmunkás-tartózkodási engedély) száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó, de legfeljebb két év határozott időtartamú tartózkodásra jogosít Magyarországon területén.
- (2) A vendégmunkás-tartózkodási engedély legfeljebb egy évvel, kizárólag az e törvény szerinti munkavállalás céljából hosszabbítható meg azzal, hogy a vendégmunkás-tartózkodási engedély az e törvény szerinti első kiadásától számított három évet meghaladó időtartamra nem hosszabbítható meg.
- (3) A Magyarországon területén tartózkodó, érvényes vendégmunkás-tartózkodási engedéllyel rendelkező vendégmunkás a (2) bekezdés szerinti időtartamon túl a 4. § szerinti célból vendégmunkás-tartózkodási engedély

kiadása iránti kérelmet nyújthat be, ha eleget tesz az e törvényben foglalt feltételeknek. A vendégmunkás-tartózkodási engedély érvényességére az (1) és (2) bekezdésben foglaltak az irányadóak.

- (4) A vendégmunkás-tartózkodási engedély érvényessége alatt és annak lejártát követően más jogcímen tartózkodási engedély kiadása belföldön nem kérelmezhető.
- (5) A vendégmunkás a Harmtv. szerinti harmadik országbeli állampolgár családtagja részére családi kapcsolatra hivatkozással tartózkodási engedély nem állítható ki.
- (6) A vendégmunkás nem kaphat a Harmtv. szerinti nemzeti letelepedési engedélyt.
- (7) A vendégmunkás-tartózkodási engedély érvényességi ideje annak meghosszabbítása esetén a szakhatósági állásfoglalásban szereplő időtartamig terjedhet, de legfeljebb a (2) bekezdésben meghatározott időpontig hosszabbítható meg.

7. §

- (1) A vendégmunkás-tartózkodási engedély kiadása vagy meghosszabbítása összevont kérelmezési eljárás keretében történik. Az idegenrendészeti hatóság a vendégmunkás-tartózkodási engedélyt összevont engedélyként állítja ki.
- (2) A vendégmunkás-tartózkodási engedély
  - a) kiadására irányuló eljárásban szakhatóság nem működik közre,
  - b) meghosszabbítására irányuló eljárásban szakhatósági állásfoglalás beszerzése kötelező.
- (3) A foglalkoztató az összevont kérelem benyújtását megelőzően – a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról, valamint a foglalkoztatás felügyeletéről szóló 2020. évi CXXXV. törvény 3. § (3) bekezdésében foglaltak alapján – köteles az adott álláshely vagy álláshelyek betöltése céljából a munkaerőigényét bejelenteni az állami foglalkoztatási szerv részére.
- (4) Az összevont kérelemhez mellékelni kell a foglalkoztató nyilatkozatát, amely tartalmazza, hogy
  - a) a (3) bekezdés szerinti munkaerőigény bejelentését követően, vagy
  - b) egyéb más módon
 az adott álláshelyet vagy álláshelyeket magyar állampolgárságú álláskeresővel nem sikerült betöltenie.
- (5) A foglalkoztató az idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felületen keresztül, a Harmtv. 86/J. § (4) bekezdése szerinti írásbeli hozzájárulással nyújthatja be a tartózkodási engedély kiadása iránti kérelmet az 5. §-ban meghatározott feltételek fennállása esetén.
- (6) Ha az eljárásban a szakhatósági állásfoglalás beszerzése nem szükséges, a vendégmunkás a tevékenység ellátásához szükséges szakképzettségét, iskolai végzettségét az idegenrendészeti hatóság részére igazolja.
- (7) Ha a vendégmunkás más foglalkoztatóval kíván foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt létesíteni, a vendégmunkásnak a vendégmunkás-tartózkodási engedély meghosszabbítása iránti kérelmet kell előterjesztenie.
- (8) A foglalkoztató, ha az általa foglalkoztatott vendégmunkás foglalkoztatási feltételeiben, különösen a vendégmunkás munkakörében és a munkavégzési helyében változás áll be, köteles azt a változás bekövetkezésétől számított öt napon belül az idegenrendészeti hatóságnak a következő adatok közlésével bejelenteni:
  - a) a foglalkoztató adatai (név, cím, székhely, telephely, gazdálkodási forma, cégjegyzékszám),
  - b) a vendégmunkás természetes személyazonosító adatai,
  - c) a vendégmunkás tartózkodásra jogosító engedélyének száma,
  - d) az engedélyezett és a megváltozott munkakör megnevezése és FEOR száma,
  - e) az engedélyezett és a megváltozott magyarországi munkavégzési hely címe.
- (9) A (8) bekezdés szerinti bejelentést az idegenrendészeti hatóság részére – az idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felületen keresztül – elektronikus úton kell megtenni. A bejelentés tényét, időpontját, a bejelentés (8) bekezdésben meghatározott adatait az idegenrendészeti hatóság a nyilvántartásában rögzíti.
- (10) A vendégmunkás-tartózkodási engedély kiadása és meghosszabbítása esetén az ügyintézési határidőre
  - a) az idegenrendészeti hatóság esetében a Harmtv. 86/O. §-a az irányadó,
  - b) a szakhatósági állásfoglalás esetében a Harmtv. 87/A. § (3) és (4) bekezdése az irányadó azzal, hogy az ügyintézési határidőbe nem számít bele a 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet IV. fejezetében meghatározott munkaerőpiaci vizsgálat elvégzésének időtartama.

8. §

- (1) A vendégmunkás-tartózkodási engedély meghosszabbítása – az 5. §-ban foglalt feltételek figyelembevételével – akkor engedélyezhető, ha
  - a) a vendégmunkás a vendégmunkás-tartózkodási engedély meghosszabbítását munkavállalás céljából kérelmezi,
  - b) rendelkezik érvényes vendégmunkás-tartózkodási engedéllyel, és

- c) a vendégmunkás-tartózkodási engedély iránti kérelem benyújtását megelőzően a vendégmunkás Magyarországon történő tartózkodása a bármely száznál is több napon belül a kilencven napot meghaladta.
- (2) Az (1) bekezdés b) pontja alkalmazása során a vendégmunkás-tartózkodási engedély nem tekinthető érvényesnek, ha visszavonására irányuló eljárás van folyamatban.
- (3) A vendégmunkás-tartózkodási engedély kiadását vagy meghosszabbítását – ha az e törvény másként nem rendelkezik – meg kell tagadni, illetve a kiadott vendégmunkás-tartózkodási engedélyt vissza kell vonni, ha a vendégmunkás
  - a) nem felel meg a 3. § (1) bekezdés a), valamint c)–i) pontjában foglalt valamely feltételnek,
  - b) a tartózkodási jogosultság megszerzése érdekében az eljáró hatósággal hamis adatot, valótlan ténytet közölt, vagy a tartózkodási cél vonatkozásában az eljáró hatóságot megtévesztette, vagy
  - c) közegészséget veszélyeztető betegségben szenved, és nem veti alá magát kötelező és rendszeres egészségügyi ellátásnak, vagy Magyarország területén történő tartózkodása alatt az egészségügyre vonatkozó hatályos magyar jogszabályok előírásait nem tartja be.

- 9. §**
- (1) A foglalkoztató köteles mindent megtenni annak érdekében, hogy a vendégmunkás legkésőbb a tartózkodási engedélye érvényességének utolsó napján az Európai Unió tagállamainak területét elhagyhassa.
  - (2) A foglalkoztató köteles a Harmtv. szerint az idegenrendészeti hatóság és a rendőrség által előlegezett kiutasítási, kiutaztatási, valamint az idegenrendészeti őrizetben tartással keletkezett költséget megtéríteni, ha a kiutasított vendégmunkás nem rendelkezik a költségek fedezetével és a kiutasítást a Harmtv. 43. § (2) bekezdés a)–c) vagy e) pontja alapján rendelték el.

4. Adatkezelésre vonatkozó szabályok

- 10. §** Az e törvény által szabályozott eljárásokhoz kapcsolódó adatkezelésre a Harmtv. 96. §-ában, valamint a 106–108. §-ában foglalt rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

5. Záró rendelkezések

- 11. §** Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben határozza meg a vendégmunkások magyarországi beutazásával, tartózkodásával és foglalkoztatásával kapcsolatos részletszabályokat.
- 12. §**
- (1) Felhatalmazást kap a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, hogy a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásáért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben határozza meg
    - a) a Magyarországon évente foglalkoztatható vendégmunkások összlétszámát,
    - b) azokat a foglalkozásokat, amelyekben vendégmunkás Magyarországon nem foglalkoztatható.
  - (2) Felhatalmazást kap a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásáért felelős miniszter – az 5. § c) pontjában foglaltakra tekintettel – hogy rendeletben határozza meg azon Magyarországgal nem szomszédos, Európai Gazdasági Térségen kívüli országok listáját, ahonnan vendégmunkás e törvényben foglaltak szerint foglalkoztatható.
  - (3) Felhatalmazást kap az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszter, hogy a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásáért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben határozza meg a Magyarországgal nem szomszédos, Európai Gazdasági Térségen kívüli országoként azon vendégmunkások létszámát, akik Magyarországon évente foglalkoztathatóak.
- 13. §** Ez a törvény 2023. november 1-jén lép hatályba.
- 14. §** E törvény 7. § (5) bekezdése az Alaptörvény XIV. cikk (1) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

6. Az Európai Unió jogának való megfelelés

- 15. §** E törvény az Európai Unió következő uniós jogi aktusainak való megfelelést szolgálja:
- a) az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókra és intézkedésekre vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2009. június 18-i 2009/52 tanácsi irányelv;

- b) a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól szóló, 2011. december 13-i, 2011/98/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2023. évi LI. törvény a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról*

- 1. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 2. § (1) bekezdés p) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Az állami feladatok:)
„p) a vízkészletek mennyiségi és minőségi számbavétele, a vízkészletvédelmi országtérkép elkészítése és felülvizsgálata,”
- 2. §** (1) A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 2. § (2) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Az (1) bekezdésben felsorolt feladatok közül]
„a) a Kormány az a), az f) és az m) pontban, valamint a (2a) bekezdésben foglaltak figyelembevételével az i) pontban;”
[meghatározott feladatokat látja el.]
- (2) A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 2. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:
„(2a) Az (1) bekezdés i) pontja szerinti adatgyűjtés magában foglalja a népszámlálás és mikrocenzus útján történő – különösen a 28/A. § (1c) és (1d) pontja szerinti háztartási kutakra vonatkozó – adatgyűjtést is, amelynek elrendeléséről és végrehajtásáról az Országgyűlés, valamint a Központi Statisztikai Hivatal gondoskodik.”
- 3. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény a következő 2/A. §-sal egészül ki:
„2/A. § (1) A vízkészlet fenntartása és a jövő nemzedékek számára történő megőrzése érdekében a vízügyi igazgatási szervek irányításáért felelős miniszter és a vízgazdálkodásért felelős miniszter együttes feladata az ország területének vízkészletvédelmi szempontból történő vizsgálata tudományos és monitoringmódszerekkel, valamint e vizsgálat eredményeként a vízkészletvédelmi országtérkép elkészítése. A vízkészletvédelmi országtérkép meghatározza
- a) a vízkészletvédelmi szempontból kockázatos területeket és
- b) a vízkészletvédelmi szempontból kockázatmentes területeket.
- (2) A vízkészletvédelmi országtérképet az országos vízügyi igazgatási szerv készíti el, és legalább vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési ciklusonként, illetve rendkívüli környezeti körülmények esetén szükség szerint tudományos és monitoringmódszerekkel felülvizsgálja. Ha a felülvizsgálat eredménye alapján az (1) bekezdés szerinti besorolás megváltoztatása szükséges, az országos vízügyi igazgatási szerv új vízkészletvédelmi országtérképet készít.
- (3) Az országos vízügyi igazgatási szerv a vízkészletvédelmi országtérképet, továbbá az annak elkészítése során alkalmazott tudományos és monitoringmódszerek összefoglalóját a Hivatalos Értesítőben, valamint a vízügyi hatóság központi szervének honlapján történő közzététel érdekében a vízgazdálkodásért felelős miniszternek továbbítja. A vízgazdálkodásért felelős miniszter a vízügyi hatóság központi szerve útján intézkedik a vízkészletvédelmi országtérkép, valamint az annak elkészítése során alkalmazott tudományos és monitoringmódszerek összefoglalójának közzétételéről.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2023. június 13-i ülésnapján fogadta el.

- 4. §** (1) A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 28/A. § (1a) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1a) A vízkészletvédelmi országtérképen vízkészletvédelmi szempontból kockázatmentesként meghatározott területeken a mezőgazdasági célú, ötven méter talpmélységet meg nem haladó és az első vízzáró réteget el nem érő kút létesítését, üzemeltetését és megszüntetését előzetesen be kell jelenteni az öntözési igazgatási szerv részére. A bejelentett vagy vízjogi engedély alapján működő mezőgazdasági célú kút a víz mennyiségének mérését biztosító digitális kútvízmérő alkalmazásával üzemeltethető. A mezőgazdasági célú kút kizárólag a létesítő, üzemeltető művelése alatt álló földterületek haszonnövény-termesztési célú öntözését és haszonállat-állománya ellátását szolgálhatja.”
- (2) A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 28/A. §-a a következő (1c)–(1f) bekezdéssel egészül ki:
„(1c) A háztartási vízigényt kielégítő, ötven méter talpmélységet meg nem haladó és az első vízzáró réteget el nem érő kút (a továbbiakban: háztartási kút) létesítését, üzemeltetését és megszüntetését – az (1d) bekezdésben foglalt kivétellel – előzetesen be kell jelenteni a vízállásmentesítés helye szerint hatáskörrel rendelkező vízügyi hatóság részére.
(1d) Nem szükséges vízjogi engedély és bejelentés a vízkészletvédelmi országtérképen vízkészletvédelmi szempontból kockázatmentesként meghatározott területeken a háztartási kút létesítéséhez, üzemeltetéséhez és megszüntetéséhez.
(1e) Az (1c) és (1d) bekezdés szerinti háztartási kút tekintetében a vízügyi hatóság ellenőrzést kizárólag hivatalból végez.
(1f) A vízügyi hatóságot terheli a bizonyítási kötelezettség annak megállapítása kapcsán, hogy az (1c) és (1d) bekezdés alapján bejelentés vagy vízjogi engedély nélkül létesített háztartási kút az (1c) és (1d) bekezdésben meghatározott feltételeknek nem felel meg.”
- 5. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 29. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(7) Mentesül a vízgazdálkodási bírság megfizetése alól az a létesítő vagy üzemeltető, aki engedély nélkül vagy engedélytől eltérően létesített vagy üzemeltetett felszín alatti vízkivételt biztosító vízállásmentesítést, ha a vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárást 2023. december 31-ig kérelmezi vagy ha a vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárást e törvény rendelkezései alapján nem kell lefolytatni.”
- 6. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. §-a a következő (7g) bekezdéssel egészül ki:
„(7g) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg a vízkészletvédelmi országtérkép, valamint a kockázati besorolás elkészítésének és felülvizsgálatának szakmai és eljárási szabályait.”
- 7. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45/N. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„45/N. § (1) A 2024. január 1. előtt létesített, ötven méter talpmélységet meg nem haladó és az első vízzáró réteget el nem érő mezőgazdasági célú kút fennmaradásához nem szükséges vízjogi engedély és bejelentés.
(2) Mentesül a 29. § (4) bekezdése szerinti vízgazdálkodási bírság megfizetése alól az (1) bekezdés szerinti mezőgazdasági célú kút üzemeltetője.
(3) A mezőgazdasági célú kút üzemeltetője felelős azért, hogy a felszín alatti vizet – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – csak olyan mértékben vegye igénybe, hogy a vízkivétel és a vízutánpótlódás mennyiségi egyensúlya minőségi károsodás nélkül megmaradjon, és teljesüljenek a vizek jó állapotára vonatkozó célkitűzések elérését biztosító követelmények. A vízügyi hatóság e kötelezettség betartását a felszín alatti vizek vagyongazdálkodójának bevonásával ellenőrizheti. Ha a mezőgazdasági célú kút üzemeltetőjének vízhasználata veszélyezteteti más engedélyezett vízhasználatok biztosítását vagy károsítja a felszín alatti vízkészleteket, a veszélyeztetés, károsítás megszüntetése érdekében a vízügyi hatóság hivatalból, vagy a felszín alatti vizek vagyongazdálkodójának kezdeményezésére a mezőgazdasági célú kút üzemeltetőjét megelőző és kárelhárító intézkedésekre kötelezi.”
- 8. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény a következő 45/O. §-sal egészül ki:
„45/O. § (1) Nem szükséges vízjogi engedély és bejelentés a 2024. január 1. előtt
a) a létesítéskor hatályos jogszabály előírása ellenére engedély nélkül vagy
b) engedélytől eltérően
létesített háztartási kútra.
(2) Az (1) bekezdés szerinti háztartási kút esetében a 29. § (7) bekezdés szerinti vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárást nem kell lefolytatni.”

(3) Mentesül a 29. § (4) bekezdése szerinti vízgazdálkodási bírság megfizetése alól az (1) bekezdés szerinti háztartási kút üzemeltetője.”

- 9. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény a következő 45/P. §-sal egészül ki:
„45/P. § E törvénynek a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról szóló 2023. évi LI. törvénnyel (a továbbiakban: Vgtv.mód4.) módosított 29. § (7) bekezdését a Vgtv.mód4. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.”
- 10. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény X. Fejezete a következő 46. §-sal egészül ki:
„46. § A vízkészletvédelmi országtérképet, valamint az annak elkészítése során alkalmazott tudományos és monitoringmódszerek összefoglalóját első alkalommal 2023. augusztus 31-ig kell közzétenni.”
- 11. §** A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
- 12. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő ötödik napon lép hatályba.
(2) A 2. §, a 4. §, a 7. §, a 8. §, a 11. § és az 1. melléklet 2024. január 1-jén lép hatályba.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1. melléklet a 2023. évi LI. törvényhez

1. A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 1. melléklete a következő 36. ponttal egészül ki:
„36. *háztartási vízigény:* évi 500 m³-t meg nem haladó mértékű vízhasználat, amelynek célja természetes személyek
a) ivóvízellátásának, vagy
b) személyes és a háztartás vezetésével összefüggő vízszükségletének biztosítása, függetlenül a kút létesítési helye szerinti ingatlan tulajdoni viszonyaitól és az ingatlan fekvésétől.”
-

III. Kormányrendeletek

A Kormány 253/2023. (VI. 23.) Korm. rendelete egyes jogszabályok településrendezéssel összefüggő módosításáról

A Kormány

az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (1) bekezdés 5. és 6. pontjában, a 2. és a 4. alcím tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (1) bekezdés 22. és 23. pontjában, a 3. alcím tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (1) bekezdés 29. és 34. pontjában, az 5. alcím tekintetében a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 31. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet módosítása

1. § Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) a következő 122. és 123. §-sal egészül ki:

„122. § (1) Hatósági engedélyezés vagy bejelentés során, ezek hiányában az építési tevékenység megkezdésekor a) a 10. § (3)–(7) bekezdése, a 10/A. §, a 29. § (2b), (5)–(7) és (10)–(14) bekezdése, a 42. és 47/A. §, valamint ezekkel összefüggésben az 1. számú melléklet hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni,

b) a 31–41. §, a 43–47. §, a 48. és 49. §, valamint ezekkel összefüggésben az 1. számú melléklet hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni, kivéve, ha a helyi építési szabályzat másként rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdésben nem szabályozott kérdésekben

a) az e rendelet 2012. augusztus 6-án hatályos településrendezési követelményeinek és jelmagyarázatának figyelembevételével elkészített és elfogadott településrendezési eszközökkel rendelkező településeknél, fővárosi kerületeknél a településrendezési eszközt e rendelet 2012. augusztus 6-án hatályos II. Fejezetével és mellékleteivel együttesen,

b) az e rendelet 2012. augusztus 6-át követően hatályos településrendezési követelményeinek és jelmagyarázatának a 2013. január 1-jét követően a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet jelmagyarázatának figyelembevételével elkészített és elfogadott településrendezési eszközökkel rendelkező településeknél, fővárosi kerületeknél, a településrendezési eszközt e rendelet 2021. július 15-én hatályos II. Fejezetével és mellékleteivel együttesen,

c) a településtervvvel rendelkező településeknél, fővárosi kerületeknél a településtervet e rendelet hatályos II. Fejezetével és mellékleteivel együttesen

kell alkalmazni hatósági engedélyezések és bejelentések során, ezek hiányában az építési tevékenység megkezdésekor.

123. § E rendeletnek az egyes jogszabályok településrendezéssel összefüggő módosításáról szóló 253/2023. (VI. 23.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: MódR8.) megállapított 1. számú melléklet 89a., 102a., 114a., 130a. és 133b. pontját a MódR8. hatálybalépésekor folyamatban lévő hatósági eljárásokban, valamint a folyamatban lévő településrendezési eszközök módosításakor, településtervezési készítésekor is alkalmazni kell.”

2. § Az OTÉK 1. számú melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

- 3. §** Az OTÉK
- a) 115. § (2) bekezdésében az „a MÓDR3. által” szövegrész helyébe az „az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet és a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 382/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról szóló 477/2017. (XII. 28.) Korm. rendelettel” szöveg,
  - b) 121. § (5) bekezdésében az „(1)–(4)” szövegrész helyébe az „(1)–(3)” szöveg lép.

- 4. §** Hatályát veszti az OTÉK
- a) 115. § (1) bekezdése,
  - b) 121. § (4) bekezdése.

2. A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet módosítása

- 5. §** Hatályát veszti a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 45. § (3) bekezdése.

3. Az egyes földügyi eljárások részletes szabályairól szóló 384/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet módosítása

- 6. §** Az egyes földügyi eljárások részletes szabályairól szóló 384/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.) 23/B. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„23/B. § (1) A telekalakítási engedélyezési eljárásokban vizsgálni kell – a (2) bekezdésben meghatározott esetet kivéve –, hogy a telekalakítás
- a) az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 23. és 24. §-ában foglaltaknak,
  - b) a 23/E–23/H. §-ban foglaltaknak, valamint
  - c) a telekméretre, telekmélységre, telekszélességre, telek megengedett legnagyobb beépítettségére, elő-, oldal- és hátsókertre, a telken elhelyezhető épületek számára, valamint az épületek közötti legkisebb távolságra vonatkozó településrendezési és építési követelményeknek megfelelő-e.”
- 7. §** Az R1. a következő 23/E–23/I. §-sal egészül ki:
„23/E. § (1) A telket – a nem építési telek telekegyesítése és telekhatár-rendezése, valamint erdő művelési ág esetén a telekfelosztás és telekcsoport újraosztása kivételével – úgy kell kialakítani, hogy a kialakuló telkek közterületnek gépjármű-közlekedésre alkalmas részéről az adott közterületre vonatkozó jogszabályi előírások szerint vagy önálló helyrajzi számon nyilvántartott magánútról gépjárművel közvetlenül megközelíthetőek legyenek.
- (2) Magánút és közmű műtárgy elhelyezésének céljára szolgáló telek kialakítása esetében a helyi építési szabályzatban előírt építési övezet, övezet szerinti rendeltetés céljára szolgáló telek méretére vonatkozó előírásokat nem kell figyelembe venni. A magánút kialakítása a szomszédos telek beépíthetőségét nem korlátozhatja, a magánút közúti csatlakozását biztosítani szükséges, és a helyi építési szabályzat magánútra vonatkozó rendelkezéseit teljesíteni kell.
- (3) Meglévő telkek esetében a telekegyesítés, valamint a telekhatár-rendezés abban az esetben is engedélyezhető, ha az új telek, illetve telkek területnagysága, egyéb mérete, beépítettsége nem felel meg a területre vonatkozó jogszabályok előírásainak. Ez az előírás telekhatár-rendezés esetén csak akkor alkalmazható, ha a kialakuló telkek méretei a korábbiakhoz képest az építésügyi előírásoknak jobban megfelelnek.
- (4) A telekalakítás – a (3) bekezdésben foglaltakon túl – abban az esetben is engedélyezhető, ha a telekalakítási engedély iránti kérelemben szereplő új telekméretet – a telekalakítás előtti állapothoz képest – a helyi építési szabályzat szerinti jogszerű állapotnak való jobb megfelelést segítik elő.
- (5) Ha az építésügyi jogszabályoknak megfelelő telekalakítás a telken álló épületet, melléképítményt részekre osztaná, a telekalakításra engedély csak akkor adható, ha az épületet, melléképítményt vagy annak a telekalakítással egy telekre eső részét elbontják, áthelyezik, vagy ha az épületet, melléképítményt a kialakuló új telekhatárnak

megfelelően határfalakkal, továbbá az épületgépészeti és a villamosenergia-hálózat, a közmű-becsatlakozások külön-külön bekötésével önálló építményekké alakítják át. Amennyiben a telekalakítási engedély iránti kérelem benyújtásakor az elbontás, áthelyezés vagy külön-külön építménnyé alakítás követelménye nem teljesül, az engedély iránti kérelmet el kell utasítani.

(6) Telekalakítással érintett beépített vagy a 23/H. § szerint beépítésre tervezett telek esetében a helyi építési szabályzat részét képező szabályozási terven jelölt építési övezethatár és övezethatár – a műemlék telke kivételével – kötelezően kialakítandó telekhatárt jelöl.

23/F. § (1) A tömbtelken a már meglévő épületek részére úszótelkek alakíthatók ki.

(2) Az úszótelket úgy kell kialakítani, hogy az magába foglalja legalább

- a) az épületet,
- b) az előlépcsőt és az épület körüli járdát,
- c) az épülethez tartozó közmű-műtárgyakat, valamint
- d) az épület külső falsíkjának függőleges vetületétől mért – a tömbtelken belüli – 1 méteres területsvávot.

(3) Az úszótelkek kialakításának feltétele az épület önálló közműcsatlakozásának biztosítása.

23/G. § (1) Ha a telek területe a vonatkozó előírások szerint megosztható, de homlokvonalának hossza ezt másként nem teszi lehetővé, – a területre vonatkozó helyi építési szabályzat eltérő rendelkezése hiányában – nyúlványos telek is kialakítható.

(2) A nyúlványos telek területének a nyúlvány nélkül is meg kell felelnie a helyi építési szabályzat legkisebb telekterületre vonatkozó előírásának.

(3) A nyúlvány – a helyi építési szabályzat eltérő rendelkezése hiányában – 3 méternél keskenyebb, építési telek esetén – helyi építési szabályzat eltérő rendelkezése hiányában – 50 méternél hosszabb nem lehet.

(4) Kettőnél több nyúlványos telek egymás melletti nyúlvánnyal nem alakítható ki.

23/H. § (1) A telekalakítási eljárásban a kérelem részeként nyilatkozni kell a telekalakítással érintett földrészleten történő tervezett épületelhelyezésről és a folyamatban lévő építési tevékenységről. Ha folyamatban van vagy tervezett az építési tevékenység, a kérelemhez mellékelni kell – ha rendelkezésre áll – a végleges építési engedélyhez tartozó, záradékolt építészeti-műszaki dokumentáció részét képező helyszínrajzot vagy az egyszerű bejelentési dokumentáció részét képező helyszínrajzot.

(2) Ha kormányrendeletben meghatározott honvédelmi és katonai célú ingatlant érintő telekalakítási eljárásban a kijelölt eljáró hatóság nem rendelkezik a 23/A. § (1) bekezdésében meghatározott szakkérdések elbírálásához szükséges információkkal, adatokkal vagy szakértelemmel, a szakkérdés vizsgálatára az eljárással érintett ingatlan fekvése szerint illetékes fővárosi és vármegyei kormányhivatal ingyenesen szakértőként rendelhető ki.

23/I. § (1) Amennyiben az Étv. 23. § (1) bekezdése szerinti jogszabályi vizsgálat során megállapításra kerül, hogy a telekalakítással érintett területre vonatkozóan nincs hatályban helyi építési szabályzat – vagy ha a helyi építési szabályzat a telekalakítási követelményeket nem tartalmazza teljeskörűen –, telket alakítani csak úgy lehet, ha

- a) teljesülnek az Étv. 23. és 24. §-ában, valamint a IV. Fejezetben foglalt előírások, és
- b) érvényesülnek a kialakult állapothoz illeszkedés (3) bekezdésben foglalt követelményei.

(2) A (3) bekezdésben foglalt esetben településrendezési szakkérdésként vizsgálni kell a telekalakítással érintett telek kialakult állapothoz történő illeszkedését.

(3) A kialakult állapothoz történő illeszkedés a telekalakítás során akkor teljesül, ha

- a) a szomszédos telkek jellemző telekméreteit a kialakítani kívánt telek, telkek méretei elérik, továbbá a szomszédos telkek jellemző beépítettségét a kialakítani kívánt telek, telkek beépítettsége nem haladja meg,
- b) a telekalakítás a telekalakítással érintett és a szomszédos telken, telkeken meglévő épület fő rendeltetése szerinti használatot nem korlátozza és nem lehetetleníti el, és
- c) az országos településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendelet elő-, oldal- és hátsókertre, valamint az épületek közötti legkisebb távolságra vonatkozó előírásai teljesülnek.

(4) Az illeszkedésnél az ingatlan-nyilvántartásban már feltüntetett vagy jogszerűnek tekintendő épületeket kell figyelembe venni.

(5) A helyi építési szabályzat vagy annak rendelkezése nem helyezhető hatályon kívül a kialakult állapotra vonatkozó (1)–(4) bekezdés szerinti szabályok közvetlen érvényesítése érdekében.”

8. § Az R1. a következő 32. §-sal egészül ki:

„32. § E rendeletnek az egyes jogszabályok településrendezéssel összefüggő módosításáról szóló 253/2023. (VI. 23.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Módr2.) megállapított 23/B. § (1) bekezdését, valamint 23/E–23/I. §-át a Módr2. hatálybalépésekor folyamatban lévő közigazgatási hatósági ügyekben is alkalmazni kell.”

4. A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet módosítása

- 9. §** A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.) 61. § (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Az adatszolgáltatást a 10. mellékletben foglalt adatok vonatkozásában)
„b) a 10. melléklet 26–27. és 119–121. sorában szereplő adatok tekintetében az adott sorban meghatározott szerv”
(biztosítja.)
- 10. §** Az R2. 78. § (1) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, településszerkezeti terv, a helyi építési szabályzat, a kerületi építési szabályzat, a fővárosi rendezési szabályzat, a településtervek, a kézikönyv és a településképi rendelet)
„b) a) pont hatálya alá nem tartozó készítése és módosítása során, a 2024. április 30-ig megkezdett egyeztetési eljárásoknál az önkormányzat választása szerint a VIII. és IX. Fejezet eljárási rendelkezéseit vagy a 78/D. § eljárási rendelkezéseit, a 2024. május 1-jén vagy ezt követően indult egyeztetési eljárásoknál a VIII. és IX. Fejezet eljárási rendelkezéseit”
(kell alkalmazni.)
- 11. §** Az R2. 50. alcíme a következő 78/D. és 78/E. §-sal egészül ki:
„78/D. § (1) A településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia és a településszerkezeti terv módosítása, valamint a településterv, a településfejlesztési terv, a helyi építési szabályzat, a kerületi építési szabályzat, a fővárosi rendezési szabályzat, a kézikönyv és a településképi rendelet (e § és a 78/E. § alkalmazásában, a továbbiakban együtt: településterv) készítésére és módosítására indított egyeztetési eljárás esetén a véleményezést kezdeményező önkormányzat választhatja az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló kormányrendelet szerinti biztonságos kézbesítési szolgáltatás (a továbbiakban: biztonságos kézbesítési szolgáltatás) igénybevételével történő egyeztetési eljárást, azzal, hogy az egyeztetési eljárásra a VIII. és IX. Fejezetben foglalt eljárási határidők irányadóak. Az eljárás megválasztása köti az önkormányzatot.
(2) Az (1) bekezdésben foglalt esetben a 61–74. §-ban foglaltakat a következő eltéréssel kell alkalmazni:
a) a településtervet és annak módosítását, az esetleges hiánypótlást és a terv szükségessé vált átdolgozását – egyeztetés keretében – a polgármester az elfogadás előtt biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybevételével, pdf/A formátumban kézbesíti a 11. melléklet szerinti véleményezésre jogosult szervezetnek, valamint ha készül környezeti értékelés, a településtervet és annak módosítását a környezeti értékeléssel együtt biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybevételével kézbesíti az SKVr. 3. számú melléklete szerinti környezet védelméért felelős szervezetnek,
b) az a) pont szerinti szervek véleményüket biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybevételével küldik meg az önkormányzatnak és az állami főépítésznek,
c) a partnerségi egyeztetés a 65. § szerint, de az E-TÉR felületen kívül történik, azzal, hogy a véleményeltérés esetén felmerülő egyeztetés is az E-TÉR felületen kívül történik, és a partnerségi egyeztetés során érkezett észrevételeket nem kell feltölteni az E-TÉR felületre,
d) a záró szakasz kezdeményezéséhez a polgármester biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybevételével megküldi az állami főépítésznek a véleményezésre jogosult szervezet és a partnerek elfogadott véleményét, valamint az ez alapján véglegesített tervezetet pdf/A formátumban,
e) az állami főépítész biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybevételével kezdeményezi a záró szakaszban az egyeztető tárgyalást, továbbá az egyeztetésről készült jegyzőkönyvet az önkormányzatnak az a) pont szerinti szervezetnek, valamint a záró szakmai véleményt az önkormányzatnak biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybevételével küldi meg,
f) az elfogadott rendeletet és önkormányzati határozatot a jegyző az elfogadását követően, a közzététellel egyidejűleg megküldi hitelesített pdf/A formátumban – az elfogadásáról szóló jegyzőkönyvvel együtt – a Lechner Tudásközpont és a véleményezésre jogosult szervezet részére, vagy a megküldés helyett – az elfogadásáról szóló jegyzőkönyvvel együtt – mint elektronikus úton hitelesített dokumentumot elérhetővé teszi a Lechner Tudásközpont és a véleményezésre jogosult szervezet számára, és

g) a jogszerűség ellenőrzésére és biztosítására a 73. § (1) bekezdésében és a 74. §-ban foglaltakat alkalmazni kell, azzal, hogy megküldés biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybevételével történik.

(3) A Lechner Tudásközpont a településtervek, kézikönyvek és településképi rendeletek készítéséhez és módosításához, valamint a megalapozó vizsgálatok és az alátámasztó javaslatok készítéséhez az adatszolgáltatást az E-TÉR felületen keresztül biztosítja, azzal, hogy az 57. § a) pontja szerinti alaptérképet DAT- és shape-formátumban szolgáltatja az önkormányzatoknak.

(4) Helyi építési szabályzat készítése és módosítása során nem minősül új beépítésre szánt terület kijelölésnek

a) az olyan építési övezetbe sorolás, amelyet a 2021. július 1-jét megelőzően hatályos szabályok alapján készült településszerkezeti terv már beépítésre szánt területként határozott meg, azzal, hogy a helyi építési szabályzat készítése, módosítása során igazolni kell, hogy a településszerkezeti terv készítésekor teljesítették a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben meghatározott területrendezési követelményeket – ideértve a táj- és természetvédelmi területi övezetek lehatárolását és az övezetre vonatkozó szabályokat –, valamint a településszerkezeti terv készítésekor megfeleltek a természetvédelmi jogszabályoknak,

b) ha a közút elhelyezése céljára szolgáló terület csökkentése miatt növekszik a beépíthető terület nagysága.

78/E. § E rendeletnek az egyes jogszabályok településrendezéssel összefüggő módosításáról szóló 253/2023. (VI. 23.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Mód. Kr.3.) megállapított 78. § (1) bekezdés b) pontját és 78/D. §-át a Mód. Kr.3. hatálybalépésekor folyamatban lévő településterv készítésénél és módosításánál is alkalmazni kell, azzal, hogy az egyeztetési eljárás során következő eljárási cselekményénél lehet áttérni a biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybevételével történő egyeztetésre. Az eljárást megindító önkormányzat a 78/D. § (2) bekezdés f) pontja szerinti megküldést vagy elérhetőségbiztosítást követően az E-TÉR felületen az adott eljárást lezárja.”

5. A telekalakításról szóló 85/2000. (XI. 8.) FVM rendelet hatályon kívül helyezése

12. § Hatályát veszti a telekalakításról szóló 85/2000. (XI. 8.) FVM rendelet.

6. Záró rendelkezések

13. § Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 253/2023. (VI. 23.) Korm. rendelethez

1. Az OTÉK 1. számú melléklete a következő 89a. ponttal egészül ki:
„89a. *Nyúlványos telek*: a telekfelosztás során keletkező, telektömbön belüli olyan telek, amely csak – a ki- és bejárásra, valamint a közművek elhelyezésére alkalmas – nyúlványos résszel, nyéllel kapcsolódik a közterülethez vagy magánúthoz.”
2. Az OTÉK 1. számú melléklete a következő 102a. ponttal egészül ki:
„102a. *Saroktelek*: olyan telek, amelynek van legalább két csatlakozó homlokvonala, amelyek egymással 45°–135° szöget zárnak be.”
3. Az OTÉK 1. számú melléklete a következő 114a. ponttal egészül ki:
„114a. *Telek homlokvonala*: a teleknek a közúttal vagy magánúttal közös határvonala.”
4. Az OTÉK 1. számú melléklete a következő 130a. ponttal egészül ki:
„130a. *Tömbtelek*: az 1998. január 1-je előtti előírások alapján kialakított, több épülettel beépített építési telek.”
5. Az OTÉK 1. számú melléklete a következő 133b. ponttal egészül ki:
„133b. *Úszótelek*: a 130a. pont szerinti tömbtelken álló külön tulajdonú épületek részére kialakított, önálló közterületi kapcsolattal nem rendelkező telek.”

**A Kormány 254/2023. (VI. 23.) Korm. rendelete
a közlekedési hatósági jogalkalmazással összefüggő egyes közlekedési tárgyú jogszabályok eltérő
alkalmazásáról szóló 577/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról**

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** Hatályát veszti a közlekedési hatósági jogalkalmazással összefüggő egyes közlekedési tárgyú jogszabályok eltérő alkalmazásáról szóló 577/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 8. §-a és 9. §-a.
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletei

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnökének 9/2023. (VI. 23.) MEKH rendelete egyes MEKH rendeletek módosításáról

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról szóló 2013. évi XXII. törvény 21. § 2. pontjában, a 2. alcím és a 2. melléklet tekintetében a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 170. § (5) bekezdés 4. pontjában, a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény 133/A. § 11. pontjában, továbbá a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény 60. § (5) bekezdésében, a 3. alcím és a 3. melléklet tekintetében a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 88. § (3a) bekezdés e) pontjában, a 4. és az 5. alcím, valamint a 4. és az 5. melléklet tekintetében a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 88. § (3a) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról szóló 2013. évi XXII. törvény 12. § i) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal igazgatási szolgáltatási díjainak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási, a felügyeleti díjak és egyéb bevételek beszedésére, kezelésére, nyilvántartására és visszatérítésére vonatkozó szabályokról szóló 1/2014. (III. 4.) MEKH rendelet módosítása

1. § A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal igazgatási szolgáltatási díjainak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási, a felügyeleti díjak és egyéb bevételek beszedésére, kezelésére, nyilvántartására és visszatérítésére vonatkozó szabályokról szóló 1/2014. (III. 4.) MEKH rendelet (a továbbiakban: R.) 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

2. A villamos energia, földgáz és távhő iparágakra vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettségről szóló 1/2023. (IV. 5.) MEKH rendelet módosítása

2. § A villamos energia, földgáz és távhő iparágakra vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettségről szóló 1/2023. (IV. 5.) MEKH rendelet (a továbbiakban: R1.) 4. és 5. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„4. § (1) A rendszeres adatszolgáltatási kötelezettség során teljesítendő adatok körét, az adatszolgáltatás teljesítésének gyakoriságát és határidejét a 10–12. § és a 2–23. melléklet tartalmazza.

(2) Az adatszolgáltató rendszeres adatszolgáltatási kötelezettségét a Hivatal honlapján közzétett formanyomtatványok alkalmazásával teljesíti.

(3) Az adatszolgáltató a 13. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott eseti adatszolgáltatási kötelezettséget a Hivatal határozatában foglaltak szerint teljesíti.

5. § (1) Az adatszolgáltató rendszeres adatszolgáltatási kötelezettségét az e rendeletben előírt határidőben, elektronikus formában – a (4) és (5) bekezdésben, valamint a 8. §-ban meghatározott kivétellel – a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) Energiainformációs Adattára (a továbbiakban: EIA) adatgyűjtő alrendszerének útján teljesíti.

(2) A Hivatal EIA adatgyűjtő alrendszere a <https://eia.mekh.hu> címen érhető el.

(3) Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: Eüsztv.) 9. §-a alapján elektronikus kapcsolattartásra kötelezett adatszolgáltató adatszolgáltatási kötelezettségét az Eüsztv. 25. § (3) bekezdés c) pontja szerinti Központi Azonosítási Ügynök szolgáltatáson keresztül történő azonosítással teljesíti.

(4) Az Eüsztv. 9. §-a szerint elektronikus kapcsolattartásra kötelezett adatszolgáltató a (3) bekezdésben foglaltak helyett – választása szerint, a Hivatalhoz tett külön nyilatkozata alapján – az adatszolgáltatási kötelezettségét

az EIA, valamint a Hivatal Hálózati Veszteség Információs Adattára (a továbbiakban: HVIA) adatgyűjtő alrendszerhez szerver-szerver kapcsolaton keresztül is teljesítheti.

(5) Az Eüsztv. 9. §-a szerint elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett adatszolgáltató az adatszolgáltatási kötelezettség beállítását követő 8 napon belül az 1. melléklet szerinti adatlapot kitöltve postai úton, meghatalmazott eljárása esetén – az adatszolgáltató választása szerint – postai vagy elektronikus úton a Hivatal részére megküldi.

(6) Az Eüsztv. 9. §-a szerint elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett adatszolgáltató a rendszeres adatszolgáltatási kötelezettségét a Hivatal által e-mail útján megküldött felhasználó névvel történő azonosítással teljesíti.”

3. §

Az R1. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § (1) A villamos energia elosztói engedélyes a 10. § 13. pont b) alpontjában meghatározott adatszolgáltatást elektronikus formában, a HVIA adatgyűjtő alrendszer útján teljesíti.

(2) A HVIA adatgyűjtő alrendszer a <http://hvia.mekh.hu> címen érhető el.”

4. §

(1) Az R1. 10. § 6. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A VET és a Kkt. szerinti adatszolgáltató adatszolgáltatási kötelezettségének a következő adatlapok Hivatal részére történő megküldésével tesz eleget.)

„6. nem engedélyköteles, mezőgazdasági és élelmiszeripari eredetű biogáz energiahordozót felhasználó kiserőmű a 4. melléklet III. pontja,”

(alapján.)

(2) Az R1. 10. § 10. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A VET és a Kkt. szerinti adatszolgáltató adatszolgáltatási kötelezettségének a következő adatlapok Hivatal részére történő megküldésével tesz eleget.)

„10. mezőgazdasági és élelmiszeripari eredetű biogáz energiahordozót felhasználó kiserőművi összevont engedélyes a 4. melléklet VII. pontja,”

(alapján.)

5. §

Az R1.

a) 3. melléklete,

b) 4. melléklete,

c) 5. melléklete,

d) 7. melléklete,

e) 9. melléklete,

f) 17. melléklete,

g) 18. melléklete,

h) 19. melléklete,

i) 22. melléklete, valamint

j) 23. melléklete

a 2. melléklet szerint módosul.

3. Az állami hulladékgazdálkodási közfeladat ellátásához szükséges hulladékgazdálkodási eszköz használatával, valamint igénybevételevel összefüggő használati és igénybevételei díjak megállapításának szabályairól szóló 3/2023. (IV. 6.) MEKH rendelet módosítása

6. §

(1) Az állami hulladékgazdálkodási közfeladat ellátásához szükséges hulladékgazdálkodási eszköz használatával, valamint igénybevételevel összefüggő használati és igénybevételei díjak megállapításának szabályairól szóló 3/2023. (IV. 6.) MEKH rendelet [a továbbiakban: 3/2023. (IV. 6.) MEKH rendelet] 3. § (3) bekezdés a) pontjában az „adatokat” szövegrész helyébe az „adatokat és az azok igazolására szolgáló dokumentumokat” szöveg lép.

(2) A 3/2023. (IV. 6.) MEKH rendelet 2. melléklete a 3. melléklet szerint módosul.

4. A koncesszori alvállalkozók indokolt költségei mértékének megállapításáról szóló 4/2023. (IV. 6.) MEKH rendelet módosítása

- 7. §** A koncesszori alvállalkozók indokolt költségei mértékének megállapításáról szóló 4/2023. (IV. 6.) MEKH rendelet 1. melléklete helyébe a 4. melléklet lép.

5. Az önkormányzatok hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény szerinti indokolt költségei mértékének megállapításáról szóló 5/2023. (IV. 6.) MEKH rendelet módosítása

- 8. §** Az önkormányzatok hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény szerinti indokolt költségei mértékének megállapításáról szóló 5/2023. (IV. 6.) MEKH rendelet 1. melléklete helyébe az 5. melléklet lép.

6. Záró rendelkezések

- 9. §** (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő 16. napon lép hatályba.
(2) Az 1. § és az 1. melléklet az e rendelet kihirdetését követő 31. napon lép hatályba.

Dr. Juhász Edit s. k.,
elnök

1. melléklet a 9/2023. (VI. 23.) MEKH rendelethez

1. Az R. 1. melléklet E) pontjában foglalt táblázat 21. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

	A	B
1	Az igazgatási szolgáltatási díj-köteles hatósági eljárás megnevezése	Igazgatási szolgáltatási díj mértéke (ezer forint)
21	Nemzeti Víziközmű Nyilvántartásból adatszolgáltatási eljárás	
	a) másolat vagy kivonat kiadása adatszolgáltatással érintett víziközmű-rendszerenként papír alapon	6
	b) másolat vagy kivonat kiadása adatszolgáltatással érintett víziközmű-rendszerenként elektronikus formában	3
	c) másolat vagy kivonat kiadása a víziközmű-szolgáltató által üzemeltetett valamennyi víziközmű-rendszerrel papír alapon	víziközmű-rendszerenként 3, de legfeljebb 300
	d) másolat vagy kivonat kiadása a víziközmű-szolgáltató által üzemeltetett valamennyi víziközmű-rendszerrel elektronikus formában	víziközmű-rendszerenként 1, de legfeljebb 200

2. Az R. 1. melléklet F) pontja helyébe a következő pont lép:

„F) Hulladékgyűjtéssel kapcsolatos hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjai:

	A	B
1	Az igazgatási szolgáltatási díj-köteles hatósági eljárás megnevezése	Igazgatási szolgáltatási díj mértéke (ezer forint)
2	Az állami hulladékgyűjtési közfeladat ellátásához szükséges hulladékgyűjtési eszköz használatával összefüggő használati díj megállapítása	250

3	Az állami hulladékgazdálkodási közfeladat ellátásához szükséges hulladékgazdálkodási eszköz igénybevételével összefüggő igénybevételi díj megállapítása	500
4	A hulladék értékkel bíró jellegének, illetve a kompenzáció mértékének megállapítása	100

"

2. melléklet a 9/2023. (VI. 23.) MEKH rendelethez

1. Az R1. 3. melléklet I. pontjában foglalt táblázat 7. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

	(A)	B	C	D
1.	Adatkör	MEKH adatszolgáltatási szám	Adatszolgáltatási gyakoriság	Beküldési határidő)
7.	Tulajdon-megoszlás – nagyermű	V204	Féléves	Az adatokat a tárgydőszakot követő hónap 10. napjáig – a cégbíróságon bejegyzett június 30-i és december 31-i állapotra vonatkozóan – kell megadni.

2. Az R1. 3. melléklet II. pontjában foglalt táblázat 7. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

	(A)	B	C	D
1.	Adatkör	MEKH adatszolgáltatási szám	Adatszolgáltatási gyakoriság	Beküldési határidő)
7.	Tulajdon-megoszlás – nagyermű	V204	Féléves	Az adatokat a tárgydőszakot követő hónap 10. napjáig – a cégbíróságon bejegyzett június 30-i és december 31-i állapotra vonatkozóan – kell megadni.

3. Az R1. 4. melléklet III. pontjának címe helyébe a következő rendelkezés lép:

„A nem engedélyköteles, mezőgazdasági és élelmiszeripari eredetű biogáz energiahordozót felhasználó kiserőmű adatszolgáltatási kötelezettsége”

4. Az R1. 4. melléklet V. pontjában foglalt táblázat a következő 6. és 7. sorral egészül ki:

	(A)	B	C	D
1.	Adatkör	MEKH adatszolgáltatási szám	Adatszolgáltatási gyakoriság	Beküldési határidő)
6.	Tulajdon-megoszlás – kiserőmű	V304	Féléves	Az adatokat a tárgydőszakot követő hónap 10. napjáig – a cégbíróságon bejegyzett június 30-i és december 31-i állapotra vonatkozóan – kell megadni.
7.	Munkaügyi adatok	V305	Éves	Az adatokat a tárgydőszakot követő év május 31. napjáig kell megadni.

5. Az R1. 4. melléklet VI. pontjában foglalt táblázat a következő 6. és 7. sorral egészül ki:

	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
1.	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
6.	Tulajdon-megoszlás – kiserőmű	V304	Féléves	Az adatokat a tárgydőszakot követő hónap 10. napjáig – a cégbíróságon bejegyzett június 30-i és december 31-i állapotra vonatkozóan – kell megadni.
7.	Munkaügyi adatok	V305	Éves	Az adatokat a tárgydőszakot követő év május 31. napjáig kell megadni.

6. Az R1. 4. melléklet VII. pontjának címe helyébe a következő rendelkezés lép:

„A mezőgazdasági és élelmiszeripari eredetű biogáz energiahordozót felhasználó kiserőművi összevont engedélyes adatszolgáltatási kötelezettsége”

7. Az R1. 4. melléklet VII. pontjában foglalt táblázat a következő 7. és 8. sorral egészül ki:

	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
1.	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
7.	Tulajdon-megoszlás – kiserőmű	V304	Féléves	Az adatokat a tárgydőszakot követő hónap 10. napjáig – a cégbíróságon bejegyzett június 30-i és december 31-i állapotra vonatkozóan – kell megadni.
8.	Munkaügyi adatok	V305	Éves	Az adatokat a tárgydőszakot követő év május 31. napjáig kell megadni.

8. Az R1. 4. melléklet VIII. pontjában foglalt táblázat a következő 7. és 8. sorral egészül ki:

	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
1.	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
7.	Tulajdon-megoszlás – kiserőmű	V304	Féléves	Az adatokat a tárgydőszakot követő hónap 10. napjáig – a cégbíróságon bejegyzett június 30-i és december 31-i állapotra vonatkozóan – kell megadni.
8.	Munkaügyi adatok	V305	Éves	Az adatokat a tárgydőszakot követő év május 31. napjáig kell megadni.

9. Az R1. 5. mellékletében foglalt táblázat a következő 75. és 76. sorral egészül ki:

	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
75.	Rendszerszintű szolgáltatások – Beadott – utolsó érvényes – energia ajánlati adatok piaci szereplőnként POZITÍV (FEL) irányba	V486E	Napi	Az adatokat a tárgydőszakot követő 3. nap 17:00-ig kell megadni.
76.	Rendszerszintű szolgáltatások – Beadott – utolsó érvényes – energia ajánlati adatok piaci szereplőnként NEGATÍV (LE) irányba	V486F	Napi	Az adatokat a tárgydőszakot követő 3. nap 17:00-ig kell megadni.

10. Az R1. 7. melléklet II. pontjában foglalt táblázat a következő 16. és 17. sorral egészül ki:

	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
16.	Tárgyévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	V619t	Negyedéves	A tárgydőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.
17.	Következő évre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	V619e	Negyedéves	A tárgydőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.

11. Az R1. 7. melléklet III. pontjában foglalt táblázat a következő 17. és 18. sorral egészül ki:

	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
17.	Tárgyévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	V619t	Negyedéves	A tárgydőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.
18.	Következő évre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	V619e	Negyedéves	A tárgydőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.

12. Az R1. 9. mellékletében foglalt táblázat a következő 18. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő)</i>
18.	Származási garancia aukciók	V826	Havi	Az adatokat a tárgyidőszakot követő hónap 1. napjáig kell megadni.

13. Az R1. 17. mellékletében foglalt táblázat 13. és 14. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő)</i>
13.	A gázátadókon október 1. és március 30. közötti időszakban mért legmagasabb napi és órai adatai gázátadónként, illetve az országos legmagasabb fogyasztás	G424	Éves	Az adatokat évente, a tárgyidőszakot követő év április 15-ig kell megadni.
14.	Az aktuális gázévre lekötött és az azt követő 9 évre előrejelzett, rendszerhasználónként kimutatott szállítóvezetési kapacitásigény, betáplálási és kiadási pontonként	G425	Éves	Az adatokat évente, a tárgyidőszakot követő év március 15-ig kell megadni.

14. Az R1. 17. mellékletében foglalt táblázat 22. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő)</i>
22.	MA_BALANCING_BY_PARTNER_NP	G461	Napi	Az adatokat naponta, a tárgy hónapot követő hónap 90. napjáig kell megadni.

15. Az R1. 18. melléklet I. pontjában foglalt táblázat a következő 34. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő)</i>
34.	Nem lakossági felhasználóknak átadott földgáz mennyisége – heti adatok	G511C	Heti	Az adatokat hetente, a tárgyidőszakot követő kedd 23:59-ig kell megadni.

16. Az R1. 18. melléklet II. pontjában foglalt táblázat a következő 38. sorral egészül ki:

	(A	B	C	D
1.	Adatkör	MEKH adatszolgáltatási szám	Adatszolgáltatási gyakoriság	Beküldési határidő)
38.	Nem lakossági felhasználóknak átadott földgáz mennyisége – heti adatok	G511C	Heti	Az adatokat hetente, a tárgyidőszakot követő kedd 23:59-ig kell megadni.

17. Az R1. 19. melléklet II. pontjában foglalt táblázat a következő 15. és 16. sorral egészül ki:

	(A	B	C	D
1.	Adatkör	MEKH adatszolgáltatási szám	Adatszolgáltatási gyakoriság	Beküldési határidő)
15.	Tárgygázévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	G619t	Negyedéves	A tárgyidőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.
16.	Következő gázévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	G619e	Negyedéves	A tárgyidőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.

18. Az R1. 19. melléklet III. pontjában foglalt táblázat a következő 16. és 17. sorral egészül ki:

	(A	B	C	D
1.	Adatkör	MEKH adatszolgáltatási szám	Adatszolgáltatási gyakoriság	Beküldési határidő)
16.	Tárgygázévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	G619t	Negyedéves	A tárgyidőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.
17.	Következő gázévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	G619e	Negyedéves	A tárgyidőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.

19. Az R1. 19. melléklet IV. pontjában foglalt táblázat a következő 17. és 18. sorral egészül ki:

	(A	B	C	D
1.	Adatkör	MEKH adatszolgáltatási szám	Adatszolgáltatási gyakoriság	Beküldési határidő)
17.	Tárgygázévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	G619t	Negyedéves	A tárgyidőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.
18.	Következő gázévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	G619e	Negyedéves	A tárgyidőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.

20. Az R1. 19. melléklet V. pontjában foglalt táblázat a következő 16. és 17. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő)</i>
16.	Tárgygázévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	G619t	Negyedéves	A tárgyidőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.
17.	Következő gázévre vonatkozó nem ESZ szerződések tételes adatai	G619e	Negyedéves	A tárgyidőszakot megelőző hónap utolsó napjáig.

21. Az R1. 22. melléklet I. pontjában foglalt táblázat a következő 10. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő)</i>
10.	Távhőtermelők villamosenergia-beszerzés költsége	T241	Éves	A tárgyidőszakot követő év júliusának 15. napja.

22. Az R1. 22. melléklet II. pontjában foglalt táblázat a következő 13. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő)</i>
13.	Távhőtermelők villamosenergia-beszerzés költsége	T241	Éves	A tárgyidőszakot követő év júliusának 15. napja.

23. Az R1. 22. melléklet III. pontjában foglalt táblázat a következő 11. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő)</i>
11.	Távhőtermelők villamosenergia-beszerzés költsége	T241	Éves	A tárgyidőszakot követő év júliusának 15. napja.

24. Az R1. 22. melléklet IV. pontjában foglalt táblázat a következő 14. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő)</i>
14.	Távhőtermelők villamosenergia-beszerzés költsége	T241	Éves	A tárgyidőszakot követő év júliusának 15. napja.

25. Az R1. 23. melléklet I. pontjában foglalt táblázat a következő 14. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
14.	Távhőszolgáltatók villamosenergia-beszerzés költsége	T541	Éves	A tárgydőszakot követő év júliusának 15. napja.

26. Az R1. 23. melléklet II. pontjában foglalt táblázat a következő 16. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
16.	Távhőszolgáltatók villamosenergia-beszerzés költsége	T541	Éves	A tárgydőszakot követő év júliusának 15. napja.

27. Az R1. 23. melléklet III. pontjában foglalt táblázat a következő 19. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
19.	Távhőszolgáltatók villamosenergia-beszerzés költsége	T541	Éves	A tárgydőszakot követő év júliusának 15. napja.

28. Az R1. 23. melléklet IV. pontjában foglalt táblázat a következő 17. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
17.	Távhőszolgáltatók villamosenergia-beszerzés költsége	T541	Éves	A tárgydőszakot követő év júliusának 15. napja.

29. Az R1. 23. melléklet V. pontjában foglalt táblázat a következő 20. sorral egészül ki:

	<i>(A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>1.</i>	<i>Adatkör</i>	<i>MEKH adatszolgáltatási szám</i>	<i>Adatszolgáltatási gyakoriság</i>	<i>Beküldési határidő</i>
20.	Távhőszolgáltatók villamosenergia-beszerzés költsége	T541	Éves	A tárgydőszakot követő év júliusának 15. napja.

3. melléklet a 9/2023. (VI. 23.) MEKH rendelethez

A 3/2023. (IV. 6.) MEKH rendelet 2. melléklet 6.1–6.3. pontja helyébe a következő pont lép:

„6.1. Hulladékgazdálkodási létesítmény esetében:

$$IVD_L = \frac{MK_L * (1 + HT) * INF_{i,MNB}}{HM_L} + \frac{ÉCS_L^{SZ} + ET_L^{SZ}}{HM_L^{Opt}}$$

ahol

IVD_L : a hulladékgazdálkodási létesítmény tárgyidőszakkal érintett első naptári évre vonatkozó igénybevételi díja (Ft/t)

MK_L : a hulladékgazdálkodási létesítményhez tartozó, tárgyévre vonatkozóan megállapított indokolt működési költség (Ft)

HT : az állami hulladékgazdálkodási közfeladatra vonatkozó hozamtényező értéke (%)

$ÉCS_L^{SZ}$: a hulladékgazdálkodási létesítményhez rendelt hulladékgazdálkodási eszközök szabályozott eszközérték alapján megállapított értékcsökkenésének értéke (Ft)

ET_L^{SZ} : a hulladékgazdálkodási létesítményhez rendelt hulladékgazdálkodási eszközök szabályozott eszközérték alapján megállapított tökeköltségének értéke (Ft)

HM_L : a tárgyév során a hulladékgazdálkodási létesítményben kezelt hulladék mennyisége (t)

HM_L^{Opt} : a hulladékgazdálkodási létesítményben kezelhető hulladék optimális éves mennyisége (t)

$INF_{i,MNB}$: a tárgyidőszakkal érintett első naptári év és a tárgyév közötti időszakra vonatkozó, a KSH által közzétett inflációs árindex – ennek hiányában az MNB által közzétett inflációs árindex

A Hivatal a hulladékgazdálkodási létesítményben kezelhető hulladék optimális mennyiségének meghatározásakor különösen az alábbiakat vizsgálja:

- a hulladékgazdálkodási létesítmény engedélyezett éves kapacitása,
- a hulladékgazdálkodási létesítményben a tárgyévben kezelt hulladék mennyisége,
- a hulladékgazdálkodási létesítmény működésének műszaki jellemzői (ideértve a több műszakos működtetés lehetőségének vizsgálatát) és
- a hulladékgazdálkodási létesítmény technológiájának jellemzői, az engedélyezett technológia optimális kihasználtsága.

6.2. Gépjármű esetében:

$$IVD_G = \frac{MK_G * (1 + HT) * INF_{i,MNB}}{KM_G} + \frac{ÉCS_G^{SZ} + ET_G^{SZ}}{KM_G^{Opt}}$$

ahol

IVD_G : a gépjármű tárgyidőszakkal érintett első naptári évre vonatkozó igénybevételi díja (Ft/km)

MK_G : a gépjárműhöz tartozó, tárgyévre vonatkozóan megállapított indokolt működési költség (Ft)

HT : az állami hulladékgazdálkodási közfeladatra vonatkozó hozamtényező értéke (%)

$ÉCS_G^{SZ}$: a gépjármű szabályozott eszközérték alapján megállapított értékcsökkenésének értéke (Ft)

ET_G^{SZ} : a gépjármű szabályozott eszközérték alapján megállapított tökeköltségének értéke (Ft)

KM_G : a tárgyév során a gépjármű által megtett út hossza (km)

KM_G^{Opt} : a gépjármű által évente optimálisan megtehető út hossza (km)

$INF_{i,MNB}$: a tárgyidőszakkal érintett első naptári év és a tárgyév közötti időszakra vonatkozó, a KSH által közzétett inflációs árindex – ennek hiányában az MNB által közzétett inflációs árindex

A Hivatal a gépjármű által optimálisan megtehető út hosszának meghatározásakor különösen az alábbiakat vizsgálja:

- a gépjármű engedélyezett üzemeltetési jellemzői,
- a gépjárművel végzett tevékenység tárgyévben futott futásteljesítménye,
- a gépjármű műszaki jellemzői és
- a gépjármű üzemeltetési jellemzői (ideértve a több műszakos működtetés lehetőségének vizsgálatát).

6.3. Egyéb hulladékgazdálkodási eszköz esetében:

$$IVD_E = \frac{MK_E * (1 + HT) * INF_{i,MNB}}{HM_E} + \frac{ÉCS_E^{SZ} + ET_E^{SZ}}{HM_E^{Opt}}$$

ahol

IVD_E : a hulladékgazdálkodási eszköz tárgyidőszakkal érintett első naptári évre vonatkozó igénybevételi díja (a hulladékgazdálkodási eszköz jellegétől függően: Ft/t, Ft/üzemóra vagy Ft/km)

MK_E : a hulladékgazdálkodási eszközhöz tartozó, tárgyévre vonatkozóan megállapított indokolt működési költség (Ft)

HT : az állami hulladékgazdálkodási közfeladatra vonatkozó hozamtényező értéke (%)

$ÉCS_E^{SZ}$: a hulladékgazdálkodási eszköz szabályozott eszközérték alapján megállapított értékcsökkenésének értéke (Ft)

ET_E^{SZ} : a hulladékgazdálkodási eszköz szabályozott eszközérték alapján megállapított elismert tőkeköltségének értéke (Ft)

KM_G : a tárgyév során a hulladékgazdálkodási eszközt – annak jellegétől függően – jellemző teljesítménymutató (hulladékmennyiség, üzemidő vagy a megtett út hossza) értéke (tonna, üzemóra vagy kilométer mértékegységben kifejezve)

KM_G^{Opt} : a hulladékgazdálkodási eszközt – annak jellegétől függően – jellemző teljesítménymutató (hulladékmennyiség, üzemidő vagy a megtett út hossza) optimális éves értéke (tonna, üzemóra vagy kilométer mértékegységben kifejezve)

$INF_{i,MNB}$: a tárgyidőszakkal érintett első naptári év és a tárgyév közötti időszakra vonatkozó, a KSH által közzétett inflációs árindex – ennek hiányában az MNB által közzétett inflációs árindex

A Hivatal a hulladékgazdálkodási eszközt – annak jellegétől függően – jellemző teljesítménymutató optimális értékének meghatározásakor különösen az alábbiakat vizsgálja:

- a hulladékgazdálkodási eszközzel engedély alapján évente kezelhető hulladék mennyisége,
- a hulladékgazdálkodási eszköz igénybevételével a tárgyévben kezelt hulladék mennyisége, teljesített üzemóraszám, megtett kilométer,
- a hulladékgazdálkodási eszköz működtetésének műszaki jellemzői (ideértve a több műszakos működtetés lehetőségének vizsgálatát) és
- a hulladékgazdálkodási eszközhasználat technológiájának jellemzői, az engedélyezett technológia optimális kihasználtsága.”

4. melléklet a 9/2023. (VI. 23.) MEKH rendelethez

„1. melléklet a 4/2023. (IV. 6.) MEKH rendelethez

4422

A koncesszori alvállalkozók indokolt költségeinek mértéke hulladékgazdálkodási alrendszerekhez kapcsolódó hulladékgazdálkodási tevékenységenként

	A)	B)	C)	D)
1.	Hulladékgazdálkodási alrendszer megnevezése	Indokolt költségek mértéke (ÁFA nélkül E Ft)		
2.		Gyűjtés ¹	Szállítás ¹	Előkezelés és kezelésre átadás ¹
3.	Hulladékgazdálkodási közszolgáltatási résztvékenységi alrendszer	43 546 726	3 069 378	9 425 501
4.	Gazdálkodó szervezetek intézményi alrendszer	4 721 725	2 542 739	4 919 177
5.	Kiterjesztett gyártói felelősségi intézményi alrendszer	41 457 351	10 670 117	58 954 321
6.	Köztisztasági intézményi alrendszer	–	18 989	173 724

¹ Beleértve az adott tevékenységgel összefüggő létesítményüzemeltetési és -fenntartási, valamint kereskedelmi tevékenységet is.”

5. melléklet a 9/2023. (VI. 23.) MEKH rendelethez

„1. melléklet az 5/2023. (IV. 6.) MEKH rendelethez

Az önkormányzatok indokolt költségeinek összesített mértéke

	A)
1.	Indokolt költségek összesített mértéke (ÁFA nélkül E Ft)
2.	4 933 757

”

V. A Kormány tagjainak rendeletei

Az építési és közlekedési miniszter 11/2023. (VI. 23.) ÉKM rendelete egyes közlekedési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 148. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben –,

a 3. alcím tekintetében a víziközeledésről szóló 2000. évi XLII. törvény 88. § (2) bekezdés 20. pontjában kapott felhatalmazás alapján – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 148. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben –,

a 4. alcím tekintetében a légiközeledésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 74. § (2) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 148. § (1) bekezdés 2. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben –,

a 9. alcím tekintetében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdés b) pont 18. alpontjában kapott felhatalmazás alapján,

a 10. és a 11. alcím tekintetében a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 88. § (2) bekezdés 8. pontjában kapott felhatalmazás alapján – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 148. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben –,

a 12. alcím tekintetében a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 88. § (2) bekezdés 21. pontjában kapott felhatalmazás alapján,

a 14. alcím tekintetében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdés j) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 66. § (1) bekezdés 7. és 12. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró belügyminiszterrel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 103. § (1) bekezdés 11. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró gazdaságfejlesztési miniszterrel egyetértésben –,

a 15. alcím tekintetében a megfelelőségértékelő szervezetek tevékenységéről szóló 2009. évi CXXXIII. törvény 13. § (2) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 148. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben –,

a 17. alcím tekintetében a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 88. § (2) bekezdés 39. pontjában kapott felhatalmazás alapján,

a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 95. § 8. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. Az ügyi hatósági eljárások díjairól szóló 26/1997. (XII. 12.) KHVM rendelet módosítása

1. § Az ügyi hatósági eljárások díjairól szóló 26/1997. (XII. 12.) KHVM rendelet [a továbbiakban: 26/1997. (XII. 12.) KHVM rendelet]

- a) 1. § (2) bekezdés a) pontjában az „a Nemzeti Fejlesztési” szövegrész helyébe az „az Építési és Közlekedési” szöveg,
- b) 1. § (2) bekezdés a) pontjában az „NFM” szövegrészek helyébe az „ÉKM” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg,
- c) 1. § (2) bekezdés c) pontjában az „NFM” szövegrészek helyébe az „ÉKM” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg,
- d) 1. § (3) bekezdésében az „NFM” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg lép.

2. § A 26/1997. (XII. 12.) KHVM rendelet 2. számú melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

2. A személygépkocsival végzett személyszállítási szolgáltatások engedélyezése eljárásaihoz kapcsolódó igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 9/2000. (X. 30.) KöViM rendelet módosítása

- 3. §** A személygépkocsival végzett személyszállítási szolgáltatások engedélyezése eljárásaihoz kapcsolódó igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 9/2000. (X. 30.) KöViM rendelet
3. § (1) bekezdésében az „a Nemzeti Fejlesztési” szövegrész helyébe az „az Építési és Közlekedési” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg,
  3. § (2) bekezdésében az „a Nemzeti Fejlesztési” szövegrész helyébe az „az Építési és Közlekedési” szöveg lép.

3. A hajózási hatósági eljárások díjairól szóló 29/2001. (IX. 1.) KöViM rendelet módosítása

- 4. §** A hajózási hatósági eljárások díjairól szóló 29/2001. (IX. 1.) KöViM rendelet
2. § (1) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai” szövegrészek helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg,
  2. § (1b) és (2) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg lép.

4. A légitözlekedéssel kapcsolatos hatósági eljárások díjairól szóló 3/2002. (VI. 20.) GKM rendelet módosítása

- 5. §** (1) A légitözlekedéssel kapcsolatos hatósági eljárások díjairól szóló 3/2002. (VI. 20.) GKM rendelet [a továbbiakban: 3/2002. (VI. 20.) GKM rendelet] 1. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A díjat – a (2a) bekezdésben foglaltak kivételével – a kérelmező ügyfélnek az eljárás kezdeményezésével egyidejűleg kell az Építési és Közlekedési Minisztérium (a továbbiakban: ÉKM) Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-00003582-06020015 számú számlájára befizetni. A kérelemhez csatolni kell a készpénzáttalási megbízás ellenőrző szelvényének eredeti példányát vagy az átutalás tényét igazoló, a pénzforgalmi szolgáltató által kiadott dokumentum egy példányát.”
- (2) A 3/2002. (VI. 20.) GKM rendelet 1. §-a a következő (2a)–(2b) bekezdéssel egészül ki:
„(2a) A Melléklet 292., 294., 296., 298., 377., 379., 381., 385., 413., 424., 426., 428., 443., 453., 455., 457., 461., 474., 488., 497., 503., 525. és 539. sorában meghatározott díjakat a kérelem benyújtásáig vagy a vizsgára való jelentkezésig a légitözlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 2. § (4) bekezdése szerinti légitözlekedési vizsgaközpont (a továbbiakban: vizsgaközpont) OTP Bank Nyrt.-nél vezetett 11711003-21463062 számú számlájára történő átutalással kell megfizetni. A befizetett díj – a (2b) bekezdés szerinti kivétellel – a vizsgaközpont bevétele.
(2b) A vizsgaközpont számlájára a (2a) bekezdésnek megfelelően megfizetett díj 45,4%-a az ÉKM-et illeti meg, amelyet a vizsgaközpont a (2) bekezdésben meghatározott számlára átutalással fizet meg.”
- 6. §** A 3/2002. (VI. 20.) GKM rendelet
1. § (3) bekezdésében az „NFM” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg,
  2. § (2a) bekezdésében a „hatóság” szövegrész helyébe a „légitözlekedési hatóság részére megfizetett igazgatási szolgáltatási díj esetén a légitözlekedési hatóság, a vizsgaközpont részére megfizetett díj esetén a vizsgaközpont” szöveg,
  2. § (2b) bekezdésében a „hatóság” szövegrész helyébe a „légitözlekedési hatóság részére megfizetett igazgatási szolgáltatási díj esetén a légitözlekedési hatóság, a vizsgaközpont részére megfizetett díj esetén a vizsgaközpont” szöveg,
  3. § (2) bekezdés nyitó szövegrészeiben a „c A” szövegrész helyébe az „A” szöveg és az „NFM” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg,
  4. § c) pontjában a „31. §-a (1) bekezdésének első mondatában, valamint a 31. §-ának (2) és (7) bekezdéseiben” szövegrész helyébe a „31. §-ában” szöveg lép.

5. A veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó képzésének, vizsgáztatásának szabályairól és díjairól szóló 8/2002. (I. 30.) KöViM rendelet módosítása

- 7. §** A veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó képzésének, vizsgáztatásának szabályairól és díjairól szóló 8/2002. (I. 30.) KöViM rendelet
1. §-ában a „vizsgáztatására terjed ki” szövegrész helyébe az „a vizsgáztatásra, valamint a névjegyzékbe vételre terjed ki.” szöveg,
  7. § (1) bekezdésében az „A névjegyzékbe vétel díját” szövegrész helyébe az „A veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadók névjegyzékébe vétel díját” szöveg,
  7. § (3) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg,
  7. § (4) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg lép.

6. A nemzetközi közúti áru- és személyszállítási engedélyek és meghatározott okmányok kiadásának díjairól szóló 55/2002. (XII. 29.) GKM rendelet módosítása

- 8. §** A nemzetközi közúti áru- és személyszállítási engedélyek és meghatározott okmányok kiadásának díjairól szóló 55/2002. (XII. 29.) GKM rendelet
2. § (2) bekezdésében a „Nemzeti Fejlesztési” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg,
  2. § (3) bekezdésében a „Nemzeti Fejlesztési” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg,
  2. § (3) bekezdésében a „külön jogszabály” szövegrész helyébe az „államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet” szöveg,
  4. §-ában a „külön jogszabály” szövegrész helyébe a „számvitelről szóló 2000. évi C. törvény” szöveg lép.

7. A közúti áru fuvarozói és autóbuzos személyszállítási tevékenység végzésére irányuló engedélyezési eljárás díjairól szóló 44/2004. (IV. 13.) GKM rendelet módosítása

- 9. §** A közúti áru fuvarozói és autóbuzos személyszállítási tevékenység végzésére irányuló engedélyezési eljárás díjairól szóló 44/2004. (IV. 13.) GKM rendelet 1. § (2) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg lép.

8. A közúti járművek forgalomba helyezésével és forgalomban tartásával, környezetvédelmi felülvizsgálatával és ellenőrzésével, továbbá a gépjárműfenntartó tevékenységgel kapcsolatos egyes közlekedési hatósági eljárások díjáról szóló 91/2004. (VI. 29.) GKM rendelet módosítása

- 10. §** A közúti járművek forgalomba helyezésével és forgalomban tartásával, környezetvédelmi felülvizsgálatával és ellenőrzésével, továbbá a gépjárműfenntartó tevékenységgel kapcsolatos egyes közlekedési hatósági eljárások díjáról szóló 91/2004. (VI. 29.) GKM rendelet
2. § (1) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztériumnak” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési Minisztériumnak (a továbbiakban: ÉKM)” szöveg, az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg,
  2. § (3) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg,
  4. § (1) bekezdés b) pontjában az „Innovációs és Technológiai Minisztériumot” szövegrész helyébe az „ÉKM-et” szöveg,
  4. § (4) bekezdésében, 5. § (1) bekezdés záró szövegrészében, valamint 5. § (4) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg,
  5. § (2) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrészek helyébe a „Minisztérium” szöveg, az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg, az „10032000-00290737-50000005” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-05050019” szöveg,

- f) 5. § (3) bekezdés nyitó szövegrészében az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg és az „10032000-00290737-50000005” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-05050019” szöveg lép.

9. A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet módosítása

- 11. §** A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól szóló 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet [a továbbiakban: 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet] 2. § (1) bekezdése a következő 10. ponttal egészül ki:
(A rendelet alkalmazásában)
„10. *elektronikus vizsgaigazolás*: a vizsgaközpont által kiállított elektronikus dokumentum az adott kategóriás vezetői engedély megszerzésére irányuló, e rendeletben előírt valamennyi vizsgakövetelmény teljesítéséről,”
- 12. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdés 12. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A rendelet alkalmazásában)
„12. *jelentkezési lap*: olyan, a bizonylati albumban szereplő nyomtatvány vagy elektronikus űrlap, amely jogviszonyt hoz létre a jelentkező és a vizsgaközpont között, ha az a bizonylati albumban meghatározott módon került kitöltésre, illetve benyújtásra a vizsgaközponthoz, és amely a tanuló képzéséhez és vizsgáztatásához szükséges adatokat tartalmazza,”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdés 12. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A rendelet alkalmazásában)
„12. *jelentkezési adatlap*: a bizonylati albumban előírt tartalmú, papíralapú vagy elektronikus űrlap, amely jogviszonyt hoz létre a jelentkező és a vizsgaközpont között, ha az a Bizonylati albumban meghatározott módon került kitöltésre és beküldésre,”
- 13. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 20. ponttal egészül ki:
(A rendelet alkalmazásában)
„20. *képző szervei adatszolgáltatás*: a jelentkezési adatlapozhoz kapcsolódóan a képző szerv elektronikus űrlapon keresztül, a vizsgaközpont felé történő adatszolgáltatása a tanuló képzéséhez és vizsgáztatásához szükséges adattartalommal,”
- 14. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdés 22. pontja helyébe a következő rendelkezés lép, és a bekezdés a következő 23. ponttal egészül ki:
(A rendelet alkalmazásában)
„22. *rutinvizsga*: a jármű technikai kezelésének, valamint a manőverezési feladatok végrehajtásának számonkérése a „C”, „D”, „T”, „Trolibusz” kategóriák, valamint a „C1”, „D1” kategóriák, továbbá a „BE”, „CE”, „C1E”, „DE”, „D1E” kombinált kategóriák esetében,
23. *biztonsági ellenőrzés és üzemeltetési vizsga*: a jármű biztonsági ellenőrzésének számonkérése a „C1”, „C”, „D1”, „D”, „T”, „TR” kategóriák, továbbá a „BE”, „CE”, „C1E”, „DE”, „D1E” kombinált kategóriák esetében, amelyet a közlekedési hatóság által előzetesen meghatározott tárgyi feltételeknek megfelelő helyiségben vagy az adott kategóriának megfelelő járművön kell végrehajtani,”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdés 22. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A rendelet alkalmazásában)
„22. *rutinvizsga*: a jármű technikai kezelésének, a manőverezési feladatok végrehajtásának, valamint a jármű biztonsági ellenőrzésének számonkérése a „C1”, „C”, „D1”, „D”, „T”, „TR” kategóriák, továbbá a „BE”, „CE”, „C1E”, „DE”, „D1E” kombinált kategóriák esetében,”
- 15. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 26. ponttal egészül ki:
„26. *tanalváz*: a biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés tantárgy oktatására alkalmas, az oktatni kívánt kategóriának megfelelő, működőképes szerkezeti elemekkel és tartozékokkal rendelkező járműszerkezet,”

- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 28. ponttal egészül ki:
„28. *technikai rendező*: a biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés vizsgán részt vevő, a vizsgaterem üzemeltetője által megbízott személy, aki a vizsgához szükséges eszközök biztonságos állapotban történő rendelkezésre állásáról gondoskodik,”

- 16. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdés 30. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*A rendelet alkalmazásában:*)
„30. *vezetési karton*: a bizonylati albumban szereplő nyomtatvány vagy elektronikus eszköz, amely a tanuló vezetési gyakorlat tantárgyból történő oktatásának bizonylata,”

- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdés 30. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*A rendelet alkalmazásában:*)
„30. *vezetési karton*: a bizonylati albumban szereplő papíralapú nyomtatvány, amely a tanuló vezetési gyakorlat tantárgyból történő oktatásának bizonylata,”

- 17. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdés 33. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„33. *vizsgajegyzőkönyv*: a vizsgaközpont által kiállított, nyilvántartási számmal ellátott dokumentum, amely tartalmazza a vizsgázók személyazonosító adatait (név, születési dátum), aláírását és vizsgaeredményeit is,”

- 18. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdés 39. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*A rendelet alkalmazásában:*)
„39. *tanrend*: tantermi oktatás esetén a tantervnek a tanfolyam időtartamára lebontott ütemezése,”
(2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdés 39. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*A rendelet alkalmazásában:*)
„39. *tanrend*: a tanterv figyelembevételével az iskolavezető által meghatározott, az alapismeretek tantárgyainak tantermi oktatás esetére lebontott ütemezése,”

- 19. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 52–56. ponttal egészül ki:
(*A rendelet alkalmazásában:*)
„52. *vizsgaközpont informatikai rendszer*: a vizsgaközpont által működtetett, a képző szervek, a tanulók, a vizsgázók, a vizsgabiztosok és a vizsgaközpont e rendelet szerinti feladatellátását támogató informatikai keretrendszer,
53. *névsor*: a bizonylati album szerinti tanulmányi napló része, amelyen rögzítésre kerül a tanfolyam, szaktanfolyam tantermi elméleti képzésén, valamint a csoportos gyakorlati oktatáson részt vevők listája, amelyet a bizonylati album szerint papír alapon vezetni és elektronikusan jelenteni kell,
54. *jelenléti ív*: a bizonylati album szerinti tanulmányi napló része, amelyet a foglalkozás kezdetekor elektronikus lejelentés mellett a tantermi, valamint csoportos gyakorlati oktatáson részt vevők aláírnak az oktatási események rögzítése céljából,
55. *engedély-nyilvántartás*: a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló törvény szerinti engedély-nyilvántartás,
56. *összerendelési nyilvántartás*: a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló törvény szerinti összerendelési nyilvántartás.”

- 20. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 3. §-a a következő (5a) bekezdéssel egészül ki:
„(5a) A tanulóval a képzésre irányuló szerződéses jogviszony létrehozására, a szerződés megkötésére, továbbá az ehhez kapcsolódó, a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának általános szabályairól szóló 179/2011. (IX. 2.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdés 8. pontja szerinti képzési költség (a továbbiakban: képzési költség), valamint az annak alapját képező díjtételek beszedésére és számla kiállítására a képző szerv jogosult, amely a tanuló részére erről tájékoztatást ad.”

- 21. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 4. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A képző szerv a tanulót az általa végzett képzés és a vizsgára bocsátás feltételeiről írásban tájékoztatja. A tájékoztatás kiterjed a képzési költségre, valamint arra, hogy a képzésben közreműködő szakoktató a tanulótól díj vagy ellenszolgáltatás átvételére nem jogosult, a képző szervnek számla ellenében megfizetett képzési költség minden képzéssel kapcsolatos díjat tartalmaz.”

- 22. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 5. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(5) E-learning képzés esetén a meghatározott oktatási idő akkor tekinthető teljesítettnek, ha az e-learning képzést a tanuló elvégezte, és erről a képző szerv igazolást állított ki.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 5. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (6) bekezdéssel egészül ki:
„(5) E-learning képzés esetén a meghatározott oktatási idő akkor tekinthető teljesítettnek, ha az e-learning képzést a tanuló elvégezte, és erről az e-learning rendszerű képzést nyújtó képző szerv az akkreditált rendszerében elektronikus igazolást állított ki, és ezt benyújtotta a vizsgaközpont részére.
(6) A tantermi képzés esetén a meghatározott oktatási idő akkor tekinthető teljesítettnek, ha a tanuló elvégezte a vizsgára bocsátás feltételeként meghatározott képzést (tantárgyakat), illetve annak foglalkozásain a 3. melléklet 3.2.2. alpontjában rögzítettek szerint jelen volt.”
- 23. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 6. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A vezetési gyakorlat tantárgy alapoktatási része valamennyi elméleti tárgyból tett sikeres vizsga után, főoktatási része – a „B” kategóriás képzés kivételével – a sikeres járművezetési vagy rutinvizsga után kezdhető meg. A „B” kategóriás képzés esetén a vezetési gyakorlat tantárgy főoktatási része a kötelezően teljesítendő alapoktatási órák teljesítését követően kezdhető meg. Ha a tanuló az „A1” kategória megszerzésével kapcsolatos tanfolyami képzésen „B” kategóriában érvényes vezetői engedéllyel vesz részt, a gyakorlati képzésen az elméleti tantárgyakból tett sikeres vizsgát megelőzően is részt vehet.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 6. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A vezetési gyakorlat tantárgy alapoktatási része az előírt összes elméleti tárgyból tett sikeres vizsga után, főoktatási része – járművezetési vizsgakötelezettség esetén – a sikeres járművezetési vizsga után kezdhető meg. A „B” kategóriás képzés esetén a vezetési gyakorlat tantárgy főoktatási része a kötelezően teljesítendő alapoktatási órák teljesítését követően kezdhető meg. Ha a tanuló az „A1” kategória megszerzésével kapcsolatos tanfolyami képzésen „B” kategóriában érvényes vezetői engedéllyel vesz részt, a gyakorlati képzésen az elméleti tantárgyakból tett sikeres vizsgát megelőzően is részt vehet.”
- 24. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 6. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A vezetési gyakorlat tantárgyat szakoktatói felügyelet mellett lehet gyakorolni. A gyakorlásra a vizsgaközpont által hitelesített, a tanuló nevére a képző szerv által a „Bizonylati Albumban” meghatározott módon kiállított vezetési katon jogosít. A vezetési gyakorlat tantárgy oktatása akkor minősül a közúti közlekedés szabályairól szóló rendelet szerinti oktatásnak, ha a vezetési kartont a szakoktató a „Bizonylati Album”-ban előírt szabályok szerint kitöltötte és a tanuló az egyes gyakorlati órák megkezdésekor és befejezésekor – a gyakorlati foglalkozás kezdete és befejezése pontos idejének feljegyzése mellett – saját kezűleg aláírta”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 6. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:
„(2) A vezetési gyakorlat tantárgy szakoktatói felügyelet mellett gyakorolható abban az esetben, ha a tantervi és vizsgakövetelmények vezetési katon vagy elektronikus vezetési katon vezetését írja elő. A gyakorlásra a vizsgaközpont által hitelesített, a tanuló nevére a képző szerv által a bizonylati albumban meghatározott módon kiállított vezetési katon vagy az elektronikus vezetési katon jogosít. A vezetési gyakorlat tantárgy oktatása akkor minősül a közúti közlekedés szabályairól szóló rendelet szerinti oktatás szabályszerű végzésének, ha
a) a vezetési kartont a szakoktató a bizonylati albumban előírt szabályok szerint vezeti – ideértve a gyakorlati foglalkozás kezdete és befejezése pontos idejének feljegyzését is – és a tanuló az egyes gyakorlati órák megkezdésekor és befejezésekor saját kezűleg aláírta, vagy
b) az elektronikus vezetési kartont a szakoktató a bizonylati albumban előírt szabályok szerint vezeti, és a tanuló az egyes gyakorlati órák megkezdésekor és befejezésekor az oktatás tényét a 38. § szerint akkreditált elektronikus vezetési katon rendszer segítségével igazolta.
(2a) A (2) bekezdést a közúti közlekedési szakember képzés járművezetéssel járó oktatási órái esetében is alkalmazni kell.”
- (3) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 6. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:
„(3a) A vezetési gyakorlat tantárgy oktatása a „B” kategória esetén – a kategóriának megfelelő tantervi és vizsgakövetelmények szerinti időtartamban – a 38. §-ban és a 38/A. §-ban meghatározott, a kategóriának megfelelő, érvényes akkreditációval rendelkező szimulátoron is végezhető.”

- (4) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 6. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(7) A havi óra- és vizsgaösszesítő lapot az adott hónapot követő 10. napig a közlekedésért felelős miniszter által a Bizonylati Alumban meghatározott módon a szakoktató a vizsgaközpontnak elektronikus úton megküldi.”
- (5) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 6. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(7) A gyakorlati oktatások (ideértve a vezetési gyakorlat tantárgy szimulátoron történő oktatását, valamint a közúti közlekedési szakember képzés járművezetéssel járó oktatási óráit és a gépkezelési gyakorlati órákat) esetében legkésőbb a foglalkozás kezdetét 2 órával megelőzően a szakoktató (veszélyhelyzetek létrehozására alkalmas tanpályán tartott oktatás és gépkezelési gyakorlat esetén az iskolavezető) a bizonylati albumban meghatározott módon a vizsgaközpontot elektronikus úton tájékoztatja a gyakorlati oktatások tervezett kezdetéről és végéről, továbbá az indulás és az érkezés (szimulátoron, veszélyhelyzetek létrehozására alkalmas tanpályán történő oktatás, valamint gépkezelési gyakorlat esetén az oktatás) tervezett helyszínéről.”
- (6) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 6. §-a a következő (8)–(10) bekezdéssel egészül ki:
 „(8) A gyakorlati oktatás (ideértve a vezetési gyakorlat tantárgy szimulátoron történő oktatását, valamint a közúti közlekedési szakember képzés járművezetéssel járó oktatási óráit és a gépkezelési gyakorlati órákat) megtartását követően a szakoktató (veszélyhelyzetek létrehozására alkalmas tanpályán tartott oktatás és gépkezelési gyakorlat esetén az iskolavezető) 24 órán belül, de a gyakorlati vizsgára bocsátás feltételeként meghatározott minimális menettávolságok és kötelező óraszámok teljesítése tekintetében legkésőbb a gyakorlati vizsgát 6 órával megelőzően, elektronikus úton tájékoztatja a vizsgaközpontot a gyakorlati óra megtartásának tényéről, tényleges kezdetéről, végéről és időtartamáról, és (ha az értelmezhető) az induló kilométeróra-állás és a levezetett távolság adatairól.
 (9) A gépkezelési gyakorlati órák esetében az iskolavezető tájékoztatja a vizsgaközpontot
 a) a (7) bekezdés szerinti határidőig az ott rögzítetteken túlmenően a szaktanfolyami képzés kódjáról, az oktatás tervezett helyszínéről és az oktató nevééről,
 b) a (8) bekezdés szerinti határidőig az ott rögzítetteken túlmenően a szaktanfolyami képzés kódjáról, az oktatás tényleges helyszínéről, a gépazonosítóról és az oktatást ténylegesen megtartó oktató nevééről.
 (10) A (7)–(9) bekezdés szerinti adatszolgáltatásnak tartalmazni kell az oktatás kategóriáját és jellegét, a vezetési karton (gépkezelési karton) vagy az elektronikus vezetési karton azonosítóját, a tanuló azonosítóját, valamint, ha az értelmezhető, az oktató jármű rendszámát.”

- 25. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
 „7. § A vizsgára jelentkezés feltételeként előírt képzési rész teljesítését a képző szerv igazolja.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
 „7. § (1) A vizsgára jelentkezés feltételeként:
 a) az e-learning képzés teljesítését az e-learning rendszerű képzést nyújtó képző szerv az 5. § (5) bekezdésében foglaltak szerint;
 b) a tantermi képzés teljesítését a képző szerv a vizsgaközpontnak elektronikus bejelentett jelenléti ívek alapján igazolja.
 (2) A vezetési gyakorlat tantárgy képzésének a vizsgaszabályzatban meghatározott mértékű teljesítését a képző szerv az elektronikus bejelentett gyakorlati oktatások alapján igazolja.”

26. § A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet a következő alcímmel egészül ki:

„A vizsgára bocsátással összefüggő feladatok

7/B. § (1) A képző szerv a képzési és a vizsgára bocsátással összefüggő feladatai körében rögzíti a vizsgázó vizsgaszervezéshez, valamint a vizsgázó kérésére a vezetői engedély automatikus kiállításához szükséges adatait, nyilatkozatait és kérelmeit, és a vizsgaközpont informatikai rendszerén keresztül elektronikus úton átadja ezen adatokat a vizsgaközpont részére. A vizsgázó, illetve törvényes képviselője által hitelesített nyilatkozatokat, illetve hiteles másolatokat a képző szerv papír alapon is továbbíthatja a vizsgaközpontnak.

(2) A vizsgázó a vizsgaszervezéshez, valamint a vezetői engedély automatikus kiállításához szükséges adatait, nyilatkozatait és kérelmeit elektronikus úton a vizsgaközpont informatikai rendszerén keresztül is benyújthatja, melyeket a vizsgaközpont az informatikai rendszerén keresztül a vizsgázó nyilatkozatában megjelölt képző szerv részére elérhetővé tesz.

(3) A vizsgázó képzésének ellenőrzéséhez, felügyeletéhez és vizsgáinak szervezéséhez kapcsolódó adatszolgáltatásokat, nyilatkozatokat, kérelmeket a képző szerv a vizsgaközpont informatikai rendszerén keresztül elektronikus úton továbbítja a vizsgaközpont részére.

(4) A vizsgaközpont a képző szerv vagy a vizsgázó által átadott adatok alapján a vizsgázó (mint járművezető vagy járművezető-jelölt) vezetői engedélyére, egészségi alkalmasságára, utánpótlási kötelezettségére, vezetéstől való eltiltásaira, valamint természetes személyazonosító adataira vonatkozóan a Központi Kormányzati Szolgáltatás Busz útján adatszolgáltatást kérhet az engedély-nyilvántartásban és az összerendelési nyilvántartásban szereplő adatokról, ezzel ellenőrzi a vizsgázó természetes személyazonosító és vezetési jogosultságra vonatkozó adatait, egészségi alkalmasságát, azt hogy a vizsgázó utánpótlásra kötelezett-e, vagy áll-e vezetéstől való eltiltás hatálya alatt. Az adatok eltérése esetén a vizsgaközpont az eltérés tényét jelzi a képző szervnek. A képző szerv a vizsgaközpont jelzése alapján adategyeztetést kezdeményez a vizsgázóval, és javítja az adatokat.

(5) A vizsgázó vizsgaeredményei a vizsgaközpont informatikai rendszerében a vizsgára jelentő képző szerv részére elérhetőek.

(6) A vizsgaközpont a közúti járművezetők utánpótlására jelentkezők adatait az adott személy utánpótlásában részt vevő képző szerv részére elérhetővé teszi. A képző szerv az utánpótlási programok megtartásához kapcsolódó, vizsgaközpont által meghatározott adatszolgáltatásokat és nyilatkozatokat a vizsgaközpont informatikai rendszerén keresztül teljesíti.

(7) A vizsgaközpont informatikai rendszerébe rögzített adatok, dokumentumok a nyilvántartásba vétel időpontjától kezdődően hitelesített adatoknak, dokumentumoknak tekintendők.

(8) A képző szerv vagy – megismételt számítógépes elméleti vizsga esetén – a vizsgázó vagy a szaktanfolyam hallgatója a vizsgára bocsátásra irányuló igényét a vizsgaközpontnak bejelenti (vizsgára jelentés)."

- 27. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 9. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:
 „(6) Az adott kategóriás vezetői engedély megszerzésére irányuló, e rendeletben előírt valamennyi vizsgakövetelmény teljesítéséről az utolsó vizsgát követően a vizsgaközpont vizsgaigazolást állít ki.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 9. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:
 „(8) Aki a vizsgán valamely vizsgatárgyból nem felelt meg, legkorábban három munkanap eltelte után tehet újabb vizsgát.”
- (3) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 9. §-a a következő (12)–(13) bekezdéssel egészül ki:
 „(12) A vizsgaközpont a 10–11. § és a 33. § (7) bekezdése szerinti feltételeknek megfelelő vizsgázót vizsgára bocsátja, amely alapján a vizsgázó a vizsgát megkezdheti.
 (13) A vizsgáról a vizsgaközpont nyilvántartási számmal ellátott vizsgajegyzőkönyvet állít ki, amely dokumentum tartalmazza a vizsgázók személyazonosító adatait (név, születési dátum), aláírását és vizsgaeredményeit is.”
- 28. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 10. § (1) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Elméleti vizsgára az bocsátható, aki)
 „a) a tanfolyam elméleti részét az 5. § (3) bekezdésében foglaltak szerint elvégezte, és az első vizsgaeseményig az adott tanfolyam megkezdésétől számított kevesebb, mint kilenc hónap telt el, továbbá a 7. § szerinti igazolást a vizsgaközpont részére a jelentkezési lapon bemutatta, vagy annak elvégzése alól a 4. § (6) bekezdésében foglaltak alapján mentesült, továbbá aki a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló rendelet alapján tanfolyammentes vizsgát tehet;”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 10. § (1) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Elméleti vizsgára az bocsátható, aki)
 „a) a tanfolyam elméleti részét az 5. § (3) bekezdésében foglaltak szerint elvégezte – vagy annak elvégzése alól részben, vagy egészében a 4. § (6) bekezdésében foglaltak alapján mentesült –, és az első vizsgaeseményig az adott tanfolyam megkezdésétől számított kevesebb, mint kilenc hónap telt el, továbbá aki a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló rendelet alapján tanfolyammentes vizsgát tehet;”
- (3) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 10. § (1) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Elméleti vizsgára az bocsátható, aki)
 „f) a vizsgára való jelentkezésig – a Bizonylati Album szerinti azonosítók szerepeltetésével – a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésével, továbbképzésével, utánpótlásával és vizsgáztatásával összefüggő díjakról szóló miniszteri rendeletben meghatározott módon, az ott meghatározott vizsgadíjat a képző szerv útján megfizette.”

- (4) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 10. § (1) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*Elméleti vizsgára az bocsátható, aki*)
„f) legkésőbb a vizsgára való jelentkezés során – a bizonylati album szerinti azonosítók szerepeltetésével – a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésével, továbbképzésével, utánképzésével és vizsgáztatásával összefüggő díjakról szóló miniszteri rendeletben meghatározott módon, az ott meghatározott vizsgadíjat a képző szerv útján megfizette, és”
- (5) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 10. § (1) bekezdése a következő g) ponttal egészül ki:
(*Elméleti vizsgára az bocsátható, aki*)
„g) a meglévő vezetői engedélyét – figyelembe véve a (3) bekezdésben foglaltakat – vagy annak időbeli hatálya alatt a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott, a vezetői engedély kiállítására irányuló kérelem adatlapot a vizsgán bemutatja.”

- 29. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (1) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*Gyakorlati vizsgára az bocsátható, aki*)
„d) a tanfolyam vizsgatárgyhoz kapcsolódó gyakorlati részét az 5. § (3) bekezdésében foglaltak szerint elvégezte, és az erről szóló 7. § szerint kiállított igazolást a vizsgaközpont részére bemutatta; ez a követelmény nem vonatkozik arra, aki a tanfolyam vizsgatárgyhoz kapcsolódó gyakorlati részének elvégzése alól felmentést kapott, továbbá aki a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló rendelet alapján tanfolyammentes vizsgát tehet;”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (1) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*Gyakorlati vizsgára az bocsátható, aki*)
„d) a tanfolyam vizsgatárgyhoz kapcsolódó gyakorlati részét az 5. § (3) bekezdésében foglaltak szerint elvégezte; ez a követelmény nem vonatkozik arra, aki a tanfolyam vizsgatárgyhoz kapcsolódó gyakorlati részének elvégzése alól felmentést kapott, továbbá aki a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló rendelet alapján tanfolyammentes vizsgát tehet;”
- (3) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (1) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*Gyakorlati vizsgára az bocsátható, aki*)
„f) a vizsgára való jelentkezésig – a Bizonylati Album szerinti azonosítók szerepeltetésével – a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésével, továbbképzésével, utánképzésével és vizsgáztatásával összefüggő díjakról szóló miniszteri rendeletben meghatározott módon, az ott meghatározott vizsgadíjat a képző szerv útján vagy közvetlenül megfizette, és”
- (4) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (1) bekezdés g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*Gyakorlati vizsgára az bocsátható, aki*)
„g) a meglévő vezetői engedélyét – figyelembe véve a (6) bekezdésben foglaltakat – vagy annak időbeli hatályán belül a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott, a vezetői engedély kiállítására irányuló kérelem adatlapot a vizsgán bemutatja.”
- (5) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (1) bekezdés g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*Gyakorlati vizsgára az bocsátható, aki*)
„g) a külföldi hatóság által kiállított meglévő vezetői engedélyét a vizsgán bemutatja.”
- (6) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (1a) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:
„(1a) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően „C” vagy „D” kategóriás rutinvizsgát, valamint biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés vizsgát tehet az is, aki az előírt életkort még nem töltötte be, azonban forgalmi vizsgára „C” kategória esetén csak a 18. életév, „D” kategória esetén csak a 21. életév betöltése után bocsátható.”
- (7) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Forgalmi vizsga – a „B” kategóriás képzés kivételével – sikeres járműkezelési, vagy rutin és biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés vizsga után tehető.”
- (8) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Forgalmi vizsga – ha e rendelet másként nem rendelkezik – sikeres járműkezelési vagy rutinvizsga után tehető.”
- (9) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) A 10. § (2) bekezdésében előírt vezetői engedély helyett egy évig el kell fogadni a feltételként meghatározott kategória megszerzését tanúsító – a közlekedési hatóság vagy a vizsgaközpont által kiállított –, a forgalmi vizsga teljesítéséről szóló vizsgaigazolást. Az egy évet az adott kategóriára vonatkozó utolsó sikeres vizsga letételének időpontjától kell számítani.”

- (10) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(6) A 10. § (2) bekezdésében előírt vezetői engedély helyett egy évig el kell fogadni a feltételként meghatározott kategória megszerzését tanúsító – a vizsgaközpont által kiállított és a közlekedési igazgatási hatóság részére elektronikus úton továbbított –, az e rendeletben előírt valamennyi vizsgakövetelmény teljesítéséről szóló vizsgaigazolást. Az egy évet az adott kategóriára vonatkozó utolsó sikeres vizsga letételének időpontjától kell számítani.”
- (11) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 11. § (5) bekezdés a) és b) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:
 (Mentesül az elméleti tanfolyam és vizsga alól és gyakorlati vizsgára bocsátható az is, aki)
 „a) „A2” kategóriás vizsgához – két évnél nem régebben szerzett – „A1” kategóriás vezetői engedéllyel rendelkezik, és két éven belül „A1” kategóriára sikeres elméleti vizsgát tett;
 b) „A” kategóriás vizsgához – két évnél nem régebben szerzett – „A2” vagy „A1” kategóriás vezetői engedéllyel rendelkezik, és két éven belül „A1” vagy „A2” kategóriára sikeres elméleti vizsgát tett;”

- 30. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 14. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(5) A vezetői engedély kiadásának feltételeként e rendeletben meghatározott vizsgáztatási előírásoknak az a vizsgázó tett eleget, aki az egyes kategóriákhoz, kombinált kategóriákhoz a 8. mellékletben előírt vizsgatárgyakból megfelelt vagy azok teljesítése alól e rendelet alapján felmentést kapott. A sikeres vizsgáról a vizsgaközpont vizsgaigazolást állít ki, amelyet a sikeres vizsgát követően haladéktalanul, de legkésőbb a vizsgát követő munkanapon elektronikus úton továbbít a közúti közlekedési nyilvántartó szerv részére.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 14. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(5) A vezetői engedély kiadásának feltételül e rendeletben meghatározott vizsgáztatási előírásoknak az a vizsgázó tett eleget, aki az egyes kategóriákhoz, kombinált kategóriákhoz a 8. mellékletben előírt vizsgatárgyakból megfelelt vagy azok teljesítése alól e rendelet alapján felmentést kapott. Az adott kategóriás vezetői engedély megszerzésére irányuló, e rendeletben előírt valamennyi vizsgakövetelmény teljesítéséről az utolsó vizsgát követően egy munkanapon belül a vizsgaközpont elektronikus vizsgaigazolás kiállításával és továbbításával adatot szolgáltat a közúti közlekedési nyilvántartó szerv részére. A vizsgaközpont a vizsgázó kérelmére az elektronikus vizsgaigazolásról másodlati példányt állít ki.”
- (3) A 24/2005. (IV. 21.) GKM 14. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:
 „(8) Nem kell a (6) bekezdésben megfogalmazott körülményt feltüntetni azon kombinált kategóriára vonatkozó vizsgaigazoláson, amellyel kapcsolatos vonó járműre a vizsgázónak korlátozás nélküli (mechanikus váltós) vezetői engedélye van. Nem kell a (6) bekezdésben megfogalmazott körülményt feltüntetni akkor sem, ha a vizsgázó már rendelkezik kézi sebességváltóval rendelkező jármű vezetésére jogosító engedéllyel a következő kategóriák legalább egyikében: „B”, „BE”, „C”, „CE”, „C1”, „C1E”, „D”, „DE”, „D1”, „D1E”.”

- 31. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 15. § (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
 (A vizsgabiztos felfüggeszti azon vizsgázó vizsgáját, aki:)
 „b) a biztonsági ellenőrzés és üzemeltetési, a járműkezelési, a rutin- vagy a forgalmi vizsgán az e rendeletben meghatározott feltételeknek nem felel meg,”

- 32. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 17. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:
 „(7) A szakoktató képzési közreműködéséért kizárólag a képzést végző képző szervtől jogosult díjazásra.”

- 33. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 18. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(4) A felvételi vizsgán a vizsgaközpont által vezényelt, a névjegyzékben szereplő vizsgabiztosok vizsgáztatnak. A szakoktatói felvételi vizsga a közlekedésért felelős miniszter által tantervi és vizsgakövetelményben meghatározottak alapján történik.”

- 34. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 22. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki:
 „(2) A szakoktató az adott hónapban teljesített oktatással és vizsgával töltött tevékenységét havi óra- és vizsgaösszesítő lapon köteles nyilvántartani.”

- 35. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 23. § (1) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A szakoktató oktatás, valamint járműkezelési, rutin és forgalmi vizsgáztatás közben köteles magánál tartani)
„b) a járművezetési gyakorlat tantárgy oktatásakor és a gyakorlati vizsgán az a) pontban foglaltakon kívül a jármű forgalmi engedélyét, a jármű kötelező biztosítása meglétének igazolását, az érvényes oktatójármű-igazolást és a vezetési kartont.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 23. § (1) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A szakoktató oktatás, valamint járműkezelési, rutin és forgalmi vizsgáztatás közben köteles magánál tartani)
„b) a járművezetési gyakorlat tantárgy oktatásakor és a gyakorlati vizsgán az a) pontban foglaltakon kívül a jármű forgalmi engedélyét, az érvényes oktatójármű-igazolást és a papíralapú vagy elektronikus vezetési kartont.”
- 36. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 26. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„26. § (1) Vizsgabiztosi vizsgára az bocsátható, aki a vizsgabiztosi tanfolyamot igazoltan elvégezte.
(2) A vizsgabiztosi vizsgán a vizsgaközpont által kijelölt, a névjegyzékben szereplő vizsgabiztosok vizsgáztatnak. A vizsgabiztosi vizsga a közlekedésért felelős miniszter által tantervi és vizsgakövetelményben meghatározottak alapján történik.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 26. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„26. § (1) Vizsgabiztosi vizsgára az bocsátható, aki a vizsgabiztosi tanfolyamot igazoltan elvégezte.
Az elméleti vizsgabiztosi vizsgára az bocsátható, aki az elméleti vizsgabiztosi tanfolyamot igazoltan elvégezte.
(2) A vizsgabiztosi és az elméleti vizsgabiztosi vizsgán a vizsgaközpont által kijelölt, a névjegyzékben szereplő vizsgabiztosok vizsgáztatnak. A vizsga a közlekedésért felelős miniszter által a tantervi és vizsgakövetelményben meghatározottak alapján történik.”
- 37. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 27. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:
„(3a) Az elméleti vizsgabiztosnak a vizsgabiztosi tevékenység folytatásához – a (3) bekezdés szerinti követelményeknek való megfelelés érdekében – két évente továbbképzésen kell részt vennie, és ezt követően sikeres vizsgát kell tennie.”
- 38. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 28. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A vizsgabiztos vizsgáztatás közben magánál tartja a vezetői engedélyét vagy annak időbeli hatályán belül a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott, a vezetői engedély kiállítására irányuló kérelem adatlapot és a vizsgabiztosi igazolványát, ez utóbbit köteles jól láthatóan magán viselni.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 28. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1) A vizsgabiztos vizsgáztatás közben magánál tartja vizsgabiztosi igazolványát. A vizsgabiztos „T” kategóriás forgalmi vizsgáztatás közben magánál tartja a vezetői engedélyét vagy annak időbeli hatályán belül a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott, a vezetői engedély kiállítására irányuló kérelem adatlapot is.
(1a) Az elméleti vizsgabiztos vizsgáztatás közben magánál tartja vizsgabiztosi igazolványát.”
- 39. §** A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 31. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Iskolavezetői tanfolyamra az vehető fel, aki
a) legalább középiskolai érettségivel és szakoktatói vagy a 3. melléklet 2.5. pontjában meghatározott képesítéssel és
b) középiskolai végzettség esetén öt, felsőfokú végzettség esetén két éves szakmai gyakorlattal rendelkezik.”
- 40. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 33. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„33. § (1) A közúti közlekedési szakemberek képzése a közlekedési hatóság engedélye alapján szaktanfolyamon végezhető.
(2) Szaktanfolyam szervezésére képzési engedélyt az a szaktanfolyami képző szerv kaphat, amely megfelel
a) a jó hírnév és
b) a szakmai alkalmasság
e rendelet által támasztott követelményeinek, és a kérelemnek a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésével, továbbképzésével, utánpótlás képzésével és vizsgáztatásával összefüggő díjakról szóló jogszabály szerinti díját megfizette.

- (3) A (2) bekezdés a) pontja szerinti jó hírnév követelményének nem felel meg az a szaktanfolyami képző szerv, amelyben a szaktanfolyami képzésért felelős iskolavezető
- a) a szaktanfolyami képzésre vonatkozó előírásokat két éven belül ismételten megsértette, és ezért a közlekedési hatóság végleges döntéssel közigazgatási szankciót alkalmazott,
- b) irányítása mellett a szaktanfolyam tartására való jogosultságát a szaktanfolyami képző szerv – az a) pontban foglaltak miatt – két éven belül elvesztette.
- (4) A (2) bekezdés b) pontja szerinti szakmai alkalmasság feltételeinek az a szaktanfolyami képző szerv felel meg, amelynél igazolt az adott szaktanfolyam megtartásához szükséges, a vizsgaközpont által meghatározott személyi feltételek, továbbá a 3. melléklet 3.1.1. és 3.1.2. alpontja és az e rendelet szerinti tárgyi feltételek megléte.
- (5) Szaktanfolyamra vagy szakképesítő vizsgára az bocsátható, aki megfelel a közlekedési hatóság által előírt feltételeknek.
- (6) A vizsgát a vizsgaközpont által megbízott képző szerv szervezheti. A közúti közlekedési szakembereket a szaktanfolyamot követő vizsgán a vizsgaközpont által kizárólag szakmai szempontok figyelembevételével vezényelt – a vizsgajegyzőkönyvben megnevezett és a szaktanfolyami vizsgabiztosi névjegyzékben szereplő – vizsgabiztosok vizsgáztatják. A szaktanfolyami vizsgabiztosnak – a vizsgabiztosi engedélye hatályban tartásához – évente a KTI által szervezett továbbképzésen kell részt vennie.
- (6a) A szaktanfolyami vizsgabiztosi névjegyzékbe olyan személy vehető fel,
- a) aki felsőfokú, szakirányú iskolai végzettséggel és az adott szakterületen legalább 2 év szakmai gyakorlattal rendelkezik,
- b) aki a közlekedési hatóság által meghatározott szakmai képesítéssel, végzettséggel rendelkezik,
- c) akinek a névjegyzékbe való felvétel előtti két éven belül a szakoktatói, a vizsgabiztosi, az iskolavezetői tevékenységi engedélyét a közlekedési hatóság közigazgatási szankcióként nem vonta vissza.
- (7) Vizsgaszervezési megbízás csak annak a képző szervnek adható, amely megfelel a (2)–(4) bekezdésben meghatározott feltételeknek.
- (8) A szakképesítést igazoló okmányokat – a sikeres vizsgát tett jelöltek részére – a vizsgaközpont adja ki.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 33. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
- „33. § (1) Szaktanfolyami képzésre az jelentkezhet, aki a Kkt. 19. § (5) bekezdése szerinti, valamint a jelentkezésre vonatkozóan e rendeletben meghatározott jelentkezési feltételeknek megfelel. A szaktanfolyami képzést követő vizsgára az bocsátható, aki megfelel az e rendeletben foglalt vizsgafeltételeknek.
- (2) A vizsgát a vizsgaközpont által – szakmai szempontok figyelembevételével – kijelölt független vizsgabiztos vagy vizsgabizottság előtt kell teljesíteni. A vizsgabizottság elnökének és tagjának kijelölése a kijelöléssel érintett vizsgára szól. A vizsgabizottság elnöke és tagja felelős a vizsga szabályos és zavartalan lefolytatásáért.
- (3) A vizsgabizottság elnöke és tagja olyan személy lehet, aki szerepel a szaktanfolyami vizsgabiztosi névjegyzékben, és az adott vizsgatárgy vonatkozásában megfelel az e rendeletben és a tantervi és vizsgakövetelményekben meghatározott feltételeknek. A vizsgán vizsgabizottság elnöke és tagja nem lehet az, aki a vizsgázó vizsgára történő felkészítésében részt vett, a vizsgázónak a Ptk. szerinti közeli hozzátartozója, alkalmazottja, vagy akitől egyébként – fennálló jogviszonya, gazdasági érdekeltsége miatt – nem várható el a vizsga tárgyilagos megítélése.
- (4) A vizsgabiztosi névjegyzékbe olyan személy vehető fel, aki jogszabályban meghatározott szakmai képesítéssel, végzettséggel és gyakorlati idővel rendelkezik, valamint akinek a névjegyzékbe való felvételét megelőző két éven belül a szakoktatói, a vizsgabiztosi, és az iskolavezetői tevékenységi engedélyét a közlekedési hatóság nem vonta vissza.
- (5) A szaktanfolyami vizsgabiztos csak azon szaktanfolyami képesítésekhez tartozó vizsgatárgyak vonatkozásában kerülhet vizsgabiztosi névjegyzékbe, amelyekre nézve rendelkezik a vizsgabiztosra vonatkozóan – e rendeletben, valamint a tantervi és vizsgakövetelményekben – meghatározott képesítéssel, iskolai végzettséggel, valamint szakmai gyakorlati idővel.
- (6) A szaktanfolyami képzés vizsgabiztosának két évente a KTI által szervezett időszakos, szakirányú továbbképzésen kell részt vennie és a továbbképzéshez kapcsolódóan vizsgakötelezettségét sikeresen teljesítenie kell.”

41. § (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 33/C. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

- „(4) A továbbképzési képesítés a közlekedésért felelős miniszter által kiadott tantervi és vizsgakövetelmény szerinti
- a) továbbképzési szaktanfolyam és sikeres vizsga vagy
- b) vizsga nélküli továbbképzési szaktanfolyam
- igazolt elvégzését követően adható ki.”

- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 33/C. §-a a következő (4a) és (4b) bekezdéssel egészül ki:
„(4a) Vizsga nélküli tehergépkocsi-vezető továbbképzési szaktanfolyamon az vehet részt, aki – vizsgakötelezettség sikeres teljesítését követően szerzett – tehergépkocsi-vezetői szakmai képesítéssel rendelkezik.
(4b) Vizsga nélküli autóbusszvezetői továbbképzési szaktanfolyamon az vehet részt, aki – vizsgakötelezettség sikeres teljesítését követően szerzett – autóbusszvezetői szakmai képesítéssel rendelkezik.”

- 42. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 33/D. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki:
„(2) Az alapképesítés és a továbbképzési képesítés megszerzésével kapcsolatos vizsgán a vizsgaközpont által kijelölt vizsgabiztosok vizsgáztatnak. A vizsgák lebonyolításával kapcsolatos szakmai követelményeket a közlekedési hatóság határozza meg, amelynek során figyelembe veszi a vizsgához szükséges szakmai előírásokat, követelményeket.”
- (2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 33/D. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:
„(4) Az alapképesítés és a továbbképzési képesítés megszerzésével kapcsolatos szaktanfolyami képzésre és vizsgáztatásra vonatkozó szakmai követelményeket a közlekedési hatóság határozza meg, amelynek során figyelembe veszi a technológiai fejlődés eredményeit, kiemelt figyelemmel a közúti közlekedés biztonságára.”
- (3) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 33/D. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:
„(6) Ha a „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” adataiban változás történik – ide nem értve a lakcímadat és a vezetői engedély szám változását – annak cseréjét, elvesztése vagy megsérülése esetén pótlását a gépkocsivezető kezdeményezheti.”

- 43. §** (1) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 33/F. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„33/F. § (1) A vizsga nélküli továbbképzési szaktanfolyamot – a Bizonylati Albumban meghatározottak szerint – igazoltan elvégző személy, továbbá a sikeres vizsgázó részére – hatályos vezetői engedély megléte esetén – a vizsgaközpont a 95. harmonizált uniós kódot tartalmazó, a tanfolyam utolsó napját követő naptól vagy a sikeres vizsga napjától kezdődően, a 14. mellékletben meghatározott Gépjárművezetői képesítési igazolványt ad ki, amelynek időbeli hatálya 5 év. Ha a vizsga nélküli tanfolyamon részt vevő vagy a továbbképzési szaktanfolyamot vizsgával teljesítő személy e kötelezettségének a lejárt hatályú Gépjárművezetői képesítési igazolványának lejárátát megelőző 6 hónapban tesz eleget, a vizsgaközpont a 95. harmonizált uniós kódot tartalmazó, a 14. mellékletben meghatározott Gépjárművezetői képesítési igazolványt a lejárt képesítési igazolvány lejárati idejétől számított öt évre állítja ki.
- (2) A vizsgaközpont az általa kiadott és bevont „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”-okról nyilvántartást vezet.
- (3) A „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” tulajdonosa a vizsgaközpontnál köteles bejelenteni, ha a részére kiadott „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”
a) elveszett, ellopták vagy megsemmisült, vagy
b) megrongálódás vagy elhasználódás miatt bármely bejegyzett adata nem olvasható.
- (4) A nyilvántartásból azonosítható „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” tulajdonosának kérelme alapján a vizsgaközpont – a (3) bekezdésben meghatározott esetben – a hatályos vezetői engedély vagy annak időbeli hatályának lejártáig a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott, a vezetői engedély kiállítására irányuló kérelem adatlap felmutatása mellett, a nyilvántartásban rögzített adatok felhasználásával a korábban kiadott „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” helyett új „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”-t ad ki. A (3) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben a korábban kiadott „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”-t bevonja.
- (5) Ha a „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”-ba bejegyzett adatok megváltoztak, a nyilvántartásból azonosítható „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” tulajdonosának a 33/D. § (6) bekezdése alapján benyújtott kérelmére a vizsgaközpont – a hatályos vezetői engedély vagy annak időbeli hatályának lejártáig a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott, a vezetői engedély kiállítására irányuló kérelem adatlap és az adatváltozást tanúsító okmány felmutatása mellett – a nyilvántartásban rögzített adatok felhasználásával a korábban kiadott „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” egyidejű bevonása mellett új „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”-t ad ki.
- (6) Ha a „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”-ba bejegyzett időbeli hatály lejárt, az e rendeletben meghatározott feltételek teljesítése esetében új „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” kiadására kerül sor, egyidejűleg a vizsgaközpont a lejárt hatályú „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”-t bevonja.
- (7) A „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”-on a kiadásának időpontjában meghatározott lakcí- és vezetői engedély szám adat kerül feltüntetésre. Ezen adatok megváltozása nem érinti a kiadott „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” időbeli hatályát. A vezetői engedély cseréjét követően a „Gépjárművezetői képesítési igazolvány”-ra

utaló közösségi kódot is tartalmazó vezetői engedély és a korábbi vezetői engedély számát tartalmazó „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” együttesen igazolja a 33/A. §-ban foglalt képesítési követelmény teljesítését.”

(2) A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 33/F. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„33/F. § (1) A vizsga nélküli továbbképzési szaktanfolyamot – a Bizonylati Albumban meghatározottak szerint – igazoltan elvégző, valamint a sikeres vizsgázók részére – érvényes vezetői engedély megléte esetén – a vizsgaközpont a 95. harmonizált uniós kódot tartalmazó, a tanfolyam utolsó napját követő naptól vagy a sikeres vizsga napjától kezdődően, a 14. mellékletben meghatározott Gépjárművezetői képesítési igazolványt ad ki, amelynek időbeli hatálya 5 év. Ha a vizsga nélküli tanfolyamon részt vevő vagy a továbbképzési szaktanfolyamot vizsgával teljesítő személy e kötelezettségének a lejáró Gépjárművezetői képesítési igazolványának hatályát megelőző 6 hónapban tesz eleget, a vizsgaközpont a 95. harmonizált uniós kódot tartalmazó, a 14. mellékletben meghatározott Gépjárművezetői képesítési igazolványt a lejáró képesítési igazolvány lejáratától számított öt évre állítja ki.

(2) A gépjárművezetői képesítési igazolvány tulajdonosa a vizsgaközpontnál az a)–c) pontban meghatározott körülmény bekövetkezésétől számított 15 napon belül köteles bejelenteni, ha a részére kiadott gépjárművezetői képesítési igazolvány

a) elveszett, ellopták vagy megsemmisült, vagy

b) megrongálódás vagy elhasználódás miatt bármely bejegyzett adata nem olvasható, vagy

c) bármely bejegyzett adata – a gépjárművezetői képesítési igazolvány tulajdonosának gépjárművezetői képesítési igazolványában feltüntetett lakcíme és a vezetői engedély száma kivételével – megváltozott.

(3) A gépjárművezetői képesítési igazolvány tulajdonosának (2) bekezdés szerinti bejelentése alapján a vizsgaközpont – a (2) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott esetben a gépjárművezetői képesítési igazolvány és a (2) bekezdés c) pontjában meghatározott esetben az adatváltozást tanúsító okmány felmutatása mellett – a nyilvántartásban rögzített adatok felhasználásával, a hatályos vezetői engedély bemutatása mellett a korábban kiadott gépjárművezetői képesítési igazolvány helyett új gépjárművezetői képesítési igazolványt ad ki.

(4) Ha a gépjárművezetői képesítési igazolvány időbeli hatálya lejárt, jogszabályban meghatározott feltételek teljesítése esetén a vizsgaközpont új gépjárművezetői képesítési igazolványt állít ki.

(5) A gépjárművezetői képesítési igazolványon a kiadásának időpontjában fennálló lakcímadat és a vezetői engedély száma kerül feltüntetésre. Ezen adatok megváltozása nem érinti a kiadott gépjárművezetői képesítési igazolvány érvényességét. A vezetői engedély cseréjét követően a gépjárművezetői képesítési igazolványra utaló 95. harmonizált uniós kódot is tartalmazó vezetői engedély önállóan, a korábbi vezetői engedély számát tartalmazó gépjárművezetői képesítési igazolvány az új vezetői engedéllyel együttesen igazolja a 33/A. §-ban meghatározott követelményeknek való megfelelést.”

44. § A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 38. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A közlekedési hatóság az akkreditáció megszerzésére irányuló pályázattal kapcsolatos döntés meghozatala során az alábbi szempontokat veszi figyelembe:

a) a pályázatok beérkezésének sorrendje;

b) a pályázatok megfelelnek-e

ba) a jogszabályi követelményeknek,

bb) a pályázati kiírásnak,

bc) a közlekedésért felelős miniszter által kiadott tantervi és vizsgakövetelményeknek,

bd) az adatvédelmi és adatbiztonsági követelményeknek, valamint

be) a Közlekedési Szakértői Testület állásfoglalásának.”

45. § A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 39/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„39/A. § (1) Az egyes közlekedési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 11/2023. (VI. 23.) ÉKM rendeletnek (a továbbiakban: Módr.3.) e rendeletre vonatkozó módosító rendelkezéseit azon vizsgázó esetén, aki 2023. augusztus 24-ét megelőzően az adott kategória megszerzéséhez előírt „Biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés” vagy „Rutin” vizsgakötelezettség közül az egyiket nem teljesítette, azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az 2023. augusztus 24-től „Rutin” vizsgát teljesíthet.

(2) A Módr.3. alapján a szakoktató a 2023. augusztus havi óra- és vizsgaösszesítő lapot 2023. augusztus 23. napjáig küldi meg a közlekedésért felelős miniszter által a bizonylati albumban meghatározott módon a vizsgaközpontnak, elektronikus úton.

(3) A Módr.3.-mal megállapított 6. § (7) bekezdését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szakoktató a vizsgaközpontnak megküldött havi óra- és vizsgaösszesítő lapok adatainak és a vezetési kartonok adatainak összhangja érdekében a megküldött havi óra- és vizsgaösszesítő lapok adatait 2023. augusztus 23. napjáig módosíthatja.

(4) A Módr.3.-mal megállapított 6. § (7) bekezdését a 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 3. napja közötti gyakorlati foglalkozások esetében azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a 6. § (7) bekezdése szerinti adatokat a szakoktatónak, valamint az iskolavezetőnek nem kell legkésőbb a foglalkozás kezdetét 2 órával megelőzően, illetve a gyakorlati foglalkozás megtartását követően 24 órán belül a vizsgaközpont részére megküldeni. A 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 3. napja közötti gyakorlati foglalkozások esetében a gyakorlati foglalkozás megtartását követően a szakoktató, valamint az iskolavezető 2023. szeptember 4. és 2023. szeptember 30. között elektronikus úton bejelenti a 6. § (8) bekezdésében, a (9) bekezdés b) pontjában és a (10) bekezdésben meghatározott adatokat a vizsgaközpont részére.

(5) A Módr.3.-mal megállapított 7. § (1) bekezdés b) pontját azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a 2023. augusztus 24. napját megelőzően elektronikusan megküldött névsorral rendelkező, valamint a 2023. augusztus 24. napját megelőző időszakra eső első foglalkozással megkezdett képzés esetében a tantermi képzések teljesítését a vizsgaközpont a képző szerv által vezetett, aláírt jelenléti ívek alapján ellenőrizheti.

(6) A Módr.3.-mal megállapított 7/B. § előírásait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a 2023. augusztus 24. és szeptember 3. napja közötti időszakra eső nyilatkozatok és adatszolgáltatások 2023. szeptember 4. és 2023. szeptember 30. napja között pótolhatóak.

(7) A 2022. december 31. napjáig hatályos vizsgabiztosi és szakoktatói igazolványok időbeli hatálya 2023. december 31. napjáig meghosszabbodik, a 2022. december 31-én iskolavezetői, valamint szaktanfolyami vizsgabiztosi névjegyzékben szereplő iskolavezetők és szaktanfolyami vizsgabiztosok továbbképzési és vizsgakötelezettsége 2023. december 31-ig teljesítettnek tekintendő. A szakoktatói igazolványok 2023. december 31-ig nem elektronikus szakoktatói igazolványként is kiadhatók.

(8) A Módr.3.-mal megállapított 3. számú melléklet 3. pont 3.2. alpont 3.2.1. pontjában foglalt táblázatot akként kell alkalmazni, hogy a 2023. augusztus 24. napját megelőzően „C1”, „C”, „D1”, „D”, „T”, „TR” kategóriák, valamint „BE”, „C1E”, „CE”, „D1E”, „DE” kombinált kategóriák esetében teljesített

a) „Alapoktatás” jellegű gyakorlati foglalkozásokat 2023. augusztus 24-től a „Rutin vizsgára felkészítő vezetés” jellegű gyakorlati foglalkozásként kell figyelembe venni,

b) „Hegyvidéki vezetés” jellegű gyakorlati foglalkozásokat 2023. augusztus 24-től „Országúti vezetés” jellegű gyakorlati foglalkozásként kell figyelembe venni.

(9) A Módr.3.-mal megállapított 3. számú melléklet 3. pont 3.2. alpont 3.2.2. pontját azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy

a) ha a tanfolyam első foglalkozása 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 3. napja közötti időszakra esik, az iskolavezető az általa elkészített tanrendet, valamint a 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 3. napja közötti időszakban módosított tanrendet annak összes foglalkozására kiterjedően 2023. szeptember 4. és 2023. szeptember 30. napja közötti időszakban küldi meg a vizsgaközpont részére;

b) a 2023. augusztus 24. napját megelőzően elektronikusan megküldött névsorral rendelkező és 2023. augusztus 24. napját megelőzően megkezdett tanfolyam esetén a foglalkozást tartó szakoktató nem köteles a foglalkozások jelenléti ívét elektronikus formában a vizsgaközpont részére bejelenteni;

c) azon személyek esetén, akiknek a jelentkezési lap adatait a képző szerv 2023. augusztus 23. napjáig elektronikusan megküldte a vizsgaközpont részére, de az aláírt jelentkezési lapot 2023. augusztus 23. napjáig nem nyújtotta be a vizsgaközpont részére, a képző szerv 2023. szeptember 4. napját követően küldi meg ismételt a tanuló jelentkezési adatlap adatait elektronikus formában a vizsgaközpont részére;

d) a 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 3. napja közötti időszakban első foglalkozással megkezdett tanfolyamon kizárólag a 2023. augusztus 24. napjától hatályos szabályok szerint vehet részt tanuló és rögzíthető a névsorra, ebben az esetben a jelentkezési adatlapot 2023. szeptember 4. és 2023. szeptember 30. napja között kell benyújtani a vizsgaközpont részére;

e) a 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 3. napja közötti időszakra eső első foglalkozással megkezdett tanfolyam névsorát, valamint a 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 3. napja között megtartott tantermi elméleti foglalkozás jelenléti ívét a foglalkozást tartó szakoktató 2023. szeptember 4. és 2023. szeptember 30. napja között jelenti be elektronikus formában a vizsgaközpont részére.

(10) A Módr.3.-mal megállapított 3. számú melléklet 3. pont 3.5. alpont 3.5.1. pontját azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy

- a) a járművezetési gyakorlat oktatása a 2023. augusztus 24. napját megelőzően hitelesített vezetési kartonok birtokában is megkezdhető, illetve folytatható;
- b) a 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 3. napja közötti időszakban a járművezetési gyakorlat oktatása olyan vezetési kartonnal is megkezdhető, illetve folytatható, amelyet elektronikusan még nem jelentettek be, és a vizsgaközpont által elektronikusan generált egyedi azonosítóval sem láttak még el. A 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 3. napja között nem hitelesített vezetési kartonnal megkezdett járművezetési gyakorlat esetén a szakoktató 2023. szeptember 4. és szeptember 30. között köteles a vizsgaközpont részére elektronikusan bejelenteni és a vizsgaközpont által elektronikusan generált egyedi azonosítóval ellátni a vezetési kartont.
- (11) A vizsgaközpont vezetője a 2023. augusztus 24. és 2023. szeptember 30. közötti időszakban a vizsgaközpont honlapján közzétett közleményben meghatározott naptári napokra vonatkozóan rendelhet el rendkívüli vizsgára jelentkezési, vizsgáztatási, valamint vizsgaigazolás-kiállítási szünetet. A rendkívüli vizsgára jelentkezési, vizsgáztatási, valamint vizsgaigazolás-kiállítási szünet időtartama alatt a jelentkezési, vizsgáztatási, valamint vizsgaigazolás-kiállítási határidő nyugszik."

46. § A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet 42. § (1) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Ez a rendelet)

„b) az egyes közúti áru fuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetőinek alapképzéséről és továbbképzéséről szóló, 2022. december 14-i (EU) 2022/2561 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a 2. cikke, 5. cikk (2) és (3) bekezdése, valamint 10. cikk (2) és (3) bekezdése kivételével;”

(való megfelelést szolgálja.)

47. § A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet

- a) 3. számú melléklete helyébe a 3. melléklet,
- b) 3. számú melléklete helyébe a 4. melléklet,
- c) 8. számú melléklete helyébe az 5. melléklet,
- d) 8. számú melléklete helyébe a 6. melléklet lép.

48. § A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet

1. 2. § (1) bekezdés 38. pontjában a „38. tanterv: a közlekedésért felelős miniszter által kiadott, a képző szerv képzési tevékenységét meghatározó követelményrendszert tartalmazó pedagógiai dokumentum,” szövegrész helyébe a „38. tanterv: a képző szerv képzési tevékenységét meghatározó követelményrendszert tartalmazó pedagógiai dokumentum,” szöveg,
2. 2. § (1) bekezdés 38. pontjában a „38. tanterv: a képző szervképzési tevékenységét meghatározó követelményrendszert tartalmazó pedagógiai dokumentum,” szövegrész helyébe a „38. tanterv: a közlekedésért felelős miniszter által kiadott, a képző szervképzési tevékenységét meghatározó követelményrendszert tartalmazó pedagógiai dokumentum,” szöveg,
3. 2. § (1) bekezdés 51. pontjában az „az adott tananyag megértését,” szövegrész helyébe az „az adott tananyag megértését.” szöveg,
4. 2. § (1) bekezdés 51. pontjában az „az adott tananyag megértését.” szövegrész helyébe az „az adott tananyag megértését,” szöveg,
5. 3. § (1) bekezdésében, 10. § (2) bekezdés d) pontjában, 18. § (3) bekezdés b) pont be) alpontjában a „TR” szövegrész helyébe a „Trolibusz” szöveg,
6. 3. § (1) bekezdésében, 10. § (2) bekezdés d) pontjában, 18. § (3) bekezdés b) pont be) alpontjában a „Trolibusz” szövegrész helyébe a „TR” szöveg,
7. 3. § (7) és (8) bekezdésében a „képző szerv” szövegrész helyébe a „képző szerv” szöveg,
8. 3. § (7) és (8) bekezdésében a „képző szerv” szövegrész helyébe a „képző szerv” szöveg,
9. 5. § (1) bekezdésében az „(a bizonylati albumban szereplő nyomtatványokat)” szövegrész helyébe az „(az ún. „Bizonylati album”-ban szereplő nyomtatványokat)” szöveg,
10. 5. § (1) bekezdésében az „(az ún. „Bizonylati album”-ban szereplő nyomtatványokat)” szövegrész helyébe az „(a bizonylati albumban szereplő nyomtatványokat)” szöveg,
11. 6. § (6) bekezdésében a „vezetési gyakorlat tantárgy (ideértve a vezetési gyakorlat tantárgy szimulátoron történő oktatását, valamint a közúti közlekedési szakember képzés járművezetéssel járó oktatási óráit)” szövegrész helyébe „a vezetési gyakorlat tantárgy” szöveg,

12. 6. § (6) bekezdésében a „vezetési gyakorlat tantárgy” szövegrész helyébe a „vezetési gyakorlat tantárgy (ideértve a vezetési gyakorlat tantárgy szimulátoron történő oktatását, valamint a közúti közlekedési szakember képzés járművezetéssel járó oktatási óráit)” szöveg,
13. 9. § (7) bekezdésében az „– elektronikus bejelentés alapján –” szövegrész helyébe a „– kérelemre –” szöveg,
14. 9. § (7) bekezdésében a „– kérelemre –” szövegrész helyébe az „– elektronikus bejelentés alapján –” szöveg,
15. 9. § (7a) bekezdésében a „jelentkezési adatlapon” szövegrész helyébe a „jelentkezési lapon” szöveg, a „8. számú melléklet 1.4. pontjában” szövegrész helyébe a „8. számú melléklet 6.1.1. pontjában” szöveg,
16. 9. § (7a) bekezdésében a „jelentkezési lapon” szövegrész helyébe a „jelentkezési adatlapon” szöveg, a „8. számú melléklet 6.1.1. pontjában” szövegrész helyébe a „8. számú melléklet 1.4. pontjában” szöveg,
17. 10. § (1) bekezdés e) pontjában, 39. § (3) bekezdésében a „jelentkezési adatlapon” szövegrész helyébe a „jelentkezési lapon” szöveg,
18. 10. § (1) bekezdés e) pontjában, 39. § (3) bekezdésében a „jelentkezési lapon” szövegrész helyébe a „jelentkezési adatlapon” szöveg,
19. 10. § (3) bekezdésében az „az e rendeletben előírt valamennyi vizsgakövetelmény teljesítéséről szóló vizsgaigazolást.” szövegrész helyébe az „a forgalmi vizsga teljesítéséről szóló vizsgaigazolást.” szöveg,
20. 10. § (3) bekezdésében az „a forgalmi vizsga teljesítéséről szóló vizsgaigazolást.” szövegrész helyébe az „az e rendeletben előírt valamennyi vizsgakövetelmény teljesítéséről szóló vizsgaigazolást.” szöveg,
21. 11. § (1) bekezdés f) pontjában a „bizonylati album” szövegrész helyébe a „Bizonylati Album” szöveg,
22. 11. § (1) bekezdés f) pontjában a „Bizonylati Album” szövegrész helyébe a „bizonylati album” szöveg,
23. 18. § (3) bekezdés be) pontjában, 18. § (5) bekezdésében a „TR” szövegrész helyébe a „Tr” szöveg,
24. 18. § (3) bekezdés be) pontjában, 18. § (5) bekezdésében a „Tr” szövegrész helyébe a „TR” szöveg,
25. 21. § (1) bekezdésében a „kétévenként” szövegrész helyébe az „évenként” szöveg, a „vennie” szövegrész helyébe a „venni” szöveg, a „tennie” szövegrész helyébe a „tenni” szöveg,
26. 21. § (1) bekezdésében az „évenként” szövegrész helyébe a „kétévenként” szöveg, a „venni” szövegrész helyébe a „vennie” szöveg, a „tenni” szövegrész helyébe a „tennie” szöveg,
27. 27. § (1) bekezdés a) pontjában a „vizsgabiztosi vagy elméleti vizsgabiztosi képesítéssel” szövegrész helyébe a „vizsgabiztosi képesítéssel” szöveg,
28. 27. § (1) bekezdés a) pontjában a „vizsgabiztosi képesítéssel” szövegrész helyébe a „vizsgabiztosi vagy elméleti vizsgabiztosi képesítéssel” szöveg,
29. 27. § (1) bekezdés d) pontjában az „az elméleti vizsgabiztos kivételével, aki érvényes vezetői engedéllyel rendelkezik” szövegrész helyébe az „aki érvényes vezetői engedéllyel rendelkezik” szöveg,
30. 27. § (1) bekezdés d) pontjában az „aki érvényes vezetői engedéllyel rendelkezik” szövegrész helyébe az „az elméleti vizsgabiztos kivételével, aki érvényes vezetői engedéllyel rendelkezik” szöveg,
31. 27. § (1) bekezdés e) pontjában az „az elméleti vizsgabiztos kivételével, akire nem vonatkozik olyan rendelkezés,” szövegrész helyébe az „akire nem vonatkozik olyan rendelkezés,” szöveg,
32. 27. § (1) bekezdés e) pontjában az „akire nem vonatkozik olyan rendelkezés,” szövegrész helyébe az „az elméleti vizsgabiztos kivételével, akire nem vonatkozik olyan rendelkezés,” szöveg,
33. 27. § (1) bekezdés g) pontjában az „aki a vizsgabiztosi vagy elméleti vizsgabiztosi képzésre” szövegrész helyébe az „aki a vizsgabiztosi képzésre” szöveg,
34. 27. § (1) bekezdés g) pontjában az „aki a vizsgabiztosi képzésre” szövegrész helyébe az „aki a vizsgabiztosi vagy elméleti vizsgabiztosi képzésre” szöveg,
35. 27. § (2) bekezdésében a „vizsgabiztosi vagy elméleti vizsgabiztosi igazolványt” szövegrész helyébe a „vizsgabiztosi igazolványt” szöveg,
36. 27. § (2) bekezdésében a „vizsgabiztosi igazolványt” szövegrész helyébe a „vizsgabiztosi vagy elméleti vizsgabiztosi igazolványt” szöveg,
37. 27. § (3) bekezdésében a „kétévente összesen legalább négynapos” szövegrész helyébe az „évente összesen legalább kétnapos” szöveg,
38. 27. § (3) bekezdésében az „évente összesen legalább kétnapos” szövegrész helyébe a „kétévente összesen legalább négynapos” szöveg,
39. 32. § (1) bekezdésében a „kétévenként” szövegrész helyébe az „évenként” szöveg,
40. 32. § (1) bekezdésében az „évenként” szövegrész helyébe a „kétévenként” szöveg,
41. 33/C. § (5) bekezdésében az „alapképzéséről” szövegrész helyébe az „alapképesítéséről” szöveg és a „2003/59/EK irányelv és a vezetői engedélyekről szóló 2006/126/EK irányelv módosításáról szóló, 2018. április 18-i (EU) 2018/645” szövegrész helyébe a „, 2022. december 14-i (EU) 2022/2561” szöveg,

42. 37/A. §-ában az „A rendelet” szövegrész helyébe az „A rendelet alkalmazásában” szöveg,
43. 38. § (1) bekezdésében az „elektronikus vezetési karton rendszer tanúsításának, minősítésének megszerzésére.” szövegrész helyébe az „elektronikus vezetési karton rendszer, valamint a tehergépkocsi és autóbusszvezetői továbbképzési képesítés vizsga nélküli megszerzésére irányuló szaktanfolyam, képzési program (a továbbiakban: Képzési program) tanúsításának, minősítésének megszerzésére.” szöveg,
44. 38. § (5) bekezdésében a „Szimulátort, illetve” szövegrész helyébe a „Szimulátort;” szöveg és a „kartonrendszert a” szövegrész helyébe a „kartonrendszert, illetve a Képzési programot a” szöveg,
45. 38. § (8) bekezdésében a „Szimulátor, illetve az elektronikus vezetési kartonrendszer akkreditációjának” szövegrész helyébe a „Szimulátor, az elektronikus vezetési kartonrendszer, illetve a Képzési program akkreditációjának” szöveg,
46. 38. § (10) bekezdésében a „Szimulátornak, vagy elektronikus vezetési karton rendszernek a” szövegrész helyébe a „Szimulátornak, elektronikus vezetési karton rendszernek vagy Képzés programnak a” szöveg,
47. 38. § (11) bekezdésében a „Szimulátor és elektronikus vezetési kartonrendszer listáját” szövegrész helyébe a „Szimulátor, elektronikus vezetési kartonrendszer és Képzési program listáját” szöveg,
48. az „A „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” kiadása, nyilvántartása” alcímben a „ „gépjárművezetői” szövegrész helyébe a „Gépjárművezetői” szöveg és az „igazolvány” ” szövegrész helyébe az „igazolvány” szöveg,
49. az „A „Gépjárművezetői képesítési igazolvány” kiadása, nyilvántartása” alcímben a „ „Gépjárművezetői” szövegrész helyébe a „gépjárművezetői” szöveg és az „igazolvány” ” szövegrész helyébe az „igazolvány” szöveg,
50. 41/A. §-ában a „ „gépjárművezetői” szövegrész helyébe a „Gépjárművezetői” szöveg és az „igazolványok” szövegrész helyébe az „igazolványok” ” szöveg,
51. 41/A. §-ában a „Gépjárművezetői” szövegrész helyébe a „gépjárművezetői” szöveg és az „igazolványok” ” szövegrész helyébe az „igazolványok” szöveg
- lép.

49. § Hatályát veszti a 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet

1. 2. § (1) bekezdés 9. és 10. pontja, 20. pontja, 52–56. pontja,
2. 2. § (1) bekezdés 1. pontjában az „és a „biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés” tantárgyak” szövegrész,
3. 2. § (1) bekezdés 7. pontjában a „biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés vizsga,” szövegrész,
4. 2. § (1) bekezdés 26. és 28. pontja,
5. 2. § (1) bekezdés 33. pontjában az „aláírását és vizsgaeredményeit is,” szövegrész,
6. 5. § (6) bekezdése,
7. 6. § (3a) bekezdése és (8)–(10) bekezdése,
8. A vizsgára bocsátással összefüggő feladatok alcíme,
9. 9. § (6) és (8) bekezdése,
10. 10. § (1) bekezdés g) pontja,
11. 11. § (1) bekezdés f) pontjában a „vagy közvetlenül” szövegrész,
12. 11. § (1a) bekezdésében a „ , valamint biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés vizsgát” szövegrész,
13. 11. § (5) bekezdés a) pontjában az „és két éven belül „A1” kategóriára sikeres elméleti vizsgát tett” szövegrész,
14. 11. § (5) bekezdés b) pontjában az „és két éven belül „A1” vagy „A2” kategóriára sikeres elméleti vizsgát tett” szövegrész,
15. 14. § (8) bekezdése,
16. 15. § (2) bekezdés b) pontjában az „a biztonsági ellenőrzés és üzemeltetési,” szövegrész,
17. 18. § (4) bekezdés második mondatában, 20. § (2) bekezdés második mondatában és 26. § (2) bekezdés második mondatában az „A” szövegrész,
18. a 18. § (4) bekezdés második mondatában, 20. § (2) bekezdés második mondatában a „meghatározottak szerint” szövegrész, valamint 32. § (1) bekezdésében a „meghatározottak szerinti” szövegrész,
19. 27. § (1) bekezdés g) pontja,
20. 27. § (3a) bekezdése,
21. 28. § (1a) bekezdése,
22. 31. § (1) bekezdés a) pontjában az „és szakoktatói vagy a 3. melléklet 2.5. pontjában meghatározott képesítéssel” szövegrész,
23. 31. § (1) bekezdés b) pontja,

24. 33/D. § (2) bekezdése, (4) bekezdése és (6) bekezdése,
25. 39/A. §-a,
26. 42. § (1) bekezdés c) pontja, valamint k) pontja.

10. A közlekedési hatóság által végzett vasúti hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 72/2006. (IX. 29.) GKM rendelet módosítása

- 50. §** A közlekedési hatóság által végzett vasúti hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 72/2006. (IX. 29.) GKM rendelet
- a) 1. § (1) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztériumnak” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési Minisztériumnak (a továbbiakban: ÉKM)” szöveg,
  - b) 2. § (1) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg,
  - c) 2. § (4) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg lép.

11. A vasúti igazgatási szerv által végzett vasúti hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 9/2008. (VI. 30.) KHEM rendelet módosítása

- 51. §** A vasúti igazgatási szerv által végzett vasúti hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 9/2008. (VI. 30.) KHEM rendelet 1. § (2) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg lép.

12. A vasúti igazgatási szerv részére fizetendő felügyeleti díj megfizetésének módjáról és feltételeiről szóló 10/2008. (VI. 30.) KHEM rendelet módosítása

- 52. §** A vasúti igazgatási szerv részére fizetendő felügyeleti díj megfizetésének módjáról és feltételeiről szóló 10/2008. (VI. 30.) KHEM rendelet 1. § (1) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg lép.

13. A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésével, továbbképzésével, utánképzésével és vizsgáztatásával összefüggő díjakról szóló 84/2009. (XII. 30.) KHEM rendelet módosítása

- 53. §** A közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésével, továbbképzésével, utánképzésével és vizsgáztatásával összefüggő díjakról szóló 84/2009. (XII. 30.) KHEM rendelet
- a) 1. § (2a) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrészek helyébe az „Építési és Közlekedési Minisztérium (a továbbiakban: ÉKM)” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg,
  - b) 1. § (4) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg,
  - c) 1. § (4a) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg,
  - d) 3. §-ában az „Innovációs és Technológiai Minisztérium” szövegrész helyébe az „ÉKM” szöveg lép.

14. Az egyes közúti közlekedési szabályokra vonatkozó rendelkezések megsértésével kapcsolatos bírsággal összefüggő hatósági feladatokról, a bírságok kivetésének részletes szabályairól és a bírságok felhasználásának rendjéről szóló 42/2011. (VIII. 11.) NFM rendelet módosítása

- 54. §** Az egyes közúti közlekedési szabályokra vonatkozó rendelkezések megsértésével kapcsolatos bírsággal összefüggő hatósági feladatokról, a bírságok kivetésének részletes szabályairól és a bírságok felhasználásának rendjéről szóló 42/2011. (VIII. 11.) NFM rendelet 1. melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

15. A közlekedésért felelős miniszter szabályozási feladatkörébe tartozó forgalmazási követelmények tekintetében eljáró megfelelőségértékelő szervezetek kijelölési eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 89/2011. (XII. 30.) NFM rendelet módosítása

- 55. §** A közlekedésért felelős miniszter szabályozási feladatkörébe tartozó forgalmazási követelmények tekintetében eljáró megfelelőségértékelő szervezetek kijelölési eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 89/2011. (XII. 30.) NFM rendelet 2. § (1) bekezdésében az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg lép.

16. A nem közúti mozgó gépek belső égésű motorjaival kapcsolatos típusjóváhagyási eljárással összefüggésben fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 35/2019. (IX. 18.) ITM rendelet módosítása

- 56. §** A nem közúti mozgó gépek belső égésű motorjaival kapcsolatos típusjóváhagyási eljárással összefüggésben fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 35/2019. (IX. 18.) ITM rendelet 2. § (1) bekezdésében az „Innovációs és Technológiai” szövegrész helyébe az „Építési és Közlekedési” szöveg és az „10032000-00290713-38100004” szövegrész helyébe az „10032000-00003582-06020015” szöveg lép.

17. A Vasúti Műszaki Bizottságról, a vasúti műszaki előírások és a szakmai állásfoglalások kidolgozására és kiadására vonatkozó szabályokról szóló 1/2021. (I. 7.) ITM rendelet módosítása

- 57. §** A Vasúti Műszaki Bizottságról, a vasúti műszaki előírások és a szakmai állásfoglalások kidolgozására és kiadására vonatkozó szabályokról szóló 1/2021. (I. 7.) ITM rendelet 2. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A Bizottság elnökét a miniszter nevezi ki az általa vezetett minisztérium, a minisztérium háttérintézménye vagy a minisztérium tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó közvetlen vagy közvetett állami tulajdonban lévő vasúti társaság azon szakmai vezetői közül, akik a vasúti közlekedési területen legalább 5 éves szakmai tapasztalattal rendelkeznek.”

18. Záró rendelkezések

- 58. §** (1) Ez a rendelet – a (2)–(3) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.
(2) A 45. § 2023. július 1. napján lép hatályba.
(3) A 11. §, a 12. § (2) bekezdése, a 13. §, a 14. § (2) bekezdése, a 15. §, a 16. § (2) bekezdése, a 17. §, a 18. § (2) bekezdése, a 19. §, a 22. § (2) bekezdése, a 23. § (2) bekezdése, a 24. § (2)–(3) bekezdése, a 24. § (5)–(6) bekezdése, a 25. § (2) bekezdése, a 26. §, a 27. § (2)–(3) bekezdése, a 28. § (2) bekezdése, a 28. § (4)–(5) bekezdése, a 29. § (2) és (4) bekezdése, a 29. § (8) bekezdése, a 29. § (10)–(11) bekezdése, a 30. § (2)–(3) bekezdése, a 31. §, a 33. §, a 35. § (8) bekezdése, a 36. § (2) bekezdése, a 37. §, a 38. § (2) bekezdése, a 39. §, a 40. § (2) bekezdése, a 41. § (2) bekezdése, a 42. § (1)–(2) bekezdése, a 43. § (2) bekezdése, a 45. §, a 48. § 2., 4., 6., 8., 10., 12., 14., 16., 18., 20., 24., 26., 28., 30., 32., 34., 36., 38., 40., 49. és 51. pontja, a 49. § 2–5. pontja, 9–18. pontja és 22–24. pontja, a 48. § b) pontja, a 48. § d) pontja, a 4. melléklet és a 6. melléklet 2023. augusztus 24. napján lép hatályba.
- 59. §** Ez a rendelet az egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetőinek alapképesítéséről és továbbképzéséről szóló, 2022. december 14-i (EU) 2022/2561 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.
- 60. §** Ez a rendelet a 9. alcím tekintetében a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i (EU) 123/2006/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Lázár János s. k.,
építési és közlekedési miniszter

1. melléklet a 11/2023. (VI. 23.) ÉKM rendelethez

Az útiügyi hatósági eljárások díjairól szóló 26/1997. (XII. 12.) KHVM rendelet 2. számú mellékletében foglalt táblázat 1. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

1.	ÉKM	10032000-00003582-06020015
----	-----	----------------------------

2. melléklet a 11/2023. (VI. 23.) ÉKM rendelethez

Az egyes közúti közlekedési szabályokra vonatkozó rendelkezések megsértésével kapcsolatos bírsággal összefüggő hatósági feladatokról, a bírságok kivetésének részletes szabályairól és a bírságok felhasználásának rendjéről szóló 42/2011. (VIII. 11.) NFM rendelet 1. melléklet 3. pontja helyébe a következő pont lép:
„3. A közlekedési hatóság vármegyei központosított bevételek számlái:

A	B	C
1.	Név	Magyar Államkincstár számlaszáma
2.	Közlekedési hatóság központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060096
3.	Közlekedési hatóság Budapesti központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060144
4.	Közlekedési hatóság Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060137
5.	Közlekedési hatóság Csongrád-Csanád vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060151
6.	Közlekedési hatóság Győr-Moson-Sopron vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060175
7.	Közlekedési hatóság Hajdú-Bihar vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060182
8.	Közlekedési hatóság Heves vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060199
9.	Közlekedési hatóság Komárom-Esztergom vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060216
10.	Közlekedési hatóság Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060209
11.	Közlekedési hatóság Tolna vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060261
12.	Közlekedési hatóság Békés vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060120
13.	Közlekedési hatóság Baranya vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060113
14.	Közlekedési hatóság Zala vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060292
15.	Közlekedési hatóság Veszprém vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060278
16.	Közlekedési hatóság Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060254
17.	Közlekedési hatóság Bács-Kiskun vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060106
18.	Közlekedési hatóság Fejér vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060168
19.	Közlekedési hatóság Vas vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060285
20.	Közlekedési hatóság Nógrád vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060223
21.	Közlekedési hatóság Somogy vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060247
22.	Közlekedési hatóság Pest vármegyei központosított bevételek számla	10032000-00003582-09060230

3. melléklet a 11/2023. (VI. 23.) ÉKM rendelethez

„3. számú melléklet a 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelethez

A közúti járművezetők képzésére vonatkozó részletes eljárási rend

1. Beiskolázási feltételek

Ha a képző szerv a jelentkezés időpontjában – az általa vizsgálható okmányok és a tanuló nyilatkozata alapján – megállapította, hogy a tanuló a vizsgára bocsátásra vagy a vezetői engedély kiadására vonatkozó feltételeknek nem felel meg, köteles erről a tényről a tanulót írásban tájékoztatni.

2. Szakoktatói képesítések

2.1. A szakoktatói képesítési szakok:

„Közlekedési ismeretek”

„Műszaki ismeretek”

„Járművezetési gyakorlat”

2.2. A „Közlekedési ismeretek” szakos képesítés jogosít:

a „Közlekedési ismeretek” és a „Járművezetés elmélete” tantárgyak oktatására.

2.3. A „Műszaki ismeretek” szakos vagy annak megfelelő képesítés jogosít:

a „Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek”, a „Biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés”,

a „Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás” és a „Járművezetés elmélete” tantárgyak oktatására.

2.4. A „Járművezetési gyakorlat” szakos képesítés jogosít:

a járművezetési gyakorlat oktatására (beleértve az „Alapoktatás” biztonsági ellenőrzési feladatainak oktatását is) abban a vezetői engedélyre vonatkozó nemzetközi- és nemzeti kategóriában, amellyel a szakoktató a szakoktatói tanfolyamra jelentkezéskor rendelkezett továbbá a „Járművezetés elmélete” tantárgy oktatására minden kategóriában.

A 2011. december 1. napját megelőzően szerzett „Járművezetési gyakorlat” szakos képesítés – a jogszabályban meghatározott egyéb feltételek teljesítése esetén – azon vezetői engedély kategóriák gyakorlati oktatására jogosít, amelyek megfelelnek a 18. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételeknek.

2.5. A „Műszaki ismeretek” szakos szakoktatói képesítésnek megfelelő végzettségek

A „Műszaki ismeretek” szakos szakoktatói képesítésnek elfogadhatók az azzal egyenértékű vagy magasabb szintű, az alábbiakban felsorolt végzettségek:

Bármely egyetem közlekedés- vagy gépészmérnöki karán szerzett

a) közlekedés- vagy gépészmérnöki oklevél és e mellett tanári vagy bármely szakos szakoktatói oklevél;

b) közlekedésmérnök-tanári vagy gépészmérnök-tanári oklevél.

Bármely főiskolán szerzett

c) gépjárműüzemi szakos vagy gépész üzemmérnöki oklevél és emellett tanári, vagy bármely szakos szakoktatói oklevél;

d) autóközlekedési műszaki tanár szakos oklevél;

e) műszaki oktató szakos oklevél.

2.6. A „Tr” kategóriás járművezető képző tanfolyam elméleti tantárgyait csak a közúti járművezető szakoktatói „Tr” kategóriás kiegészítő képzést és az azt követő vizsgát sikeresen teljesített szakoktató végezheti. A 2019. szeptember 1-jét követően indult közúti járművezető szakoktatói szaktanfolyamon szerzett, csak közúti járművezetői szakoktatói alapképzést és az azt követő

vizsgát sikeresen teljesített szakoktató – tevékenységi engedély kiadását követően – közúti járművezetés gyakorlati képzést csak „B” kategóriás járművezető képző tanfolyamon oktathat.

A felsorolt képesítések szakoktatói névjegyzékbe vételre – szakmai előírások tekintetében – jogosítanak.

A nem említett szakképesítések elfogadásáról a közlekedési hatóság egyedi elbírálás alapján határoz.

3. A tanfolyami képzés

3.1. Tárgyi feltételek a képzéshez

3.1.1. Ügyfélfogadó helyiség

A képző szervnek rendelkeznie kell az ügyfélfogadáshoz – az ügyfélfogadás idejében kizárólag a képző szerv (vállalkozás) céljára szolgáló – ügyfélfogadó helyiséggel, amelynek felszereltsége biztosítja az ügyfelek kulturált fogadásának és kiszolgálásának feltételeit. Az ügyfélfogadóban a képző szerv képzési engedélyét és a vállalkozási feltételeit és az írásos tájékoztatót ki kell függeszteni, továbbá a cégtáblán az ügyfélfogadás idejét fel kell tüntetni. Az ügyfélfogadás ideje nem lehet kevesebb hetente összesen 8 óránál, amely 8 órát munkanapokon 8 és 20 óra között kell meghatározni.

3.1.2. Az elméleti tárgyak oktatásához

A képző szervnek rendelkeznie kell

a) tantermi oktatáshoz

aa) tanteremmel, továbbá

ab) fali tablókkal, és

ac) multimédiás oktatástechnológiai eszközzel, vagy video lejátszóval és televíziókészülékkel, vagy számítógéppel és projektorral (kivetítő berendezés), továbbá

b) e-learning esetében

ba) a 16. mellékletben foglaltaknak és az engedélyezett képzésnek megfelelő e-learning rendszerrel.

3.1.3. A „Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek” tantárgy oktatásához

Az „A” és „B” kategóriás, valamint az „A1”, „A2” és „B1” kategóriás tantermi képzést olyan tanteremben kell végezni, amely alkalmas a világító- és jelzőberendezések működőképes modelljének bemutatására.

3.1.4. A „Biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés” tantárgy oktatásához

A „C”, „D”, „T”, „Trolibusz” kategóriás, valamint a „C1”, „D1” „kategóriás, továbbá a „BE”, „CE”, „C1E”, „DE”, „D1E” kombinált kategóriás képzés esetén a képző szervnek rendelkeznie kell az oktatásra kialakított helyiséggel, amelyben el kell helyezni legalább egy darab, az oktatni kívánt kategóriának (kategóriának, kombinált kategóriának) megfelelő típusú üzemképes járművet vagy tanalvázat, továbbá a közlekedésért felelős miniszter által meghatározott tantervi feladatok végrehajtásához szükséges szerszámokat és eszközöket.

A helyiségben oly módon kell elhelyezni az oktatni kívánt járművet vagy tanalvázat, hogy a tantervekben meghatározott létszámú tanulók a bemutatott feladatokat megfigyelhessék, gyakorolhassák.

A helyiségnek meg kell felelnie a munkavédelmi és tűzvédelmi előírásoknak is. Az oktatás ideje alatt gondoskodni kell a motor üzemeltetéséből keletkező gázok elvezetéséről.

A helyiségben el kell helyezni továbbá a tűzvédelmi előírásoknak megfelelő számú és töltetű tűzoltó készüléket, valamint az oktatáshoz szükséges számú, de legalább 1-1 db asztalt és széket.

A helyiség fűtését – minimálisan 18 °C –, világítását és szellőzését biztosítani kell.

A képzésben és vizsgáztatásban részt vevők számára megfelelő WC-t és kézmosási lehetőséget kell biztosítani.

3.1.5. Az „A”, „B”, „C”, „D”, „AM”, „T”, „Trolibusz” kategóriás, valamint az „A1”, „A2”, „B1”, „C1”, „D1” kategóriás, továbbá a „BE”, „CE”, „C1E”, „DE”, „D1E” kombinált kategóriás képzés esetében a tantervben részletesen meghatározott méretű és kialakítású gyakorlópálya, amely megfelel az alábbi feltételeknek:

Az „A”, „A2”, „Akorl.”, „B”, „C”, „D”, „M”, „AM”, „T”, „Trolibusz” kategóriás, valamint az „A1”, „C1”, „D1” kategóriás, továbbá a „BE”, „CE”, „C1E”, „DE”, „D1E” kombinált kategóriás képzés esetén a tantervben részletesen meghatározott méretű és kialakítású gyakorlópályával, amelynek meg kell felelnie az alábbi feltételeknek:

- a) forgalom elől elzárt terület,
- b) szilárd burkolat,
- c) legyen alkalmas – a gyakorlást egyidejűleg végzők számának figyelembevételével – az előírt feladatok biztonságos végrehajtására,
- d) kulturált WC és kézmosási lehetőség,
- e) a vezetési gyakorlat oktatásához a képzési engedélyben szereplő kategóriába tartozó, az 5. számú mellékletben meghatározott további feltételeknek megfelelő, érvényes forgalmi engedéllyel rendelkező járművekkel és felszerelésekkel.

A járműkezelési és rutinfeladatok oktatásához meghatározott gyakorlópálya szilárd burkolatának, kizárólag a képzés (gyakorlás) céljára elfogadható – a kétkerekű járművek vezetésének oktatását kivéve – minden olyan felület, amely időjárástól függetlenül, a burkolat deformációja nélkül alkalmas a feladatok gyakorlására. A kétkerekű járművek oktatásához aszfalt vagy beton burkolatú pálya szükséges.

A pálya méretének az adott járműkategóriára előírt tantervi és vizsgafeladatok gyakorlására alkalmasnak kell lennie. A kizárólag képzésre használt pálya esetében nem követelmény az összes feladat egyidejű gyakorlási lehetőségének biztosítása. A pálya oktatás közbeni átrendezése megengedett.

3.2. A tanulók képzése

A tanulókat a közlekedésért felelős miniszter által kiadott, az egyes járműkategóriákra vonatkozó, hatályos Tantervi és Vizsgakövetelmények előírásai szerint kell képezni.

Azokban a közoktatási intézményekben (iskolákban), ahol a közúti járművezető-képzés beépült az iskolai tantervbe, a tanulók vizsgára bocsátásának feltétele, hogy az iskolai tantervet a vizsgaközpont jóváhagyja.

3.2.1. Az egyes járműkategóriákhoz tartozó oktatási idők és teljesítendő menettávolságok.

Kötelező óraszámok és teljesítendő menettávolságok a közúti járművezető-képző tanfolyamokon

A	1	2							3								4	
1	Kategória	Alapismeretek Elméleti és Bű tantárgyak							Járművezetési gyakorlat								Megjegyzés	
2																		
3		óra	K	Je	Szű	F 1–2	Mu	Bű	óra	A	F	F/v	F/o	F/h	F/é	F/k	M	
4	A1, A2,	22	X	X	X	–	–	–	16	6	10	8	2	–	–	–	240	
5	A1 ¹⁾	3	X	X	X	–	–	–	2	1	1	1	–	–	–	30		
6	A2 ²⁾	–	–	–	–	–	–	–	12	4	8	6	2	–	–	180	11. § (5) bekezdés	
7	A2 ³⁾	3	X	X	X	–	–	–	8	2	6	4	2	–	–	120		
8	A ⁴⁾	–	–	–	–	–	–	–	12	4	8	4	4	–	–	180	11. § (5) bekezdés	
9	A ⁵⁾	3	X	X	X	–	–	–	8	2	6	4	2	–	–	120		
10	A ²⁾	–	–	–	–	–	–	–	16	6	10	8	2	–	–	240	11. § (5) bekezdés	
11	A ³⁾	3	X	X	X	–	–	–	10	4	6	4	2	–	–	150		
12	A ⁶⁾	22	X	X	X	–	–	–	26	10	16	11	5	–	–	390		
13	B	28	X	X	X	–	–	–	29	9	20	14	4	–	2	–	580	
14	B96 ⁹⁾	6	–	–	X	–	X	–	6	6	–	–	–	–	–	–		
15	B1	28	X	X	X	–	–	–	29	9	20	14	4	–	2	–	348	
16	C1	80	X	X	X	–	X	X	19	6	13	7	2	2	2	–	228	
17	C	80	X	X	X	–	X	X	29	6	23	15	4	2	2	–	348	
18	C ⁷⁾	16	–	–	–	–	–	X	14	6	8	4	2	2	–	168	11. § (5) bekezdés c) pont	
19	D1	40	X	X	X	–	–	X	29	6	23	15	4	2	2	–	348	
20	D	28	X	X	X	–	–	X	29	6	23	17	4	2	–	–	348	
21	BE	22	X	X	X	–	X	X	16	6	10	4	4	2	–	–	192	
22	C1E	20	X	X	X	–	–	X	14	6	8	4	2	2	–	–	168	
23	CE	20	X	X	X	–	–	X	14	6	8	4	2	2	–	–	168	
24	D1E	22	X	X	X	–	X	X	14	6	8	4	2	2	–	–	168	
25	DE	20	X	X	X	–	–	X	14	6	8	4	2	2	–	–	168	
26	AM	16	X	X	–	–	–	–	10	4	6	–	–	–	–	–	100	
27	T	56	X	X	X	–	X	X	24	6	18	9	5	–	–	4		
28	K	12	X	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		
29	TR	102	X	X	X	X	X	X	49	4	45	45	–	–	–	–		
30	TR ⁸⁾	50	X	X	X	X	X	X	26	4	22	22	–	–	–	–		
31	Rövidítések:																	
32			K	= Közlekedési alapismeretek												A	= Alapoktatás	
33			Je	= Járművezetés elmélete												F	= Főoktatás	
33			Szű	= Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek												F/v	= városi vezetés	
34			Bű	= Biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés												F/o	= országúti vezetés	
35			Mu	= Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás												F/h	= hegyvidéki vezetés	
36			F 1–2	= F 1–2 számú trolibusz jelzési és forgalmi utasítás												F/é F/k	= éjszakai vezetés = vezetés könnyű terepen	
37			M	= Menettávolságok kilométerben														

- 1) érvényes „B” kategóriás vezetői engedély esetén
  - 2) „A1” kategória megszerzését követő két éven belül
  - 3) „A1” kategória megszerzését követő két éven túl
  - 4) „A2” kategória megszerzését követő két éven belül
  - 5) „A korlátozott” vagy „A2” kategória megszerzését követő két éven túl
  - 6) amennyiben betöltötte 24. életévét, és nem rendelkezik sem „A1” kategóriás, sem „A2” kategóriás vezetői engedéllyel
  - 7) „C1” kategória megszerzését követő 2 éven belül
  - 8) „D” kategóriás vezetői engedéllyel
  - 9) „B” kategóriájú járművek nehéz pótkocsival összekapcsolva, feltéve, hogy az így kialakított járműszerelvény legnagyobb megengedett össztömege 3500 kg és 4250 kg közötti
- 3.2.1a. A „C” kategóriára érvényes vezetői engedéllyel nem rendelkezők számára előírt kötelező óraszámok (oktatási idők) és teljesítendő menettávolságok

	A	B							C							D	
1	Kategória	Alapismeretek Elméleti és Bü tantárgyak							Járművezetési gyakorlat							Megjegyzés	
2		Σóra	K	Je	Szü	F 1-2	Mu	Bü	Σóra	A	F	F/v	F/o	F/h	F/é	F/k	M
3	D ⁽⁹⁾	42	X	X	X		X	X	36	4	32	20	10		2		850

Rövidítések:

K = Közlekedési alapismeretek	A = Alapoktatás
Je = Járművezetés elmélete	F = Főoktatás
Szü = Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek	F/v = városi vezetés
Bü = Biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés	F/o = országúti vezetés
Mu = Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás	F/h = hegyvidéki vezetés
F 1-2 = F 1-2 számú trolibusz jelzési és forgalmi utasítás	F/é = éjszakai vezetés
M = Menettávolságok kilométerben	F/k = vezetés könnyű terepen

A szakoktatónak a gyakorlati oktatás során törekednie kell arra, hogy a táblázatban meghatározott menettávolságot a kötelező óraszámok alatt teljesítse.

3.2.2. Tanfolyam megkezdése tantermi elméleti-, valamint csoportos gyakorlati oktatás esetén

Az alapismeretek tantárgyainak összes kötelező (vagy annál több) óraszámán belül az egyes tantárgyak oktatására fordítandó órák számát a közlekedésért felelős miniszter által kiadott tanterv figyelembevételével az iskolavezető határozza meg. A tantárgyi tananyag témakörönkénti felosztása a szakoktató feladata. Az iskolavezető által elkészített tanrendet a tanfolyam kezdetét megelőző legalább 3 munkanappal korábban a vizsgaközpont részére meg kell küldeni. Tanrend változása esetén a bizonylati album szerinti módosított tanrendet a változás előtt legalább 3 munkanappal korábban a vizsgaközpont részére elektronikus úton meg kell küldeni, illetve egy példányt a tanulmányi naplóhoz csatolni kell. A tanfolyam tantermi oktatásán minden alkalommal jelenléti ívet kell vezetni, melyet az oktatáson részt vevőkkel minden foglalkozáson alá kell íratni. A jelenléti ívet az összes résztvevő aláírása után le kell zárni úgy, hogy arra további aláírás ne kerülhessen, majd a tanulmányi naplóhoz kell csatolni. A továbbiakban, amennyiben nincs változás az egyes tanfolyamok tanrendjében, a tanrenden a foglalkozásokra vonatkozóan csak az oktatás időpontját és óraszámát kell feltüntetni, a tantárgyakat nem kötelező bejegyezni.

A tanfolyamon részt vevők névsorát a bizonylati album szerinti nyomtatványon a tanfolyam első foglalkozását követő 1 munkanapon belül elektronikus úton meg kell küldeni a vizsgaközpont részére, illetve egy példányt a tanulmányi naplóhoz kell csatolni.

A képző szerv – a vállalkozási feltételeinek megfelelően – az előírtnál magasabb óraszámú tanfolyamokat is tarthat. A tanuló számára a képzési rész elvégzése akkor igazolható, ha az egyes tantárgyak tanteremben történő elméleti oktatására vonatkozó kötelező óraszám 10%-ánál kevesebbet hiányzott. Az óraszámok 10%-ánál kevesebb hiányzást önálló felkészüléssel is lehet pótolni. Ettől magasabb óraszámú hiányzás esetén a tanuló számára – azon témakörökből, melyeken a tanuló nem vett részt – pótfoglalkozást kell tartani. A pótfoglalkozást a tanrendbe be kell illeszteni, és a tanrend módosítására vonatkozók szerint be kell jelenteni.

3.2.3. Tanfolyam megkezdése e-learning oktatás esetében

Az e-learning képzésben részt vevő tanuló adatait, illetve az e-learning képzés azonosító számát a tanulóval kötött szerződés alapján a hozzáférést követően haladéktalanul, de legkésőbb 24 órán belül a vizsgaközpont részére meg kell küldeni.

3.2.4. Képzés elvégzésének igazolása

A vizsgára jelentkezéshez előírt képzési rész (tantárgy) elvégzését tanúsító igazolást az e-learning képzés esetén minden esetben, tantermi képzés esetén a tanuló kérelmére az iskolavezető köteles a befejezést követő 3 munkanapon belül a tanuló részére kiadni, valamint a vizsgaközpont részére elküldeni. Az igazolásnak tartalmaznia kell:

- a) a képző szerv azonosító adatait (nevét, címét),
- b) a tanuló személyes adatait (nevét, anyja nevét, születési dátumát, születési helyét),
- c) a tanuló azonosítóját,
- d) vezetői engedély kategóriát, amelyre a képzés irányul, és
- e) a teljesített képzési rész (tantárgy)
  - ea) megnevezését,
  - eb) kezdési időpontját,
  - ec) befejezési időpontját,
- f) iskolavezető aláírását, és
- g) az igazolás kiállításának dátumát.

3.3. „B” kategória 96. kód megszerzésének feltételei

A 96. kód érvényesítéséhez a jelöltnek rendelkeznie kell „B” kategóriára érvényes vezetői engedéllyel vagy a kód megszerzésére irányuló tanfolyam „B” kategóriával összevontan is végezhető. Összevont tanfolyam esetén a 3.2.1. pontban előírt oktatási órákon a „B” kategórián felül kell a tanulónak részt vennie. Az elméleti vizsgák a „B” kategória elméleti vizsgájával egyidejűleg. A gyakorlati vizsga a „B” kategóriás forgalmi vizsgával együtt is kiírható. Összevont tanfolyam esetén a „B” kategóriás forgalmi vizsga sikeres rutin vizsga nélkül is tehető. Összevont tanfolyam esetén a vizsgázó bármikor lemondhat a 96. kódra vonatkozó igényéről, amely lemondás a „B” kategóriára tett vizsgáit nem érinti. B 96 tanfolyamot az a képző szerv tarthat, aki rendelkezik a közlekedési hatóság engedélyével „BE” kategóriás képzésre.

3.4. Az együtt tartott tanfolyamok

Együtt tartott tanfolyami foglalkozásokat a következő kategóriákban lehet szervezni:

- a) „AM”, „A1”, „A2”, „A”, „B1”, „B” és B96;
- b) „BE” és „D1E”;
- c) „B” és „T”;
- d) „C1” és „C”;
- e) „C1E”, „CE” és „DE”; vagy
- f) „T” és „K” (kerti traktor és állati erővel vont jármű).

Az együtt tartott oktatást külön, kategóriánként kell a tanulmányi naplóban feltüntetni.

3.5. A gyakorlati oktatás

3.5.1. Általános előírások

A járművezetési gyakorlat oktatása csak a tanuló nevére kiállított, a vizsgaközpont által hitelesített vezetési katon birtokában kezdhető meg.

A járművezetési gyakorlat oktatása során – a kétkerekű járművek vezetésének oktatását kivéve – egy oktató egyidejűleg csak egy tanuló oktatását végezheti. A kétkerekű járművek vezetésének oktatása során egy oktató egyidejűleg az alapoktatási feladatok oktatásánál maximum három főt, a főoktatásnál maximum két főt oktathat.

A jármű biztonsági ellenőrzésére, technikai kezelésére, valamint a manőverezési feladatok elsajátítására irányuló alapoktatást alapvetően gyakorlópályán kell végezni. Pedagógiai és módszertani szempontok alapján azonban a jármű technikai kezelésének oktatása részben – a szakoktató által elfogadhatónak tekintett forgalmi körülmények mellett – a közúti forgalomban is történhet. A – „B” kategóriás képzés kivételével – sikeres járműkezelési, vagy

rutinvizsga előtt a közúti forgalomban végzett oktatás ideje azonban ilyen esetben is csak az alapoktatás része.

A főoktatás – „B” kategóriás képzés kivételével – csak sikeres járműkezelési vagy rutinvizsga után kezdhető el. A vezetési kartonon az alapoktatást és a főoktatást a megfelelő rovatban kell dokumentálni.

A járműkezelési vizsga biztonsági ellenőrzési feladatait az alapoktatás során a gyakorlati szakoktatónak – ha erre a feltételek adottak – azon a járművön kell tanítania, amelyen a gyakorlati vezetés oktatása és a járműkezelési vizsga történik.

3.5.2. A kétkerekű járművek vezetőinek oktatása során a tanuló felszerelése:

a) bukósisak,

b) szemüveg (a bukósisak kialakításától függően),

c) protektoros hosszúnadrág (nadrágba vagy nadrágra illeszthető térdprotektorral) és protektoros dzseki (dzsekibe vagy dzsekire illeszthető könyök- és gerincprotektorral),

d) protektoros kesztyű,

e) magas szárú, zárt cipő vagy csizma,

f) elöl-hátul „T” betűjelzéssel ellátott, tanulónként eltérő színű vagy számozott tanulómellény, és

g) a főoktatás és a vizsga során a tanuló és az oktató közötti kapcsolatot biztosító rádió adó-vevő készülék.

3.5.3. A szakoktatónak a gyakorlati oktatás során törekednie kell arra, hogy a 3.2.1. táblázatban meghatározott menettávolságokat a kötelező óraszámok alatt teljesítse.

3.5.4. Mobil rádiótelefon használata

Az oktatás és vizsgáztatás során az oktatójárművekben tartózkodók – a rendkívüli eseményt kivéve – nem használhatnak mobil rádiótelefont.

3.5.5. Az éjszakai vezetés oktatása

Az éjszakai vezetés oktatása – a csillagászati napnyugta és napkelte alapján – az alábbi meghatározott időtartamokban végezhető:

	A	B	C
1	Hónap	Nap	Éjszakai vezetés órái
2			
3	Január	1–15-ig	16–08-ig
4		16–31-ig	17–07-ig
5	Február	1–15-ig	17–07-ig
6		16–28-ig	18–06-ig
7	Március	1–15-ig	18–06-ig
8		16–31-ig	18–06-ig
9	Április	1–15-ig	19–06-ig
10		16–30-ig	20–06-ig
11	Május	1–15-ig	20–06-ig
12		16–31-ig	20–05-ig
13	Június	1–15-ig	20–05-ig
14		16–30-ig	21–05-ig
15	Július	1–15-ig	21–05-ig
16		16–31-ig	21–05-ig
17	Augusztus	1–15-ig	20–06-ig
18		16–31-ig	20–06-ig
19	Szeptember	1–15-ig	20–06-ig
20		16–30-ig	19–06-ig
21	Október	1–15-ig	19–06-ig
22		16–31-ig	18–06-ig
23	November	1–15-ig	17–07-ig
24		16–30-ig	16–07-ig
25	December	1–15-ig	16–07-ig
26		16–31-ig	16–08-ig

3.6. Az oktatási idő

Az oktatási idő az alábbi időtartamokat nem haladhatja meg:

az alapismeretek oktatása során – az e-learning oktatást kivéve – a tanfolyami csoportnak naponta legfeljebb 4 elméleti tanóra tartható (4x45 perc), ami legfeljebb 4 tanóra „biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés” foglalkozással (4x50 perc) egészíthető ki;

a) a vezetési gyakorlat oktatása során egy tanulónak az alapoktatási szakaszban naponta legfeljebb 2 tanóra tartható;

b) a főoktatás során a tanulónak naponta legfeljebb 4 tanóra tartható, amelyet legalább két részben, két tanóra oktatás után minimálisan 1 óra szünet közbeiktatásával kell szervezni;

c) az elméleti tantárgyak tantermi tanóráinak időtartama: 45 perc;

d) a gyakorlati tantárgyak tanfolyami tanóráinak időtartama: 50 perc;

e) a tanórák között legfeljebb két tanóránként legalább 10 perc szünetet kell tartani.

A szakoktatók napi és havi megengedett oktatási órakeretébe a vizsgák időtartama nem számít bele. A vizsgákat azonban a havi óráösszesítő megfelelő rovatában fel kell tüntetni.

4. Mentésítések

Az alább felsorolt képesítéssel rendelkező tanulókat – az „A” és „B” kategória, továbbá az „A1”, „A2” és „B1” kategória kivételével – a tanfolyam adott tantárgyának foglalkozásain a részvétel alól az iskolavezető mentesíti. A vizsgakötelezettség alóli mentesítés kezdeményezése, a felmentés alapjául szolgáló – az iskolavezető által hitelesített – okirat fénymásolatának a jelentkezési laphoz való csatolásával történik. A vizsgakötelezettség alóli mentesítést a kérelemre a vizsgaközpont engedélyezi.

4.1. Az egyes kategóriák és egyes tantárgyak hallgatása és vizsgája alól adható felmentések

4.1.1. Mentésítések a „szerkezeti és üzemeltetési ismeretek” és a „biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés” tan- és vizsgatárgyakból

4.1.1.1. Bármely egyetemen, főiskolán szerzett

a) gépész-, autógépész-, közlekedés mérnöki vagy üzemmérnöki oklevél;

b) gépész-, autógépész-, közlekedés mérnök tanári oklevél;

c) gépész-, autógépész-, közlekedés üzemmérnöki műszaki tanári oklevél;

d) szakirányú műszaki oktatói oklevél.

4.1.1.2. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolai Karon és a jogelőd Katonai Főiskolán szerzett

- a) harcjármű üzemeltető szakos oklevél;
- b) katonai gépjármű üzemeltető szakos oklevél;
- c) gépjármű technikus tiszti képesítés;
- d) harcjármű üzemeltetői üzemmérnök.

4.1.1.3. „Műszaki ismeretek” szakos szakoktatói oklevél (vagy ezzel egyenértékű képesítés).

4.1.1.4. Technikusi oklevél (szakközépiskolai érettségi)

- a) közúti járműgépész;
- b) közlekedésgépész;
- c) gépjármű-technikai;
- d) gépjárműüzemi;
- e) mezőgazdasági gépész;
- f) mezőgazdasági gépjavító;
- g) építőgépész;
- h) gépjárművezető és -karbantartó.

4.1.1.5. Szakképesítés – szakmunkás bizonyítvány

- a) autószerelő;
- b) anyagmozgatógép-szerelő;
- c) építőgép-szerelő;
- d) mezőgazdasági gépszerelő;
- e) gépjárművezető és -karbantartó;
- f) mezőgazdasági gépész;
- g) fakitermelési gépkezelő;
- h) állattartó telepi gépész;

- i) kertészeti gépész;
- j) növénytermesztő gépész;
- k) erdőgazdasági gépész;
- l) mezőgazdasági gépszerelő és gépüzemeltető;
- m) mezőgazdasági gépjavító és karbantartó.
- n) A közúti járművezetői vizsgáztatás keretében szerzett gépjárműkezelői bizonyítvány.

A felsorolt szakképesítéseket adó oktatási intézmények hallgatói részére iskolai tantervbe építetten szervezett közúti járművezetői tanfolyam esetén a felmentés megadható, a vizsgaigazolás azonban csak az érettségi bizonyítvány (technikusi oklevél, szakmunkás végzettséget, illetve szakképesítést igazoló bizonyítvány) bemutatása esetén állítható ki.

Ha a felmentést szervezetteren megkérte az iskola, de a vizsgázó a felmentéshez szükséges iskolai végzettségét igazoló okiratot (még) nem tudja bemutatni, a felmentett tárgyakkól a vizsgázó kérheti a vizsga letételét. Valamennyi vizsga sikeres letétele esetén – az egyéb feltételek teljesülése mellett – a vizsgaigazolást a vizsgázó részére ki kell adni.

A mentesítési kérelmek elbírálásakor a szakma megnevezését és a szakképesítés szakmai tartalmát kell meghatározónak tekinteni.

4.1.2. A „Biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés” vizsgatárgy alóli további mentesítések

A „Biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés” vizsgakötelezettség alól mentesül a 11. § (3) bekezdés c) pontja értelmében, aki meglévő „Lassú jármű” vezetői igazolványa alapján mezőgazdasági vontató vezetésére „T” kategóriás vizsgát kíván tenni.

4.1.3. Mentésítések a „Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás” tan- és vizsgatárgyból

4.1.3.1. Munkavédelmi szakképzés keretében szerzett szakképesítés

- a) munkavédelmi szakmérnöki oklevél;
- b) munkavédelmi üzemmérnöki oklevél;
- c) felsőfokú munkavédelmi szakképesítő egyetemi tagozaton szerzett oklevél;
- d) munkavédelmi technikus oklevél;
- e) középfokú munkavédelmi szakképesítő oklevél.

4.1.3.2. A közúti járművezetői vizsgáztatás keretében 1993. január 1-je után tett sikeres vizsga a „Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás” vizsgatárgyból.

4.1.4. Egyéb mentesítések

A mentesítési kérelmek elbírálásakor a szakma megnevezését és a szakképesítés szakmai tartalmát kell meghatározónak tekinteni.”

4. melléklet a 11/2023. (VI. 23.) ÉKM rendelethez

„3. számú melléklet a 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelethez

A közúti járművezetők képzésére vonatkozó részletes eljárási rend

1. *Beiskolázási feltételek*

Ha a képző szerv a jelentkezés időpontjában – az általa vizsgálható okmányok és a tanuló nyilatkozata alapján – megállapította, hogy a tanuló a vizsgára bocsátásra vagy a vezetői engedély kiadására vonatkozó feltételeknek nem felel meg, köteles erről a tényről a tanulót írásban tájékoztatni.

2. *Szakoktatói képesítések*

2.1. A szakoktatói képesítési szakok:

„Közlekedési ismeretek”

„Műszaki ismeretek”

„Járművezetési gyakorlat”

2.2. A „Közlekedési ismeretek” szakos képesítés jogosít: a „Közlekedési ismeretek” és a „Járművezetés elmélete” tantárgyak oktatására.

2.3. A „Műszaki ismeretek” szakos vagy annak megfelelő képesítés jogosít: a „Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek”, a „Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás” és a „Járművezetés elmélete” tantárgyak oktatására.

2.4. A „Járművezetési gyakorlat” szakos képesítés jogosít: a járművezetési gyakorlat oktatására (beleértve az „Alapoktatás” biztonsági ellenőrzési feladatainak oktatását is) abban a vezetői engedélyre vonatkozó nemzetközi- és nemzeti kategóriában, amellyel a szakoktató a szakoktatói tanfolyamra jelentkezéskor rendelkezett továbbá a „Járművezetés elmélete” tantárgy oktatására minden kategóriában.

A 2011. december 1. napját megelőzően szerzett „Járművezetési gyakorlat” szakos képesítés – a jogszabályban meghatározott egyéb feltételek teljesítése esetén – azon vezetői engedély kategóriák gyakorlati oktatására jogosít, amelyek megfelelnek a 18. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételeknek.

2.5. A „Műszaki ismeretek” szakos szakoktatói képesítésnek megfelelő végzettségek

A „Műszaki ismeretek” szakos szakoktatói képesítésnek elfogadhatók az azzal egyenértékű vagy magasabb szintű, az alábbiakban felsorolt végzettségek:

Bármely egyetem közlekedés- vagy gépészmérnöki karán szerzett

- a) közlekedés- vagy gépészmérnöki oklevél és e mellett tanári vagy bármely szakos szakoktatói oklevél;
- b) közlekedésmérnök-tanári vagy gépészmérnök-tanári oklevél.

Bármely főiskolán szerzett

- a) gépjárműüzemi szakos vagy gépész üzemmérnöki oklevél és emellett tanári, vagy bármely szakos szakoktatói oklevél;
- b) autóközlekedési műszaki tanár szakos oklevél;
- c) műszaki oktató szakos oklevél.

2.6. A „Tr” kategóriás járművezető képző tanfolyam elméleti tantárgyait csak a közúti járművezető szakoktatói „Tr” kategóriás kiegészítő képzést és az azt követő vizsgát sikeresen teljesített szakoktató végezheti. A 2019. szeptember 1-jét követően indult közúti járművezető szakoktatói szaktanfolyamon szerzett, csak közúti járművezetői szakoktatói alapképzést és az azt követő vizsgát sikeresen teljesített szakoktató – tevékenységi engedély kiadását követően – közúti járművezetés gyakorlati képzést csak „B” kategóriás járművezető képző tanfolyamon oktathat. A felsorolt képesítések szakoktatói névjegyzékbe vételre – szakmai előírások tekintetében – jogosítanak.

A nem említett szakképesítések elfogadásáról a közlekedési hatóság egyedi elbírálás alapján határoz.

3. A tanfolyami képzés

3.1. Tárgyi feltételek a képzéshez

3.1.1. Ügyfélfogadó helyiség

A képző szervnek rendelkeznie kell az ügyfélfogadáshoz – az ügyfélfogadás idejében kizárólag a képző szerv (vállalkozás) céljára szolgáló – ügyfélfogadó helyiséggel, amelynek felszereltsége biztosítja az ügyfelek kulturált fogadásának és kiszolgálásának feltételeit. Az ügyfélfogadóban a képző szerv képzési engedélyét és a vállalkozási feltételeit és az írásos tájékoztatót ki kell függeszteni, továbbá a cégtáblán az ügyfélfogadás idejét fel kell tüntetni. Az ügyfélfogadás ideje nem lehet kevesebb hetente összesen 8 óránál, amely 8 órát munkanapokon 8 és 20 óra között kell meghatározni.

3.1.2. Az elméleti tárgyak oktatásához

A képző szervnek rendelkeznie kell

a) tantermi oktatáshoz

aa) tanteremmel,

ab) fali tablókkal, és

ac) multimédiás oktatástechnológiai eszközzel, vagy video lejátszóval és televíziókészülékkel, vagy számítógéppel és projektorral (kivetítő berendezés), valamint

b) e-learning esetében

ba) a 16. mellékletben foglaltaknak és az engedélyezett képzésnek megfelelő e-learning rendszerrel.

3.1.3. A „Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek” tantárgy oktatásához

Az „A” és „B” kategóriás, valamint az „A1”, „A2” és „B1” kategóriás tantermi képzést olyan tanteremben kell végezni, amely alkalmas a világító- és jelzőberendezések működőképes modelljének bemutatására.

3.1.4. Az „A”, „B”, „C”, „D”, „AM”, „T”, „Trolibusz” kategóriás, valamint az „A1”, „A2”, „B1”, „C1”, „D1” kategóriás, továbbá a „BE”, „CE”, „C1E”, „DE”, „D1E” kombinált kategóriás képzés esetében a tantervben részletesen meghatározott méretű és kialakítású gyakorlópálya, amely megfelel az alábbi feltételeknek:

Az „A”, „A2”, „Akorl.”, „B”, „C”, „D”, „M”, „AM”, „T”, „Trolibusz” kategóriás, valamint az „A1”, „C1”, „D1” kategóriás, továbbá a „BE”, „CE”, „C1E”, „DE”, „D1E” kombinált kategóriás képzés esetén a tantervben részletesen meghatározott méretű és kialakítású gyakorlópályával, amelynek meg kell felelnie az alábbi feltételeknek:

a) forgalom elől elzárt terület,

b) szilárd burkolat,

c) legyen alkalmas – a gyakorlást egyidejűleg végzők számának figyelembevételével – az előírt feladatok biztonságos végrehajtására,

d) kulturált WC és kézmosási lehetőség,

e) a vezetési gyakorlat oktatásához a képzési engedélyben szereplő kategóriába tartozó, az 5. számú mellékletben meghatározott további feltételeknek megfelelő, érvényes forgalmi engedéllyel rendelkező járművekkel és felszerelésekkel.

A járműkezelési és rutinfeladatok oktatásához meghatározott gyakorlópálya szilárd burkolatának, kizárólag a képzés (gyakorlás) céljára elfogadható – a kétkerekű járművek vezetésének oktatását kivéve – minden olyan felület, amely időjárástól függetlenül, a burkolat deformációja nélkül alkalmas a feladatok gyakorlására. A kétkerekű járművek oktatásához aszfalt vagy beton burkolatú pálya szükséges.

A pálya méretének az adott járműkategóriára előírt tantervi és vizsgafeladatok gyakorlására alkalmasnak kell lennie. A kizárólag képzésre használt pálya esetében nem követelmény az összes feladat egyidejű gyakorlási lehetőségének biztosítása. A pálya oktatás közbeni átrendezése megengedett.

3.2. A tanulók képzése

A tanulókat a közlekedésért felelős miniszter által kiadott, az egyes járműkategóriákra vonatkozó, hatályos Tantervi és Vizsgakövetelmények előírásai szerint kell képezni.

Azokban a közoktatási intézményekben (iskolákban), ahol a közúti járművezető-képzés beépült az iskolai tantervbe, a tanulók vizsgára bocsátásának feltétele, hogy az iskolai tantervet a vizsgaközpont jóváhagyja.

3.2.1. Az egyes járműkategóriákhoz tartozó oktatási idők és teljesítendő menettávolságok (járművezetési gyakorlat esetén a 3.6. e) pont szerinti percben kifejezett tanóra időtartammal számolva).

Kötelező óraszámok és teljesítendő menettávolságok a közúti járművezető-képző tanfolyamokon

	A	B						C								D	
1.	Kategória	Alapismeretek Elmélet tantárgyak						Járművezetési gyakorlat								Megjegyzés	
2.		Σóra	K	Je	Szü	F1- 2	Mu	Σóra	A	F	F/v	F/o	F/é	F/k	R	M	
3.	A1, A2	22	X	X	X	-	-	16	6	10	8	2	-	-	-	240	
4.	A1 ¹⁾	3	X	X	X	-	-	2	1	1	1	-	-	-	-	30	
5.	A2 ²⁾	-	-	-	-	-	-	12	4	8	6	2	-	-	-	180	11. § (5) bekezdés
6.	A2 ³⁾	3	X	X	X	-	-	8	2	6	4	2	-	-	-	120	
7.	A ⁴⁾	-	-	-	-	-	-	12	4	8	4	4	-	-	-	180	11. § (5) bekezdés
8.	A ⁵⁾	3	X	X	X	-	-	8	2	6	4	2	-	-	-	120	
9.	A ²⁾	-	-	-	-	-	-	16	6	10	8	2	-	-	-	240	11. § (5) bekezdés
10.	A ³⁾	3	X	X	X	-	-	10	4	6	4	2	-	-	-	150	
11.	A ⁶⁾	22	X	X	X	-	-	26	10	16	11	5	-	-	-	390	
12.	B	28	X	X	X	-	-	29	9	20	14	4	2	-	-	580	
13.	B96 ⁹⁾	6	-	-	X	-	X	4	4	-	-	-	-	-	4	-	
14.	B1	28	X	X	X	-	-	29	9	20	14	4	2	-	-	348	
15.	C1	66	X	X	X	-	X	16	-	-	6	4	2	-	4	300	
16.	C	66	X	X	X	-	X	16	-	-	6	4	2	-	4	300	
17.	C ⁷⁾		-	-	-	-	-	12	-	-	4	4	-	-	4	250	11. § (5) bekezdés c) pont
	C ⁸⁾	52	X	X	X	-	-	12	-	-	4	4	-	-	4	200	

18.	D1	34	X	X	X	-	-	18	-	-	6	6	2	-	4	390	
19.	D	22	X	X	X	-	-	24	-	-	14	6	-	-	4	550	
20.	D ¹⁰⁾	36	X	X	X	-	X	36	-	-	20	10	2	-	4	850	
20.	BE	18	X	X	X	-	X	11	-	-	4	4	-	-	3	220	
21.	C1E	14	X	X	X	-	-	12	-	-	4	4	-	-	4	250	
22.	CE	14	X	X	X	-	-	12	-	-	4	4	-	-	4	250	
23.	D1E	18	X	X	X	-	X	12	-	-	4	4	-	-	4	250	
24.	DE	14	X	X	X	-	-	12	-	-	4	4	-	-	4	250	
25.	AM	16	X	X	-	-	-	10	4	6	-	-	-	-	-	100	
26.	T	46	X	X	X	-	X	12	-	-	3	3	-	3	3	-	
27.	K	12	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
28.	TR	88	X	X	X	X	X	58	-	-	45	-	-	-	13	-	
29.	TR ⁸⁾	46	X	X	X	X	X	30	-	-	22	-	-	-	8	-	
Rövidítések:																	
	K	= Közlekedési alapismeretek										A	= Alapoktatás				
	Je	= Járművezetés elmélete										F	= Főoktatás				
	Szü	= Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek										F/v	= városi vezetés				
	Mu	= Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás										F/o	= országúti vezetés				
	F 1-2	= F 1-2 számú trolibusz jelzési és forgalmi utasítás										F/é	= éjszakai vezetés				
	M	= Menettávolságok kilométerben															
	R	= rutin vizsgára felkészülő vezetés.															

- 1) érvényes „B” kategóriás vezetői engedély esetén
- 2) „A1” kategória megszerzését követő két éven belül
- 3) „A1” kategória megszerzését követő két éven túl
- 4) „A2” kategória megszerzését követő két éven belül
- 5) „A korlátozott” vagy „A2” kategória megszerzését követő két éven túl
- 6) amennyiben betöltötte 24. életévét, és nem rendelkezik sem „A1” kategóriás, sem „A2” kategóriás vezetői engedéllyel
- 7) „C1” kategória megszerzését követő 2 éven belül
- 8) „D” kategóriás vezetői engedéllyel
- 9) „B” kategóriájú járművek nehéz pótkocsival összekapcsolva, feltéve, hogy az így kialakított járműszerelvény legnagyobb megengedett össztömege 3500 kg és 4250 kg közötti
- 10) „C” kategóriára érvényes vezetői engedély nélkül

3.2.2. Tanfolyam megkezdése tantermi elméleti oktatás esetén

Az iskolavezető által elkészített tanrendet a tanfolyam kezdetét megelőző legalább 3 munkanappal korábban a vizsgaközpont részére meg kell küldeni. Tanrend változása esetén a bizonylati album szerinti módosított tanrendet a változás előtt legalább 3 munkanappal korábban a vizsgaközpont részére elektronikus úton meg kell küldeni, illetve egy példányt a tanulmányi naplóhoz csatolni kell. A tantárgyi tananyag témakörönkénti felosztása a szakoktató feladata.

A tanfolyam névsorára azon személy rögzíthető, aki a jelentkezési adatlapot megfelelően kitöltve benyújtotta a vizsgaközpont részére, akinek a jelentkezési adatlap szerinti adatait a képző szerv már elektronikus megküldte, és aki a képzésen való részvétel feltételeit teljesíti. A tanfolyamon részt vevők névsorát a tanfolyam első foglalkozását megelőzően elektronikus úton meg kell küldeni a vizsgaközpont részére, illetve a névsor egy példányát a tanulmányi naplóhoz kell csatolni.

A tanfolyam tantermi oktatásán minden alkalommal jelenléti ívet kell vezetni, melyet az oktatáson részt vevőkkel minden foglalkozáson alá kell írni. A jelenléti ívet az összes résztvevő aláírása után le kell zárni úgy, hogy arra további aláírás ne kerülhessen, majd a tanulmányi naplóhoz kell csatolni. A tanfolyam tantermi elméleti képzései esetén a foglalkozást tartó szakoktató köteles minden megtartott foglalkozás megkezdését követő 15 percen belül a jelenléti ív adatait elektronikus úton a vizsgaközpont számára megküldeni, illetve a foglalkozásról annak befejezése előtt távozókat a vizsgaközpont részére haladéktalanul elektronikus bejelenteni.

A képző szerv – a vállalászási feltételeinek megfelelően – az előírtnál magasabb óraszámú tanfolyamokat is tarthat. A tanulók esetében a képzés elvégzését a közlekedési hatóság és a vizsgaközpont akkor tekinti teljesítettnek, ha a vizsgaközpont részére megküldött tanrend és jelenléti ívek alapján a tanuló a képzés szerinti tantárgy tanteremben történő elméleti oktatási foglalkozásainak összesített, pótfoglalkozások nélküli óraszámával legalább megegyező óraszámú foglalkozáson jelenléti ívvel igazoltan jelen volt. Hiányzás esetén a tanuló számára – azon témakörökből, melyeken a tanuló nem vett részt – pótfoglalkozást kell tartani. A pótfoglalkozást a tanrendbe be kell illeszteni, és a tanrend módosítására vonatkozók szerint be kell jelenteni.

3.2.3. Tanfolyam megkezdése e-learning oktatás esetében

Az e-learning képzésben részt vevő tanuló adatait, illetve az e-learning képzés azonosító számát a tanulóval kötött szerződés alapján a hozzáférést követően haladéktalanul, de legkésőbb 24 órán belül a vizsgaközpont részére meg kell küldeni.

3.2.4. Képzés elvégzésének igazolása

3.2.4.1. A vizsgára jelentkezéshez e-learning képzés esetén az előírt képzési rész elvégzését tanúsító igazolást az e-learning rendszerű képzést nyújtó képző szerv a 38/A. § (1) bekezdés e) pontja szerint, tantermi képzés esetén az előírt képzési rész utolsó foglalkozásának jelenléti ívét a foglalkozást megtartó szakoktató a 3.2.2. pont szerint, de mindkét esetben legkésőbb a vizsgázó vizsgája megkezdése előtt 12 órával köteles a vizsgaközpont részére elektronikus úton elküldeni.

3.2.4.2. Az igazolásnak tartalmaznia kell:

- a) a képző szerv azonosító adatait (nevét, címét),
- b) a tanuló személyes adatait (nevét, anyja nevét, születési dátumát, születési helyét),
- c) a tanuló azonosítóját,
- d) vezetői engedély kategóriát, amelyre a képzés irányul, és
- e) a teljesített képzési rész (tantárgy)
  - ea) megnevezését,
  - eb) kezdési időpontját,
  - ec) befejezési időpontját, valamint
- f) az igazolás kiállításának dátumát.

3.3. „B” kategória 96. kód megszerzésének feltételei

A 96. kód érvényesítéséhez a jelöltnek rendelkeznie kell „B” kategóriára érvényes vezetői engedéllyel vagy a kód megszerzésére irányuló tanfolyam „B” kategóriával összevontan is végezhető. Összevont tanfolyam esetén a 3.2.1. pontban előírt oktatási órákon a „B” kategórián felül kell a tanulónak részt vennie. Az elméleti vizsgák a „B” kategória elméleti vizsgájával egyidejűleg. A gyakorlati vizsga a „B” kategóriás forgalmi vizsgával együtt is kiírható. Összevont tanfolyam esetén a „B” kategóriás forgalmi vizsga sikeres rutin vizsga nélkül is tehető. Összevont tanfolyam esetén a vizsgázó bármikor lemondhat a 96. kódra vonatkozó igényéről, amely lemondás a „B” kategóriára tett vizsgáit nem érinti. B 96 tanfolyamot az a képző szerv tarthat, aki rendelkezik a közlekedési hatóság engedélyével „BE” kategóriás képzésre.

3.4. Az együtt tartott tanfolyamok

Együtt tartott tanfolyami foglalkozásokat a következő kategóriákban lehet szervezni:

- a) „AM”, „A1”, „A2”, „A”, „B1”, „B” és B96;
- b) „BE” és „D1E”;
- c) „B” és „T”;
- d) „C1” és „C”;
- e) „C1E”, „CE” és „DE”;
- f) „T” és „K” (kerti traktor és állati erővel vont jármű).

Az együtt tartott oktatást külön, kategóriánként kell a tanulmányi naplóban feltüntetni.

3.5. A gyakorlati oktatás

3.5.1. Általános előírások

3.5.1.1. A járművezetési gyakorlat oktatása csak a tanuló nevére kiállított, a vizsgaközpont részére elektronikusan bejelentett és a vizsgaközpont által elektronikusan generált egyedi azonosítóval ellátott vezetési karten vagy az elektronikus vezetési karten birtokában kezdhető meg.

3.5.1.2. A járművezetési gyakorlat oktatása során – a kétkerekű járművek vezetésének oktatását kivéve – egy oktató egyidejűleg csak egy tanuló oktatását végezheti. A kétkerekű járművek vezetésének oktatása során egy oktató egyidejűleg az alapoktatási feladatok oktatásánál maximum három főt, a főoktatásnál maximum két főt oktathat.

3.5.1.3. A jármű biztonsági ellenőrzésére, technikai kezelésére, valamint a manőverezési feladatok elsajátítására irányuló alapoktatást – a 6. § (3a) bekezdésében foglaltakat is figyelembe véve – alapvetően gyakorlópályán kell végezni. Pedagógiai és módszertani szempontok alapján azonban a jármű technikai kezelésének oktatása részben – a szakoktató által elfogadhatónak tekintett forgalmi körülmények mellett, valamint a kétkerekű járművek vezetőinek oktatását ide nem értve – a közúti forgalomban is történhet. Ahol ez előírt, sikeres járműkezelési vizsga előtt a közúti forgalomban végzett oktatás ideje azonban ilyen esetben is csak az alapoktatás része.

3.5.1.4. A kétkerekű járművek vezetésének oktatása esetén a főoktatás – ahol az értelmezhető – csak sikeres járműkezelési vizsga után kezdhető el.

3.5.1.5. A gyakorlati oktatást a vezetési kartenon vagy az elektronikus vezetési kartenon kell dokumentálni.

3.5.1.6. A járműkezelési- és rutinvizsga biztonsági ellenőrzési feladatokat a gyakorlati oktatás során használt járművön kell tanítani.

3.5.2. A kétkerekű járművek vezetőinek oktatása során a tanuló felszerelése:

- a) bukósisak,
- b) szemüveg (a bukósisak kialakításától függően),
- c) protektoros hosszúnadrág (nadrágba vagy nadrágra illeszthető térdprotektorral) és protektoros dzseki (dzsekibe vagy dzsekire illeszthető könyök- és gerincprotektorral),
- d) protektoros kesztyű,
- e) magas szárú, zárt cipő vagy csizma,

f) elöl-hátul „T” betűjelzéssel ellátott, tanulónként eltérő színű vagy számozott tanulómellény,
g) a főoktatás és a vizsga során a tanuló és az oktató közötti kapcsolatot biztosító rádió adó-vevő készülék.

3.5.3. A szakoktatónak a gyakorlati oktatás során törekednie kell arra, hogy a 3.2.1. táblázatban meghatározott menettávolságokat a kötelező óraszámok alatt teljesítse.

3.5.4. Mobil rádiótelefon használata

Az oktatás és vizsgáztatás során az oktatójárművekben tartózkodók – a rendkívüli eseményt kivéve – nem használhatnak mobil rádiótelefont.

3.5.5. Az éjszakai vezetés oktatása

Az éjszakai vezetés oktatása – a csillagászati napnyugta és napkelte alapján – az alábbi meghatározott időtartamokban végezhető:

	A	B	C
1.	Hónap	Nap	Éjszakai vezetés órái
2.			
3.	Január	1–15-ig	16–08-ig
4.		16–31-ig	17–07-ig
5.	Február	1–15-ig	17–07-ig
6.		16–28-ig	18–06-ig
7.	Március	1–15-ig	18–06-ig
8.		16–31-ig	18–06-ig
9.	Április	1–15-ig	19–06-ig
10.		16–30-ig	20–06-ig
11.	Május	1–15-ig	20–06-ig
12.		16–31-ig	20–05-ig
13.	Június	1–15-ig	20–05-ig
14.		16–30-ig	21–05-ig
15.	Július	1–15-ig	21–05-ig
16.		16–31-ig	21–05-ig
17.	Augusztus	1–15-ig	20–06-ig
18.		16–31-ig	20–06-ig
19.	Szeptember	1–15-ig	20–06-ig
20.		16–30-ig	19–06-ig
21.	Október	1–15-ig	19–06-ig
22.		16–31-ig	18–06-ig
23.	November	1–15-ig	17–07-ig
24.		16–30-ig	16–07-ig
26.	December	1–15-ig	16–07-ig
26.		16–31-ig	16–08-ig

3.6. Az oktatási idő

3.6.1. Az oktatási idő az alábbi időtartamokat nem haladhatja meg:

- a) az alapismeretek oktatása során – az e-learning oktatást kivéve – a tanfolyami csoportnak naponta legfeljebb 4 elméleti tanóra tartható (4×45 perc);
- b) a vezetési gyakorlat oktatása során egy tanulónak az alapoktatási szakaszban naponta legfeljebb 2 tanóra tartható;
- c) a főoktatás és rutin vizsgára felkészítő vezetési gyakorlat során a tanulónak naponta legfeljebb 4 tanóra tartható, amelyet legalább két részben, két tanóra oktatás után minimálisan 1 óra szünet közbeiktatásával kell szervezni;
- d) az elméleti tantárgyak tantermi tanóráinak időtartama: 45 perc;
- e) a gyakorlati tantárgyak tanfolyami tanóráinak tervezett időtartama: 50 perc;
- f) a tanórák között legfeljebb két tanóránként legalább 10 perc szünetet kell tartani.

Egy tanuló fentiek szerint számított összesített napi oktatási ideje nem haladhatja meg a 4 tanórát.

A szakoktatók napi megengedett oktatási órakeretébe a vizsgák időtartama nem számít bele.

3.6.2. A vezetési gyakorlati tantárgy foglalkozásainak tényleges időtartama indokolt esetben (pl. a forgalmi körülmények függvényében) eltérhet a jelen pont szerint megtervezett és a vizsgaközpontnak elektronikusan bejelentett időtartamnál. A tényleges időtartam tanóránként ilyen esetekben is legfeljebb 10%-kal lehet hosszabb a 3.6. e) pont szerinti tervezett időtartamnál. A 3.2.1. alpontban előírt oktatási idők teljesítésének számítása során a foglalkozások tényleges, percben kifejezett időtartamát szükséges figyelembe venni.

4. Mentésítések

Az alább felsorolt képesítéssel rendelkező tanulókat – az „A1”, „A2”, „B1” és „A”, „B”, „AM” kategória kivételével – a tanfolyam adott tantárgyának foglalkozásain a részvétel alól az iskolavezető mentesíti. A vizsgakötelezettség alóli mentesítés kezdeményezését a vizsgázó a képző szerv közreműködésével, elektronikus úton nyújtja be a vizsgaközpont részére. A vizsgakötelezettség alóli mentesítést az elektronikus bejelentés alapján a vizsgaközpont engedélyezi.

4.1. Az egyes kategóriák és egyes tantárgyak hallgatása és vizsgája alól adható felmentések

4.1.1. Mentésítések a „szerkezeti és üzemeltetési ismeretek” tan- és vizsgatárgyakból

4.1.1.1. Bármely egyetemen, főiskolán szerzett

- a) gépész-, autógépész-, közlekedés mérnöki vagy üzemmérnöki oklevél;
- b) gépész-, autógépész-, közlekedés mérnök tanári oklevél;
- c) gépész-, autógépész-, közlekedés üzemmérnöki műszaki tanári oklevél;
- d) szakirányú műszaki oktatói oklevél.

4.1.1.2. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolai Karon és a jogelőd Katonai Főiskolán szerzett

- a) harcjármű üzemeltető szakos oklevél;
- b) katonai gépjármű üzemeltető szakos oklevél;
- c) gépjármű technikus tiszti képesítés;
- d) harcjármű üzemeltetői üzemmérnök.

4.1.1.3. „Műszaki ismeretek” szakos szakoktatói oklevél (vagy ezzel egyenértékű képesítés).

4.1.1.4. Technikusi oklevél (szakközépiskolai érettségi)

- a) közúti járműgépész;
- b) közlekedésgépész;
- c) gépjármű-technikai;
- d) gépjárműüzemi;
- e) mezőgazdasági gépész;
- f) mezőgazdasági gépjavító;
- g) építőgépész;
- h) gépjárművezető és -karbantartó.

4.1.1.5. Szakképesítés – szakmunkás bizonyítvány

- a) autószerelő;
- b) anyagmozgatógép-szerelő;
- c) építőgép-szerelő;
- d) mezőgazdasági gépszerelő;
- e) gépjárművezető és -karbantartó;
- f) mezőgazdasági gépész;
- g) fakitermelési gépkezelő;
- h) állattartó telepi gépész;

- i) kertészeti gépész;
- j) növénytermesztő gépész;
- k) erdőgazdasági gépész;
- l) mezőgazdasági gépszerelő és gépüzemeltető;
- m) mezőgazdasági gépjavító és karbantartó.

4.1.1.6. A közúti járművezetői vizsgáztatás keretében szerzett gépjárműkezelői bizonyítvány.

A felsorolt szakképesítéseket adó oktatási intézmények hallgatói részére iskolai tantervbe építetten szervezett közúti járművezetői tanfolyam esetén a felmentés megadható, a vizsgaigazolás azonban csak az érettségi bizonyítvány (technikusi oklevél, szakmunkás végzettséget, illetve szakképesítést igazoló bizonyítvány) bemutatása esetén állítható ki.

Ha a felmentést szervezeten megkérte az iskola, de a vizsgázó a felmentéshez szükséges iskolai végzettségét igazoló okiratot (még) nem tudja bemutatni, a felmentett tárgyakkól a vizsgázó kérheti a vizsga letételét. Valamennyi vizsga sikeres letétele esetén – az egyéb feltételek teljesülése mellett – a vizsgaigazolást a vizsgázó részére ki kell adni.

A mentesítési kérelmek elbírálásakor a szakma megnevezését és a szakképesítés szakmai tartalmát kell meghatározónak tekinteni.

4.1.2. Mentесítések a „Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás” tan- és vizsgatárgyból

4.1.2.1. Munkavédelmi szakképzés keretében szerzett szakképesítés

- a) munkavédelmi szakmérnöki oklevél;
- b) munkavédelmi üzemmérnöki oklevél;
- c) felsőfokú munkavédelmi szakképesítő egyetemi tagozaton szerzett oklevél;
- d) munkavédelmi technikus oklevél;
- e) középfokú munkavédelmi szakképesítő oklevél.

4.1.2.2. A közúti járművezetői vizsgáztatás keretében 1993. január 1-je után tett sikeres vizsga a „Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás” vizsgatárgyból.

4.1.3. Egyéb mentesítések

A mentesítési kérelmek elbírálásakor a szakma megnevezését és a szakképesítés szakmai tartalmát kell meghatározónak tekinteni.”

5. melléklet a 11/2023. (VI. 23.) ÉKM rendelethez
 „8. számú melléklet a 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelethez

A közúti járművezetők vizsgáztatására vonatkozó részletes eljárási rend

I. A vizsgáztatás általános szabályai

1.1. A vizsgáztatás feltételeinek ellenőrzése

Vizsgát az a vizsgázó tehet, aki a vizsgajegyzőkönyvön szerepel, a kiírás szerinti időpontban a vizsga helyszínén vizsgára alkalmas állapotban megjelent, és a személyazonosságát hitelt érdemlően igazolni tudja. A már hitelesített (lezárt) vizsgajegyzőkönyvre további vizsgázó nem vehető fel.

1.2. Vizsgatárgyak és a gyakorlati vizsgatárgyak vizsgaideje (percben)

	A	B				C								D
1.		B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	
2.		Elméleti vizsgatárgyak				Gyakorlati vizsgatárgyak vizsgaideje								
3.	Kategória	Kö	Szü	F1-2	Mu	Bü		Jk		R		F ³⁾		Megjegyzés
4.						1	2	1	2	1	2	1	3	
5.	AM	X	-	-	-	-	-	15	10	-	-	30	20	
6.	A1	X	-	-	-	-	-	20	15	-	-	50	40	
7.	A1 ¹⁾	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	40	
8.	A2	-	-	-	-	-	-	20	15	-	-	50	40	11. § (5) bekezdés a) pont
9.	A2	X	-	-	-	-	-	20	15	-	-	50	40	
10.	A	-	-	-	-	-	-	20	15	-	-	50	40	11. § (5) bekezdés b) pont
11.	A ²⁾	X	-	-	-	-	-	20	17	-	-	50	40	
12.	B	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	50	2012. január 1-jétől
13.	B	X	-	-	-	-	-	20	15	-	-	50	40	39. § (2) bekezdés szerint 2011. december 31-ig
14.	B96	-	X	-	X	-	-	-	-	-15	10	-	-	
15.	B1	X	-	-	-	-	-	20	17	-	-	50	40	
16.	BE	X	X	-	X	15	10	-	-	15	10	50	40	
17.	C1	X	X	-	X	20	15	-	-	15	10	60	45	
18.	C	-	-	-	-	20	15	-	-	15	10	60	45	11. § (5) bekezdés c) pont
19.	C	X	X	-	X	20	15	-	-	15	10	60	45	
20.	C1E	X	X	-	-	15	10	-	-	20	15	60	45	
21.	CE	X	X	-	-	15	10	-	-	20	15	60	45	
22.	D1	X	-	-	-	15	10	-	-	15	10	60	45	
23.	D	X	-	-	-	15	10	-	-	15	10	105	90	
24.	D1E	X	X	-	X	15	10	-	-	15	10	60	45	
25.	DE	X	X	-	-	15	10	-	-	15	10	60	45	

26.	T	X	-	-	X	20	15	-	-	15	10	35	25	
27.	T	-	-	-	-	-	-	-	-	15	10	35	25	11. § (3) bekezdés c) pont
28.	K	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
29.	Trolibusz	X	X	X	X	15	10	-	-	15	10	50	40	

Kö = Közlekedési alapismeretek. Tartalmaz járművezetés elméleti, valamint az „A”, „A korl.”, „B”, „T” kategóriáknál, továbbá az „A1”, „A2” és „B1” kategóriánál szerkezeti és üzemeltetési kérdéseket is.

Szü = Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek.

Bü = Biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés.

Jk = Járműkezelési vizsga.

R = Rutin vizsga.

F = Forgalmi vizsga.

Mu = Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás.

F 1-2 = F 1-2 számú trolibusz jelzési és forgalmi utasítás.

A gyakorlati vizsgák esetében a táblázat szerinti,

az 1. jelű oszlop időértékei a teljes vizsgaidőket,

a 2. jelű oszlop időértékei a feladatok végrehajtására biztosított maximális időket,

a 3. jelű oszlop időértékei a közúton vezetéssel töltött időket jelentik.

1. Érvényes B kategóriás vezetői engedély esetén.

2. Azon 24. életévét betöltött vizsgázó esetében, aki nem rendelkezik „A2” vagy „A korl.”

kategóriás vezetői engedéllyel, ez esetben a járműkezelési vizsga kiegészül az „alkalmassági feladat” végrehajtásával.

3. A forgalmi vizsga idejébe nem számít bele a kérelmező fogadása, a jármű közúti közlekedésbiztonsággal összefüggő műszaki ellenőrzése, valamint a gyakorlati vizsga eredményének kihirdetése.

1.2.1. A „C” kategóriára érvényes vezetői engedéllyel nem rendelkezők számára előírt vizsgatárgyak és a gyakorlati vizsgatárgyak vizsgaideje (percben)

	A	B				C								D
1.		B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	
2.		Elméleti vizsgatárgyak				Gyakorlati vizsgatárgyak vizsgaideje								
3.	Kategória	Kö	Szü	F 1-2	Mu	Bü		Jk		R		F 3)		Megjegyzés
304.	D	X	X		X	15	10			15	10	105	90	

Kö = Közlekedési alapismeretek. Tartalmaz járművezetés elméleti, valamint az „A”, „A korl.”, „B”, „T” kategóriáknál, továbbá az „A1”, „A2” és „B1” kategóriánál szerkezeti és üzemeltetési kérdéseket is.

Szü = Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek.

Bü = Biztonsági ellenőrzés és üzemeltetés.

Jk = Járműkezelési vizsga.

R = Rutin vizsga.

F = Forgalmi vizsga.

Mu = Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás.

F 1-2 = F 1-2 számú trolibusz jelzési és forgalmi utasítás.

A gyakorlati vizsgák esetében a táblázat szerinti,
az 1. jelű oszlop időértékei a teljes vizsgaidőket,

a 2. jelű oszlop időértékei a feladatok végrehajtására biztosított maximális időket,

a 3. jelű oszlop időértékei a közúton vezetéssel töltött időket jelentik.

3) A forgalmi vizsga idejébe nem számít bele a kérelmező fogadása, a jármű közúti közlekedésbiztonsággal összefüggő műszaki ellenőrzése, valamint a gyakorlati vizsga eredményének kihirdetése.”

1.3. A vizsga értékelése

A vizsga eredménye sikeres vizsga esetén: „megfelelt”, jelölése: „M”, sikertelen vizsga esetén „nem felelt meg”, jelölése: bekarikázott „1”-es:

Sikertelen a forgalmi vizsga, ha

a) a vizsgázó a 8.1.2., 8.2.2., 8.3.2. pontban meghatározott hibát követ el, vagy

b) az a) pontban nem említett egyéb hibából – amelyeket a vizsgabiztos egyenként hibavonallal jelöl – tíznél többet követ el.

1.4. Az elméleti vizsgáztatás főbb adatai

	A	B	C		D	E	F
1.			Kérdések		Megfelelés	Megengedett hibapontok	Tiszta vizsgaidő
2.	Kategória	Tantárgy	száma (db)	összpontértéke (pont)	pontszáma (pont)	száma (pont)	összesen (perc)
3.	AM	K	25	35	30	5	25
4.	A1, A2, A	K	55	75	65	10	55
5.	B, B1	K	55	75	65	10	55
6.	B96	Szü	25	25	21	4	25
		M	25	25	21	4	25
7.	C1, C	K	25	35	30	5	25
		Szü	25	25	21	4	25
		M	25	25	21	4	25
8.	D1	K	25	35	30	5	25
9.	D	K	25	35	30	5	25
		Szü	25	25	21	4	25
		M	25	25	21	4	25
10.	BE	K	25	35	30	5	25
	D1E	Szü	25	25	21	4	25
		M	25	25	21	4	25
11.	C1E	K	25	35	30	5	25
	CE	Szü	25	25	21	4	25
12.	DE	K	25	35	30	5	25
		Szü	25	25	21	4	25

13.	T	K	55	75	65	10	55
		M	25	25	21	4	25
14.	K	K	25	25	20	5	25

1.5. A járműkezelési vizsga értékelésének szempontjai

A vizsgázónak az általa választott járműkezelési minősítő lapon feltüntetett feladatokat kell egymást követő sorrendben végrehajtania. A járműkezelési minősítő lap tartalmazza az egyes részfeladatok esetén a sikertelenséget okozó hibákat, továbbá az összes feladat teljesítése céljából rendelkezésre álló időtartamot.

1.5.1. „Megfelelt” minősítést kell adni a járműkezelési vizsgán a vizsgázónak, ha a biztonsági ellenőrzési, a technikai kezelési és manőverezési feladatokat a rendelkezésre álló időn belül úgy hajtotta végre, hogy sikertelenséget okozó hibát nem követett el.

1.5.2. „Nem felelt meg” minősítést kell adni a vizsgázónak, ha

a) a biztonsági ellenőrzési feladatok vonatkozásában:

aa) a feladatok elvégzéséhez nem rendelkezik kellő ismerettel és jártassággal,

ab) a feladatokat nem hajtja végre,

ac) figyelmetlenségből vagy hozzá nem értésből kárt okozna,

ad) balesetveszélyes helyzetet okoz, vagy

ae) megszegi a vizsgatevékenységgel kapcsolatos munkavédelmi rendelkezéseket;

b) a technikai kezelési feladatok vonatkozásában:

ba) bármelyik technikai kezelési és manőverezési feladat végrehajtásakor sikertelenséget okozó hibát követett el, vagy

bb) a meghatározott idő alatt a feladatokat képtelen végrehajtani, függetlenül attól, hogy a már teljesített feladatok végrehajtásakor sikertelenséget okozó hibát nem követett el.

1.6. A biztonsági ellenőrzés üzemeltetési vizsga értékelése

1.6.1. „Megfelelt” minősítést kell adni a vizsgázónak, ha legalább a szükséges ellenőrzési, karbantartási, szerelési műveleteket képes elvégezni, és a szerszámokat szakszerűen használja, továbbá a vizsgatevékenységgel összefüggő munkavédelmi előírásokat megtartja.

1.6.2. „Nem felelt meg” minősítést kell adni a vizsgázónak, ha

a) a vizsgatételen szereplő feladatot, a szükséges ellenőrzési, karbantartási, szerelési műveleteket nem képes elvégezni;

b) szerkezeti rongálódást okoz vagy okozna;

c) a szerszámokat balesetveszélyesen használja; vagy

d) megszegi a vizsgatevékenységgel kapcsolatos munkavédelmi rendelkezéseket.

1.7. A rutin vizsga értékelése

A vizsgázónak az általa választott rutin minősítő lapon feltüntetett feladatokat kell egymást követő sorrendben végrehajtania.

A rutin minősítő lap tartalmazza az egyes részfeladatok esetén a sikertelenséget okozó hibákat, továbbá az összes feladat teljesítése céljából rendelkezésre álló időtartamot.

1.7.1. „Megfelelt” minősítést kell adni a vizsgázónak, ha a feladatokat a rendelkezésre álló időn belül úgy hajtotta végre, hogy sikertelenséget okozó hibát nem követett el.

1.7.2. „Nem felelt meg” minősítést kell adni a vizsgázónak, ha

a) bármelyik feladat végrehajtásakor sikertelenséget okozó hibát követett el; vagy

b) a meghatározott idő alatt a feladatokat képtelen végrehajtani, függetlenül attól, hogy a már teljesített feladatok végrehajtásakor sikertelenséget okozó hibát nem követett el.

Bármely részfeladat teljesítése közben, sikertelen végrehajtást eredményező hiba elkövetése esetén a vizsgát be kell fejezni, és a rutin minősítő lapon a feladat melletti felsorolásból az elkövetett hibára vonatkozó szövegrészt alá kell húzni. A sikertelenség okát szükség szerint a „Megjegyzés” rovatában bővebben is lehet indokolni.

1.8. A forgalmi vizsgafeladatok

1.8.1. A „B”, „B1”, „C1”, „C”, „D1”, „D”, illetőleg „T” kategória, továbbá valamennyi kombinált kategória forgalmi vizsgafeladatai és értékelése.

Végrehajtás

A vizsgázót a vizsgabiztos előzetesen tájékoztatja a vizsga menetéről. Elindulás előtt a vizsgázó a KRESZ szerinti kötelező ellenőrzést elvégzi, ezt követően a biztonsági övet becsatolja „C1”, „D1” alkategóriák, a „C”, „D” kategóriák, valamint a „C1E”, „D1E”, „CE”, „DE” kombinált kategóriák esetében elvégzi el a térképolvasási feladatot, kitölti a menetíró készüléknek megfelelő adatrögzítő lapot, és helyezi a menetíró készülékbe.

A vizsgafeladat teljesítése sikeres, ha a vizsgázó a járdaszegély (úttest széle) mellől vagy forgalmi ok miatti megállás után határozottan, biztosan, egyenletesen, a kezelőberendezéseket, szükség esetén a világítást, a jelzéseket használva, körültekintően elindul. Indulás előtt a külső visszapillantó tükörből vagy más módon meggyőződik a jármű mögötti és melletti forgalomról. Mindig az oktató által megjelölt irányba halad. Iránymutatás hiányában követi az út vonalvezetését, illetve eleget tesz a közúti jelzések kötelezéseinek.

1.8.2. A forgalmi vizsga sikertelenségét okozó hiba

a) Ha a vizsgázó:

1. közlekedési szabályt sért;
2. a KRESZ szerinti ellenőrzést nem képes elvégezni;
3. veszélyhelyzetet teremt, vagy balesetet okoz;
4. meghatározott feladatot második javítás után sem képes a megfelelő módon végrehajtani;
5. elindulás előtt a féklevégő- és fékezőnyomást nem ellenőrzi (légfék vagy levegőrásegítés esetén);
6. az üzemi fék hatásosságának ellenőrzését elmulasztja;
7. az irányjelzést vagy a körültekintést elmulasztja;
8. a tervezett haladási iránnyal ellentétes irányba a járművel több, mint 50 cm-t elgurul;
9. balesetveszélyes manővere miatt a szakoktatónak be kell avatkoznia;
10. figyelmét a technikai kezelés elvonja a forgalomtól;
11. a sebességváltások közben elrántja a kormányt, vagy haladási irányától hagyja eltérni a járművet (nem képes megtartani);
12. nem képes felvenni a forgalom ritmusát, akadályozza a forgalmat, vagy a vizsga időtartama alatt túlnyomórészt indokolatlanul lassan halad;
13. rendszeresen kis követési távolságot tartva, zavarja az előtte haladót;
14. sebessége megtévesztő az elsőbbségadás tekintetében;
15. egyenrangú útkereszteződésbe úgy hajt be, hogy elsőbbségadási kötelezettségének nem tudna eleget tenni (fékkészlet hiánya);
16. durva fékezéssel áll meg az úttesten áthaladó gyalogosok előtt;
17. gyorsajtást vagy relatív gyorsajtást követ el;
18. nem képes folyamatosan kormányozva irányítani a járművet;
19. elveszti a jármű feletti uralmát;
20. a járművel felhajt a járdára (már egy kerékkel is);
21. nem biztonságosan kanyarodik, indokolatlanul benyomja a tengelykapcsoló pedált;
22. indokolatlanul vagy szabálytalanul igénybe veszi a menetirány szerinti bal oldalt;
23. a besorolást, sávvaltoztatást szabálytalanul, figyelmetlenül hajtja végre;

24. az útkereszteződésben nem követi a forgalmi sávját;
25. elsőbbségadási kötelezettségének nem tesz eleget;
26. a közlekedési helyzetet nem ismeri fel;
27. nem a közúti jelzéseknek megfelelően közlekedik;
28. nem megfelelően reagál a gyalogosok viselkedésére;
29. a forgalmi helyzetekről nem tájékozódik, figyelmetlen;
30. rendszeresen akadályozza a forgalmat;
31. megtévesztő irányjelzést ad;
32. a megkülönböztető jelzést használó járművet nem veszi észre, vagy arra nem megfelelően reagál;
33. rendszeresen hirtelen, blokkolva fékez (a lassulást nem érzékeli), képtelen egyenletes lassításra;
34. a fék- és tengelykapcsoló pedált többször nem a megfelelő sorrendben működteti;
35. tartósfékkal felszerelt járművön nem, vagy helytelenül alkalmazza a tartósféket;
36. várakozás céljából történő megálláskor a rögzítő fékkel nem rögzíti a járművet (járműszerelvényt);

b) Ha a vizsgázó autóbusz esetében az a) pontban foglaltakon felül:

1. rendszeresen hirtelen, blokkolva fékez (a lassulást nem érzékeli), az autóbuszban az álló utasok elesnének;
2. a megállóhelyen nem áll meg, azt kihagyja;
3. a körültekintést elmulasztja, a jobb oldali, valamint az utastér felé néző visszapillantó tükörbe nem tekint be;
4. nem képes a megállóhelyet jelző táblánál, csak annak elhagyása után megállni;
5. a megállóban az autóbust nyitott ajtóval hagyja elgurulni;
6. a megállóhelyen való megálláskor a járművet a rögzítő fékkel nem rögzíti;
7. a megállónál az úttesten lévő vízzel a megállóhelyen várakozó utasokat beszennyezi; vagy
8. a jelzőcsengő megszólalása után nyitott ajtóval indul el az autóbusszal;

c) A vizsga sikertelenségét okozó hiba menetíró készülék kezelésével járó vizsgák esetében

1. a „C”, „D” kategóriák, valamint a „C1E”, „D1E”, „CE”, „DE” kombinált kategóriák esetében a menetíró készüléket nem tudja kezelni, vagy az adatrögzítő lapot nem tudja értelmezni.

1.8.3. Az „AM”, „A2”, „A” kategória és az „A1” kategória forgalmi vizsgafeladatai és értékelése
A forgalmi vizsga sikertelenségét okozó hiba, ha a vizsgázó:

1. közlekedési szabályt sért;
2. a KRESZ szerinti ellenőrzést nem képes elvégezni;
3. veszélyhelyzetet teremt vagy balesetet okoz
4. meghatározott feladatot második javítás után sem képes a megfelelő módon végrehajtani;
5. az üzemi fék ellenőrzését elmulasztja;
6. sebességi fokozatban lévő motort akar indítani;
7. a motorkerékpárral felborul;
8. a körültekintést vagy az irányjelzést elmulasztja;
9. figyelmét a technikai kezelés elvonja a forgalomtól;
10. a sebességváltások közben elrántja a kormányt, vagy haladási irányától hagyja eltérni a motorkerékpárt (nem képes megtartani);
11. nem képes felvenni a forgalom ritmusát, akadályozza a forgalmat, vagy a vizsga időtartama alatt túlnyomórészt indokolatlanul lassan halad;
12. rendszeresen kis követési távolságot tartva, zavarja az előtte haladót;
13. az útkereszteződést olyan sebességgel közelíti meg a motorkerékpárral, hogy képtelen annak forgalmi rendjét felmérni, illetve sebessége megtévesztő az elsőbbségadás tekintetében;

14. egyenrangú útkereszteződésbe úgy hajt be, hogy elsőbbségadási kötelezettségének nem tudna eleget tenni;
  15. durva fékezéssel áll meg az úttesten áthaladó gyalogosok előtt, azokat megijeszti;
  16. gyorsajtást vagy relatív gyorsajtást követ el (nem marad ura a járművének);
  17. elveszti a jármű feletti uralmát;
  18. a motorkerékpárral felhajt a járdára;
  19. a motorkerékpárral nem biztonságosan kanyarodik;
  20. a motorkerékpárral indokolatlanul vagy szabálytalanul igénybe veszi a menetirány szerinti bal oldalt;
  21. a besorolást, sávváltoztatást szabálytalanul hajtja végre;
  22. az útkereszteződésben nem követi a forgalmi sávját;
  23. nem a közúti jeléseknek megfelelően közlekedik;
  24. nem megfelelően reagál a gyalogosok viselkedésére
  25. a forgalmi helyzetekről nem tájékozódik, figyelmetlen;
  26. rendszeresen akadályozza a forgalmat;
  27. megtévesztő irányjelzést ad;
  28. a megkülönböztető jelzést használó járművet nem veszi észre, vagy arra nem megfelelően reagál;
  29. rendszeresen hirtelen, blokkolva fékez (a lassulást nem érzékeli), képtelen az egyenletes lassításra, későn fékez, a motorkerékpár hátsó kereke oldalra megcsúszik;
  30. fékezéskor a lábát az úttesten csúsztatja;
- 1.8.4. A „Trolibusz” kategóriás forgalmi vizsgafeladatok és értékelése
A forgalmi vizsga sikertelenségét okozó hiba, ha a vizsgázó:
1. közlekedési szabályt sért;
  2. a KRESZ szerinti ellenőrzést nem képes elvégezni;
  3. veszélyhelyzetet teremt vagy balesetet okoz;
  4. az üzemi fék ellenőrzését elmulasztja;
  5. elindulás előtt a féklevégő- és fékezőnyomást nem ellenőrzi;
  6. az irányjelzést vagy a körütekintést elmulasztja;
  7. a tervezett indulási iránnyal ellenkezőleg a trolibusszal több, mint 50 cm-t elgurul (kézfék helytelen kezelése miatt);
  8. olyan nagy kezdősebességgel indít, hogy az álló utasok eldőlésével járna;
  9. a fel- és leszállásra szolgáló ajtók zárt állapotát nem ellenőrzi;
  10. figyelmét a technikai kezelés elvonja a forgalomtól;
  11. haladás közben rángatja a kormányt, vagy haladási irányától hagyja eltérni a trolibuszt (nem képes megtartani);
  12. nem képes felvenni a forgalom ritmusát, akadályozza a forgalmat, vagy a vizsga időtartama alatt túlnyomórészt indokolatlanul lassan halad;
  13. rendszeresen kis követési távolságot tartva zavarja az előtte haladót;
  14. az útkereszteződést olyan sebességgel közelíti meg a trolibusszal, hogy képtelen annak forgalmi rendjét felmérni és aszerint cselekedni, illetve sebessége megtévesztő az elsőbbségadás tekintetében. Durva fékezéssel áll meg az úttesten áthaladó gyalogosok előtt, azokat megijeszti, gyorsajtást vagy relatív gyorsajtást követ el (nem marad ura a járművének);
  15. nem képes folyamatosan kormányozva irányítani a trolibuszt;
  16. elveszti a jármű feletti uralmát;
  17. felhajt a járdára (már egy kerékkel is);
  18. nem biztonságosan, nem a megfelelő sebességgel kanyarodik;
  19. indokolatlanul és szabálytalanul igénybe veszi a menetirány szerinti bal oldalt;

20. a besorolást, sávváltoztatást, kanyarodást szabálytalanul, figyelmetlenül hajtja végre;
21. ha az áramszedő vezetési hiba miatt kiugrik;
22. balesetveszélyes manővere miatt a szakoktatónak be kell avatkoznia;
23. a közlekedési helyzetet nem ismeri fel;
24. nem a közúti és egyéb jelzéseknek megfelelően közlekedik;
25. nem megfelelően reagál a gyalogosok viselkedésére;
26. a forgalmi helyzetekről nem tájékozódik, figyelmetlen, rendszeresen akadályozza a forgalmat;
27. megtévesztő irányjelzést ad;
28. a megkülönböztető jelzést használó járművet nem veszi észre, vagy arra nem megfelelően reagál;
29. a vészjelző jelzését nem veszi figyelembe, illetőleg a fékezést nem idejében és a teljes megállásig végzi;
30. az elsőbbségadást elmulasztja;
31. rendszeresen hirtelen, blokkolva fékez (a lassulást nem érzékeli), képtelen az egyenletes lassításra, a trolibuszban az álló utasok elesnének;
32. a megállóhelyen nem áll meg, azt kihagyja;
33. a körültekintést elmulasztja, a jobb oldali, valamint az utastér felé néző visszapillantó tükörbe nem tekint be;
34. a trolibusszal (zavaró körülmény nélkül) nem képes a megállóhelyet jelző táblánál, csak annak elhagyása után megállni;
35. megállóban a trolibuszt nyitott ajtóval hagyja elgurulni;
36. a megállóhelyen való megálláskor a járművet a rögzítő fékkel nem rögzíti;
37. a megállónál az úttesten lévő vízzel a várakozó utasokat beszennyezi;
38. a jelzőcsengő megszólalása után nyitott ajtóval indul el a trolibusszal.”

6. melléklet a 11/2023. (VI. 23.) ÉKM rendelethez
 „8. számú melléklet a 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelethez

A közúti járművezetők vizsgáztatására vonatkozó részletes eljárási rend

I. A vizsgáztatás általános szabályai

1.1. A vizsgáztatás feltételeinek ellenőrzése

Vizgát az a vizsgázó tehet, aki a vizsgajegyzőkönyvön szerepel, a kiírás szerinti időpontban a vizsga helyszínén vizsgára alkalmas állapotban megjelent, és a személyazonosságát hitelt érdemlően igazolni tudja. A már hitelesített (lezárt) vizsgajegyzőkönyvre további vizsgázó nem vehető fel.

1.2. Vizsgatárgyak és a gyakorlati vizsgatárgyak vizsgaideje (percben)

	A	B				C						D
1.	Kategória	Elméleti vizsgatárgyak				Gyakorlati vizsgatárgyak vizsgaideje						Megjegyzés
2.		Kö	Szü	F1-2	Mu	Jk		R		F ⁵⁾		
3.						1	2	1	2	1	3	
4.	AM	X	-	-	-	15	10	-	-	30	20	
5.	A1	X	-	-	-	20	15	-	-	50	40	
6.	A1 ¹⁾	X	-	-	-	-	-	-	-	50	40	
7.	A2	-	-	-	-	20	15	-	-	50	40	11. § (5) bekezdés a) pont
8.	A2	X	-	-	-	20	15	-	-	50	40	
9.	A	-	-	-	-	20	15	-	-	50	40	11. § (5) bekezdés b) pont
10.	A ²⁾	X	-	-	-	20	15	-	-	50	40	
11.	B	X	-	-	-	-	-	-	-	60	50	
12.	B96	-	X	-	X	-	-	30	25	-	-	
13.	B1	X	-	-	-	20	15	-	-	50	40	
14.	BE	X	X	-	X	-	-	30	25	50	40	
15.	C1	X	X	-	X	-	-	30	25	60	45	
16.	C	-	-	-	-	-	-	30	25	60	45	11. § (5) bekezdés c) pont
17.	C	X	X	-	X	-	-	30	25	60	45	
18.	C ³⁾	X	-	-	-	-	-	30	25	60	45	
19.	C1E	X	X	-	-	-	-	35	30	60	45	
20.	CE	X	X	-	-	-	-	35	30	60	45	
21.	D1	X	-	-	-	-	-	30	25	60	45	
22.	D	X	-	-	-	-	-	30	25	105	90	

23.	D ⁴⁾	X	X	–	X	–	–	30	25	105	90	
24.	D1E	X	X	–	X	–	–	30	25	60	45	
25.	DE	X	X	–	–	–	–	35	30	60	45	
26.	T	X	–	–	X	–	–	30	25	35	25	
27.	T	–	–	–	–	–	–	30	25	35	25	11. § (3) bekezdés c) pont
28.	K	X	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
29.	Tr	X	X	X	X	–	–	30	25	50	40	

Kö = Közlekedési alapismeretek, amely járművezetés elméleti, valamint az „A1”, „A2”, „A”, „B1”, „B”, „T” kategóriáknál szerkezeti és üzemeltetési ismereteket is tartalmaz.

Szü = Szerkezeti és üzemeltetési ismeretek.

Jk = Járműkezelési vizsga.

R = Rutin vizsga.

F = Forgalmi vizsga.

Mu = Munkavédelem, tűzvédelem, szállítás.

F 1–2 = F 1–2 számú trolibusz jelzési és forgalmi utasítás.

A gyakorlati vizsgák esetében a táblázat szerinti

az 1. jelű oszlop időértékei a teljes vizsga időket,

a 2. jelű oszlop időértékei a feladatok végrehajtására biztosított maximális időket,

a 3. jelű oszlop időértékei a közúton vezetéssel töltött időket jelentik.

1. érvényes B kategóriás vezetői engedély esetén.

2. azon 24. életévét betöltött vizsgázó esetében, aki nem rendelkezik „A2” vagy „A korl.” kategóriás vezetői engedéllyel, ez esetben a járműkezelési vizsga kiegészül az „alkalmassági feladat” végrehajtásával.

3. A forgalmi vizsga idejébe nem számít bele a kérelmező fogadása, a jármű közúti közlekedésbiztonsággal összefüggő műszaki ellenőrzése, valamint a gyakorlati vizsga eredményének kihirdetése.

3) D kategóriára érvényes vezetői engedéllyel

4) C kategóriára érvényes vezetői engedély nélkül

1.3. A vizsga értékelése

A vizsga eredménye sikeres vizsga esetén: „megfelelt”, jelölése: „M”, sikertelen vizsga esetén „nem felelt meg”, jelölése: bekarikázott „1”-es.

Sikertelen a forgalmi vizsga, ha

a) a vizsgázó az 1.8.2., 1.8.3., 1.8.4. pontban meghatározott hibát követ el, vagy

b) az a) pontban nem említett egyéb hibából – amelyeket a vizsgabiztos egyenként hibavonallal jelöl – tíznél többet követ el.

1.4. Az elméleti vizsgáztatás főbb adatai

	A	B	C		D	E	F
1.			Kérdések		Megfelelés	Megengedett hibapontok	Tiszta vizsgaidő
2.	Kategória	Tantárgy	száma (db)	összpontértéke (pont)	pontszáma (pont)	száma (pont)	összesen (perc)
3.	AM	K	25	35	30	5	25
4.	A1, A2, A	K	55	75	65	10	55
5.	B, B1	K	55	75	65	10	55
6.	B96	Szü M	25 25	25 25	21 21	4 4	25 25
7.	C1, C	K Szü M	25 25 25	35 25 25	30 21 21	5 4 4	25 25 25
8.	D1	K	25	35	30	5	25
9.	D	K Szü M	25 25 25	35 25 25	30 21 21	5 4 4	25 25 25
10.	BE D1E	K Szü M	25 25 25	35 25 25	30 21 21	5 4 4	25 25 25
11.	C1E CE	K Szü	25 25	35 25	30 21	5 4	25 25
12.	DE	K Szü	25 25	35 25	30 21	5 4	25 25
13.	T	K M	55 25	75 25	65 21	10 4	55 25
14.	K	K	25	25	20	5	25

1.5. A járművezetési vizsga értékelésének szempontjai

A vizsgázónak a vizsgán biztonsági ellenőrzési, technikai kezelési és manőverezési feladatokat kell egymást követő sorrendben végrehajtania. A járművezetési minősítő lap tartalmazza az egyes részfeladatok esetén a sikertelenséget okozó hibákat, továbbá az összes feladat teljesítése céljából rendelkezésre álló időtartamot.

1.5.1. „Megfelelt” minősítést kell adni a járművezetési vizsgán a vizsgázónak, ha a biztonsági ellenőrzési, a technikai kezelési és manőverezési feladatokat a rendelkezésre álló időn belül úgy hajtotta végre, hogy sikertelenséget okozó hibát nem követett el.

1.5.2. „Nem felelt meg” minősítést kell adni a vizsgázónak, ha

a) a biztonsági ellenőrzési feladatok vonatkozásában:

aa) a feladatok elvégzéséhez nem rendelkezik kellő ismerettel és jártassággal,

ab) a feladatokat nem hajtja végre,

ac) figyelmetlenségből vagy hozzá nem értésből kárt okozna,

ad) balesetveszélyes helyzetet okoz,

ae) megszegi a vizsgatevékenységgel kapcsolatos munkavédelmi rendelkezéseket;

b) a technikai kezelési feladatok vonatkozásában:

ba) bármelyik technikai kezelési és manőverezési feladat végrehajtásakor sikertelenséget okozó hibát követett el, vagy

bb) a meghatározott idő alatt a feladatokat képtelen végrehajtani, függetlenül attól, hogy a már teljesített feladatok végrehajtásakor sikertelenséget okozó hibát nem követett el.

1.6. A rutin vizsga értékelése

A vizsgázónak a vizsgán biztonsági ellenőrzési, üzemeltetési, rakománybiztonsági vagy utasbiztonsági, valamint technikai kezelési és manőverezési feladatokat kell egymást követő sorrendben végrehajtania.

1.7.1. „Megfelelt” minősítést kell adni a vizsgázónak, ha

a) az ellenőrzési és üzemeltetési feladat végrehajtása során legalább a szükséges ellenőrzési, karbantartási, szerelési műveleteket képes elvégezni, és a szerszámokat szakszerűen használja, továbbá a vizsgatevékenységgel összefüggő munkavédelmi előírásokat megtartja, és

b) a technikai kezelési és manőverezési feladatokat a rendelkezésre álló időn belül úgy hajtotta végre, hogy sikertelenséget okozó hibát nem követett el.

1.7.2. „Nem felelt meg” minősítést kell adni a vizsgázónak, ha

a) az ellenőrzési és üzemeltetési feladat vonatkozásában

aa) a vizsgatételen szereplő feladatot, a szükséges ellenőrzési, karbantartási, szerelési műveleteket nem képes elvégezni;

ab) szerkezeti rongálódást okoz vagy okozna; vagy

ac) megszegi a vizsgatevékenységgel kapcsolatos munkavédelmi rendelkezéseket;

b) a technikai kezelési és manőverezési feladatok vonatkozásában

ba) bármelyik feladat végrehajtásakor sikertelenséget okozó hibát követett el; vagy

bb) a meghatározott idő alatt a feladatokat képtelen végrehajtani, függetlenül attól, hogy a már teljesített feladatok végrehajtásakor sikertelenséget okozó hibát nem követett el.

1.8. A forgalmi vizsgafeladatok

1.8.1. A „B”, „B1”, „C1”, „C”, „D1”, „D”, illetőleg „T” kategória, továbbá valamennyi kombinált kategória forgalmi vizsgafeladatai és értékelése

Végrehajtás

A vizsgázót a vizsgabiztos előzetesen tájékoztatja a vizsga menetéről. Elindulás előtt a vizsgázó a KRESZ szerinti kötelező ellenőrzést végezze el, ezt követően a biztonsági övet csatolja be „C1”, „D1” alkategóriák, a „C”, „D” kategóriák, valamint a „C1E”, „D1E”, „CE”, „DE” kombinált kategóriák esetében végezze el a térképolvasási feladatot, töltsse ki a menetíró készüléknek megfelelő adatrögzítő lapot, és helyezze a menetíró készülékbe.

A vizsgafeladat teljesítése sikeres, ha a vizsgázó a járdaszegély (úttest széle) mellől, vagy forgalmi ok miatti megállás után határozottan, biztosan, egyenletesen, a kezelőberendezéseket, szükség esetén a világítást, a jelzéseket használva, körültekintően elindul. Indulás előtt a külső visszapillantó tükörből vagy más módon meggyőződik a jármű mögötti és melletti forgalomról. Mindig az oktató által megjelölt irányba halad. Iránymutatás hiányában követi az út vonalvezetését, illetve eleget kell tesz a közúti jelzések kötelezéseinek.

1.8.2. A forgalmi vizsga sikertelenségét okozó hiba

a) Ha a vizsgázó:

1. közlekedési szabályt sért;
2. a KRESZ szerinti ellenőrzést nem képes elvégezni;
3. veszélyhelyzetet teremt, vagy balesetet okoz;
4. meghatározott feladatot második javítással sem képes a megfelelő módon végrehajtani;
5. elindulás előtt a féklevégő- és fékezőnyomást nem ellenőrzi (légfék vagy levegőrásegítés esetén);
6. az üzemi fék hatásosságának ellenőrzését elmulasztja;
7. az irányjelzést vagy a körültekintést elmulasztja;
8. a tervezett haladási iránnyal ellentétes irányba a járművel több, mint 50 cm-t elgurul;
9. balesetveszélyes manővere miatt a szakoktatónak be kell avatkoznia;
10. figyelmét a technikai kezelés elvonja a forgalomtól;
11. a sebességváltások közben elrántja a kormányt, vagy haladási irányától hagyja eltérni a járművet (nem képes megtartani);
12. nem képes felvenni a forgalom ritmusát, akadályozza a forgalmat, vagy a vizsga időtartama alatt túlnyomórészt indokolatlanul lassan halad;
13. rendszeresen kis követési távolságot tartva, zavarja az előtte haladót;
14. sebessége megtévesztő az elsőbbségadás tekintetében;
15. egyenrangú útkereszteződésbe úgy hajt be, hogy elsőbbségadási kötelezettségének nem tudna eleget tenni (fékkészlet hiánya);
16. durva fékezéssel áll meg az úttesten áthaladó gyalogosok előtt;
17. gyorsajtást vagy relatív gyorsajtást követ el;
18. nem képes folyamatosan kormányozva irányítani a járművet;
19. elveszti a jármű feletti uralmát;
20. a járművel felhajt a járdára (már egy keréssel is);
21. nem biztonságosan kanyarodik, indokolatlanul benyomja a tengelykapcsoló pedált;
22. indokolatlanul vagy szabálytalanul igénybe veszi a menetirány szerinti bal oldalt;
23. a besorolást, sávváltoztatást szabálytalanul, figyelmetlenül hajtja végre;
24. az útkereszteződésben nem követi a forgalmi sávját;
25. elsőbbségadási kötelezettségének nem tesz eleget;
26. a közlekedési helyzetet nem ismeri fel;
27. nem a közúti jelzéseknek megfelelően közlekedik;
28. nem megfelelően reagál a gyalogosok viselkedésére;
29. a forgalmi helyzetekről nem tájékozódik, figyelmetlen;
30. rendszeresen akadályozza a forgalmat;
31. megtévesztő irányjelzést ad;
32. a megkülönböztető jelzést használó járművet nem veszi észre, vagy arra nem megfelelően reagál;
33. rendszeresen hirtelen, blokkolva fékez (a lassulást nem érzékeli), képtelen egyenletes lassításra;
34. a fék- és tengelykapcsoló pedált többször nem a megfelelő sorrendben működteti;
35. tartósfékkel felszerelt járművön nem, vagy helytelenül alkalmazza a tartósféket;
36. várakozás céljából történő megálláskor a rögzítő fékkel nem rögzíti a járművet (járműszerelvényt);

b) Sikertelen a vizsga, ha a vizsgázó autóbusz esetében az a) pontban foglaltakon felül:

1. rendszeresen hirtelen, blokkolva fékez (a lassulást nem érzékeli), az autóbuszban az álló utasok elesnének;
2. a megállóhelyen nem áll meg, azt kihagyja;
3. a körütekintést elmulasztja, a jobb oldali, valamint az utastér felé néző visszapillantó tükörbe nem tekint be;
4. nem képes a megállóhelyet jelző táblánál, csak annak elhagyása után megállni;
5. megállóban az autóbust nyitott ajtóval hagyja elgurulni;
6. a megállóhelyen való megálláskor a járművet a rögzítő fékkel nem rögzíti;
7. a megállónál az úttesten lévő vízzel a megállóhelyen várakozó utasokat beszennyezi;
8. a jelzőcsengő megszólalása után nyitott ajtóval indul el az autóbusszal;

c) Sikertelen a vizsga a menetíró készülék kezelésével járó vizsgák esetében, ha a vizsgázó

1. a „C”, „D” kategóriák, valamint a „C1E”, „D1E”, „CE”, „DE” kombinált kategóriák esetében a menetíró készüléket nem tudja kezelni, vagy az adatrögzítő lapot nem tudja értelmezni.

1.8.3. Az „AM”, „A1”, „A2”, „A” kategória forgalmi vizsgafeladatai és értékelése

A forgalmi vizsga sikertelenségét okozó hiba, ha a vizsgázó:

1. közlekedési szabályt sért;
2. a KRESZ szerinti ellenőrzést nem képes elvégezni;
3. veszélyhelyzetet teremt vagy balesetet okoz;
4. meghatározott feladatot második javítással sem képes a megfelelő módon végrehajtani;
5. az üzemi fék ellenőrzését elmulasztja;
6. sebességi fokozatban lévő motort akar indítani;
7. a motorkerékpárral felborul;
8. a körütekintést vagy az irányjelzést elmulasztja;
9. figyelmét a technikai kezelés elvonja a forgalomtól;
10. a sebességváltások közben elrántja a kormányt, vagy haladási irányától hagyja eltérni a motorkerékpárt (nem képes megtartani);
11. nem képes felvenni a forgalom ritmusát, akadályozza a forgalmat, vagy a vizsga időtartama alatt túlnyomórészt indokolatlanul lassan halad;
12. rendszeresen kis követési távolságot tartva, zavarja az előtte haladót;
13. az útkereszteződést olyan sebességgel közelíti meg a motorkerékpárral, hogy képtelen annak forgalmi rendjét felmérni, illetve sebessége megtévesztő az elsőbbségadás tekintetében;
14. egyenrangú útkereszteződésbe úgy hajt be, hogy elsőbbségadási kötelezettségének nem tudna eleget tenni;
15. durva fékezéssel áll meg az úttesten áthaladó gyalogosok előtt, azokat megijeszti;
16. gyorsajtást vagy relatív gyorsajtást követ el (nem marad ura a járművének);
17. elveszti a jármű feletti uralmát;
18. a motorkerékpárral felhajt a járdára;
19. a motorkerékpárral nem biztonságosan kanyarodik;
20. a motorkerékpárral indokolatlanul vagy szabálytalanul igénybe veszi a menetirány szerinti bal oldalt;
21. a besorolást, sávváltoztatást szabálytalanul hajtja végre;
22. az útkereszteződésben nem követi a forgalmi sávját;
23. nem a közúti jelzéseknek megfelelően közlekedik;
24. nem megfelelően reagál a gyalogosok viselkedésére;
25. a forgalmi helyzetekről nem tájékozódik, figyelmetlen;
26. rendszeresen akadályozza a forgalmat;
27. megtévesztő irányjelzést ad;

28. a megkülönböztető jelzést használó járművet nem veszi észre, vagy arra nem megfelelően reagál;

29. rendszeresen hirtelen, blokkolva fékez (a lassulást nem érzékeli), képtelen az egyenletes lassításra, későn fékez, a motorkerékpár hátsó kereke oldalra megcsúszik;

30. fékezéskor a lábát az úttesten csúsztatja.

1.8.4. A „Trolibusz” kategóriás forgalmi vizsgafeladatok és értékelése

A forgalmi vizsga sikertelenségét okozó hiba, ha a vizsgázó:

1. közlekedési szabályt sért;

2. a KRESZ szerinti ellenőrzést nem képes elvégezni;

3. veszélyhelyzetet teremt vagy balesetet okoz;

4. az üzemi fék ellenőrzését elmulasztja;

5. elindulás előtt a féklevégő- és fékezőnyomást nem ellenőrzi;

6. az irányjelzést vagy a körültekintést elmulasztja;

7. a tervezett indulási iránnyal ellenkezőleg a trolibuszsal több, mint 50 cm-t elgurul (kézifék helytelen kezelése miatt);

8. olyan nagy kezdősebességgel indít, hogy az álló utasok eldőlésével járna;

9. a fel- és leszállásra szolgáló ajtók zárt állapotát nem ellenőrzi;

10. figyelmét a technikai kezelés elvonja a forgalomtól;

11. haladás közben rángatja a kormányt, vagy haladási irányától hagyja eltérni a trolibuszt (nem képes megtartani);

12. nem képes felvenni a forgalom ritmusát, akadályozza a forgalmat, vagy a vizsga időtartama alatt túlnyomórészt indokolatlanul lassan halad;

13. rendszeresen kis követési távolságot tartva zavarja az előtte haladót;

14. az útkereszteződést olyan sebességgel közelíti meg a trolibuszsal, hogy képtelen annak forgalmi rendjét felmérni és aszerint cselekedni, illetve sebessége megtévesztő az elsőbbségadás tekintetében. Durva fékezéssel áll meg az úttesten áthaladó gyalogosok előtt, azokat megijeszti, gyorshajtást vagy relatív gyorshajtást követ el (nem marad ura a járművének);

15. nem képes folyamatosan kormányozva irányítani a trolibuszt;

16. elveszti a jármű feletti uralmát;

17. felhajt a járdára (már egy kerékkal is);

18. nem biztonságosan, nem a megfelelő sebességgel kanyarodik;

19. indokolatlanul és szabálytalanul igénybe veszi a menetirány szerinti bal oldalt;

20. a besorolást, sávváltoztatást, kanyarodást szabálytalanul, figyelmetlenül hajtja végre;

21. ha az áramszedő vezetési hiba miatt kiugrik;

22. balesetveszélyes manővere miatt a szakoktatónak be kell avatkoznia;

23. a közlekedési helyzetet nem ismeri fel;

24. nem a közúti és egyéb jelzéseknek megfelelően közlekedik;

25. nem megfelelően reagál a gyalogosok viselkedésére;

26. a forgalmi helyzetekről nem tájékozódik, figyelmetlen, rendszeresen akadályozza a forgalmat;

27. megtévesztő irányjelzést ad;

28. a megkülönböztető jelzést használó járművet nem veszi észre, vagy arra nem megfelelően reagál;

29. a vészjelző jelzését nem veszi figyelembe, illetőleg a fékezést nem idejében és a teljes megállásig végzi;

30. az elsőbbségadást elmulasztja;
  31. rendszeresen hirtelen, blokkolva fékez (a lassulást nem érzékeli), képtelen az egyenletes lassításra, a trolibuszban az álló utasok elesnének;
  32. a megállóhelyen nem áll meg, azt kihagyja;
  33. a körültekintést elmulasztja, a jobb oldali, valamint az utastér felé néző visszapillantó tükörbe nem tekint be;
  34. a trolibusszal (zavaró körülmény nélkül) nem képes a megállóhelyet jelző táblánál, csak annak elhagyása után megállni;
  35. a megállóban a trolibuszt nyitott ajtóval hagyja elgurulni;
  36. a megállóhelyen való megálláskor a járművet a rögzítő fékkel nem rögzíti;
  37. a megállónál az úttesten lévő vízzel a várakozó utasokat beszenyeezi;
  38. a jelzőcsengő megszólalása után nyitott ajtóval indul el a trolibusszal.”
-

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1245/2023. (VI. 23.) Korm. határozata az Európai Rendőrakadémia (CEPOL) és Magyarország együttműködésének távlati kereteiről

A Kormány

- eredményesnek tartja az Európai Rendőrakadémia (CEPOL) hozzájárulását Európa biztonságához, és támogatja a 2024. évet követően is a Kormány és a CEPOL közötti Székhely-megállapodás hatályban tartását;
- egyetért azzal, hogy a CEPOL megnövekedett létszáma és feladatai miatt új székhelyre költözzön, ezért felhívja a pénzügyminisztert, hogy – a belügyminiszter bevonásával – a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság útján intézkedjen mintegy 6000 m² alapterületű irodahelyiségnek a CEPOL részére – bérleti konstrukcióban – történő biztosításáról, a CEPOL biztonsági szempontjainak figyelembevételével;

Felelős: pénzügyminiszter
belügyminiszter

Határidő: 2024. január 31.

- felhívja a pénzügyminisztert, hogy a 2. pont szerinti elhelyezéshez szükséges irodaterület kiválasztását követően, az átalakítási igények, valamint az egyéb szükséges beszerzések felmérését követően – a belügyminiszter bevonásával – készítsen előterjesztést a Kormány részére a bérlemény használatba adásához szükséges pénzügyi források ütemezett biztosítása érdekében;

Felelős: pénzügyminiszter
belügyminiszter

Határidő: az ajánlatok függvényében, de legkésőbb 2023. szeptember 30.

- felhívja a belügyminisztert, valamint a külgazdasági és külügyminisztert a Kormány és a CEPOL közötti Székhely-megállapodás módosításáról szóló megállapodás szövegének előkészítésére.

Felelős: belügyminiszter
külgazdasági és külügyminiszter

Határidő: 2024. szeptember 30.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1246/2023. (VI. 23.) Korm. határozata állami vagyonelemek ingyenes egyházi tulajdonba adásáról

A Kormány

- az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 36. § (2) bekezdés g) pontja alapján, a Vtv. 36. § (3) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva úgy határoz, hogy az 1. melléklet szerinti, állami tulajdonban álló ingó vagyonelemek (a továbbiakban: Ingóságok) – hitéleti feladatai ellátásának elősegítése érdekében – ingyenesen a Dunamelléki Református Egyházkerület (székhelye: 1092 Budapest, Ráday utca 28.) (a továbbiakban: Egyházkerület) tulajdonába kerüljenek;
- felhívja a gazdaságfejlesztési minisztert, hogy – a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MNV Zrt.) útján – gondoskodjon az Ingóságok tulajdonjogának átruházása céljából tulajdonjog-átruházási szerződés Egyházkerülettel való megkötéséről;

Felelős: gazdaságfejlesztési miniszter

Határidő: az e határozat közzétételét követő harminc napon belül

3. felhívja a gazdaságfejlesztési minisztert, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. pont szerinti szerződés – a tulajdonátruházási szerződésekre vonatkozó általános jogszabályi követelményeken túlmenően – tartalmazza azt is, hogy
- a tulajdonjog átruházására az Egyházkerület hitéleti feladatai ellátásának elősegítése érdekében kerül sor, az Ingóságokat egyéb feladatok ellátása céljából használni a hasznosítási cél megvalósítását nem veszélyeztető módon lehetséges,
  - az átruházandó Ingóságok per-, teher- és igénymentesek,
  - az Egyházkerület tudomásul veszi, hogy az Ingóságok tulajdonba vételével, valamint a birtokátruházással kapcsolatos valamennyi költség az Egyházkerületet terheli,
  - az Egyházkerület vállalja, hogy az ingyenesen tulajdonába kerülő Ingóságok vonatkozásában a tulajdonba adással és az Ingóságok műszaki és egyéb állapotával kapcsolatban a magyar állammal szemben semmilyen követelést nem támaszt,
  - az Egyházkerület vállalja, hogy a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 13. § (4) bekezdés b) pontjában meghatározott, az átruházott vagyon hasznosításáról szóló beszámolási kötelezettségének a szerződés hatálybalépését követő évtől kezdődően – az Ingóságok elhasználódási ideje alatt vagy selejtezésének időpontjáig, illetve amíg az Ingóságok az Egyházkerület tulajdonában állnak, de legfeljebb a tulajdonba adási szerződés megkötésétől számított tizenöt évig – minden év december 31. napjáig írásban tesz eleget,
  - amennyiben az Egyházkerület az e) alpontban foglalt kötelezettségének nem tesz eleget, az Ingóságok szerződésben rögzített forgalmi értékének 1%-át mint késedelmi kötbért az MNV Zrt. erre vonatkozó felszólításának kézhezvételétől számított 30 napon belül megfizet,
  - amennyiben az Ingóságok szabályszerű, a vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak megfelelő selejtezésére kerül sor, az Egyházkerület az 1. pont és a 3. pont a) alpontja szerinti hasznosítási céllal megegyező további hasznosítási kötelezettsége megszűnik, a selejtezésről az Egyházkerület beszámolási kötelezettséggel tartozik az MNV Zrt. felé,
  - amennyiben az Egyházkerület az Ingóságok 1. pont és 3. pont a) alpontja szerinti célhoz kötött használatára, hasznosítására vonatkozó kötelezettségeinek részben vagy egészben nem tesz eleget, köteles a jogsértő állapotot megszüntetni,
  - ha az Egyházkerület a jogsértő állapotot az MNV Zrt. előzetes, írásbeli felhívásában megszabott határidő alatt nem szünteti meg, köteles a kötelezettségszegéssel érintett vagyontárgy becsült forgalmi értékének a kötelezettség megsértésének napjától számított, a mindenkori jegybanki alapkamattal növelt összegét az MNV Zrt. részére az erre vonatkozó felszólítás kézhezvételétől számított 60 napon belül nemteljesítési kötbéreként megfizetni.

Felelős: gazdaságfejlesztési miniszter

Határidő: az e határozat közzétételét követő harminc napon belül

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1246/2023. (VI. 23.) Korm. határozathoz

Az Egyházkerület tulajdonába kerülő ingóságok jegyzéke

Sorszám	Terrorelhárítási Központ nyilvántartásában szereplő leltár-azonosítók
1.	775-31194
2.	775-31195
3.	775-31216
4.	775-31328
5.	775-31329
6.	775-31183

7.	775-31168
8.	775-31207
9.	775-31221
10.	775-31222
11.	775-31280
12.	775-31281
13.	775-31282
14.	775-31284
15.	775-31327
16.	775-31325
17.	775-31205
18.	775-31206
19.	775-31185
20.	775-31717
21.	775-31714
22.	775-31719
23.	775-31720
24.	775-31315
25.	775-31270
26.	775-31713
27.	775-31265
28.	775-31701
29.	775-31718
30.	775-31259
31.	775-31260
32.	775-31261
33.	775-31291
34.	775-31286
35.	775-31287
36.	775-31294
37.	775-31169
38.	775-31192
39.	775-31193
40.	775-31179
41.	775-31177
42.	775-31166
43.	775-31171
44.	775-31184
45.	775-31263
46.	775-31211
47.	775-31212
48.	775-31272
49.	775-31190
50.	775-31186
51.	775-31188
52.	775-31189
53.	775-31217

54.	775-31197
55.	775-31170
56.	775-31251
57.	775-31253
58.	775-31199
59.	775-31258
60.	775-31226
61.	775-31225
62.	775-31295
63.	775-31297
64.	775-31298
65.	775-31299
66.	775-31214
67.	775-31271
68.	775-31176
69.	775-31191
70.	775-31174
71.	775-31187
72.	775-31178
73.	775-31215
74.	775-31175
75.	775-31317
76.	775-31323
77.	775-31324
78.	775-31336
79.	775-31400
80.	775-31401
81.	775-31397
82.	775-31393
83.	775-31395
84.	775-31384
85.	775-31386
86.	775-31392
87.	775-31396
88.	775-31394
89.	775-31387
90.	775-31388
91.	775-31389
92.	775-31390
93.	775-31391
94.	775-31385
95.	775-31398
96.	775-31399
97.	775-31215
98.	775-31331
99.	775-31333
100.	775-31218

101.	775-31266
102.	775-31337
103.	775-31338
104.	775-31339
105.	775-31340
106.	775-31341
107.	775-31423
108.	775-31416
109.	775-31418, 31419, 31420
110.	775-31421
111.	775-31426

**A Kormány 1247/2023. (VI. 23.) Korm. határozata
a Magyarország Kormánya és a Török Köztársaság Kormánya között a polgári veszélyhelyzetek
terén folytatott együttműködésről szóló Megállapodás szövegének végleges megállapítására adott
felhatalmazásról**

A Kormány

1. egyetért a Magyarország Kormánya és a Török Köztársaság Kormánya között a polgári veszélyhelyzetek terén folytatott együttműködésről szóló Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) bemutatott szövegével;
2. felhatalmazza a belügyminisztert vagy az általa kijelölt személyt a Megállapodás bemutatott szövegének – a megerősítés fenntartásával történő – végleges megállapítására;
3. felhívja a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a Megállapodás szövegének végleges megállapításához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
4. elfogadja a Megállapodás kihirdetéséről szóló törvénytervezetet, és elrendeli a Megállapodás szövegének végleges megállapítását követően annak az Országgyűléshez történő benyújtását. A törvényjavaslat előadójának a Kormány a belügyminisztert jelöli ki.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A miniszterelnök 60/2023. (VI. 23.) ME határozata
a Magyarország Kormánya és a Guatemalai Köztársaság Kormánya közötti kétoldalú oktatási
együttműködési megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról**

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 5. § (1) bekezdése szerinti hatáskörömben eljárva, a kultúráért és innovációért felelős miniszter és a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztése alapján

1. egyetértek a Magyarország Kormánya és a Guatemalai Köztársaság Kormánya közötti kétoldalú oktatási együttműködési megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) létrehozásával;
2. felhatalmazom a kultúráért és innovációért felelős minisztert, hogy – az érintett miniszterekkel egyetértésben – a tárgyalásokon részt vevő személyeket kijelölje;
3. felhatalmazom a kultúráért és innovációért felelős minisztert vagy az általa kijelölt személyt, hogy a tárgyalások eredményeként előálló szövegtervezetet a kézjeggyel lássa el;

4. felhívom a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a Megállapodás létrehozásához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
5. felhívom a kultúráért és innovációért felelős minisztert, a külgazdasági és külügyminisztert, valamint az igazságügyi minisztert, hogy a Megállapodás létrehozását követően a Megállapodás szövegének végleges megállapítására való felhatalmazásról szóló határozat tervezetét haladéktalanul terjesszék a Kormány elé.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyarokozlony.hu> honlapon érhető el.